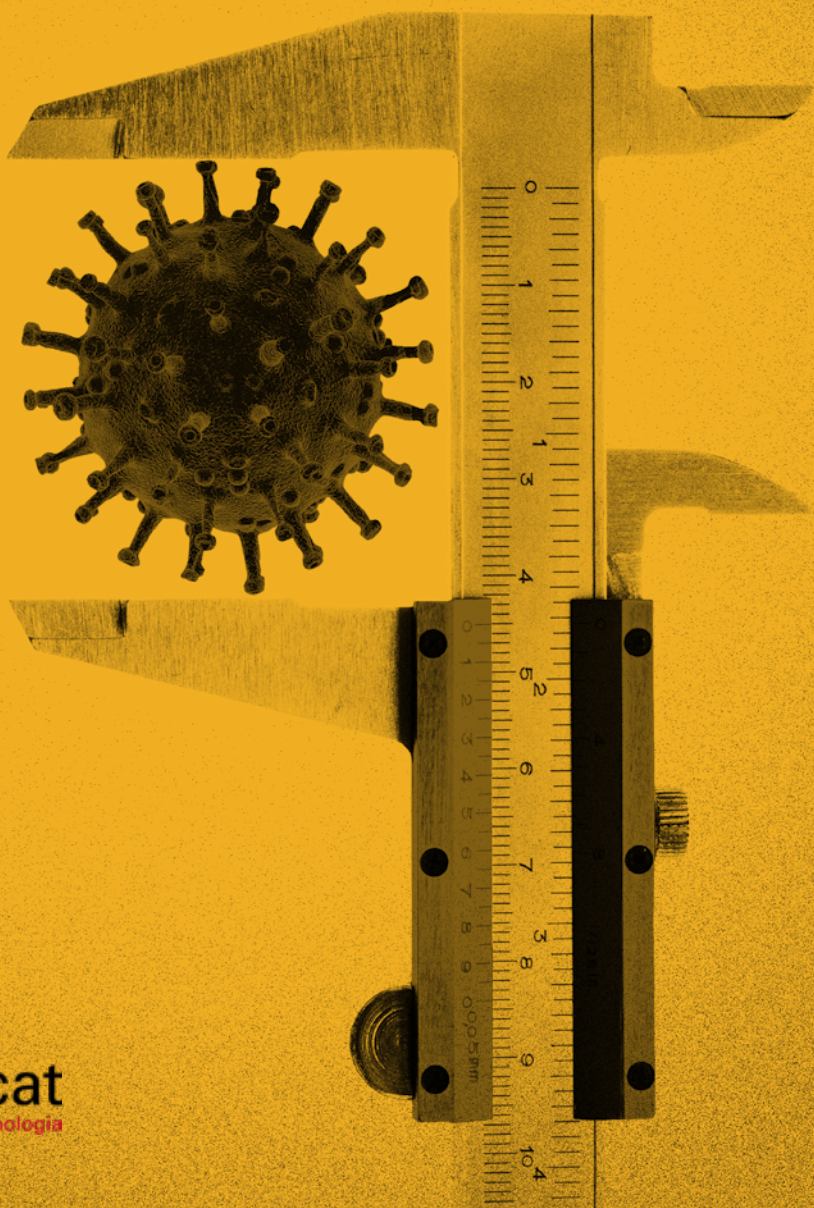

Diccionari multilingüe de la COVID-19

Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia

Coordinació:

M. Antònia Julià
Elisabet Serés
Fèlix Bosch

Diccionari multilingüe de la COVID-19

Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia

Coordinació:

M. Antònia Julià

Elisabet Serés

Fèlix Bosch

Barcelona, 2022

Direcció: Fundació Dr. Antoni Esteve; TERMCAT, Centre de Terminologia

Amb el suport de: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut

Amb la col·laboració de: Societat Catalana del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT)

© de la terminologia catalana: TERMCAT, Centre de Terminologia

© dels equivalents en occità: Institut d'Estudis Aranesi – Acadèmia aranesa dera lengua occitana

© dels equivalents en basc: UZEI, amb el suport d'OSAKIDETZA (Servei Basc de Salut)

© dels equivalents en gallec: TERMIGAL

© dels equivalents en castellà: autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*; TERMCAT, Centre de Terminologia

© dels equivalents en anglès: autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*; TERMCAT, Centre de Terminologia

© dels equivalents en francès: TERMCAT, Centre de Terminologia

© dels equivalents en portuguès (variant del Brasil): Suzana Gontijo; Márcio Sales Santiago

© dels equivalents en portuguès (variant de Portugal): Ana Sofia Correia

© dels equivalents en neerlandès: Goedele de Sterck

© dels equivalents en àrab: Mohana Sultan Mahgoub

© Fundació Dr. Antoni Esteve, 2022

TORRE ESTEVE

Passeig de la Zona Franca, 109

08038 Barcelona

Telèfon: 93 433 53 20

Direcció electrònica: fundacion@esteve.org

<http://www.esteve.org>

Imatge de la portada: Mari Fouz

ISSN edició impresa: 2385-5053

ISSN edició electrònica: 2385-5061

ISBN: 978-84-124247-1-3

Depòsit legal: B 20718-2021

Imprès a Espanya

Citació recomanada:

Julià MA, Serés E, Bosch F, coord. Diccionari multilingüe de la COVID-19. Cinc-cents termes per a entendre la pandèmia. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 50. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve i TERMCAT, Centre de Terminologia; 2022.

Fundació Dr. Antoni Esteve

La Fundació Dr. Antoni Esteve va néixer per honorar la figura d'aquest farmacèutic, investigador i emprenedor, centrant-se específicament en un element cabdal de la seva personalitat: l'amor i respecte per la ciència. Establerta pels seus fills el 1982, la Fundació és una institució sense ànim de lucre que orienta la seva activitat envers la ciència en general i la farmacoteràpia en particular.

El Dr. Antoni Esteve i Subirana va néixer a Manresa l'any 1902. Llicenciat en farmàcia, era el cinquè boticari d'una nissaga de farmacèutics d'aquesta ciutat. Començà preparant especialitats medicinals a la rebotiga de la seva farmàcia però el creixement

d'aquesta activitat, juntament amb el seu saber científic, el seu esperit industrial i l'entusiasta col·laboració de la seva esposa el dugueren a fundar, el 1929, la que seria una important empresa farmacèutica.

La Fundació promou el debat entre professionals mitjançant l'organització de simposis internacionals, taules rodones i grups de discussió, entorn a la farmacoterapèutica en particular i la ciència en general. Alhora, també contribueix a difondre el treball científic de qualitat atorgant, cada dos anys, el Premi de Recerca Fundació Dr. Antoni Esteve al millor article sobre farmacologia publicat per autors espanyols.

Des de la Fundació també es promou la comunicació científica a través de diferents publicacions. Les *Monografies Dr. Antoni Esteve* resumeixen els continguts de les taules rodones i els Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve abasten temes molt diversos sobre el món de la ciència. Les seves activitats també es veuen reflectides en articles de revistes científiques. Per últim, la col·lecció *Pharmacotherapy Revisited* reproduïx aquells articles que, segons el criteri de científics de prestigi, han estat claus pel desenvolupament d'alguna branca de la farmacoteràpia.

Per altra banda, els cursos de formació de la Fundació Dr. Antoni Esteve volen potenciar competències que no

estan suficientment cobertes als programes de grau universitari. Aquests cursos s'organitzen majoritàriament a Espanya, però també a l'estranger. Una activitat a mig camí entre la docència i la comunicació científica són els *Meet the expert*, trobades entre un científic estranger de particular renom en el seu camp de treball i un grup restringit d'investigadors espanyols.

Finalment, però no menys important, amb aquestes activitats la Fundació col·labora amb diversitat de professionals biosanitaris i comparteix projectes amb universitats, hospitals, societats científiques, altres institucions de recerca i organismes que donen suport a la investigació.

Índex

Participants	8
Per què un diccionari multilingüe de la COVID-19 en català?	10
Prefaci	12
Jordi Bover	
Prólogo	14
María Verónica Saladrigas Isenring, Fernando A. Navarro, Paz Gómez Polledo y Laura Munoa Salvador	
Introducció	16
Arbre de camp	26
Abreviacions	27

Diccionari	28
Índex temàtic català	182
Índexs bilingües	198
Índex occità	198
Índex basc	207
Índex gallec	215
Índex castellà	225
Índex anglès	235
Índex francès	245
Índex portuguès	254
Índex neerlandès	267
Índex àrab	279
Bibliografia	287

Participants

Traductors i col·laboradors

Maria Auquer Simón

Traductora i terminòloga, Figueres, Girona

Fèlix Bosch Llonch

Fundació Dr. Antoni Esteve i SocDEMCAT, Barcelona
Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
Vic, Barcelona

Ana Sofia Correia

Traductora i redactora mèdica *freelance*
Lousã, Portugal

Goedele De Sterck

Grupo de Investigación ATeNeo-NeoUSAL
Departamento de Traducción e Interpretación
Universidad de Salamanca, Salamanca

Sílvia Escrig Blanch

Terminòloga, àmbit biomèdic
TERMCAT, Centre de Terminologia, Barcelona
Traductora, correctora i MTPE independent

Paz Gómez Polledo

Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Alicante

Suzana Gontijo

Médica, traductora e intérprete de conferencia
São Paulo, Brasil

Begoña González Rei

Terminòloga, traductora i professora de gallec
Santiago de Compostela

M. Antònia Julià Berruezo

Biòloga i terminòloga
TERMCAT, Centre de Terminologia, Barcelona

Iolanda Miró Vinaixa

Metgessa
Especialista en edició i redacció mèdica, Barcelona

Laura Munoa Salvador

Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Madrid

Fernando A. Navarro

Autor del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Cabrerizos, Salamanca

Isabel Palau Casellas

Traductora, terminòloga i correctora
Membre d'APTIC, Alella, Barcelona

María Verónica Saladrigas Isenring

Autora del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)* de Tremédica
Cosnautas, Biel/Bienne, Schweiz

Márcio Sales Santiago

Faculdade de Engenharia, Letras e Ciências Sociais
do Seridó
Universidade Federal do Rio Grande do Norte,
Currais Novos-RN, Brasil

Elisabet Serés Escot

Fundació Dr. Antoni Esteve, Barcelona

Mohana Sultan

Departamento de Traducción e Interpretación
y Comunicación Multilingüe
Universidad Pontificia de Comillas, Madrid

Institucions

Cosnautas
Madrid

Generalitat de Catalunya
Departament de Salut

Departament de Salut
Generalitat de Catalunya

DR. ANTONI ESTEVE
FUNDACIÓ

Fundació Dr. Antoni Esteve
Barcelona

Institut d'Estudis Aranesi
Acadèmia aranesa dera
lengua occitana
Vielha

Osakidetza

OSAKIDETZA
Servei Basc de Salut

SocDEMCAT

SocDEMCAT
Societat Catalana del Diccionari
Enciclopèdic de Medicina
Barcelona

TERMCAT, Centre de Terminologia
Barcelona

TERMIGAL
Servizo de Terminoloxía Galega
Santiago de Compostela

Tremédica
Asociación Internacional de Traductores y Escritores Médicos y Ciencias Relacionadas
Barcelona

Terminologia eta Lexikografia Zentroa

UZEI
Terminologia eta Lexikografia Zentroa
Donostia

Per què un diccionari multilingüe de la COVID-19 en català?

M. Antònia Julià, Elisabet Serés i Fèlix Bosch

Aquest diccionari va sorgir de dues iniciatives independents que van confluïr posteriorment en aquest projecte col·lectiu, protagonitzat per diferents persones i institucions unides amb un objectiu comú: oferir una obra en què poder consultar termes relacionats amb la pandèmia de la COVID-19 en diferents idiomes, amb la informació terminològica de base en llengua catalana i adreçada a professionals de l'entorn sanitari i a la ciutadania.

La primera iniciativa clau en el nostre projecte és el *Diccionari de la COVID-19*, diccionari en línia en català, d'accés lliure, elaborat pel TERMCAT en col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya¹, que es va publicar per primera vegada el març de 2020 i que des d'aleshores ha anat evolucionant i ampliant el contingut, sumant la cooperació de moltes persones i institucions en la feina de completació d'informació de les fitxes terminològiques i dels equivalents en altres llengües.

La segona de les iniciatives vinculades a aquest projecte va ser el diccionari anglès-castellà *Glosario de covid-19 (EN-ES)* publicat en línia el maig de 2020 per Saladrigas, Navarro y Gómez Polledo. La primera versió d'aquesta obra excel·lent, d'accés obert, recollia més de 3.200 entrades. Més endavant, va passar a denominar-se *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*² i el juny de 2021 ja sobrepassava les 6.000 entrades. Un suplement publicat per la revista *Panace@* va recollir una selecció d'uns 800 termes d'aquest diccionari en format imprès, també amb accés gratuït³. Més endavant, i com alternativa a l'accés des del web de Tremédica, la base de dades completa del diccionari va passar a ser consultable també amb accés lliure en el web de Cosnautas⁴. Paral·lelament a la

primera publicació del *Glosario*, Fernando A. Navarro ens va proposar la possibilitat d'incorporar termes en català en el seu diccionari i ens en va oferir les seves dades com a font de buidatge per al castellà i l'anglès.

A aquestes dues propostes de partida, en aquest diccionari multilingüe en català s'hi han sumat diverses col·laboracions que l'han fet créixer i enriquir. Fernando A. Navarro va actuar com a enllaç per a involucrar altres persones en el projecte, les quals hi han contribuït de forma completament altruïsta. Institucionalment, l'entesa ha estat fàcil i profitosa. Tant Tremédica⁵ com Cosnautas⁶ han donat suport a la creació d'una obra multilingüe i en català i han posat a disposició del projecte el seu corpus de dades. El TERMCAT ha ofert el contingut del seu diccionari en línia, els seus professionals i les eines de gestió terminològica per a l'elaboració del diccionari en paper i la versió corresponent en línia. El Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya –agraïm a Jordi Pere la seva gestió– ha donat suport al projecte i n'ha facilitat l'execució. La Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina⁷ (SocDEMCAT) de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears hi ha col·laborat tècnicament i institucionalment. Finalment, la mateixa SocDEMCAT juntament amb la Fundació Dr. Antoni Esteve⁸ han fet possible que puguem disposar del diccionari en format imprès.

No menys importants són les aportacions rebudes a títol personal. La col·laboració desinteressada del conjunt de participants (detallat en l'apartat anterior) ha permès assolir aquest primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en deu llengües, amb definicions i notes en català. Aquesta obra no hauria estat possible sense la contribució de totes aquestes institucions i persones, a

les quals agraïm la seva tasca, amb un esment destacat als nostres companys del TERMCAT i de la Fundació Dr. Antoni Esteve.

I per què cinc-cents termes?

A diferència dels diccionaris prèviament esmentats^{1,2,4}, que s'ofereixen en format electrònic, es va decidir divulgar aquesta obra en format imprès, cosa que lògicament limita el nombre de termes que s'hi poden incloure. A final d'octubre de 2021 es va tancar per a l'edició el contingut, amb una selecció de cinc-cents termes (d'acord amb els criteris que s'exposen a la Introducció d'aquest *Diccionari*); per tant, els nous termes que han aparegut amb posterioritat en aquesta data no s'han pogut recollir en aquesta edició. D'altra banda, com que la Fundació Dr. Antoni Esteve ha estat una de les institucions que han impulsat i finançat la versió impresa del diccionari, l'obra presenta un biaix intencionat: s'ha prioritzat l'entrada de termes relacionats amb principis actius i vacunes, tant els que es troben en fases avançades d'estudi com amb indicacions ja aprovades, ja siguin per al tractament o per a la prevenció de la COVID-19.

Si bé les versions electròniques a què ens hem referit seran la referència més actualitzada de consulta, ja que permeten la posada al dia constant de la informació, com a coordinadors de l'edició del llibre imprès –també disponible en PDF i EPUB– estem convençuts que aquest nou diccionari ajudarà a apropar els termes bàsics de la COVID-19 a professionals i públic interessat. I que, alhora, contribuirà també a divulgar l'existència d'aquestes obres en format electrònic que en són les fonts originals i que n'asseguren el manteniment continuat.

Com a conclusió, després d'un any i mig de treball, ha estat un plaer participar en la publicació impresa del primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en català. Ens fa realment molta il·lusió poder oferir aquest llibre a tothom i és el nostre desig que sigui una eina útil tant per als professionals de l'entorn biomèdic i de la comunicació com per a la població en general. Desitgem que sigui una obra que ens ajudi a entendre la pandèmia de COVID-19. Ara en parlem en temps present, però amb una perspectiva de futur més o menys proper confiem que podrem referir-nos-hi en temps passat.

Bibliografia

1. Diccionari de la COVID-19 [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021.
Disponible a: <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/286>
2. Saladrigas MV, Navarro FA, Gómez Polledo P, Munoa L. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Barcelona: Tremédica, Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021.
Disponible a: <https://www.tremedica.org/tremediteca/glosarios/diccionario-de-covid-19-en-es/>
3. Saladrigas MV, Munoa L, Navarro FA, Gómez Polledo P. Glosario de covid-19 (EN-ES) abreviado. Panacea@. 2020; 21(51):110-172.
Disponible a: https://www.tremedica.org/wp-content/uploads/panacea20-51_sup_glosario_covid-19.pdf
4. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Madrid: Cosnautas; 2020.
Disponible a: <https://www.cosnautas.com/es/covid/index>
5. Tremédica [Internet]. Barcelona: Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021.
Disponible a: <https://www.tremedica.org/>
6. Cosnautas [Internet]. Madrid: Cosnautas; 2021.
Disponible a: <https://www.cosnautas.com/es>
7. SocDEMCA [Internet]. Barcelona: Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina; 2021.
Disponible a: <http://www.socdemcat.cat/index.php>
8. Fundació Dr. Antoni Esteve [Internet]. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2021.
Disponible a: <https://www.esteve.org>

Prefaci

Jordi Bover

Director del TERMCAT, Centre de Terminologia

L'any 2020 el recordarem en el futur com l'any de la irrupció de la COVID-19, una pandèmia que ha capgirat les nostres vides des de fa més de dos anys i que, d'una manera o altra, marcarà un abans i un després per sempre més. Aquell any vam adonar-nos de com de vulnerables som, individualment i com a espècie, i també que la recerca científica era el millor camí, sinó l'únic, per treure'ns d'aquell atzucac.

També van entrar en les nostres vides conceptes que fins a aquell moment eren patrimoni exclusiu dels experts. Estàvem pendents de saber si la *taxa de contagi* baixava d'1, si ens apropàvem a la desitjada *immunitat de grup* o qui formava part de la nostra *bombolla de convivència*. Vam aprendre les diferents mesures

preventives que podien disminuir la propagació del virus: *masketes* (i totes les seves varietats), *distància de seguretat*, *confinament*, *EPI*, *test d'antígens* i, és clar, els noms de les vacunes que s'estaven desenvolupant i la seva tipologia. Fins i tot els més curiosos vam saber com actuava el virus en les nostres cèl·lules i també els mecanismes que ens permetrien desenvolupar immunitat, descobrint termes com *anticòs*, *soca* o *variant*. I, és clar, els canvis en les nostres vides van anar més enllà de la temàtica de salut estricta: el confinament va potenciar la virtualitat i l'ús de termes com *teletreball* i també una reducció de l'activitat econòmica que va fer quotidians termes com *ERTO*. Tots aquests termes, i molts més, són els que trobareu a les pàgines següents.

El diccionari permet resoldre dubtes conceptuals (per exemple, quines diferències hi ha entre *aïllament*, *confinament* i *quarantena* o entre *distància de seguretat* i *distanciament de seguretat*) i de denominació (com ara el gènere de *COVID* o l'alternativa a *screening*) que s'han plantejat reiteradament tant en català com paral·lelament en les altres llengües, especialment les romàniques, i inclou els neologismes sorgits arran de la pandèmia (com *supercontagiador- a*, *bombolla ampliada* o *desconfinament*).

El TERMCAT va difondre una primera versió d'aquest diccionari ja el març de 2020, quan tot just podíem intuir el terratrèmol que estava a punt de començar, amb una quarantena de termes que han anat creixent fins

arribar a les més de 700 entrades que té actualment, corresponents a 500 conceptes. També ha crescut en nombre de llengües, que ara són deu, fruit del treball col·lectiu d'un gran nombre de persones.

Tenir aplegada tota aquesta terminologia és important no només per entendre la pandèmia de la COVID-19, sinó per poder avançar-nos també a la comprensió de les futures pandèmies que malauradament és segur que tard o d'hora ens tornaran a colpir. Encara que sorgiran nous conceptes per designar noves amenaces i noves maneres de prevenir-les i combatre-les, la terminologia troncal continuarà essent aquesta.

Prólogo

**María Verónica Saladrigas Isenring, Fernando A. Navarro,
Paz Gómez Polledo y Laura Munoa Salvador**

Hoy, en los albores del año 2022, todos comprendemos el significado y los matices de voces como *coronavirus* y *covid*, *confinamiento* y *cuarentena*, *gotículas* y *aerosoles*, *maskarilla quirúrgica* y *FFP2*, *vacuna de ADN* y *vacuna de ARN*, y muchas otras relacionadas con la pandemia de COVID-19. Nos hemos familiarizado tanto con ellas que casi no recordamos que, allá por el primer trimestre de 2020, la situación era muy diferente. Por un lado, el mundo de la biomedicina estaba siendo actor y testigo de la mayor explosión de información científica de la historia de la humanidad, que nos llegaba esencialmente en inglés. Por otro, un sinnúmero de entidades públicas y privadas y de medios de comunicación se estaban viendo obligados

a traducir y destilar a marchas forzadas esa avalancha de información para transmitírsela a la población con la mayor fidelidad posible, y en su urgente quehacer topaban con una plétora de tecnicismos y neologismos difíciles de verter a otros idiomas.

Ante este panorama, varios traductores y terminólogos nos pusimos manos a la obra para contribuir a la lucha contra la pandemia ofreciendo a colegas, intérpretes, redactores, periodistas y divulgadores científicos recursos lexicográficos de acceso gratuito que recogieran y ordenaran la terminología básica relacionada con la COVID-19 en inglés y propusieran equivalentes en otras lenguas. Así fue como surgieron, por ejemplo, el repertorio en línea *Terminología de*

la COVID-19, publicado en seis idiomas (catalán, castellano, occitano, francés y portugués) por el Centre de Terminologia TERMCAT en colaboración con la Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT) y llamado *Termes del coronavirus* en su versión inicial del 4 de marzo de 2020 –pionero de la serie– y el *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*, publicado en línea con el apoyo de Tremédica y Cosnautas el 17 de abril de 2020, y bautizado inicialmente como *Glosario de covid-19 (EN-ES)*.

La publicación en Internet de esas obras, que vertían las voces del inglés a lenguas latinas, fue muy bien recibida por traductores, terminólogos, redactores científicos y el público en general. Pronto hubo

necesidad de ampliar los formatos de publicación y el número de lenguas meta. En tales circunstancias, el TERMCAT, la Fundación Dr. Antoni Esteve y la SocDEMCAT tuvieron la excelente idea de incorporar otras dos lenguas españolas (gallego y vasco) y dos extranjeras (árabe y neerlandés), y publicar un generoso lecionario de 500 términos en la colección Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve. Por nuestra parte, nos alegra sobremanera que se haya decidido ampliar el abanico de lenguas en el *Diccionari multilingüe de la COVID-19* que el lector tiene ahora en sus manos, obra llamada a ser un referente en la materia, y felicitamos muy sinceramente a todo el equipo responsable.

Introducció

TERMCAT, Centre de Terminologia

Introducció

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* té una història directament vinculada a l'aparició del SARS-CoV-2 l'any 2019 i a la declaració de la pandèmia de COVID-19 durant l'any 2020. El seu desenvolupament i procés d'elaboració guarda també una relació estreta amb el canvi en les maneres de treballar i de relacionar-se en la societat digital que la situació pandèmica va fer més evidents.

Les arrels d'aquesta obra es troben en un diccionari en línia sobre terminologia del coronavirus, amb 40 entrades, que el TERMCAT va publicar a primer de març de 2020 per donar resposta als dubtes sobre els termes que en aquell moment havien passat a formar part del dia a dia de la societat, havent fet un salt abrupte des dels textos especialitzats fins a la llengua general. Al llarg dels mesos de pandèmia, la terminologia es va anar ampliant, fins que el desembre de 2020 se'n va publicar una actualització que va arribar a la xifra de 410 termes.

A primer de 2021, la Fundació Dr. Antoni Esteve va plantejar al TERMCAT la possibilitat de fer créixer encara més el diccionari, amb la inclusió de nous termes de farmacologia i prevenció de la salut relacionats amb els tractaments contra la COVID-19 i també amb la incorporació d'equivalents en diverses llengües. Aquesta ampliació multilingüe ha estat possible gràcies a l'oferiment desinteressat de col·laboració mútua que va arribar de María Verónica Saladrigas, Fernando A. Navarro, Paz Gómez Polledo i Laura Munoa, experts vinculats a Tremédica (Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines), i autors del *Diccionario de covid-19 (EN-ES)*, obra

inicialment publicada el maig de 2020 com a *Glosario de covid-19 (EN-ES)*.

Així doncs, el *Diccionari multilingüe de la COVID-19*, que conté 500 termes, és el resultat d'una iniciativa que ha anat sumant múltiples sinergies i capes de coneixement i col·laboració. L'obra s'ha elaborat conjuntament entre el TERMCAT, Centre de Terminologia –organisme adscrit al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya– i la Fundació Dr. Antoni Esteve, amb la col·laboració de la Societat del Diccionari Enciclopèdic de Medicina (SocDEMCAT), de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears. Hi han participat un gran nombre de persones i institucions, degudament reconegudes en els crèdits, entre les quals cal destacar el suport del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya i la contribució esmentada dels experts de Tremédica.

L'obra ha estat concebuda com una eina de consulta per a resoldre els dubtes terminològics relacionats amb el virus i la malaltia que causa, sobretot adreçada als professionals directament implicats de ciències de la salut, però també als divulgadors científics i periodistes dels mitjans de comunicació o al personal de les administracions públiques. Per descomptat, donada la dimensió humana i social de la pandèmia i les seves conseqüències, pot ser d'interès per a qualsevol lector que vulgui aprofundir els termes d'aquest camp del coneixement.

Qualsevol persona que utilitzi aquest llibre com a font de consulta s'adonarà que la selecció de termes que es presenta és fruit del treball terminològic efectuat per un equip multidisciplinari, però també de l'impacte de

l'actualitat pandèmica, que va anar posant en primer pla termes que s'han guanyat el dret a ser en el diccionari. En l'obra resultant es combinen forçosament el caràcter especialitzat i la intenció divulgativa: repassar aquests termes és també reviure una experiència que vam compartir globalment com a societat digital i que ens ha deixat una empremta profunda. També en el camp de la terminologia.

1 Estructura general

1.1 Parts del diccionari

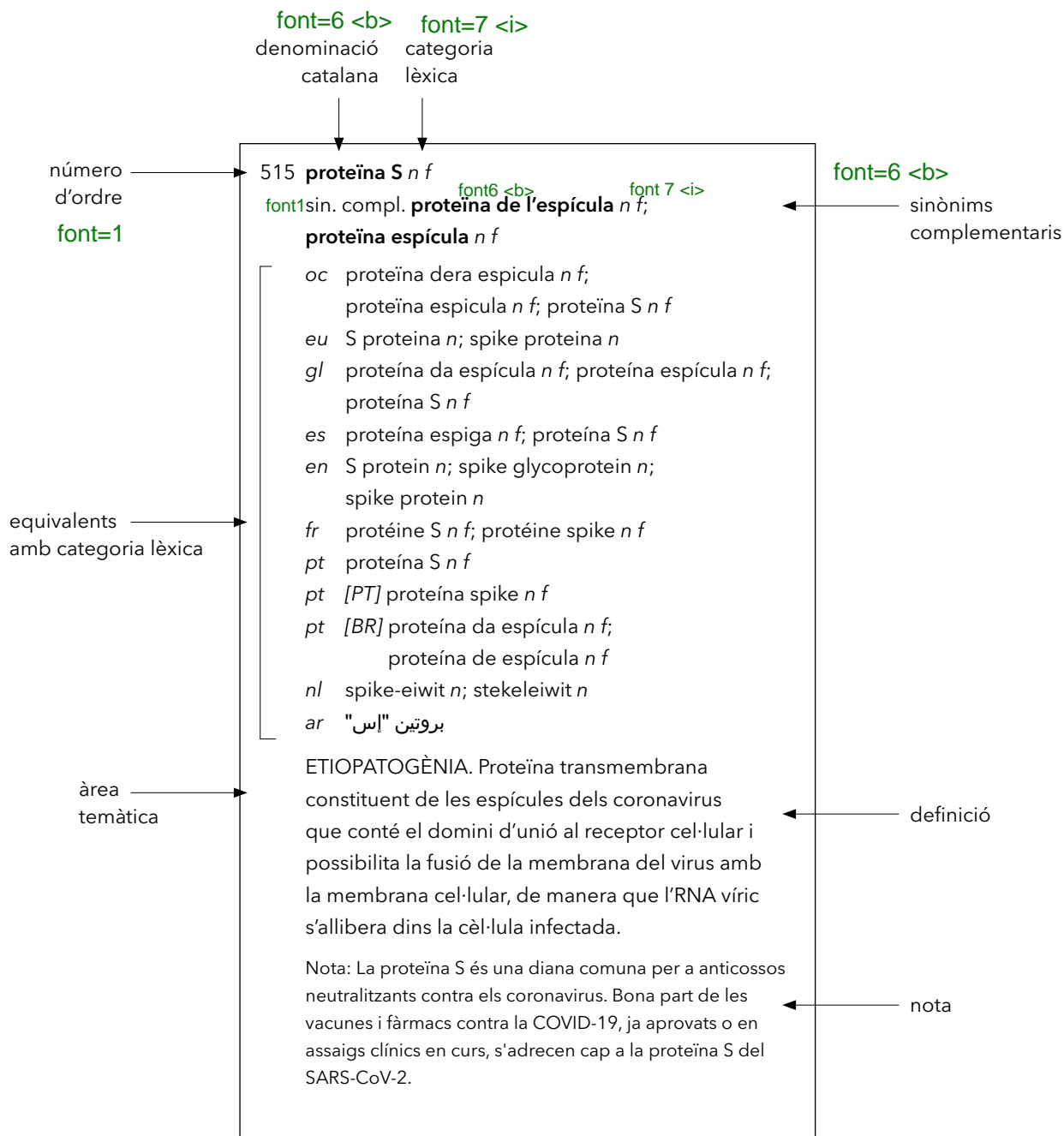
El diccionari pròpiament s'estructura en deu parts:

- Presentació.
- Pròleg.
- Prefaci.
- Aquesta introducció mateixa, que exposa l'estructura i el contingut del diccionari, els criteris metodològics seguits, la tasca de normalització duta a terme i el propòsit del diccionari.
- L'arbre de camp, que organitza conceptualment l'obra i en delimita l'abast, alhora que classifica els termes i facilita el tractament sistemàtic del conjunt de la informació.
- La taula d'abreviacions, que presenta tots els codis utilitzats en el cos del diccionari (categories lèxiques, tipus de sinonímia i llengua dels equivalents), amb la descodificació corresponent.
- El cos del diccionari, que recull el conjunt de termes, numerats i ordenats alfabèticament a partir de les denominacions catalanes.
- Un índex temàtic que permet la consulta dels termes que formen part de cadascuna de les branques de l'arbre de camp, a través de les denominacions catalanes.
- Nou índexs alfabètics, un per a cada llengua d'equivalència –occità, basc, gallec, castellà, anglès, francès, portuguès (agregat per als equivalents de portuguès global, portuguès de Portugal i portuguès del Brasil), neerlandès i àrab—, els quals faciliten des de les denominacions corresponents l'accés a l'article terminològic, mitjançant el número d'ordre que el precedeix.
- La bibliografia, que ofereix les referències de les principals obres especialitzades, terminològiques, lexicogràfiques i enciclopèdiques, així com dels llocs webs d'organismes que s'han consultat per a l'elaboració d'aquest diccionari.

1.2 Microestructura

Cadascun dels articles terminològics presenta la informació estructurada de la manera següent: un número d'ordre; una denominació catalana amb la categoria lèxica corresponent; una o més denominacions catalanes sinònimes que remeten a l'anterior, també amb la categoria lèxica i amb la indicació del tipus de sinonímia (sinònim [sinònim absolut] o sinònim complementari) o d'un tipus de denominació especial (sigla o denominació comercial); un o més equivalents en diverses llengües amb la categoria lèxica; una àrea temàtica; una definició, i, en un bon nombre d'entrades, una o més notes complementàries.

Per exemple, l'article *proteïna S* té aquesta estructura:

2 Contingut del diccionari

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* conté un total de 743 denominacions catalanes, que designen 500 conceptes classificats temàticament d'acord amb l'arbre de camp, el qual esquematitza l'estructura de l'àmbit del coneixement tractat i serveix per a definir l'abast temàtic de l'obra, controlar la pertinència dels termes i assegurar que s'hi recullen els conceptes rellevants de cada branca.

Una de les singularitats d'aquesta obra, reflectit volgudament en el seu títol, és el nombre de llengües d'equivalència i, en conseqüència, el nombre total de denominacions en diversos idiomes que ofereix el diccionari: més de 7.000. Per llengües, les xifres aproximades són: 700 denominacions en occità, 630 en basc, 725 en gallec, 755 en castellà, 740 en anglès, 690 en francès, 985 en portuguès, 985 en neerlandès i 587 en àrab.

L'arbre de camp s'articula al voltant de nou àrees temàtiques:

- Conceptes generals
- Epidemiologia
- Etiopatogènia
- Diagnòstic
- Clínica
- Prevenció
- Tractament
- Principis actius
- Entorn social

De manera general, s'han pres en consideració criteris de pertinència consensuats per a controlar i decidir l'entrada de termes i evitar que s'excedissin els objectius d'abast del diccionari (per exemple, els símptomes i signes relacionats amb la COVID-19 o els noms relatius als grups de fàrmacs s'han restringit

als més rellevants o als més comuns durant la primera onada epidèmica). Alhora, s'ha vetllat perquè no quedessin fora de la selecció termes que en un moment donat van ser importants en l'evolució de la pandèmia (*confinament, desescalada, toc de queda*), per bé que pertanyen a un registre menys especialitzat que la resta o, fins i tot, que actualment queden una mica allunyats del nucli temàtic.

La terminologia nova que s'ha inclòs en aquest *Diccionari multilingüe de la COVID-19* respecte a les obres anteriorment esmentades que n'han estat el punt de partida té una orientació eminentment farmacològica. Es tracta de prop d'un centenar de termes relatius a fàrmacs i vacunes que s'han emprat per a tractar o prevenir la malaltia (fins a la data d'aquesta publicació). Concretament, és un conjunt conceptual altament especialitzat (*acalabrutinib, molnupiravir o vacuna AstraZeneca*) en contrast amb altres grups de termes més divulgatius (*autoritat sanitària, fatiga pandèmica o infodèmia*), inclosos també en el diccionari. Com a conseqüència, en alguns casos, en les definicions i notes de termes amb un grau elevat d'especialització poden trobar-se eventualment termes que no tenen entrada pròpia en aquesta obra.

A l'hora de decidir la inclusió o no d'un terme ha prevalgut el criteri de rellevància divulgativa i interès comunicatiu per a la comprensió de conceptes científics, de manera que s'ha valorat que els buits o la possible heterogeneïtat temàtica no constituïen cap problema per a la integritat del diccionari, d'acord amb el propòsit amb què ha estat concebut.

En la línia d'economia i concisió, en la selecció de sèries lèxiques en general s'ha optat per la simplificació, i s'han donat d'alta bàsicament els substantius (*erradicació, intubació, oxigenació, sedació, vacunació, etc.*), però, en canvi, s'ha prescindit de la majoria de verbs relacionats amb aquests substantius que ja tenen un article terminològic propi, perquè no aporten una informació semàntica específica.

3 Criteris metodològics¹

3.1 Ordenació²

Tant al cos del diccionari com als índexs, les denominacions es presenten segons l'ordre seqüencial dels components (*fase de contenció* i no **contenció, fase de*), i segueixen l'ordenació alfabètica discontinua, que evita interrupcions en els termes d'una sèrie i segons la qual els espais en blanc precedeixen els signes no alfabètics (principalment apòstrofs i guionets), i els signes no alfabètics precedeixen els signes alfabètics. Per exemple:

variant

variant d'interès

variant de preocupació

variant preocupant

variant vírica

3.2 Denominacions catalanes

Els substantius es consignen en singular, llevat que es tracti d'un plural lexicalitzat (per exemple, *defenses* o *ulleres nasals*). Per als substantius que tenen doble gènere, es presenten la forma masculina i la forma femenina completes si no coincideixen (*rastrejador de contactes* | *rastrejadora de contactes* n m, f).

Els adjectius s'entren en la forma masculina singular, amb la indicació de la terminació femenina (*asimptomàtic -a*), excepte en els adjectius invariables pel que fa al gènere (*greu*).

Totes les denominacions catalanes van seguides de la categoria lèxica que els correspon.

Els homògrafs, és a dir, les formes que s'escriuen igual però tenen significats diferents (estiguin relacionats o no),

es recullen en articles terminològics diferents, distingits amb un superíndex. Vegeu, per exemple, *AI* o *màscara*.

Per als termes sintagmàtics s'ha introduït la denominació completa i, només en alguns casos en què la forma reduïda és d'ús habitual, s'ha consignat com a sinònim. És el cas de *bombolla* (reducció de *grup bombolla*), de *onada* (reducció de *onada epidèmica*) o de *variant* (reducció de *variant vírica*).

Com a criteri d'economia formal, en les definicions i notes en què surt citat el *coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu* s'ha emprat la sigla SARS-CoV-2; s'ha fet de la mateixa manera per al *coronavirus associat a la MERS* (MERS-CoV-2) i el *coronavirus associat a la SARS* (SARS-CoV). Contràriament, la resta de virus que apareixen en el diccionari dins de definicions o notes figuren amb el nom sencer i no pas amb la sigla (*adenovirus*, *citomegalovirus*, *virus de l'Ebola* o *virus de la immunodeficiència humana*).

3.3 Remissions

Hi ha nombrosos casos en què un concepte és designat per diverses denominacions catalanes. Es tracta de denominacions sinònimes, cadascuna amb entrada pròpia al diccionari (per exemple, *càrrega viral* té el sinònim *càrrega vírica*). Com a tractament de la sinonímia, la informació terminològica completa és únicament en una de les entrades (en aquest exemple, a l'entrada *càrrega viral*), i a les altres (*càrrega vírica*, en aquest cas) només s'avisava el lector que ha de consultar l'entrada principal del diccionari, que conté la informació completa, mitjançant una indicació de remissió.

Denominacions sinònimes

En un article terminològic, les denominacions recollides en segon lloc poden ser *sinònimes absolutes* de la

¹ Per aprofundir la informació sobre l'apartat 3, considerat globalment, es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.

² Per aprofundir la informació sobre els criteris d'ordenació es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. L'ordenació de termes. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2008.

primera o bé poden ser-ne *sinònimes complementàries*. Les denominacions amb relacions de sinonímia absoluta es consideren igualment vàlides i, si apareixen en segon lloc, és només perquè alfabèticament són posteriors, de manera que són intercanviables en tots els contextos comunicatius; en canvi, les denominacions considerades com a sinònims complementaris poden tenir un ús més restringit, constituir una variant o un escurçament o pertànyer a un registre més col·loquial. Si són sinònims absoluts, les denominacions estan precedides de l'abreviatura *sin.*, i si són sinònimes complementàries, de l'abreviatura *sin. compl.* Per exemple:

distància de seguretat *n f*

sin. **distància física** *n m*

passaport immunitari *n m*

sin. compl. **passaport d'immunitat** *n m*

sin. compl. **passaport immunològic** *n m*

Les entrades corresponents a les denominacions sinònimes que apareixen darrere la primera remeten a l'article que conté la informació, amb l'indicatiu *sin.* si són sinònims absoluts, o *veg.* si són sinònims complementaris.

distància física *n f*

sin. **distància de seguretat** *n f*

passaport d'immunitat *n m*

veg. **passaport immunitari** *n m*

passaport immunològic *n m*

veg. **passaport immunitari** *n m*

D'altra banda, un cop establerta quina és la denominació principal (o en els casos que són sinònims absoluts, la denominació que conté la informació perquè és la primera alfabèticament), aquesta s'ha utilitzat com a preferent en el conjunt del diccionari, especialment en les definicions o notes que hi fan referència.

Sigles

Un cas especial d'equivalència de significat es dona entre una denominació i una sigla. En aquest cas, habitualment, la forma desenvolupada es considera

preferent i, per tant, és el seu article terminològic el que duu tota la informació, a més de la indicació de la sigla. Per exemple:

Organització Mundial de la Salut *n f*

sigla **OMS** *n f*

L'entrada corresponent a la sigla remet a l'article que conté la informació amb l'indicatiu *veg.*:

OMS *n f*

veg. **Organització Mundial de la Salut** *n f*

En una entrada, la sigla catalana se situa a sota dels sinònims:

variant preocupant *n f*

sin. compl. **variant de preocupació** *n f*

sigla **VOC** *n f*

Tot i això, excepcionalment, en el cas del terme central d'aquest diccionari, *COVID-19*, la sigla s'ha considerat la denominació preferent, d'acord amb l'ús de les diverses formes en l'àmbit especialitzat, i és l'entrada que porta tota la informació terminològica. Conseqüentment, la resta de sinònims remeten a aquest article, amb l'indicatiu corresponent al tipus de relació de sinonímia:

COVID-19 *n f*

sin. compl. **covid** *n f*, **covid-19** *n f*; **malaltia del coronavirus 2019** *n f*

covid *n f*

veg. **COVID-19** *n f*

covid-19 *n f*

veg. **COVID-19** *n f*

malaltia del coronavirus 2019 *n f*

veg. **COVID-19** *n f*

Denominacions comercials

Un altre tipus d'equivalència es dona entre una denominació i un nom comercial (*den. com.*). En aquest cas, el terme preferent (la denominació no comercial) duu tota la informació en la seva entrada. La denominació comercial remet a la principal amb l'indicatiu *veg.*, i se situa a sota de tot en la disposició de

les denominacions que constitueixen l'entrada principal.
Per exemple:

vacuna AstraZeneca *n f*
sin. compl. **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*
den. com. **Vaxzevria** *n f*

Vaxzevria *n f*
veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

3.4 Equivalents

El *Diccionari multilingüe de la COVID-19* inclou per a cada terme equivalents en occità, basc, gallec, castellà, anglès, francès, portuguès (amb distinció addicional de les denominacions pròpies del portuguès de Portugal i del portuguès del Brasil), neerlandès i àrab. Es tracta d'equivalents d'ús, recollits d'acord amb la documentació consultada i l'aportació dels experts que han participat en l'elaboració d'aquesta obra.

L'ordre en què les llengües d'equivalència apareixen en les entrades terminològiques (el mateix amb què figuren en els índexs bilingües al final del cos del diccionari) s'ha determinat ad hoc seguint una combinació de criteris lingüístics, de proximitat i de disponibilitat de dades.

En la representació d'aquests equivalents, en les llengües romàniques es recullen les formes masculina i femenina en singular per als substantius de doble gènere (per exemple, en castellà, *delegado de prevención* | *delegada de prevención*); s'ha fet igualment en el neerlandès (*contactonderzoeker* | *contactonderzoekster*). Per als adjectius, en el cas dels que són variables pel que fa al gènere es dona la forma masculina singular amb la indicació de la terminació femenina, si escau, d'acord amb els usos lexicogràfics tradicionals de cada llengua (per exemple, en occità *agut -uda*, en gallec *inmunolóxico -a*, en castellà *inmunitario -ria* o en neerlandès *immuun -mune*; però en portuguès *imunitário*).

Quant als equivalents en àrab, d'acord amb les indicacions del traductor d'aquest idioma, s'ha optat per mantenir el gènere que figurava en la denominació en la seva llengua de partida (el castellà). No obstant

això, quan el terme tenia sentit en els dos gèneres, s'ha decidit o bé posar-lo en la forma neutra o bé en masculí, tenint en compte en aquesta decisió la pràctica freqüent en aquest tipus d'obres i les característiques pròpies de la llengua àrab.

Tots els equivalents van seguits de la categoria lèxica que els pertoca, d'acord amb la informació facilitada pels corresponents col·laboradors. En el cas que en una llengua hi hagi més d'un equivalent, aquests es presenten en ordre alfabètic discontinu i separats per punt i coma. Per a cada llengua d'equivalència les sigles se situen ordenades després dels altres equivalents i, al final de tot, figuren les denominacions comercials. Per exemple:

tozinameran *n m*
sin. **vacuna Pfizer/BioNTech** *n f*
den. com. **Comirnaty** *n f*

oc tozinameran *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*;
Comirnaty *n f*
eu Pfizer/BioNTech txerto *n*; tozinameran *n*;
Comirnaty *n*
gl tozinameran *n m*; vacina Pfizer *n f*;
vacina Pfizer/BioNTech COVID-19 *n f*;
Comirnaty *n f*
es tozinameran *n f*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*;
Comirnaty *n f*
en Pfizer/BioNTech *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
fr tozinamérán *n m*; vaccin Pfizer/BioNTech *n m*;
Comirnaty *n m*
pt tozinameran *n m*
pt [PT] vacina contra a COVID-19 da Pfizer/
BioNTech *n f*; vacina Pfizer *n f*; Comirnaty *n*
pt [BR] vacina da Pfizer *n f*
nl BioNTech/Pfizer-vaccin *n*; tozinameran *n*;
tozinameran-vaccin *n*; Comirnaty *n*
ar توزيناميران

Sovint no hi ha relació d'un a un entre denominacions catalanes i equivalents, bé perquè hi ha més d'una denominació catalana, bé perquè hi ha més d'un equivalent en una llengua. En aquesta línia, cal remarcar

que en aquest diccionari s'ha respectat el criteri dels col·laboradors que han proporcionat les denominacions en alguna de les llengües d'equivalència i han volgut consignar-ne les variants formals: per exemple, *hypercytokinaemia* i *hypercytokinemia* en anglès o, en el cas del portuguès, amb distinció de distribució entre variants dialectals: *limitação do esforço terapêutico* o *antigénio* en portuguès de Portugal i *limitação de esforço terapêutico* o *antígeno* en portuguès del Brasil.

En algunes entrades del diccionari, després de les denominacions equivalents en altres llengües figuren també denominacions pròpies de llenguatges o nomenclatures científiques. Així, podem trobar denominacions que són símbols (codi *sbl*), noms científics d'acord amb els codis internacionals corresponents (codi *nc*) o números del registre CAS (codi CAS) de la Societat Americana de Química.

3.5 Definició³

Quan el lector consulti aquest diccionari ha de tenir present que es tracta d'una obra terminològica i que, per tant, les definicions no són ni lexicogràfiques (pròpies d'un diccionari de llengua general, que recullen només els trets essencials del significat d'una paraula o sintagma en una determinada cultura) ni enciclopèdiques (que recullen de manera succinta tot el coneixement que es té d'aquella denominació i concepte).

Una definició terminològica pretén caracteritzar un concepte de manera suficient i necessària, d'acord amb la concepció que en tenen els especialistes corresponents, a partir de les relacions d'oposició i proximitat establertes amb els altres conceptes pertanyents al mateix àmbit. En la mesura que ha estat possible, s'ha procurat definir els conceptes de les diferents branques a partir de criteris homogenis de grau d'especialització i aprofundiment.

Tanmateix, el grau d'especialització de les definicions en el diccionari és, en conjunt, un punt heterogeni, en relació directa amb els criteris de selecció de termes que s'han exposat en l'apartat 2 (*Contingut del diccionari*) i amb la voluntat divulgativa de l'obra.

3.6 Notes

Una bona part dels articles del diccionari inclouen una o més notes, les quals poden ser de tipus conceptual, exemplificador, relacional o lingüístic.

Les *notes conceptuais* amplien la informació de la definició, aportant matisos o aprofundint en trets que no tenen un valor distintiu en la caracterització del terme però que serveixen per a completar-la. Per exemple:

màscara autofiltrant *n f*

Nota: Segons la capacitat de filtració, hi ha màscares autofiltrants FFP1 (eficàcia de filtració mínima del 78%), FFP2 (eficàcia de filtració mínima del 92%) o FFP3 (eficàcia de filtració mínima del 98%).

Les *notes exemplificadores* permeten donar una llista d'un o més elements o contextos en què s'aplica la denominació. Per exemple:

medicalitzar *v tr*

Nota: Per exemple, es pot medicalitzar una ambulància, un tren, un helicòpter, un hotel o un càmping.

Les *notes relacionals* serveixen de referència per a termes pròxims des del punt de vista nocional. Per exemple:

mesura de contenció *n f*

Nota: Les quatre principals mesures de contenció de la infecció pel SARS-CoV-2 en la població general són les màscares, la higiene de mans, la distància de seguretat i la ventilació.

Les *notes lingüístiques* contenen informació sobre les denominacions, sobre les relacions entre denominacions i noció, sobre registres d'ús, etc. Per exemple:

³ Per aprofundir la informació sobre la tècnica de definició en terminologia es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. La definició terminològica. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2009.

COVID-19 *n f*

2. La forma *COVID-19* és una sigla procedent de la denominació anglesa *coronavirus disease 2019* ('malaltia del coronavirus 2019'). La sigla s'utilitza sobretot en l'àmbit especialitzat, mentre que en l'àmbit divulgatiu i de la llengua general la tendència és a escriure *covid* com a forma ja lexicalitzada.

3. En català el gènere de *COVID-19* i de les formes sinònimes *covid* i *covid-19* és el femení, d'acord amb l'origen etimològic del mot (sigla anglesa que té com a nucli *disease*, corresponent en català al mot femení *malaltia*). Tot i això, s'observa certa vacil·lació i l'ús del gènere masculí en contextos generals o divulgatius, probablement perquè la denominació s'ajusta a l'estructura morfosintàctica del substantiu en català (mot agut acabat en [it]) i per un ús metonímic, menys precís, amb referència al coronavirus que causa la malaltia.

3.7 Normalització

En la tasca de normalització de neologismes és essencial el paper del Consell Supervisor del TERMCAT,

un òrgan permanent format per representants de l'Institut d'Estudis Catalans, representants del TERMCAT i especialistes de l'àmbit tècnic i científic, que es pronuncia sobre termes de tots els camps del coneixement que, per una raó o altra, presenten alguna particularitat lingüística. Òbviament, abans de qualsevol decisió hi ha un estudi aprofundit dels termes i es fan també consultes a especialistes considerats representatius de la seva àrea.

Durant l'elaboració del diccionari, que va coincidir amb el moment d'eclosió de la pandèmia, la vacil·lació formal en les denominacions del virus i la malaltia va aconsellar traslladar la decisió sobre aquests casos al Consell Supervisor. Va ser el Consell, doncs, el que va establir la denominació o les denominacions catalanes més adequades per a cada concepte, tenint en compte tant criteris lingüístics, terminològics i d'ús, com l'opinió dels assessors científics del diccionari i altres experts consultats ad hoc. Són exemples de casos terminològics estudiats en aquest procés de normalització els termes *COVID-19*, *SARS-CoV-2* i l'actualització de dades dels

termes *síndrome aguda respiratòria greu* i *SARS-CoV*, normalitzats anteriorment.

4 Metodologia de treball⁴

A causa de la singularitat dels inicis de l'elaboració d'aquesta obra i del seu desenvolupament a cavall dels esdeveniments de la pandèmia, recollint la voluntat de cooperació entre institucions, la metodologia usual en l'elaboració de diccionaris terminològics es va haver d'adaptar a la nova situació⁵.

Com a conseqüència, per bé que totes les fases previstes en la metodologia del treball terminològic s'han dut a terme, no ha estat necessàriament en l'ordre, amb la delimitació, els canals o els terminis habituals. Enumerades en l'ordre establert tradicionalment, aquestes fases són les següents: definició del projecte; definició de l'estructura conceptual del diccionari (és a dir, elaboració de l'arbre de camp); selecció de la nomenclatura del diccionari a partir de la bibliografia de referència i de les propostes dels experts implicats;

compleció dels articles terminològics amb equivalents, definicions, notes, etc.; revisió temàtica, duta a terme per experts; normalització terminològica i revisió final de l'obra.

5 Propòsit

Confiem que el *Diccionari multilingüe de la COVID-19* constitueixi un recurs pràctic per a estudiants i professionals de les ciències de la vida i de la salut, però també per a professionals del periodisme, la traducció, la divulgació científica i, en general, per a la ciutadania. En definitiva, que sigui una eina útil per a tothom que necessiti consultar-la, tenint en compte que la pandèmia de la COVID-19 ens ha afectat, també, a tots.

Us convidem a utilitzar aquesta terminologia, a difondre-la i a fer-nos arribar els vostres suggeriments de millora o actualització a través de la bústia de suggeriments del TERMCAT o directament a través de l'adreça electrònica informació@termcat.cat.

⁴ Per aprofundir la informació sobre la metodologia de treball en l'elaboració de diccionaris terminològics es pot consultar TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.

⁵ Julià Berruezo MA, Cuadrado Camps S, Bofill Caralt C. El treball terminològic en temps de pandèmia i de postpandèmia. *Terminalia* [Internet]. 2021 [Consulta 10 novembre 2021]; 23: 39-50. Disponible a: http://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/article/view/149211/pdf_83

Arbre de camp

Conceptes generals

Epidemiologia

Etiopatogènia

Diagnòstic

Clínica

Prevenció

Tractament

Principis actius

Entorn social

Abreviacions

1 Categories lèxiques		2 Indicadors de llengua	
3 ✓ n	nom ✓	4 ✓ oc	occità ✓
5 ✓ n pl	nom plural 12	✓ eu	basc
✓ n m	nom masculí ✓	✓ gl	gallec ✓
✓ n m pl	nom masculí plural	✓ es	castellà 9
✓ n f	nom femení ✓	✓ en	anglès ✓
✓ n f pl	nom femení plural	✓ fr	francès
✓ n m, f	nom masculí i femení ✓	✓ pt	portuguès
✓ n m/f	nom masculí o femení	✓ pt	[PT] portuguès de Portugal
✓ adj	adjectiu ✓	✓ pt	[BR] portuguès del Brasil
✓ v tr	verb transitiu	✓ nl	neerlandès
✓ v tr/intr	verb transitiu o intransitiu ✓	✓ ar	àrab ✓
✓ v intr	verb intransitiu	Altres codis	
Remissions		✓ sbl	símbol 3
✓ sin.	sinònim absolut 3	✓ nc	nom científic
✓ sin. compl.	sinònim complementari	✓ CAS	número CAS
✓ den. com.	denominació comercial		

tudo o que acabar em ponto final

Diccionari

A

1 **ACA** *n m*
veg. **assaig aleatoritzat** *n m*

2 **acalabrutinib** *n m*
oc acalabrutinib *n m*
eu akalabrutinib *n*
gl acalabrutinib *n m*
es acalabrutinib *n m*
en acalabrutinib *n m*
fr acalabrutinib *n m*
pt [PT] acalabrutinib *n m*
pt [BR] acalabrutinibe *n m*
nl acalabrutinib *n*
ar أكالابروتينيب

CAS 1420477-60-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic que bloca la tirosina-cinasa de Bruton i inhibeix la replicació dels limfòcits T cancerosos.

Nota: 1. L'acalabrutinib s'emptra en el tractament de la leucèmia limfocítica crònica i de diversos tipus de limfomes. També s'investiga per a tractar altres tipus de càncer. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *acalabrutinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

3 **àcid desoxiribonucleic** *n m*
sigla **ADN** *n m*; **DNA** *n m*
oc acid desoxiribonucleic *n m*
eu azido desoxiribonukleiko *n*; DNA *n*
gl ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*
es ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*
en deoxyribonucleic acid *n*; DNA *n*
fr acide désoxyribonucléique *n m*; DNA *n m*; ADN *n m*

pt ácido desoxirribonucleico *n m*; ADN *n m*; DNA *n m*

nl desoxyribonucleïnezuur *n*; DNA *n*

ar الحمض النووي
حمض نووي ربي منقوص الأكسجين

ETIOPATOGENIA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de desoxiribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i timina, que es troba fonamentalment en el nucli, en els mitocondris i en els cloroplasts, i que constitueix la base molecular de l'herència biològica.

Nota: 1. La sigla *ADN* té un ús divulgatiu, mentre que en àmbits especialitzats se sol utilitzar la sigla anglesa *DNA*. Aquesta recomanació és aplicable també a la parella de sigles *ARN-RNA*, atès que són les formes clarament identificables dins la comunitat científica internacional. Anàlogament, les sigles creades a partir d'aquestes formes segueixen preferentment l'ordre internacional (*mtDNA*, *rDNA*, *tRNA*...), i només secundàriament i en un àmbit divulgatiu es formen a partir de l'ordre romànic, amb *ADN* i *ARN* (*ADNmt*, *ADNr*, *ARNt*...).

2. La sigla *DNA* correspon a l'anglès *deoxyribonucleic acid* ('àcid desoxiribonucleic').

4 **àcid ribonucleic** *n m*
sigla **ARN** *n m*; **RNA** *n m*

oc acid ribonucleic *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
eu azido erribonukleiko *n*; RNA *n*
gl ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
es ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
en ribonucleic acid *n*; RNA *n*
fr acide ribonucléique *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
pt ácido ribonucleico *n m*; ARN *n m*; RNA *n m*
nl ribonucleïnezuur *n*; RNA *n*
ar حمض نووي ربي

ETIOPATOGENIA. Àcid nucleic constituït per nucleòtids de ribosa, àcid fosfòric i les bases nitrogenades adenina, citosina, guanina i uracil,

que es troba fonamentalment en el nucli, en els ribosomes, en els mitoribosomes i en els plastoribosomes.

Nota: 1. La sigla *ARN* té un ús divulgatiu, mentre que en àmbits especialitzats se sol utilitzar la sigla anglesa *RNA*. Aquesta recomanació és aplicable també a la parella de sigles *ADN-DNA*, atès que són les formes clarament identificables dins la comunitat científica internacional. Anàlogament, les sigles creades a partir d'aquestes formes segueixen preferentment l'ordre internacional (*mtDNA*, *rDNA*, *tRNA*...), i només secundàriament i en un àmbit divulgatiu es formen a partir de l'ordre romànic, amb *ADN* i *ARN* (*ADNmt*, *ADNr*, *ARNt*...).

2. La sigla *RNA* correspon a l'anglès *ribonucleic acid* ('àcid ribonucleic').

5 **Ad5-nCoV** *n f*
veg. **vacuna CanSino** *n f*

6 **adequació de l'esforç terapèutic** *n f*
veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*

7 **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*
sin. compl. **adequació de l'esforç terapèutic** *n f*;
limitació de l'esforç terapèutic *n f*
sigla **LET** *n f*

oc adequacion des actuacions sanitàries *n f*;
limitacion der esfòrç terapeutuc *n f*
eu ahalegin terapeutikoa egokitze *n*; ahalegin
terapeutikoa mugatze *n*; ATE *n*; ATM *n*
gl axeitamento do esforço terapêutico *n m*;
limitación do esforço terapêutico *n f*; LET *n m*
es limitación del esfuerzo terapéutico *n f*;
limitación del soporte vital *n f*; LET *n f*; LSV *n f*
en life support limitation *n*; limitation of life
support *n*; LLS *n*; LSL *n*
pt limitação terapêutica *n f*; LET *n f*
pt [PT] limitação do esforço terapêutico *n f*; LT *n f*
pt [BR] limitação de esforço terapêutico *n f*;
limitação de suporte terapêutico *n f*;

limitação do suporte de vida *n f*;
limite terapêutico *n m*; LSV *n f*

nl basislevensondersteuning *n*;
elementaire levensondersteuning *n*;
geavanceerde levensondersteuning *n*;
gevorderde levensondersteuning *n*

ar حد من الجهد العلاجي

TRACTAMENT. Decisió clínica que comporta l'aplicació de les actuacions sanitàries que afavoreixen el màxim benestar al pacient i l'abstenció de les que no li aporten prou beneficis, tenint en compte la seva situació concreta.

Nota: 1. Al final de la vida, quan ja no es preveu una recuperació de la malaltia amb una qualitat de vida acceptable, l'adequació de les actuacions sanitàries facilita l'evolució cap a la mort sense provocar-la ni prolongar inútilment l'agonia amb tractaments fútils.

2. La denominació *limitació de l'esforç terapèutic*, que és la que té més tradició, s'està substituint progressivament per les denominacions *adequació de les actuacions sanitàries* o *adequació de l'esforç terapèutic*, que es consideren semànticament més adequades.

8 **ADG20** *n m*

oc ADG20 *n m*
eu ADG20 *n*
gl ADG20 *n m*
es ADG20 *n m*
en ADG20 *n*
fr ADG20 *n m*
pt [PT] ADG20 *n m*
nl ADG20 *n*
ar عقار الجسم المضاد أحادي النسيلة

CAS 2516243-50-0

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: L'ADG20 és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

- 9 **ADN** *n m*
veg. **àcid desoxiribonucleic** *n m*

- 10 **aerosol** *n m*
oc aerosòl *n m*
eu aerosol *n*
gl aerosol *n m*
es aerosol *n m*
en aerosol *n*
fr aérosol *n m*
pt aerossol *n m*
nl aerosol *n*
ar حلالة هوائية

ETIOPATOGENÈIA. Cadascuna de les petites gotes de saliva o de fluid respiratori menors de 100 micròmetres que, en romandre més temps a l'aire i viatjar a distàncies més llargues que les gotetes respiratòries, tenen una infecciositat potencial més elevada.

- 11 **agent biològic** *n m*
oc agent biologic *n m*
eu agente biologiko *n*
gl axente biolóxico *n m*
es agente biológico *n m*
en biological agent *n*
fr agent biologique *n m*
pt agente biológico *n m*
nl biologisch agens *n*
ar عامل بيولوجي

ETIOPATOGENÈIA. Agent nociu animal o vegetal, generalment capaç de fer un cicle vital complet, que pot provocar malalties infeccioses, parasitàries, al·lèrgiques o tòxiques.

- 12 **agèusia** *n f*
oc agèusia *n f*
eu ageusia *n*

- gl axeusia *n f*
es ageusia *n f*
en ageusia *n*
fr agueusie *n f*
pt ageusia *n f*
nl ageusie *n*; smaakverlies *n*
ar فقد حاسة الذوق

CLÍNICA. Pèrdua o disminució del sentit del gust.

Nota: L'agèusia pot ser transitòria o permanent, deguda a causes diverses.

- 13 **agrupament** *n m*
oc acumulacion *n f*; agropacion *n f*;
agropament *n m*; concentracion *n f*
eu konglomeratu *n*; mordo *n*
gl agrupamento *n m*
es conglomerado *n m*
en cluster *n*
fr regroupement *n m*
pt agrupamento *n m*
pt [BR] cluster *n m*
nl cluster *n*
ar متراكم

EPIDEMIOLOGIA. Subconjunt d'elements d'una mostra que s'agreguen en realitzar una anàlisi d'agrupaments.

- 14 **aïllament** *n m*
oc isolament *n m*
eu bakartze *n*
gl illamento *n m*
es aislamiento *n m*
en isolation *n*
fr isolement *n m*
pt isolamento *n m*
pt [BR] isolamento social *n m*
nl isolatie *n*
ar عزل

PREVENCIÓ. Conjunt de mesures que s'apliquen a una persona amb una malaltia contagiosa durant el període en què aquesta malaltia és transmissible amb la finalitat d'evitar el contagi d'altres persones.

Nota: 1. L'aïllament pot ser total, quan comporta el confinament del pacient, o bé limitat, quan es restringeix a les vies de transmissió (aïllament respiratori, aïllament entèric, etc.).

2. En llengua general, *aïllament* té un significat més ampli que en l'àmbit de les ciències de la salut, ja que únicament indica l'acció de separar una persona o una cosa de la resta. És per aquest motiu que, en un ús no especialitzat, també es pot aplicar a persones que han estat separades tot i estar en observació, o bé fins i tot com a mesura preventiva.

15 **aïllat** *n m*
veg. **aïllat víric** *n m*

16 **aïllat víric** *n m*
sin. compl. **aïllat** *n m*

oc aislat viric *n m*
eu birus-andui isolatu *n*; isolatu biral *n*;
isolatu biriko *n*
gl illado *n m*; illado vírico *n m*
es aislado *n m*; aislado vírico *n m*;
cepa vírica aislada *n f*
en isolate *n*; virus isolate *n*
fr isolat *n m*; isolat de virus *n m*; isolat viral *n m*
pt isolado *n m*
pt [PT] isolado de vírus *n m*
pt [BR] isolado viral *n m*
nl geïsoleerd virus *n*; virusisolaat *n*
ar سلالة فيروسية معزولة

ETIOPATOGENIA. Virus que ha estat isolat d'un hoste infectat i s'ha multiplicat en un cultiu de laboratori.

17 **alta** *n f*
veg. **alta mèdica** *n f*

18 **alta mèdica** *n f*
sin. compl. **alta** *n f*; **comunicat mèdic d'alta** *n m*
oc comunicat medicau de nauta *n m*; curat *n f*;
nauta *n f*; nauta medicau *n f*
eu medikuaren alta *n*
gl alta *n f*; alta mèdica *n f*;
parte médico de alta *n m*
es alta *n f*; alta mèdica *n f*;
parte médico de alta *n m*
en discharge *n*
fr sortie *n f*
pt alta *n f*; alta hospitalar *n f*; alta mèdica *n f*
nl medisch ontslag *n*; ontslag *n*;
ontslag uit het ziekenhuis *n*
ar إذن الخروج طبي

ENTORN SOCIAL. Declaració mèdica que constata que un treballador està en condicions de reincorporar-se a la feina després d'una malaltia, un accident o una situació de risc durant l'embaràs.

19 **alunacedasa alfa** *n f*
oc alunacedasa alfa *n f*
eu alfa alunazedasa *n*
gl alunacedase alfa *n f*
es alunacedasa alfa *n f*
en alunacedase alfa *n*
fr alunacédase alfa *n f*
pt alunacedase alfa *n*
nl alunacedase α *n*; alunacedase alfa *n*;
alunacedase- α *n*; alunacedase-alfa *n*
ar ألوناسيديس ألفا

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que constitueix la forma glicosilada de l'enzim conversiu de l'angiotensina 2.

Nota: 1. L'alunacedasa alfa està en procés d'avaluació com a possible antihipertensiu i antineoplàstic. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *alunacedasa alfa* és la forma catalana corresponent a la DCI.

20 **ambroxol** *n m*

oc ambroxol *n m*
 eu anbroxol *n*
 gl ambroxol *n m*
 es ambroxol *n m*
 en ambroxol *n*
 fr ambroxol *n m*
 pt ambroxol *n m*
 pt [BR] cloridrato de ambroxol *n m*
 nl ambroxol *n*
 ar أمبروكسول

CAS 18683-91-5

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac mucolític que disminueix la viscositat de les secrecions bronquials i en facilita l'expectoració, i estimula la síntesi i la secreció de surfactant pulmonar, que redueix l'adhesió del moc.

Nota: 1. L'ambroxol s'emptra en el tractament de les afeccions agudes i cròniques de les vies respiratòries en què és necessari afavorir l'eliminació de secrecions. És el metabòlit actiu de la bromhexina. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ambroxol* és la forma catalana corresponent a la DCI.

21 **AMY-101** *n m*

oc AMY-101 *n m*
 eu AMY-101 *n*
 gl AMY-101 *n m*
 es AMY-101 *n m*
 en AMY-101 *n*
 fr AMY-101 *n m*
 pt AMY-101 *n f*
 pt [BR] molécula AMY-101 *n f*
 nl AMY-101 *n*
 ar 101 إم واي

CAS 1427001-89-5

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antiinflamatori en investigació que inhibeix proteïnes del sistema del complement.

Nota: L'AMY-101 està en procés d'avaluació com a possible tractament en les gingivitis i les malalties amb alteracions del complement. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

22 **anakinra** *n f*

oc anakinra *n f*
 eu anakinra *n*
 gl anakinra *n f*
 es anakinra *n f*
 en anakinra *n*
 fr anakinra *n f*
 pt [PT] anacinra *n f*
 pt [BR] anakinra *n f*
 nl anakinra *n*
 ar أناكينرا

CAS 143090-92-0

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac analgèsic i antiinflamatori que neutralitza l'activitat biològica de les interleucines 1 alfa i 1 beta mitjançant la inhibició competitiva del receptor de tipus I de la interleucina 1.

Nota: 1. L'anakinra és una proteïna recombinant que s'emptra en el tractament de l'artritis reumatoide, de la malaltia inflamatòria multisistèmica d'inici neonatal i de les síndromes periòdiques associades a la criopirina. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de casos greus de la COVID-19.

2. La denominació *anakinra* és la forma catalana corresponent a la DCI.

23 **analgèsic** *n m*sin. compl. **antiàlgic** *n m*

oc analgesic *n m*
 eu analgesiko *n*
 gl analxésico *n m*; antiàlgico *n m*
 es analgésico *n m*; antiàlgico *n m*
 en analgesic *n*; anodyne *n*
 fr analgésique *n m*; antalgique *n m*
 pt analgésico *n m*

pt [PT] antiàlgico *n m*
 nl analgeticum *n*; pijnstillers *n*
 ar مسكن للآلام؛ مسكن

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que prevé, alleugereix o anul·la el dolor sense pèrdua de la consciència.

24 **anòsmia** *n f*

oc anòsmia *n f*
 eu anosmia *n*
 gl anosmia *n f*
 es anosmia *n f*
 en anosmia *n*
 fr anosmie *n f*
 pt anosmia *n f*
 nl anosmie *n*; geurverlies *n*; reukverlies *n*
 ar فقد حاسة الشم

CLÍNICA. Pèrdua o disminució del sentit de l'olfacte.

Nota: 1. L'anòsmia pot ser transitòria, causada per l'obstrucció de les vies nasals, o permanent, produïda per una lesió total o parcial del nervi olfatori o del bulb olfatori.

2. L'anòsmia és freqüent en traumatismes cranioencefàlics que afecten la làmina cribrosa de l'etmoide, en infeccions víriques, com la COVID-19, o en afeccions cròniques, com la rinitis al·lèrgica, que atrofien la mucosa nasal.

25 **ansietat anticipatòria** *n f*

oc ansietat anticipatòria *n f*
 eu aitzinamendu-antsietate *n*;
 aitzinamendu-herstura *n*
 gl ansiedade anticipatoria *n f*
 es ansiedad anticipatoria *n f*
 en anticipatory anxiety *n*
 fr angoisse d'attente *n f*
 pt [PT] ansiedade de antecipação *n f*
 pt [BR] ansiedade antecipatória *n f*
 nl anticipatieangst *n*; anticiperende angst *n*
 ar القلق الاستباقي

CLÍNICA. Ansietat provocada pel pensament o l'amenaça d'estar exposat de nou a una situació que en una ocasió prèvia ha desencadenat una resposta d'ansietat.

26 **antiàlgic** *n m*

veg. **analgèsic** *n m*

27 **antibiòtic** *n m*

oc antibiotic *n m*
 eu antibiotiko *n*
 gl antibiótico *n m*
 es antibacteriano *n m*; antibiótico *n m*
 en antibiotic *n*
 fr antibiotique *n m*
 pt antibiótico *n m*
 nl antibioticum *n*
 ar مضاد للبكتيريا؛ مضاد حيوي

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que actua contra microorganismes, els elimina o n'inhibeix el creixement i la reproducció.

28 **anticòs** *n m*

oc anticòs *n m*
 eu antigorputz *n*
 gl anticorpo *n m*
 es anticuerpo *n m*
 en antibody *n*
 fr anticorps *n m*
 pt anticorpo *n m*
 nl antilichaam *n*; antistof *n*
 ar أجسام مضادة
 sbi Ab; Ac

ETIOPATOGENIA. Immunoglobulina secretada per les cèl·lules plasmàtiques en resposta a l'estimulació exercida per un antigen, al qual és capaç d'unir-se de manera específica.

Nota: 1. Els anticòssos són proteïnes plasmàtiques amb activitat immunitària. Són globulines gamma i, en menor

proporció, globulines beta. Cada molècula d'anticòs té una estructura única, que li permet unir-se de forma específica a l'antigen corresponent.

2. Els símbols Ac i Ab, creats amb les inicials del prefix i el radical de les denominacions completes, es distribueixen segons la llengua:

- En les llengües romàniques s'utilitza el símbol Ac (corresponent al català *anticòs*, el castellà *anticuerpo*, el francès *anticorps* i el portuguès *anticorpo*).
- En anglès s'utilitza el símbol Ab (corresponent a *antibody*).

29 **antigen** *n m*

oc antigèn *n m*
 eu antígeno *n*
 gl antígeno *n m*
 es antígeno *n m*
 en antigen *n*
 fr antigène *n m*
 pt [PT] antígeno *n m*
 pt [BR] antígeno *n m*
 nl antigeen *n*; antigen *n*
 ar المستضد
 sbl Ag

ETIOPATOGENIA. Molècula capaç de produir una resposta immunitària en l'organisme.

Nota: 1. Els antígens tenen capacitat per unir-se a un anticòs o un BCR o per iniciar els processos de processament i presentació antigènica als limfòcits T.

2. El terme *antigen* es va encunyar inicialment com un acrònim a partir de l'expressió anglesa *antibody generation* ('generació d'anticossos'). Però actualment s'ha comprovat que només un tipus d'antígens, els *immunògens*, són capaços d'induir una resposta immunitària humoral i de fer que apareguin anticossos i cèl·lules sensibilitzades que abans no existien. Les molècules més immunògenes són les proteïnes, seguides dels glúcids. Els lípids i els àcids nucleics, en canvi, no són immunògens, tret que formin complexos amb proteïnes o polisacàrids.

30 **antipirètic** *n m*

sin. compl. **antitèrmic** *n m*

oc antipiretic *n m*; antitermic *n m*
 eu antipiretico *n*; antitermico *n*; sukar-kontrako *n*
 gl antipirético *n m*; antitérmico *n m*
 es antifebril *n m*; antipirético *n m*; antitérmico *n m*; febrífugo *n m*
 en antipyretic *n*; febrifuge *n*
 fr antipyrétique *n m*; fébrifuge *n m*
 pt antipirético *n m*; antitérmico *n m*
 nl antipyreticum *n*; koortsmiddel *n*; koortsverlagend middel *n*; koortswerend middel *n*
 ar خفض الحمى؛ خافض للحمى؛ خافض للحرارة

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac o pràctica terapèutica amb què es rebaixa o s'elimina la febre.

Nota: Els antipirètics presenten mecanismes d'actuació diversos: poden actuar provocant una vasodilatació perifèrica general (alcohol), un alentiment del metabolisme general (quinina, salicilat sòdic), la narcosi del sistema nerviós central (anestèsies amb èter) o exercir una acció específica sobre el centre de la termoregulació.

31 **antiretroviral** *n m*

sigla **ARV** *n m*

oc antiretròvirau *n m*; ARV *n m*
 eu antirretrobiral *n*; erretrobirus-kontrako *n*; ARB *n*
 gl antirretroviral *n m*; ARV *n m*
 es antirretroviral *n m*; antirretrovírico *n m*; ARV *n m*
 en antiretroviral *n*; ARV *n*
 fr antirétroviral *n m*; ARV *n m*
 pt antirretroviral *n m*; ARV *n m*
 nl antiretroviraal middel *n*
 ar مضادات القهقرية

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac o substància que té capacitat per a inhibir la reproducció d'un retrovirus o per a combatre'n l'acció.

32 **antitèrmic** *n m*
veg. **antipirètic** *n m*

33 **antiviral** *n m*
veg. **antivíric** *n m*

34 **antivíric** *n m*
sin. compl. **antiviral** *n m*
oc antivirau *n m*; antiviric *n m*
eu antibiral *n*; antibiriko *n*; birus-kontrako *n*
gl antiviral *n m*; antivíric *n m*
es antiviral *n m*; antivíric *n m*
en antiviral *n*
fr antiviral *n m*
pt antiviral *n m*
pt [PT] antivíric *n m*
nl antiviraal middel *n*
ar مضاد فيروسات

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac o substància que té capacitat per a inactivar selectivament els virus o per a debilitar-ne l'acció.

Nota: Entre els antivírics de síntesi hi ha certes molècules anàlogues dels nucleòsids, que bloquen la duplicació del DNA víric, com la vidarabina i l'acicloguanosina. Entre els antivírics naturals hi ha l'interferó.

35 **apilimod** *n m*
oc apilimod *n m*
eu apilimod *n*
gl apilimod *n m*
es apilimod *n m*
en apilimod *n*
fr apilimod *n m*
pt apilimod *n m*
nl apilimod *n*
ar أبيليمود

CAS 541550-19-0

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que inhibeix l'enzim fosfatidil inositol fosfat (PIP)-cinasa tipus 3.

Nota: 1. L'apilimod està en procés d'avaluació com a possible tractament en limfomes, glioblastomes i melanomes. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *apilimod* és la forma catalana corresponent a la DCI.

36 **aplanar la corba** *v intr*
oc aplanar era corba *v intr*
eu kurba apaldu *v intr*
gl achandar a curva *v intr*; aplanar a curva *v intr*
es aplanar la curva *v intr*
en flatten the curve *v intr*
fr aplatir la courbe *v intr*
pt achatar a curva *v intr*
nl de curve afvlakken *v intr*
ar تسطيح منحنى الواء

EPIDEMIOLOGIA. Dur a terme una estratègia planificada de salut pública amb l'objectiu d'alentir l'augment de casos d'una epidèmia i evitar la saturació dels serveis sanitaris.

37 **apremilast** *n m*
oc apremilast *n m*
eu apremilast *n*
gl apremilast *n m*
es apremilast *n m*
en apremilast *n*
fr aprémilast *n m*
pt apremilast *n m*
nl apremilast *n*
ar أبريميلاست

CAS 608141-41-9

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroïdal, inhibidor de la fosfodiesterasa 4, que redueix la producció inflamàtori de citocines que fan els limfòcits T.

Nota: 1. L'apremilast s'empra en el tractament de l'artritis psoriàsica i les úlceres associades a la malaltia de Behçet.

Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.
És d'origen sintètic.

2. La denominació *apremilast* és la forma catalana corresponent a la DCI.

- 38 **ARN** *n m*
veg. **àcid ribonucleic** *n m*

- 39 **ARN missatger** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

- 40 **ARNm** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

- 41 **arrítmia** *n f*
oc arrítmia *n f*
eu arrítmia *n*
gl arrítmia *n f*
es arrítmia *n f*
en arrhythmia *n*
fr arythmie *n f*
pt arrítmia *n f*
nl aritmie *n*; onregelmatige hartslag *n*
ar اضطراب نبضات القلب

CLÍNICA. Trastorn o alteració del ritme cardíac.

Nota: 1. L'arrítmia pot ocasionar des de problemes funcionals sense cap transcendència per als pacients fins a alteracions que afecten de forma important la seva qualitat de vida o els comporten un risc vital greu.

2. El tractament dels pacients amb arrítmia, segons la gravetat, pot consistir en simples recomanacions mèdiques o en l'administració de fàrmacs o tractaments més complexos.

- 42 **ARV** *n m*
veg. **antiretroviral** *n m*

- 43 **ASC09F** *n m*
oc ASC09F *n m*
eu ASC09F *n*

- gl ASC09F *n m*
es ASC09F *n m*
en ASC09F *n*
fr ASC09F *n m*
pt ASC09F *n m*
nl ASC09F *n*
ar ASC09F راقف

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa, que evita la ruptura dels polipèptids necessaris per a la producció de partícules víriques infeccioses i bloca la replicació vírica.

Nota: L'ASC09F és la combinació de dos compostos inhibidors de la proteasa a dosis fixes, el compost ASC09 i el ritonavir. S'empra en el tractament del virus de la immunodeficiència humana. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

- 44 **asimptomàtic -a** *adj*
oc asintomàtic -a *adj*
eu asintomatiko *adj*; sintomarik gabeko *adj*
gl asintomático -a *adj*
es asintomático -ca *adj*
en asymptomatic *adj*
fr asymptotique *adj*
pt assintomático *adj*
nl asymptomatisch -e *adj*
ar بدون أعراض

CLÍNICA. Dit de la persona o la malaltia que no presenta cap manifestació clínica aparent.

- 45 **assaig aleatoritzat** *n m*
sin. **assaig clínic aleatoritzat** *n m*
sigla **ACA** *n m*
oc assag aleatorizat *n m*;
assag clinic aleatorizat *n m*; ACA *n m*
eu saiakuntza ausazkotu *n*;
saiakuntza kliniko ausazkotu *n*; SKA *n*
gl ensaio aleatorizado *n m*;
ensaio clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*

es ensayo aleatorizado *n m*;
ensayo clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*
en randomised clinical trial *n*; RCT *n*
fr essai à répartition aléatoire *n m*;
essai clinique à répartition aléatoire *n m*;
essai clinique randomisé *n m*;
essai randomisé *n m*; ECR *n m*
pt [PT] ensaio clínico aleatorizado *n m*; ECA *n m*
pt [BR] ensaio clínico randomizado *n m*;
estudo clínico randomizado *n m*
nl gerandomiseerd klinisch onderzoek *n*;
gerandomiseerde klinische proef *n*;
gerandomiseerde klinische studie *n*
ar تجربة طبية عشوائية

CONCEPTES GENERALS. Assaig clínic en què l'assignació dels participants als grups d'estudi es fa de manera aleatòria.

46 **assaig amb cegament** *n m*

oc assag damb cegament *n m*
eu saiakuntzaitsu *n*
gl ensaio cego *n m*
es ensayo ciego *n m*
en blind trial *n*; blinded trial *n*
fr essai à l'insu *n m*; essai en aveugle *n m*
pt [PT] ensaio clínico em ocultação *n m*
pt [BR] estudo cego *n m*
nl blind klinisch onderzoek *n*; blinde klinische proef *n*; blinde klinische studie *n*
ar تجربة عمياء

CONCEPTES GENERALS. Assaig clínic en què s'oculta als participants, a l'investigador o a l'avaluador la intervenció assignada a cadascun dels participants.

47 **assaig amb cegament doble** *n m*

oc pròva de doble anonimat *n f*; pròva de doble cec *n f*; pròva doblament cega *n f*
eu itsu bikoitzeko saiakuntza *n*

gl ensaio dobre cego *n m*
es prueba a doble ciego *n f*; prueba con cegamiento doble *n f*; prueba con enmascaramiento doble *n f*
en double-blind test *n*; double-blinded test *n*; double-masked test *n*
fr épreuve à double anonymat *n f*; épreuve à double insu *n f*; épreuve en double aveugle *n f*
pt [PT] ensaio clínico em dupla ocultação *n m*
pt [BR] estudo duplo-cego *n m*
nl dubbelblind klinisch onderzoek *n*; dubbelblinde klinische proef *n*; dubbelblinde klinische studie *n*
ar اختبار مزدوج التعمية

CONCEPTES GENERALS. Assaig amb cegament en què s'oculta tant als participants com als investigadors la intervenció assignada a cadascun dels participants.

Nota: Per a dur a terme assaigs amb cegament doble amb fàrmacs, cal que la forma de presentació dels fàrmacs (mida, color, etc.) sigui idèntica.

48 **assaig amb cegament triple** *n m*

oc pròva de triple cec *n f*
eu itsu hirukoitzeko saiakuntza *n*
gl ensaio triplo cego *n m*
es prueba a triple ciego *n f*; prueba con cegamiento triple *n f*; prueba con enmascaramiento triple *n f*
en triple-blind test *n*; triple-blinded test *n*; triple-masked test *n*
fr épreuve à triple anonymat *n f*; épreuve à triple insu *n f*; épreuve en triple aveugle *n f*
pt [PT] ensaio clínico em tripla ocultação *n m*
pt [BR] estudo triplo-cego *n m*
nl trippelblind klinisch onderzoek *n*; trippelblinde klinische proef *n*; trippelblinde klinische studie *n*
ar اختبار ثلاثي التعمية

CONCEPTES GENERALS. Assaig amb cegament en què s'oculta tant als participants com a l'investigador i l'avaluador la intervenció assignada a cadascun dels participants.

49 **assaig clínic** *n m*

oc assag clínic *n m*
 eu saiakuntza kliniko *n*
 gl ensaio clínico *n m*
 es ensayo clínico *n m*
 en clinical trial *n*; controlled clinical trial *n*; CCT *n*
 fr essai clinique *n m*
 pt ensaio clínico *n m*
 pt [PT] ensaio clínico controlado *n m*
 pt [BR] estudo clínico *n m*
 nl klinisch onderzoek *n*; klinische studie *n*;
 klinische proef *n*
 ar تجربة طبية

CONCEPTES GENERALS. Estudi clínic, generalment comparatiu, que es duu a terme amb la finalitat d'avaluar l'eficàcia i la seguretat d'una intervenció i en què l'investigador controla directament les condicions en què es desenvolupa la recerca, especialment l'assignació de la intervenció.

Nota: La distinció conceptual entre *estudi clínic* (*clinical study*, en anglès) i *assaig clínic* (*clinical trial*, en anglès) és variable segons els especialistes, els països i les legislacions. I, de vegades, impròpiament, la forma *assaig clínic* s'utilitza també amb el significat d'*estudi clínic*.

50 **assaig clínic aleatoritzat** *n m*

sin. **assaig aleatoritzat** *n m*

51 **assaig comunitari** *n m*

sin. **assaig d'intervenció comunitària** *n m*

oc assag comunitari *n m*; assag d'intervenció comunitària *n m*
 eu esku-hartze komunitarioko saiakuntza *n*;
 saiakuntza komunitario *n*

gl ensaio comunitario *n m*;
 ensaio de intervención comunitaria *n m*
 es ensayo comunitario *n m*;
 estudio de intervención comunitaria *n m*
 en community intervention trial *n*;
 community trial *n*
 fr essai communautaire *n m*
 pt ensaio comunitário *n m*
 pt [PT] ensaio de intervenção comunitária *n m*
 pt [BR] estudo comunitário *n m*
 nl groepsinterventie *n*; groepsonderzoek *n*
 ar تجربة معممة

CONCEPTES GENERALS. Assaig el resultat del qual s'avalua en el conjunt de la població d'una comunitat determinada.

52 **assaig d'intervenció comunitària** *n m*

sin. **assaig comunitari** *n m*

53 **astènia** *n f*

oc astenia *n f*
 eu astenia *n*
 gl astenia *n f*
 es astenia *n f*
 en asthenia *n*
 fr asthénie *n f*
 pt astenia *n f*
 nl asthenie *n*; krachteloosheid *n*
 ar فقد القوة: الوهن

CLÍNICA. Sensació patològica de debilitat generalitzada.

Nota: L'astènia pot ser conseqüència de diversos trastorns orgànics o psíquics i és un símptoma molt comú en persones amb càncer o amb malalties degeneratives. Quan es produeix com a conseqüència de trastorns orgànics, acostuma a ser més intensa cap a la fi del dia, mentre que amb els trastorns psíquics sol ser més intensa de bon matí.

54 **atenció al dol** *n f*

oc atencion ath dò *n f*
 eu dolu-arreta *n*
 gl atención ao dó *n f*
 es atención al duelo *n f*
 en attention to grief *n*
 fr thérapie de deuil *n f*
 pt [PT] tratamento da dor *n m*
 pt [BR] atenção ao luto *n f*;
 cuidado à família enlutada *n m*
 nl rouwzorg *n*
 ar العناية بالمُتألَمين

TRACTAMENT. Atenció que té per objectiu atenuar el patiment per la pèrdua d'una persona estimada.

Nota: L'atenció al dol forma part indescindible de la bona pràctica de tots els professionals de la salut.

55 **atenció domiciliària** *n f*

sin. compl. **servei d'atenció de salut a domicili** *n m*

oc atencion domiciliària *n f*;
 servici d'atencion de salut en domicili *n m*
 eu etxeko arreta *n*
 gl atención domiciliaria *n f*;
 servizo de atención de saúde a domicilio *n m*;
 servizo de atención domiciliaria *n m*
 es asistencia domiciliaria *n f*; atención a domicilio *n f*; atención domiciliaria *n f*;
 servicio de atención de salud a domicilio *n m*
 en domiciliary care *n*; home care service *n*;
 home health care *n*
 fr soins à domicile *n m pl*
 pt [PT] cuidados ao domicílio *n m pl*; serviço de cuidados de saúde ao domicílio *n m*
 pt [BR] assistência domiciliar *n f*; home care *n m*
 nl buurtzorg *n*; thuisverpleging *n*; thuiszorg *n*
 ar الرعاية الطبية المنزلية

TRACTAMENT. Atenció social o sanitària que es presta a una persona en el lloc on viu, amb l'objectiu de mantenir-la en el seu entorn habitual

i aconseguir així el seu màxim nivell de salut, qualitat de vida, benestar i autonomia.

56 **atenció hospitalària** *n f*

oc atencion espitalària *n f*
 eu ospitaleko arreta *n*
 gl atención hospitalaria *n f*
 es atención hospitalaria *n f*
 en hospital care *n*
 fr soins d'attention hospitalière *n m pl*
 pt [PT] cuidados hospitalares *n m pl*
 pt [BR] assistência hospitalar *n f*;
 atendimento hospitalar *n m*
 nl ziekenhuisverpleging *n*; ziekenhuiszorg *n*
 ar الرعاية السريرية

TRACTAMENT. Activitats assistencials, diagnòstiques, terapèutiques, rehabilitadores i de cures que tenen lloc en un centre hospitalari, on també es realitzen tasques d'educació, prevenció i promoció de la salut.

57 **atenció primària** *n f*

oc atencion primària *n f*
 eu lehen mailako arreta *n*
 gl atención primaria *n f*
 es atención primaria *n f*
 en primary health care *n*
 fr soins de santé primaires *n m pl*
 pt cuidados primários *n m pl*
 pt [BR] atenção primária *n f*
 nl eerstelijns medische zorg *n*;
 eerstelijnsgezondheidszorg *n*; eerstelijnszorg *n*
 ar الرعاية الصحية الأولية

TRACTAMENT. Assistència sanitària essencial a què tenen accés de manera general totes les persones i famílies d'una comunitat, que proporciona informació, assessorament, tractament, prevenció, teleassistència sanitària, atenció domiciliària i, si cal, la derivació de la persona atesa als serveis

socials especialitzats i a la resta de serveis de benestar social.

58 **atibuclimab** *n m*

oc atibuclimab *n m*
 eu atibuklimab *n*
 gl atibuclimab *n m*
 es atibuclimab *n m*
 en atibuclimab *n*
 fr atibuclimab *n m*
 pt atibuclimab *n m*
 nl atibuclimab *n*
 ar أتبيوكليماب

CAS 2417175-94-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que actua contra la proteïna CD14 humana de cèl·lules del sistema immunitaria i modula la resposta inflammatòria.

Nota: 1. L'atibuclimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament en les sèpsies greus i en situacions d'inflamació per tempesta de citocines. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *atibuclimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

59 **ATYR1923** *n m*

oc ATYR1923 *n m*
 eu ATYR1923 *n*
 gl ATYR1923 *n m*
 es ATYR1923 *n m*
 en ATYR1923 *n*
 fr ATYR1923 *n m*
 pt ATYR1923 *n m*
 nl ATYR1923 *n*
 ar ATYR1923 بروتين

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que actua sobre la neuropilina 2, amb possibles efectes preventius de la fibrosi.

Nota: L'ATYR1923 està en procés d'avaluació com a possible tractament en les lesions pulmonars agudes com

a conseqüència d'una sarcoïdosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

60 **autoinflamació** *n f*

oc autoinflamacion *n f*
 eu autohantura *n*; autoinflamazio *n*
 gl autoinflamación *n f*
 es autoinflamación *n f*
 en autoinflammation *n*
 fr auto-inflammation *n f*
 pt [PT] auto-inflamação *n f*
 pt [BR] autoinflamação *n f*
 nl autoinflammatie *n*;
 autoinflammatoire aandoening *n*
 ar التهاب ذاتي

CLÍNICA. Procés que es produeix per una activació excessiva dels mecanismes de la immunitat innata a causa d'una desregulació en la secreció de citocines proinflamatòries, amb el dany tissular consegüent en els teixits propis de l'organisme.

61 **automostra** *n f*

oc automòstra *n f*
 eu autolagin *n*
 gl automostra *n f*
 es automuestra *n f*
 en self-sample *n*
 fr auto-prélèvement *n m*
 pt [PT] auto-amostragem *n f*
 pt [BR] auto coleta de amostra *n f*
 nl zelfbemonstering *n*; zelftest *n*
 ar عينة تلقائية

DIAGNÒSTIC. Presa d'una mostra biològica duta a terme per la persona mateixa a qui s'ha de fer la prova biològica en què s'ha de processar aquesta mostra.

Nota: Les automostres, en el cas de la COVID-19, es prenen mitjançant un frotis nasal. Tenen la finalitat d'agilitar la detecció de casos positius i millorar la capacitat de controlar l'evolució de la pandèmia.

62 **autoritat sanitària** *n f*

oc autoritat sanitària *n f*
 eu osasun-agintaritza *n*
 gl autoridade sanitaria *n f*
 es autoridad sanitaria *n f*
 en health authority *n*
 fr autorité de santé *n f*
 pt [PT] autoridade de saúde *n f*
 pt [BR] autoridade sanitária *n f*
 nl gezondheidsautoriteit *n*; gezondheidsdienst *n*;
 gezondheidsinstanties *n pl*; zorgautoriteit *n*
 ar السلطات الصحية

ENTORN SOCIAL. Òrgan que té la competència per a aplicar la normativa vigent en matèria de salut pública, en funció de la qual pot limitar temporalment drets individuals o col·lectius en benefici dels drets de la comunitat.

63 **aviptadil** *n m*

oc aviptadil *n m*
 eu abiptadil *n*
 gl aviptadil *n m*
 es aviptadil *n m*
 en aviptadil *n*
 fr aviptadil *n m*
 pt aviptadil *n m*
 nl aviptadil *n*
 ar أفيتاديل

CAS 40077-57-4

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac vasodilatador que redueix la pressió sanguínia i actua sobre el sistema immunitari.

Nota: 1. L'aviptadil és un anàleg del pèptid intestinal vasoactiu que s'emptra en el tractament de la disfunció erèctil, la hipertensió pulmonar, la sarcoïdosi i la síndrome del destret respiratori agut. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament del destret respiratori de l'adult associat a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *aviptadil* és la forma catalana corresponent a la DCI.

64 **azitromicina** *n f*

oc azitromicina *n f*
 eu azitromizina *n*
 gl azitromicina *n f*
 es azitromicina *n f*
 en azithromycin *n*
 fr azithromycine *n f*
 pt azitromicina *n f*
 nl azitromycine *n*
 ar أزيترومايسين

CAS 83905-01-5

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antibiòtic del grup dels macròlids que inhibeix la síntesi de les proteïnes bacterianes mitjançant la unió a la subunitat 50S del ribosoma bacterià, de manera que impossibilita la translocació dels pèptids.

Nota: 1. L'azitromicina és un antibiòtic d'espectre ampli que s'emptra en el tractament de les infeccions respiratòries, entèriques i genitourinàries. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un derivat semisintètic de l'eritromicina.

2. La denominació *azitromicina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

B

65 **bamlanivimab** *n m*

oc bamlanivimab *n m*
 eu bamlanibimab *n*
 gl bamlanivimab *n m*
 es bamlanivimab *n m*
 en bamlanivimab *n*
 fr bamlanivimab *n m*
 pt [PT] bamlanivimab *n m*
 pt [BR] bamlanivimabe *n m*
 nl bamlanivimab *n*
 ar بامانيڤيماپ

CAS 2423943-37-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El bamlanivimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a tractament de rescat, en combinació amb l'etesevimab, en pacients amb la COVID-19. Està en procés d'avaluació com a possible tractament en monoteràpia contra la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *bamlanivimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

66 **baricitinib** *n m*

oc baricitinib *n m*
 eu barizitinib *n*
 gl baricitinib *n m*
 es baricitinib *n m*
 en baricitinib *n*
 fr baricitinib *n m*
 pt [PT] baricitinib *n m*
 pt [BR] baricitinibe *n m*
 nl baricitinib *n*
 ar باريسيٲينيٲ

CAS 1187594-09-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador amb activitat antiinflamatòria que inhibeix de forma selectiva les cinases JAK1 i JAK2.

Nota: 1. El baricitinib s'empra en el tractament de l'artritis reumatoide en pacients que presenten intolerància a altres tractaments antireumàtics, en monoteràpia o combinat amb metotrexat. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *baricitinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

67 **bastonet** *n m*

veg. **escovilló** *n m*

68 **bemcentinib** *n m*

oc bemcentinib *n m*
 eu bemzentinib *n*
 gl bemcentinib *n m*
 es bemcentinib *n m*
 en bemcentinib *n*
 fr bemcentinib *n m*
 pt [PT] bemcentinib *n m*
 pt [BR] bemcentinibe *n m*
 nl bemcentinib *n*
 ar بيمسٲيتينيٲ

CAS 1037624-75-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb efectes antiinflamatoris i antineoplàstics, que actua sobre el receptor AXL de la tirosina-cinasa per a inhibir la producció de citocines proinflamatòries.

Nota: 1. El bemcentinib està en procés d'avaluació com a possible tractament en les neoplàsies pulmonars. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *bemcentinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

69 **bevacizumab** *n m*

oc bevacizumab *n m*
 eu bebazizumab *n*
 gl bevacizumab *n m*
 es bevacizumab *n m*
 en bevacizumab *n*
 fr bévacizumab *n m*
 pt [PT] bevacizumab *n m*
 pt [BR] bevacizumabe *n m*
 nl bevacizumab *n*
 ar بيفاسيزوماب

CAS 216974-75-3

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antineoplàstic que inhibeix l'angiogènesi mitjançant la inactivació de la proteïna sèrica VEGF-A.

Nota: 1. El bevacizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra, en combinació amb altres fàrmacs quimioteràpics, en el tractament de diversos tipus de càncers, com ara el colorectal metastàtic, el de mama metastàtic, el carcinoma pulmonar no microcític avançat i el carcinoma renal metastàtic o avançat. També s'utilitza en monoteràpia en el tractament del glioblastoma. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *bevacizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

70 **boceprevir** *n m*

oc boceprevir *n m*
 eu bozeprevir *n*
 gl boceprevir *n m*
 es boceprevir *n m*
 en boceprevir *n*
 fr bocéprévir *n m*
 pt boceprevir *n m*
 nl boceprevir *n*
 ar بوسبريفير

CAS 394730-60-0

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que inhibeix la proteasa viral NS3/4A del virus de la hepatitis C i, en evitar la ruptura dels polipèptids necessaris per la producció de partícules virals infeccioses, impedeix la replicació viral.

Nota: 1. El boceprevir està indicat en el tractament de l'hepatitis C. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *boceprevir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

71 **bombolla** *n f*

veg. **grup bombolla** *n m*

72 **bombolla ampliada** *n f*

sin. **grup de convivència ampliada** *n m*

oc bambolha ampliada *n f*
 eu bizikidetza-burbuila zabaldu *n*;
 burbuila zabaldu *n*
 gl burbulla ampliada *n f*;
 grupo de convivencia ampliado *n m*
 es burbuja ampliada *n f*;
 burbuja de convivencia ampliada *n f*
 en enlarged bubble *n*; extended bubble *n*;
 household support bubbles *n*
 fr bulle agrandie *n f*; bulle élargie *n f*
 pt [PT] bolha alargada *n f*;
 bolha social alargada *n f*
 pt [BR] bolha social ampliada *n f*
 nl bubbel *n*; coronabubbel *n*; sociale bubbel *n*
 ar فقاعة تعايش مكبرة

EPIDEMIOLOGIA. Grup bombolla format per les persones entre les quals s'estableixen relacions familiars, laborals, escolars o recreatives en un àmbit acotat, reduït i estable.

73 **bombolla de convivència** *n f*

sin. **grup de convivència** *n m*

oc bambolha de convivència *n f*
 eu bizikidetza-burbuila *n*

<i>gl</i>	burbulla de convivència <i>n f</i> ; grupo de convivència <i>n m</i>
<i>es</i>	burbuja de convivència <i>n f</i>
<i>en</i>	coexistence bubble <i>n</i> ; household bubble <i>n</i>
<i>fr</i>	bulle de coexistence <i>n f</i> ; bulle formée d'un seul ménage <i>n f</i> ; groupe de coexistence stable <i>n m</i>
<i>pt</i>	bolha <i>n f</i> ; bolha social <i>n f</i>
<i>nl</i>	huisbubbel <i>n</i> ; thuisbubbel <i>n</i>
<i>ar</i>	فقاعة تعايش

EPIDEMIOLOGIA. Grup bombolla format per les persones que habiten sota el mateix sostre i les que interactuen dins d'aquest espai, com ara les persones cuidadores.

Nota: Els contactes fora de la bombolla de convivència cal limitar-los, tant com sigui possible, a les persones que integren la bombolla ampliada.

74 **brensocatib** *n m*

<i>oc</i>	brensocatib <i>n m</i>
<i>eu</i>	brensokatib <i>n</i>
<i>gl</i>	brensocatib <i>n m</i>
<i>es</i>	brensocatib <i>n m</i>
<i>en</i>	brensocatib <i>n</i>
<i>fr</i>	brensocatib <i>n m</i>
<i>pt</i>	[PT] brensocatib <i>n m</i>
<i>pt</i>	[BR] brensocatibe <i>n m</i>
<i>nl</i>	brensocatib <i>n</i>
<i>ar</i>	برينسوكاتيب

CAS 1802148-05-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb acció d'immunomodulador, que inhibeix l'activació de l'elastasa dels neutròfils mitjançant la inhibició directa de la dipeptidil-peptidasa I.

Nota: 1. El brensocatib està en procés d'avaluació com a possible tractament en la inflamació pulmonar neutròfila. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *brensocatib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

75 **brequinar** *n m*

<i>oc</i>	brequinar <i>n m</i>
<i>eu</i>	brekinar <i>n</i>
<i>gl</i>	brequinar <i>n m</i>
<i>es</i>	brequinar <i>n m</i>
<i>en</i>	brequinar <i>n</i>
<i>fr</i>	bréquinar <i>n m</i>
<i>pt</i>	brequinar <i>n m</i>
<i>nl</i>	brequinar <i>n</i>
<i>ar</i>	بريكنار

CAS 96187-53-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, antineoplàstic i immunosupressor, que inhibeix la dihidroorotat-deshidrogenasa i bloca la biosíntesi *de novo* de la pirimidina, amb la consegüent inhibició del creixement cel·lular.

Nota: 1. El brequinar està en procés d'avaluació com a tractament per a la leucèmia mieloide aguda. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *brequinar* és la forma catalana corresponent a la DCI.

76 **brincidofovir** *n m*

<i>oc</i>	brincidofovir <i>n m</i>
<i>eu</i>	brinzidofobir <i>n</i>
<i>gl</i>	brincidofovir <i>n m</i>
<i>es</i>	brincidofovir <i>n m</i>
<i>en</i>	brincidofovir <i>n</i>
<i>fr</i>	brincidofovir <i>n m</i>
<i>pt</i>	brincidofovir <i>n m</i>
<i>nl</i>	brincidofovir <i>n</i>
<i>ar</i>	برينكيدوفوفير

CAS 444805-28-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació inhibidor de la DNA-polimerasa.

Nota: 1. El brincidovir és un profàrmac del cidofovir, tot i que té una nefrotoxicitat i mielotoxicitat menors.

Està en procés d'avaluació com a possible tractament d'infeccions per citomegalovirus, adenovirus, el virus de la verola i el virus de l'Ebola. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *brincidofovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

77 **bromhexina** *n f*

oc bromhexina *n f*
 eu bromhexina *n*
 gl bromhexina *n f*
 es bromhexina *n f*
 en bromhexine *n*
 fr bromhexine *n f*
 pt bromexina *n f*
 pt [BR] cloridrato de bromexina *n m*
 nl bromhexine *n*; broomhexine *n*
 ar برومهيكسين

CAS 3572-43-8

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac mucolític i expectorant que incrementa l'activitat dels lisosomes pulmonars, amb la disminució consegüent de la viscositat de les secrecions mucoses que, en ser més fluides, resulten més fàcils d'eliminar.

Nota: 1. La bromhexina s'empra en el tractament dels trastorns respiratoris amb tos productiva. S'ha emprat per a millorar la dificultat respiratòria en pacients amb COVID-19. És d'origen natural. S'obté d'una planta de la família de les acantàcies (*Justicia adhatoda*).

2. La denominació *bromhexina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

78 **broncodilatador** *n m*

oc broncodilatador *n m*; broncodilatant *n m*
 eu bronkio-zabaltzaile *n*
 gl broncodilatador *n m*
 es broncodilatador *n m*
 en bronchodilator *n*
 fr bronchodilatateur *n m*

pt broncodilatador *n m*
 nl bronchodilator *n*; luchtwegverwijder *n*
 ar موسع القصبات الهوائية

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac o agent que dilata els bronquis.

79 **bronqui** *n m*

oc bronqui *n m*
 eu bronkio *n*
 gl bronquio *n m*
 es bronquio *n m*
 en bronchus *n*
 fr bronche *n f*
 pt brônquio *n m*
 nl bronchus *n*; luchtpijpvertakking *n*
 ar قصبات هوائية

CLÍNICA. Cadascun dels dos conductes en què es bifurca la tràquea i les seves ramificacions, a través de les quals l'aire arriba als pulmons.

80 **bronquíol** *n m*

oc bronquíol *n m*
 eu bronkiolo *n*
 gl bronquíolo *n m*
 es bronquíolo *n m*; bronquíolo *n m*
 en bronchiole *n*; bronchiolus *n*
 fr bronchiole *n f*
 pt bronquíolo *n m*
 nl bronchiolus *n*; kleine luchtweg *n*
 ar قصبيات

CLÍNICA. Unitat estructural i funcional de la via respiratòria a continuació del bronqui.

Nota: Els bronquíols es caracteritzen per l'absència de cartílag a la seva paret. En sentit perifèric es distingeixen el bronquíol terminal, el bronquíol respiratori i els conductes alveolars, els quals comuniquen amb l'alvèol.

81 **bronquiolitis** *n f*

sin. compl. **bronquitis capil·lar** *n f*
 oc bronquiolitis *n f*; bronquitis capillar *n f*
 eu bronkiolitis *n*
 gl bronquiolite *n f*; bronquite capilar *n f*
 es bronquiolitis *n f*
 en bronchiolitis *n*
 fr bronchiolite *n f*
 pt bronquiolite *n f*
 nl bronchiolitis *n*
 ar التهاب القصبيات

CLÍNICA. Inflamació dels bronquíols.

82 **bronquitis capil·lar** *n f*

veg. **bronquiolitis** *n f*

83 **brot epidèmic** *n m*

oc bròt epidemic *n m*
 eu agerraldi epidemiko *n*
 gl gromo epidémico *n m*
 es brote epidémico *n m*
 en epidemic outbreak *n*
 fr poussée épidémique *n f*
 pt surto epidêmico *n m*
 pt [PT] surto epidemiológico *n m*
 pt [BR] surto *n m*
 nl corona-uitbraak *n*; epidemische uitbraak *n*;
 uitbraak *n*; virusuitbraak *n*
 ar التفشي الوبائي

EPIDEMIOLOGIA. Increment significatiu en un període de temps curt i determinat del nombre de persones d'una població afectades per una malaltia, produïda per un únic agent etiològic o una soca microbiana.

84 **budesonida** *n f*

oc budesonida *n f*
 eu budesonida *n*
 gl budesonida *n f*
 es budesonida *n f*
 en budesonide *n*
 fr budésónide *n f*
 pt budesonida *n f*
 nl budesonide *n*
 ar بوديزونيد

CAS 51333-22-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori local i immunosupressor de la família dels corticoesteroides que bloqueja la síntesi de mediadors de la cascada d'inflamació, disminueix la permeabilitat dels capil·lars i inhibeix la migració de leucòcits cap al focus de la inflamació mitjançant la unió als receptors de glucocorticoides.

Nota: 1. La budesonida és un glucocorticoide que s'empra en el tractament de malalties inflamatòries pulmonars, com l'asma o la malaltia pulmonar obstructiva crònica, en rinitis al·lèrgica, així com en el tractament de malalties inflamatòries intestinals, com la malaltia de Crohn o la colitis ulcerosa. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *budesonida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

C

- 85 **cadena de transmissió** *n f*
veg. **cadena epidemiològica** *n f*
- 86 **cadena epidemiològica** *n f*
sin. compl. **cadena de transmissió** *n f*
oc *cadia de transmission n f; cadia epidemiologica n f*
eu *kate epidemiologiko n; kutsatze-kate n*
gl *cadea de transmisión n f; cadea epidemiológica n f*
es *cadena de contagio n f; cadena de transmisión n f; cadena epidemiológica n f; cadena infecciosa n f*
en *epidemiological chain n; infection chain n; transmission chain n*
fr *chaîne de transmission n f; chaîne épidémiologique n f*
pt *cadeia de transmissão n f*
pt [PT] *cadeia epidemiológica n f*
nl *besmettingsketen n; infectieketen n*
ar *سلسلة العدوى*
EPIDEMIOLOGIA. Seqüència d'elements que s'articulen en la transmissió d'un agent des d'una font d'infecció a un hoste susceptible.
- 87 **camostat** *n m*
oc *camostat n m*
eu *kamostat n*
gl *camostat n m*
es *camostat n m*
en *camostat n*
fr *camostat n m*
pt [PT] *camostat n m*
pt [BR] *camostato n m; mesilato de camostato n m*
nl *camostat n*
ar *كاموستات*
- CAS 59721-28-7
PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació que inhibeix la serina-proteasa i evita l'entrada del SARS-CoV-2 a la cèl·lula hoste.
Nota: 1. El camostat està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.
2. La denominació *camostat* és la forma catalana corresponent a la DCI.
- 88 **camrelizumab** *n m*
oc *camrelizumab n m*
eu *kamrelizumab n*
gl *camrelizumab n m*
es *camrelizumab n m*
en *camrelizumab n*
fr *camrélizumab n m*
pt [PT] *camrelizumab n m*
pt [BR] *camrelizumabe n f*
nl *camrelizumab n*
ar *كامريليزوماب*
CAS 1798286-48-2
PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac amb potencial efecte inhibidor dels punts de control immunitari i antineoplàstic mitjançant el bloqueig del receptor del lligand 1 de l'apoptosi.
Nota: 1. El camrelizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra com a tractament experimental en l'hepatocarcinoma i el limfoma de Hodgkin, entre d'altres. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb la timosina 1 alfa, en el tractament de la COVID-19.
2. La denominació *camrelizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.
- 89 **camussa antibaf** *n f*
veg. **tovalloleta antibaf** *n f*

90 **canakinumab** *n m*

oc canakinumab *n m*
 eu kanakinumab *n*
 gl canakinumab *n m*
 es canakinumab *n m*
 en canakinumab *n*
 fr canakinumab *n m*
 pt canakinumab *n m*
 pt [PT] canacinumab *n m*
 pt [BR] canakinumabe *n m*
 nl canakinumab *n*
 ar كاناكينوماب

CAS 402710-25-2, cadena lleugera;
 402710-27-4, cadena pesant

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que s'uneix específicament als receptors de la interleucina 1 beta i permet prevenir la producció de mediadors inflamatoris.

Nota: 1. El canakinumab és un anticòs monoclonal que s'emptra en el tractament de les síndromes de febre periòdica, com ara les síndromes periòdiques associades a la criopirina, la febre familiar mediterrània i l'artritis idiopàtica juvenil activa sistèmica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *canakinumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

91 **cànula nasal** *n f*

veg. **ulleres nasals** *n f pl*

92 **càpsida** *n f*

oc capsida *n f*
 eu kapside *n*
 gl cápside *n f*
 es cápsida *n f*; cápside *n f*
 en capsid *n*
 fr capside *n f*
 pt [PT] cápside *n f*
 pt [BR] capsídeo *n f*; capsídeo *n f*

nl capsid *n*; eiwitmantel *n*

ar قفصة

ETIOPATOGENIA. Coberta proteica formada per capsòmers que protegeix l'àcid nucleic d'un virus.

Nota: La càpsida pot tenir una simetria helicoidal o cúbica.

93 **careta** *n f*

veg. **màscara**¹ *n f*

94 **careta** *n f*

veg. **màscara**² *n f*

95 **càrrega antigènica** *n f*

oc carga antigenica *n f*
 eu antígeno-karga *n*; karga antigeniko *n*
 gl carga antixénica *n f*
 es carga antigénica *n f*
 en antigenic load *n*
 fr charge antigénique *n f*
 pt [PT] carga antigénica *n f*
 pt [BR] carga antigênica *n f*
 nl antiegeenhoeveelheid *n*; antiegeenlading *n*;
 antiegeenhoeveelheid *n*; antiegeenlading *n*;
 hoeveelheid antiegeen *n*;
 hoeveelheid antiegeen *n*
 ar حمولة مستضدات

PREVENCIÓ. Quantitat d'antigen que conté una vacuna.

96 **càrrega viral** *n f*

sin. **càrrega vírica** *n f*

oc carga virau *n f*; carga virica *n f*
 eu birus-karga *n*; karga biriko *n*
 gl carga viral *n f*; carga vírica *n f*
 es carga viral *n f*; carga vírica *n f*
 en viral burden *n*; viral load *n*
 fr charge virale *n f*
 pt carga viral *n f*

nl hoeveelheid virus *n*; virushoeveelheid *n*;
viruslading *n*

ar حمولة فيروسية

DIAGNÒSTIC. Quantitat d'unitats víriques per mil·límetre cúbic que hi ha en un fluid orgànic.

- 97 **càrrega vírica** *n f*
sin. **càrrega viral** *n f*

- 98 **cas** *n m*

oc cas *n m*

eu kasu *n*

gl caso *n m*

es caso *n m*

en case *n*

fr cas *n m*

pt caso *n m*

nl geval *n*

ar حالة

EPIDEMIOLOGIA. Persona que, en una població o un grup d'estudi, pateix una determinada malaltia, trastorn o problema de salut.

- 99 **cas confirmat** *n m*

oc cas confirmat *n m*

eu kasu baieztatu *n*; kasu egiaztatu *n*

gl caso confirmado *n m*

es caso confirmado *n m*

en confirmed case *n*

fr cas confirmé *n m*

pt caso confirmado *n m*

nl bevestigd geval *n*; positief geval *n*

ar حالة مؤكدة

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb resultat positiu en una prova diagnòstica d'una determinada malaltia.

- 100 **cas descartat** *n m*

oc cas descartat *n m*

eu kasu baztertu *n*

gl caso descartado *n m*

es caso descartado *n m*

en discarded case *n*

fr cas abandonné *n m*; cas écarté *n m*

pt caso descartado *n m*

nl negatief geval *n*

ar حالة مستبعدة

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb resultat negatiu en una prova diagnòstica d'una determinada malaltia.

- 101 **cas índex** *n m*

sin. compl. **pacient zero** *n m, f*

oc cas indèx *n m*; pacient zèro *n m, f*

eu indize-kasu *n*

gl caso índice *n m*; paciente cero *n m, f*

es caso índice *n m*; caso inicial *n m*;

paciente cero *n m, f*

en index case *n*; index patient *n*; zero patient *n*

fr cas de référence *n m*; cas index *n m*;

patient zéro | patiente zéro *n m, f*

pt caso índice *n m*

pt [PT] doente zero *n m, f*; paciente zero *n m, f*

nl indexgeval *n*; patiënt nul *n* | patiënte nul *n*

ar حالة أولية؛ أول حالة مرضية

EPIDEMIOLOGIA. Persona que és el primer cas confirmat d'una determinada malaltia dins d'una població.

Nota: El cas índex d'una població no és necessàriament el primer cas d'aquella població afectat per la malaltia.

- 102 **cas possible** *n m*

veg. **cas sospitós** *n m*

- 103 **cas sospitós** *n m*

sin. compl. **cas possible** *n m*

oc cas possible *n m*; cas sospitós *n m*

eu kasu susmagarri *n*

gl caso posible *n m*; caso probable *n m*;

caso sospeitoso *n m*

es	caso sospechoso <i>n m</i>
en	suspected case <i>n</i> ; suspicious case <i>n</i>
fr	cas suspect <i>n m</i>
pt	caso suspeito <i>n m</i>
pt	[PT] caso possível <i>n m</i> ; caso provável <i>n m</i>
nl	mogelijk geval <i>n</i> ; verdacht geval <i>n</i> ; waarschijnlijk geval <i>n</i>
ar	حالة مشتبّه بها

EPIDEMIOLOGIA. Persona amb símptomes compatibles amb una determinada malaltia, pendent del resultat de la prova diagnòstica.

104 **casirivimab** *n m*

oc	casirivimab <i>n m</i>
eu	kasiribimab <i>n</i>
gl	casirivimab <i>n m</i>
es	casirivimab <i>n m</i>
en	casirivimab <i>n</i>
fr	casirivimab <i>n m</i>
pt	[PT] casirivimab <i>n m</i>
pt	[BR] casirivimabe <i>n m</i>
nl	casirivimab <i>n</i>
ar	كازيريفيماب

CAS 2415933-42-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El casirivimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament, en combinació amb l'imdevimab, per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *casirivimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

105 **casquet** *n m*

oc	casquet <i>n m</i>
eu	ebakuntza-txano <i>n</i> ; txano <i>n</i>
gl	gorro <i>n m</i> ; touca <i>n f</i>

es	gorro <i>n m</i> ; gorro de quirófano <i>n m</i> ; gorro médico <i>n m</i>
en	head covering <i>n</i>
fr	calotte <i>n f</i>
pt	[PT] capuz <i>n m</i>
pt	[BR] gorro <i>n m</i> ; touca <i>n f</i>
nl	hoofdkapje <i>n</i>
ar	قبعة طبية

PREVENCIÓ. Peça de tela o de punt que s'adapta al cap, sobre els cabells, i que actua com a barrera de protecció per a possibles contactes amb microorganismes patògens.

Nota: El casquet és un element imprescindible del vestuari professional en instal·lacions sanitàries per a mantenir la higiene i prevenir l'extensió d'infeccions nosocomials o la infecció eventual dels professionals sanitaris.

106 **casset** *n f*

oc	caisheta <i>n f</i> ; cassette <i>n f</i>
eu	kasete <i>n</i>
gl	casete <i>n f</i>
es	casete <i>n m</i>
en	cassette <i>n</i>
fr	cassette <i>n f</i>
pt	[PT] casete <i>n f</i>
pt	[BR] casete <i>n m</i>
nl	cassette <i>n</i>
ar	كاسيت

DIAGNÒSTIC. Peça rectangular de plàstic utilitzada en les proves de determinació ràpida d'anticossos IgG i IgM contra el SARS-CoV-2 en sang total, sèrum o plasma.

107 **CD24Fc** *n m*

oc	CD24Fc <i>n m</i>
eu	CD24Fc <i>n</i>
gl	CD24Fc <i>n m</i>
es	CD24Fc <i>n m</i>

en CD24Fc *n*
fr CD24Fc *n m*
pt CD24Fc *n m*
nl CD24Fc *n*
ar CD24Fc

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, amb potencial inhibidor dels punts de control del sistema immunitari, amb acció antiinflamatòria i antineoplàstica.

Nota: El CD24Fc és una proteïna de fusió recombinant, formada pel domini extracel·lular de la glicoproteïna humana CD24 i el domini Fc de la immunoglobulina G1 humana, que s'emptra en models animals de la malaltia de l'empelt contra l'hoste, l'esclerosi múltiple i l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

108 **cefalàlgia** *n f*
veg. **cefalea** *n f*

109 **cefalea** *n f*
sin. compl. **cefalàlgia** *n f*; **mal de cap** *n m*
oc cefalalgia *n f*; cefalèa *n f*; mau de cap *n m*
eu buruko min *n*; zefalalgia *n*; zefalea *n*
gl cefalaxia *n f*; cefalea *n f*; dor de cabeza *n f*
es cefalalgia *n f*; cefalea *n f*; dolor de cabeza *n m*
en cephalalgia *n*; cephealea *n*; cephalgia *n*; headache *n*
fr céphalalgie *n f*; céphalée *n f*; mal de tête *n m*
pt cefaleia *n f*; dor de cabeça *n f*
nl cefalalgie *n*; cefalea *n*; cephalalgie *n*; cephealea *n*; hoofdpijn *n*
ar صداع؛ ألم الرأس

CLÍNICA. Dolor cefàlic difús generat per l'estimulació d'estructures cranials sensibles al dolor.

110 **cèl·lula B** *n f*
veg. **limfòcit B** *n m*

111 **cèl·lula T** *n f*
veg. **limfòcit T** *n m*

112 **cenicriviroc** *n m*
oc cenicriviroc *n m*
eu zenikribirok *n*
gl cenicriviroc *n m*
es cenicriviroc *n m*
en cenicriviroc *n*
fr cenicriviroc *n m*
pt cenicriviroc *n m*
nl cenicriviroc *n*
ar سينيكريفيروك
CAS 497223-25-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació antagonista dels receptors de les citocines CCR2 i CCR5.

Nota: 1. El cenicriviroc està en procés d'avaluació com a possible tractament de l'esteatohepatitis no alcohòlica en pacients amb fibrosi hepàtica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cenicriviroc* és la forma catalana corresponent a la DCI.

113 **ciclesonida** *n f*
oc ciclesonida *n f*
eu ziklesonida *n*
gl ciclesonida *n f*
es ciclesonida *n f*
en ciclesonide *n*
fr cyclésonide *n m*
pt ciclesonida *n f*
nl ciclesonide *n*
ar سيكليسونيد
CAS 126544-47-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac glucocorticoide amb efecte antiinflamatori, que bloca la síntesi de les prostaglandines i els leucotriens proinflamatoris

i redueix la síntesi de l'òxid nítric, amb la consegüent reducció de l'edema.

Nota: 1. La ciclesonida és un profàrmac que s'emptra inhalat en el tractament de l'asma i en esprai nasal per la rinitis al·lèrgica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ciclesonida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

114 **citocina** *n f*

oc citocina *n f*
 eu zitokina *n*
 gl citocina *n f*
 es citocina *n f*; citoquina *n f*
 en cytokine *n*
 fr cytokine *n f*
 pt citocina *n f*
 nl cytokine *n*
 ar سيتوكين

CONCEPTES GENERALS. Proteïna amb funció reguladora, de pes molecular baix, secretada per diferents tipus cel·lulars en resposta a estímuls diversos, que afecta el comportament d'aquestes mateixes cèl·lules o el d'altres.

Nota: Les citocines secretades pels limfòcits s'anomenen *limfocines*, les secretades pels monòcits, *monocines*, i, en general, les produïdes pels leucòcits, *interleucines*.

115 **civeta** *n f*

sin. compl. **gat d'algalia** *n m*

oc civeta *n f*
 eu zibeta *n*
 gl civeta *n f*; gato de algaria *n m*
 es civeta *n f*; gato de algalia *n m*
 en civet *n*
 fr civette *n f*
 pt civeta *n f*
 pt [PT] gato-de-algália *n m*
 nl civet *n*; civetkat *n*

ar قط الزباد

nc Viverra civetta

ETIOPATOGENIA. Mamífer de la família dels vivèrrids, més gran que el gat domèstic, de color grisenc amb faixes negres, que té una rastellera de pèls eriçables a voluntat de l'animal damunt l'esquena i una glàndula que segrega almes.

Nota: S'ha apuntat que les civetes podrien ser un hoste intermediari en la transmissió del SARS-CoV-2 de les ratapinyades als humans.

116 **clazakizumab** *n m*

oc clazakizumab *n m*
 eu klazakizumab *n*
 gl clazakizumab *n m*
 es clazakizumab *n m*
 en clazakizumab *n*
 fr clazakizumab *n m*
 pt [PT] clazacizumab *n m*
 pt [BR] clazacizumabe *n m*
 nl clazakizumab *n*
 ar كلازاكيزوماب

CAS 1236278-28-6

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació dirigit contra la interleucina 6.

Nota: 1. El clazakizumab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *clazakizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

117 **clínica** *n f*

oc clinica *n f*
 eu klinika *n*
 gl clínica *n f*
 es clínica *n f*
 en clinic *n*
 fr clinique *n f*
 pt quadro clínico *n m*

pt [BR] apresentação clínica *n f*;
manifestação clínica *n f*

nl klinische verschijnselen *n pl*

ar عيادة طبية

CLÍNICA. Conjunt de símptomes i signes associats a una malaltia.

118 **clofazimina** *n f*

oc clofazimina *n f*

eu klofazimina

gl clofazimina *n f*

es clofazimina *n f*

en clofazimine *n*

fr clofazimine *n f*

pt clofazimina *n f*

nl clofazimine *n*

ar كلوفازيمين

CAS 2030-63-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antileprós, amb un cert efecte antiinflamatori, actiu sobre *Mycobacterium leprae* i altres espècies de micobacteris, que s'uneix al DNA del microorganisme i n'inhibeix el creixement i la replicació.

Nota: 1. La clofazimina s'emptra en el tractament de la lepra, en qualsevol de les seves formes clíniques, en combinació amb la rifampicina i la dapsona. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *clofazimina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

119 **cloroquina** *n f*

oc cloroquina *n f*

eu klorokina

gl cloroquina *n f*

es cloroquina *n f*

en chloroquine *n*

fr chloroquine *n f*

pt cloroquina *n f*

nl chloroquine *n*

ar كلوروكين

CAS 54-05-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antipalúdic, antiprotozoari i antireumàtic del grup de les 4-aminoquinolines que causa la mort dels paràsits del gènere *Plasmodium* mitjançant la inhibició de l'enzim hemopolimerasa i la consegüent acumulació tòxica del grup hemo dins el paràsit.

Nota: 1. La cloroquina s'emptra en el tractament de la malària i de l'amebosi extraintestinal. També s'utilitza en el tractament d'algunes malalties autoimmunitàries, com ara el lupus eritematós sistèmic o l'artritis reumatoide, i en el tractament i la profilaxi de la infecció pel virus del Zika. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cloroquina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

120 **coagulopatia** *n f*

oc coagulopatia *n f*

eu koagulopatia *n*

gl coagulopatía *n f*

es coagulopatía *n f*

en bleeding disorder *n*; coagulopathy *n*

fr coagulopathie *n f*

pt coagulopatia *n f*

nl coagulopathie *n*

ar مرض تجلط الدم

CLÍNICA. Trastorn de la coagulació de la sang.

121 **cobertura de vacunació** *n f*

sin. compl. **cobertura vacunal** *n f*

oc cobertura de vacunacion *n f*;

cobertura vacunau *n f*

eu txertaketa-estaldura *n*

gl cobertura de vacunación *n f*;

cobertura vacinal *n f*

es cobertura de vacunación *n f*;

cobertura vacunal *n f*

en immunization coverage *n*;
vaccination coverage *n*; vaccine coverage *n*
fr couverture de vaccination *n f*;
couverture vaccinale *n f*
pt cobertura vacinal *n f*
pt [PT] taxa de vacinação *n f*
nl immunisatiedekking *n*; immunisatiegraad *n*;
vaccinatiedekking *n*; vaccinatiegraad *n*
ar تغطية التطعيم؛ التغطية التطعيمية

PREVENCIÓ. Proporció de persones vacunades contra una malaltia en un moment o període concret entre el total de persones per a les quals està indicada la vacunació contra aquesta malaltia.

122 **cobertura vacunal** *n f*
veg. **cobertura de vacunació** *n f*

123 **cobicistat** *n m*

oc cobicistat *n m*
eu kobizistat *n*
gl cobicistat *n m*
es cobicistat *n m*
en cobicistat *n*
fr cobicistat *n m*
pt [PT] cobicistat *n m*
pt [BR] cobicistate *n m*
nl cobicistat *n*
ar كوبيسيستات

CAS 1004316-88-4

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antivíric, inhibidor del citocrom P450 3A, que augmenta l'exposició sistèmica als substrats d'aquest citocrom.

Nota: 1. El cobicistat s'empra, combinat amb altres fàrmacs antiretrovirals, com a potenciador farmacocinètic de l'atazanavir o el darunavir en el tractament de les infeccions pel virus de la immunodeficiència humana 1. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb el darunavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *cobicistat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

124 **col·lapse cardiocirculatori** *n m*
veg. **xoc** *n m*

125 **col·lectiu vulnerable de risc** *n m*

oc collectiu vulnerable de risc *n m*
eu arrisku-talde zaugarri *n*
gl grupo vulnerable de risco *n m*
es colectivo vulnerable de riesgo *n m*
en vulnerable group at risk *n*
fr groupe vulnérable à risque *n m*
pt [PT] população vulnerável em risco *n f*
pt [BR] grupo de risco *n m*; grupo vulnerável *n m*
nl kwetsbare risicogroep *n*; risicogroep *n*
ar مجموعة أشدُّ عُرضةً لخطر

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt de persones amb unes característiques determinades que augmenten el perill de contreure una determinada malaltia.

126 **colquicina** *n f*

oc colquicina *n f*
eu koltxizina *n*
gl colquicina *n f*
es colchicina *n f*
en colchicine *n*
fr colchicine *n f*
pt colchicina *n f*; colquicina *n f*
nl colchicine *n*
ar كولشيسين

CAS 64-86-8

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori que es fixa a la tubulina i impedeix la migració de neutròfils cap al focus de la inflamació.

Nota: 1. La colquicina s'empra en la profilaxi i el tractament de l'artritis gotosa aguda i en la prevenció d'episodis febrils de la febre mediterrània. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un alcaloide d'origen natural que s'obté de les llavors i del bulb del colquic (*Colchicum autumnale*).

2. La denominació *colquicina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

127 **Comirnaty** *n f*
veg. **tozinameran** *n f*

128 **comitè de bioètica** *n m*

oc comitat de bioetica *n m*
eu bioetika-batzorde *n*
gl comitè de bioética *n m*
es comitè de bioética *n m*
en bioethics committee *n*
fr comitè de bioéthique *n m*
pt [PT] comissão de bioética *n f*
pt [BR] comitê de bioética *n m*
nl comitè voor bio-ethiek *n*
ar لجنة الأخلاقيات الحيوية

TRACTAMENT. Comitè plural i pluridisciplinari que s'encarrega de l'avaluació i la resolució dels problemes ètics en l'àmbit de les ciències de la vida i de la salut.

Nota: Les recomanacions dels comitès de bioètica no són vinculants.

129 **comorbiditat** *n f*

oc comorbiditat *n f*
eu komorbilitate *n*
gl comorbilidad *n f*
es comorbilidad *n f*; morbilidad asociada *n f*
en co-morbidity *n*; morbidity *n*
fr comorbidité *n f*
pt [PT] comorbilidade *n f*
pt [BR] comorbidade *n f*
nl comorbiditeit *n*; multimorbiditeit *n*
ar اعتلال مشترك

CLÍNICA. Coincidència en una persona d'un o més problemes de salut crònics addicionals a un altre problema de salut, sovint també crònic, que es considera principal o que és l'objecte d'estudi.

130 **compte hemàtic** *n m*
veg. **hemograma** *n m*

131 **comunicat mèdic d'alta** *n m*
veg. **alta mèdica** *n f*

132 **conestat alfa** *n m*

oc conestat alfa *n m*
eu alfa konestat *n*
gl conestat alfa *n m*
es conestat alfa *n m*
en conestat alfa *n*
fr conestat alfa *n m*
pt conestate alfa *n m*
nl conestat alfa *n*
ar مستخلص ألفا

CAS 80295-38-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anàleg a la proteïna inhibidora de l'esterasa C1, dissenyat per a modular la resposta inflammatòria mediada pel sistema del complement.

Nota: 1. El conestat alfa s'empra en el tractament dels atacs aguts d'angioedema hereditari en adults, per una deficiència de l'inhibidor de l'esterasa C1. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *conestat alfa* és la forma catalana corresponent a la DCI.

133 **confinament** *n m*

oc confinement *n m*
eu konfinamendu *n*
gl confinamento *n m*
es confinamiento *n m*
en confinement *n*; lockdown *n*; shelter-in-place order *n*; stay-at-home order *n*
fr confinement *n m*
pt confinamento *n m*
pt [BR] lockdown *n m*

nl lockdown *n*

ar إغلاق

PREVENCIÓ. Tancament d'una persona o població en un espai limitat per motius de salut pública, de seguretat ciutadana o judicials.

Nota: En el curs de la pandèmia de COVID-19 s'han decretat confinaments per motius de salut pública, de diversos tipus segons l'abast de l'espai limitat.

134 **confinament perimetral** *n m*

oc confinament perimetrau *n m*

eu konfinamendu perimetral *n*

gl confinamento perimetral *n m*

es confinamiento perimetral *n m*

en perimeter confinement *n*

fr confinement périmétrique *n m*

pt [PT] cerca sanitária *n f*

pt [BR] confinamento perimetral *n m*

nl plaatselijke lockdown *n*

ar إغلاق بين الأحياء السكنية

PREVENCIÓ. Confinament que s'aplica a un territori delimitant-lo pel seu perímetre.

135 **congestió nasal** *n f*

oc congestion nasau *n f*

eu sudurreko kongestio *n*

gl conxestión nasal *n f*

es congestión nasal *n f*

en nasal congestion *n*

fr congestion nasale *n f*

pt congestão nasal *n f*

nl nasale congestie *n*; neuscongestie *n*;
neusverstopping *n*; verstopte neus *n*

ar احتقان الأنف

CLÍNICA. Sensació de disminució del flux d'aire que entra per les fosses nasals deguda a la inflamació dels vasos sanguinis de la mucosa nasal per agents exògens nocius.

136 **conjuntivitis** *n f*

oc conjontivitis *n f*

eu konjuntibitis *n*

gl conxuntivite *n f*

es conjuntivitis *n f*

en conjunctivitis *n*

fr conjonctivite *n f*

pt conjuntivite *n f*

nl bindvliesontsteking *n*; conjunctivitis *n*

ar التهاب الملتحمة

CLÍNICA. Inflamació de la conjuntiva, deguda en general a una infecció o a una causa al·lèrgica.

137 **contacte** *n m*

oc contacte *n m*

eu kontaktu *n*

gl contacto *n m*

es contacto *n m*

en contact *n*

fr contact *n m*

pt [PT] contacto *n m*

pt [BR] contactante *n m*; contato *n m*

nl contact *n*

ar اتصال

EPIDEMIOLOGIA. Persona sana que ha estat en relació pròxima amb una altra que pateix una malaltia contagiosa.

138 **contacte estret** *n m*

oc contacte estret *n m*

eu hurbileko kontaktu *n*; kontaktu estu *n*

gl contacto estreito *n m*

es contacto cercano *n m*; contacto estrecho *n m*

en close contact *n*; close-distance contact *n*

fr contact rapproché *n m*

pt [PT] contacto próximo *n m*

pt [BR] contato próximo *n m*

nl nauw contact *n*

ar اتصال قريب

EPIDEMIOLOGIA. Contacte amb qui s'ha compartit espai a menys de 2 metres de distància, durant més de 15 minuts, des de les 48 hores prèvies a l'inici dels símptomes d'una malaltia.

Nota: En el cas de la COVID-19, la consideració de *contacte estret* ha anat variant des de l'inici de la pandèmia. De manera general, si la persona positiva amb qui s'ha contactat no ha tingut símptomes, es tenen en compte les 48 hores prèvies a la realització de la prova diagnòstica.

139 **contagi** *n m*

oc contagi *n m*
eu kutsapen *n*
gl contaxio *n m*
es contagio *n m*
en contagion *n*
fr contagion *n f*
pt contágio *n m*
nl besmetting *n*
ar عدوى

CLÍNICA. Transmissió d'una malaltia infecciosa d'un individu, ja sigui un ésser humà o un animal, a un altre individu.

140 **contagi directe** *n m*

sin. compl. **contagi immediat** *n m*

oc contagi dirècte *n m*; contagi immediat *n m*;
contagi personau *n m*
eu zuzeneko kutsapen *n*
gl contaxio directo *n m*; contaxio immediato *n m*
es contagio directo *n m*; contagio
inmediato *n m*; contagio personal *n m*;
transmisión directa *n f*
en direct transmission *n*
fr contact direct *n m*; transmission directe *n f*
pt contágio direto *n m*
pt [PT] contágio imediato *n m*

nl directe besmetting *n*; directe transmissie *n*;
rechtstreekse besmetting *n*;
rechtstreekse transmissie *n*

ar نقل مباشر للعدوى؛ عدوى مباشرة

CLÍNICA. Contagi que es produeix quan hi ha una situació de proximitat o intimitat entre l'individu infectat i l'individu receptor.

141 **contagi immediat** *n m*

veg. **contagi directe** *n m*

142 **contagi indirecte** *n m*

sin. compl. **contagi mediat** *n m*

oc contagi indirècte *n m*
eu zeharkako kutsapen *n*
gl contaxio indirecto *n m*; contaxio mediato *n m*
es contagio indirecto *n m*
en indirect transmission *n*
fr transmission indirecte *n f*
pt contágio indireto *n m*
nl indirecte besmetting *n*; indirecte
transmissie *n*; onrechtstreekse besmetting *n*;
onrechtstreekse transmissie *n*
ar عدوى غير مباشرة

CLÍNICA. Contagi que es produeix a través d'un medi, d'un objecte o d'un fòmit que han estat en contacte amb un individu infectat.

Nota: Per exemple, el contagi indirecte es pot donar a través dels aliments, de l'aigua, de l'aire, d'alguns artròpodes o d'estris compartits (coberts, gots, tovalloles, etc.).

143 **contagi mediat** *n m*

veg. **contagi indirecte** *n m*

144 **contagiositat** *n f*

oc contagiositat *n f*
eu kutsakortasun *n*
gl contaxiosidade *n f*
es contagiosidad *n f*

en contagiosity *n*
 fr contagiosité *n f*
 pt [PT] contagiosidade *n f*
 pt [BR] transmissibilidade *n f*
 nl besmettelijkheid *n*; infectiviteit *n*
 ar مُعدية

CLÍNICA. Qualitat d'allò que es transmet o es pot transmetre per contagi.

145 **contenció** *n f*

oc contencion *n f*
 eu euste *n*
 gl contención *n f*
 es contención *n f*
 en contention *n*
 fr contention *n f*
 pt contenção *n f*
 nl beperkende maatregelen *n pl*;
 coronamaatregelen *n pl*
 ar احتواء

PREVENCIÓ. Acció d'impedir que una situació es descontrol i traspassi els seus límits.

Nota: En el cas de la pandèmia de COVID-19, les mesures de contenció s'han anat modificant en funció de la velocitat de propagació del virus, del risc de rebrot, dels casos nous confirmats, dels ingressats i de les morts.

146 **control** *n m*

oc contraròtle *n m*
 eu kontrol *n*
 gl control *n m*
 es control *n m*
 en control *n*
 fr contrôle *n m*
 pt [PT] controlo *n m*
 pt [BR] controle *n m*
 nl controlegroepdeelnemer -neemster *n*
 ar تحكم

EPIDEMIOLOGIA. Participant en un estudi clínic assignat al grup de comparació.

147 **convalescència** *n f*

oc convalescència *n f*
 eu susperraldi *n*
 gl convalecencia *n f*
 es convalecencia *n f*
 en convalescence *n*
 fr convalescence *n f*
 pt convalescença *n f*
 nl herstel *n*
 ar نقاهة

ENTORN SOCIAL. Període de recuperació després d'una malaltia, una operació o una lesió, fins a la restauració completa de la salut.

148 **Convidecia** *n f*

veg. **vacuna CanSino** *n f*

149 **corba de contagis** *n f*

veg. **corba epidèmica** *n f*

150 **corba epidèmica** *n f*

sin. compl. **corba de contagis** *n f*

oc corba de contagis *n f*; corba epidemica *n f*
 eu kurba epidemiko *n*; kurba epidemiologiko *n*;
 kutsatze-kurba *n*
 gl curva de contaxios *n f*; curva epidémica *n f*
 es curva de contagios *n f*; curva epidémica *n f*;
 curva epidemiológica *n f*
 en contagion curve *n*; epi curve *n*;
 epidemic curve *n*; epidemiologic curve *n*;
 epidemiological curve *n*
 fr courbe de contagion *n f*; courbe
 épidémiologique *n f*; courbe épidémique *n f*
 pt [PT] curva de contágio *n f*;
 curva epidemiológica *n f*
 pt [BR] curva epidêmica *n f*

- nl* besmettingscurve *n*; coronacurve *n*;
epidemiologische curve *n*;
epidemische curve *n*
ar منحنى وبائي
- EPIDEMIOLOGIA. Gràfic de la distribució dels casos d'una determinada malaltia en el context d'una epidèmia.
- 151 **CoronaVac** *n f*
veg. **vacuna Sinovac** *n f*
- 152 **coronavirus** *n m pl*
oc coronavirus *n m pl*
eu koronabirus *n*
gl coronavirus *n m pl*
es coronavirus *n m pl*
en coronaviruses *n pl*
fr coronavirus *n m pl*
pt coronavírus *n m pl*
nl corona *n*; coronavirus *n*
ar فيروس كورونا
nc Coronaviridae
- ETIOPATOGENIA. Família de virus amb RNA monocatenari de sentit positiu, de forma esfèrica i amb càpsida de simetria helicoidal, amb un diàmetre de 80 a 130 nm, que presenten un embolcall amb espícules en forma de pètals o punxes.
- Nota: Els coronavirus són agents causants de malalties respiratòries i altres afeccions en diferents classes de vertebrats, incloent-hi els éssers humans. Alguns virus d'aquesta família són zoonòtics i en transmetre's a l'espècie humana causen malalties respiratòries de gravetat diversa i molt contagioses. En són exemple les pneumònies causades pels coronavirus SARS-CoV i MERS-CoV o la COVID-19.
- 153 **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*
sin. compl. **coronavirus de la COVID-19** *n m*;
virus de la COVID-19 *n m*
sigla **SARS-CoV-2** *n m*
oc coronavirus associat ara COVID-19 *n m*;
coronavirus dera COVID-19 *n m*; coronavirus SARS-CoV-2 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
eu arnas sindrome akutu larriaren koronabirus 2 *n*;
ASALen koronabirus 2 *n*; COVID-19aren birus *n*; SARS-CoV-2 *n*
gl coronavirus 2 da síndrome respiratoria aguda grave *n m*; coronavirus da COVID-19 *n m*;
virus da COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
es coronavirus 2 del síndrome respiratorio agudo grave *n m*; coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave 2 *n m*; virus de la COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
en COVID-19 virus *n*; severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2 *n*; virus responsible for COVID-19 *n*; SARS-CoV-2 *n*
fr coronavirus SARS-CoV-2 *n m*; virus de la COVID-19 *n m*; SARS-CoV-2 *n m*
pt coronavírus 2 da síndrome respiratória aguda grave *n m*; novo coronavírus *n m*;
SARS-CoV-2 *n m*
pt [PT] coronavírus responsável pela COVID-19 *n m*
pt [BR] coronavírus associado à COVID-19 *n m*
nl coronavirus SARS-CoV-2 *n*; ernstig acuut ademhalingssyndroom coronavirus 2 *n*;
ernstig acuut ademhalingssyndroom-gerelateerd coronavirus 2 *n*;
SARS-coronavirus-2 *n*;
SARS-CoV-2-coronavirus *n*;
SARS-CoV-2-virus *n*; virus SARS-CoV-2 *n*;
SARS-CoV-2 *n*
ar فيروس كورونا المؤدي للمتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة 2
nc severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus relacionat amb la síndrome respiratòria aguda greu, del gènere *Betacoronavirus*, de la família dels coronavirus, causant de la COVID-19.

Nota: 1. La sigla SARS-CoV-2 correspon a l'anglès *severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*.

2. La sigla COVID-19 correspon a l'anglès *coronavirus disease* ('malaltia per coronavirus'), juntament amb la xifra 19, que fa referència a l'any en què va es detectar per primer cop (2019) a la ciutat xinesa de Wuhan.

154 **coronavirus associat a la MERS** *n m*

sin. compl. **coronavirus de la MERS** *n m*
sigla **MERS-CoV** *n m*

oc coronavirus associat a MERS *n m*; coronavirus dera MERS *n m*; coronavirus MERS-CoV *n m*
eu MERSi lotutako koronabirus *n*; MERS-CoV *n*
gl coronavirus asociado á MERS *n m*; coronavirus da MERS *n m*; MERS-CoV *n m*
es coronavirus asociado a MERS *n m*; coronavirus de la MERS *n m*; MERS-CoV *n m*
en MERS-CoV coronavirus *n*; MERS-CoV *n*
fr coronavirus MERS-CoV *n m*; MERS-CoV *n m*
pt coronavírus MERS *n m*; MERS-CoV *n m*
pt [PT] coronavírus MERS-CoV *n m*; coronavírus responsável pela MERS *n m*
pt [BR] coronavírus associado a MERS *n m*; coronavírus associado à MERS *n m*
nl MERS-coronavirus *n*; MERS-CoV *n*; MERS-virus *n*
ar فيروس كورونا المرتبط بمتلازمة الشرق الأوسط التنفسية
nc Middle East respiratory syndrome-related coronavirus

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus associat a la síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà, del subgènere *Merbecovirus*, de la família dels coronavirus, causant de la MERS.

Nota: 1. El MERS-CoV es transmet principalment per via zoonòtica, dels animals cap a les persones, per contagi directe o indirecte a causa del contacte amb els camells,

tot i que també puntualment hi pot haver transmissió entre persones per contagi directe.

2. La sigla MERS correspon a l'anglès *Middle East respiratory syndrome* ('síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà').

155 **coronavirus associat a la SARS** *n m*

sin. compl. **coronavirus de la SARS** *n m*
sigla **SARS-CoV** *n m*

oc coronavirus associat ara SARS *n m*; coronavirus dera SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
eu SARSi lotutako koronabirus *n*; SARS-CoV *n*
gl coronavirus asociado á SARS *n m*; coronavirus da SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
es coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave *n m*; virus del SARS *n m*; virus del SRAG *n m*; SARS-CoV *n m*
en SARS virus *n*; SARS-associated coronavirus *n*; severe acute respiratory syndrome-related coronavirus *n*; SARS-CoV *n*
fr coronavirus du syndrome respiratoire aigu sévère *n m*; virus du SRAS *n m*; SARS-CoV *n m*; SRAS-CoV *n m*
pt coronavírus SARS *n m*; SARS-CoV *n m*
pt [PT] coronavírus responsável pela SARS *n m*
pt [BR] coronavírus associado a SARS *n m*; coronavírus associado à SARS *n m*
nl SARS-coronavirus *n*; SARS-CoV *n*; SARS-virus *n*
ar كورونا المرتبط بمتلازمة الالتهاب التنفسي الحاد
nc severe acute respiratory syndrome-related coronavirus

ETIOPATOGÈNIA. Virus de l'espècie coronavirus relacionat amb la síndrome respiratòria aguda greu, del gènere *Betacoronavirus*, de la família dels coronavirus, causant de la SARS.

Nota: La sigla SARS correspon a l'anglès *severe acute respiratory syndrome* ('síndrome respiratòria aguda greu').

- 156 **coronavirus de la COVID-19** *n m*
veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*
- 157 **coronavirus de la MERS** *n m*
veg. **coronavirus associat a la MERS** *n m*
- 158 **coronavirus de la SARS** *n m*
veg. **coronavirus associat a la SARS** *n m*
- 159 **covid** *n f*
veg. **COVID-19** *n f*
- 160 **covid-19** *n f*
veg. **COVID-19** *n f*
- 161 **COVID-19** *n f*
sin. compl. **covid** *n f*; **covid-19** *n f*;
malaltia del coronavirus 2019 *n f*
oc covid 19 *n f*; malaltia respiratòria provocada
peth SARS-CoV-2 *n f*; síndrome respiratòri
associat ath SARS-CoV-2 *n m*
eu COVID-19 *n*; COVID-19 gaitz *n*;
SARS-CoV-2k eragindako arnas gaixotasun *n*
gl covid-19 *n f*; Covid-19 *n f*; COVID-19 *n f*;
doença do coronavirus 2019 *n f*; enfermidade
do coronavirus 2019 *n f*
es COVID-19 *n m/f*; covid-19 *n m/f*;
enfermedad del coronavirus 2019 *n f*;
enfermedad por coronavirus 2019 *n f*
en coronavirus disease 2019 *n*; Covid-19 *n*;
COVID-19 *n*; COVID-2019 *n*;
SARS-CoV-2 acute respiratory disease *n*
fr COVID-19 *n m/f*; maladie à coronavirus 2019 *n f*
pt doença do coronavírus 2019 *n f*
pt [PT] COVID-19 *n f*
pt [BR] COVID-19 *n m/f*; doença do novo
coronavírus 2019 *n f*; síndrome respiratòria
associada a SARS-CoV-2 *n f*;
síndrome respiratòria associada
à SARS-CoV-2 *n f*

nl corona *n*; covid *n*; COVID-19 *n*

ar كوفيد-١٩

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel SARS-CoV-2, que en casos lleus produeix símptomes similars als de la grip, com ara febre, tos, dispnea, miàlgia i astènia, i que en casos greus pot derivar en una pneumònia associada a un procés inflamatori general amb complicacions multisistèmiques que requereix atenció intensiva.

Nota: 1. La COVID-19 es transmet principalment per contacte amb els aerosols i les gotetes respiratòries que genera una persona portadora del virus quan parla, tus o esternuda. Els casos greus de la malaltia es donen sobretot en persones immunodeprimides o bé en pacients que tenen patologies prèvies de base o unes característiques idiopàtiques que els converteixen en persones de risc per a la COVID-19.

2. La forma COVID-19 és una sigla procedent de la denominació anglesa *coronavirus disease 2019* ('malaltia del coronavirus 2019'). La sigla s'utilitza sobretot en l'àmbit especialitzat, mentre que en l'àmbit divulgatiu i de la llengua general la tendència és a escriure *covid*, com a forma ja lexicalitzada.

3. En català el gènere de COVID-19 i de les formes sinònimes *covid* i *covid-19* és el femení, d'acord amb l'origen etimològic del mot (sigla anglesa que té com a nucli *disease*, corresponent en català al mot femení *malaltia*). Tot i això, s'observa certa vacil·lació i l'ús del gènere masculí en contextos generals o divulgatius, probablement perquè s'ajusta a l'estructura morfosintàctica del substantiu (mot agut acabat en [it]) i per un ús metonímic, menys precís, amb referència al coronavirus que causa la malaltia.

- 162 **covid persistent** *n f*
veg. **COVID-19 persistent** *n f*

- 163 **COVID-19 persistent** *n f*
sin. compl. **covid persistent** *n f*;
síndrome post COVID-19 *n f*
oc COVID-19 persistenta *n f*
eu COVID-19 iraunkor *n*

<i>gl</i>	COVID-19 persistente <i>n f</i>
<i>es</i>	COVID-19 persistente <i>n f</i> ; síndrome pos-COVID-19 <i>n m</i> ; síndrome poscovidico <i>n m</i>
<i>en</i>	long COVID <i>n</i> ; post COVID-19 condition <i>n</i>
<i>fr</i>	COVID-19 de longue durée <i>n f</i> ; COVID-19 persistante <i>n f</i> ;
<i>pt</i>	COVID-19 prolongada <i>n f</i>
<i>pt</i>	[PT] COVID-19 persistente <i>n f</i>
<i>pt</i>	[BR] COVID-19 longa <i>n f</i> ; COVID-19 pós aguda <i>n f</i> ; síndrome pós COVID <i>n f</i>
<i>nl</i>	langdurige corona <i>n</i> ; postcoronasyndroom <i>n</i>
<i>ar</i>	كوفيد ١٩ المستمر

CLÍNICA. Situació clínica que es dona en alguns pacients que han patit una infecció pel SARS-CoV-2 lleu o moderada, en què, després de la fase aguda, no es torna a l'estat de salut basal.

Nota: 1. L'OMS considera que un cas és compatible amb COVID-19 persistent quan 3 mesos després del debut de la malaltia es manifesten símptomes que s'allarguen almenys durant 2 mesos i que no poden ser explicats per un diagnòstic alternatiu a la COVID-19.

2. Entre els símptomes més freqüents de la COVID-19 persistent hi ha la fatiga, la sensació de falta d'aire o les disfuncions cognitives, a més a més de cefalea, tos, anòsmia o agèusia, que tenen impacte en la qualitat de vida del pacient. Poden fluctuar al llarg del temps, amb remissions i recaigudes.

3. Altres denominacions catalanes documentades, d'acord amb la variabilitat actual de les formes COVID-19 i covid, són covid-19 persistent, síndrome postcovid o síndrome post covid-19.

164 **cribratge** *n m*

<i>oc</i>	cribratge <i>n m</i>
<i>eu</i>	baheketa <i>n</i>
<i>gl</i>	cribado <i>n m</i>
<i>es</i>	criba <i>n f</i> ; cribado <i>n m</i> ; cribaje <i>n m</i>
<i>en</i>	screening <i>n</i>

<i>fr</i>	dépistage <i>n m</i>
<i>pt</i>	[PT] rastreio <i>n m</i>
<i>pt</i>	[BR] triagem <i>n f</i>
<i>nl</i>	screening <i>n</i>
<i>ar</i>	تنقية؛ تصفية

DIAGNÒSTIC. Recerca sistemàtica que s'aplica a una població determinada per a identificar les persones que podrien estar afectades per un problema de salut o una malaltia, generalment abans que es manifesti.

Nota: 1. El cribratge consisteix en l'aplicació de procediments de selecció (qüestionaris, exploracions físiques, proves complementàries) a poblacions d'individus aparentment sans, per a detectar malalties subclíniques o identificar les persones que presenten factors de risc per a una malaltia determinada.

2. El propòsit del cribratge és reconèixer les persones que es poden beneficiar d'un tractament precoç que millori el pronòstic de la seva malaltia o del seu problema de salut.

165 **cultiu** *n m*

<i>oc</i>	coitiu <i>n m</i>
<i>eu</i>	kultibo <i>n</i>
<i>gl</i>	cultivo <i>n m</i>
<i>es</i>	cultivo <i>n m</i>
<i>en</i>	culture <i>n</i>
<i>fr</i>	culture <i>n f</i>
<i>pt</i>	cultura <i>n f</i>
<i>nl</i>	kweek <i>n</i>
<i>ar</i>	زراعة

DIAGNÒSTIC. Tècnica de laboratori consistent en la multiplicació, aïllament o identificació de microorganismes en un medi de cultiu apropiat amb finalitats mèdiques, científiques o industrials.

Nota: Els microorganismes que admeten el cultiu poden ser bacteris, virus, fongs o paràsits. El medi de cultiu és constituït per glúcids simples com la glucosa, proteïnes

fàcilment assimilables i sals minerals inorgàniques que aporten fonamentalment sofre, fòsfor, magnesi, clor, sodi, potassi i calci.

166 **CVnCoV** *n f*
veg. **vacuna CureVac** *n f*

D

167 **danoprevir** *n m*

oc danoprevir *n m*
 eu danoprevir *n*
 gl danoprevir *n m*
 es danoprevir *n m*
 en danoprevir *n*
 fr danoprevir *n m*
 pt danoprevir *n m*
 nl danoprevir *n*
 ar دانوپريفير

CAS 850876-88-9

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que inhibeix la proteasa NS3/4A del virus de l'hepatitis C.

Nota: 1. El danoprevir és un pèptid cíclic que s'emptra en el marc d'assaigs clínics en el tractament de la infecció crònica pel virus de l'hepatitis C. Se n'ha suggerit l'ús, juntament amb el ritonavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *danoprevir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

168 **darunavir** *n m*

oc darunavir *n m*
 eu darunabir *n*
 gl darunavir *n m*
 es darunavir *n m*
 en darunavir *n*
 fr darunavir *n m*
 pt darunavir *n m*
 nl darunavir *n*
 ar دارونافير

CAS 206361-99-1

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa 1 del virus de la immunodeficiència humana.

Nota: 1. El darunavir s'emptra en el tractament de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1.

S'administra en combinació amb dosis baixes de ritonavir o cobicistat i altres fàrmacs antiretrovirals. Se n'ha suggerit l'ús per al 2.

La denominació *darunavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

169 **dazcapistat** *n m*

oc dazcapistat *n m*
 eu dazkapistat *n*
 gl dazcapistat *n m*
 es dazcapistat *n m*
 en dazcapistat *n*
 fr dazcapistat *n m*
 pt dazcapistat *n m*
 nl dazcapistat *n*
 ar دازاكبيستات

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac neuroprotector en investigació que podria actuar inhibint la calpaïna.

Nota: 1. El dazcapistat s'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *dazcapistat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

170 **defenses** *n f pl*

oc defenses *n f pl*
 eu defentsak *n*
 gl defensas *n f pl*
 es defensas *n f pl*
 en defenses *n pl*
 fr défenses *n f pl*
 pt defesas *n f pl*
 pt [BR] mecanismos de defesa *n m pl*
 nl afweer *n*; afweerapparaat *n*;
 afweermecanisme *n*
 ar مناعة الجسم

CONCEPTES GENERALS. Conjunt de mecanismes inflamatoris, fagocitaris o immunobiològics amb

què l'organisme resisteix l'acció d'allò que l'ataca o que amenaça de causar-li algun dany.

171 **delegat de prevenció** |

delegada de prevenció *n m, f*

oc delegat de prevencion | delegada de prevencion *n m, f*

eu prebentzioko ordezkari *n*

gl delegado de prevención | delegada de prevención *n m, f*

es delegado de prevención | delegada de prevención *n m, f*

en prevention delegate *n*

fr délégué à la prévention | déléguée à la prévention *n m, f*

pt [PT] delegado de segurança | delegada de segurança *n m, f*

pt [BR] representante dos empregados na Comissão Interna de Prevenção de Acidentes *n m, f*

nl preventieverantwoordelijke *n*

ar مندوب الوقاية

ENTORN SOCIAL. Representant dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos a la feina.

172 **desconfinament** *n m*

oc desconfinament *n m*

eu deskonfinamendu *n*

gl desconfinamento *n m*

es desconfinamiento *n m*; levantamiento del confinamiento *n m*

en deconfinement *n*; lockdown lifting *n*

fr déconfinement *n m*

pt desconfinamento *n m*

nl lockdownexit *n*; lockdownopheffing *n*

ar رفع الإغلاق

EPIDEMIOLOGIA. Procés de recuperació gradual de la normalitat en l'activitat d'una població després d'un confinament.

173 **desescalada** *n f*

sin. compl. **desescalament** *n m*

oc desescalada *n f*; desescalament *n m*

eu konfinamendua arintze *n*

gl desescalada *n f*

es desescalada *n f*

en de-escalation *n*

fr désescalade *n f*

pt [PT] levantamento do desconfinamento *n m*; redução das medidas de confinamento *n f*

pt [BR] flexibilização de medidas *n f*

nl exitstrategie *n*

ar تراجع الجائحة

EPIDEMIOLOGIA. Reducció gradual de les mesures excepcionals adoptades per a frenar la pandèmia de COVID-19, amb l'objectiu de permetre una tornada esglaonada a la normalitat.

174 **desescalament** *n m*

veg. **desescalada** *n f*

175 **deshidrodidemnina B** *n f*

veg. **plitidepsina** *n f*

176 **desinfectant** *adj*

oc desinfectant *adj*

eu desinfektatzailea *adj*

gl desinfectante *adj*

es desinfectante *adj*

en disinfectant *adj*

fr désinfectant -ante *adj*

pt desinfetante *adj*

nl ontsmettingsmiddel *adj*

ar مطهر

PREVENCIÓ. Dit de la substància o el mètode que té la propietat d'eliminar els microorganismes patògens presents en un objecte.

177 **destret respiratori de l'adult** *n m*veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*178 **destret respiratori del nadó** *n m*veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*179 **detecció precoç** *n f*oc deteccion precòç *n f*eu detekzio goiztiar *n*gl detección precoz *n f*es detección precoz *n f*en early case finding *n*; early detection *n*fr dépistage précoce *n m*; détection précoce *n f*pt [PT] deteção precoce *n f*pt [BR] detecção precoce *n f*nl vroegtijdige opsporing *n*

ar كشف مبكر

DIAGNÒSTIC. Detecció d'un problema de salut durant el període asimptomàtic que permet aplicar mesures per a intentar modificar-ne la història natural i evitar-ne la progressió.

180 **dexametasona** *n f*oc dexametasona *n f*eu dexametasona *n*gl dexametasona *n f*es dexametasona *n f*en dexamethasone *n*fr dexaméthasone *n f*pt dexametasona *n f*nl dexamethason *n*

ar ديكساميثازون

CAS 50-02-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori i immunosupressor que inhibeix l'apoptosi dels neutròfils i els factors de transcripció inflamatoris.

Nota: 1. La dexametasona és un glucocorticoide que s'emptra en el tractament de la insuficiència cardíaca i de

malalties amb un component inflamatori i al·lèrgic, així com per a inhibir el rebuig en el trasplantament d'òrgans. A l'Estat espanyol i a altres països se n'ha autoritzat l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *dexametasona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

181 **diagnosi** *n f*veg. **diagnòstic** *n m*182 **diagnòstic** *n m*sin. compl. **diagnosi** *n f*oc diagnòsi *n f*; diagnostic *n m*eu diagnostiko *n*gl diagnose *n f*; diagnóstico *n m*es diagnosis *n f*; diagnóstico *n m*en diagnosis *n*; diagnostic *n*fr diagnose *n f*; diagnostic *n m*pt diagnóstico *n m*nl diagnose *n*

ar تشخيص

DIAGNÒSTIC. Determinació de la naturalesa de la malaltia o el problema de salut d'un pacient per mitjà de l'estudi dels seus símptomes i signes i de la realització d'exploracions complementàries.

183 **diarrea** *n f*oc diarrèa *n f*eu beherako *n*gl diarrea *n f*es diarrea *n f*en diarrhea *n*fr diarrhée *n f*pt diarreia *n f*nl diarree *n*

ar إسهال

CLÍNICA. Evacuació de femta de menor consistència i major fluïdesa i, sovint, amb un augment del nombre i el volum de les deposicions.

Nota: La causa de la diarrea és l'acceleració del trànsit intestinal, a la qual moltes vegades se suma una hipersecreció mucosa.

184 **dímer-D** *n m*

oc dimer-D *n m*
 eu D dímero *n*
 gl dímero-D *n m*
 es dímero-D *n m*
 en D-dimer *n*
 fr D-dimère *n m*
 pt D-dímero *n m*
 pt [BR] dímero D *n m*
 nl D-dimer *n*
 ar ديمير-د

DIAGNÒSTIC. Producte de degradació de la fibrina que es produeix quan un coàgul de sang és dissolt en l'organisme.

Nota: 1. El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

2. Uns valors sanguinis de dímer-D elevats s'han relacionat amb un pitjor pronòstic en pacients amb COVID-19.

3. La determinació del dímer-D s'utilitza en el diagnòstic de la trombosi venosa profunda, el tromboembolisme pulmonar o la coagulació intravascular disseminada.

185 **discapacitat** *n f*

oc andicapat *n f*; discapacitat *n f*
 eu desgaitasun *n*
 gl discapacidad *n f*
 es discapacidad *n f*
 en disability *n*
 fr incapacité *n f*
 pt incapacidade *n f*
 nl beperking *n*
 ar عدم قدرة؛ إعاقة

ENTORN SOCIAL. Condició de la persona que presenta un trastorn físic, mental o sensorial que li impedeix o li dificulta desenvolupar la seva activitat dins dels límits considerats normals.

Nota: Les persones amb una discapacitat poden tenir dificultats en la integració educativa, social i laboral, a conseqüència d'una deficiència previsiblement permanent, congènita o no, en les seves capacitats físiques, psíquiques o sensorials.

186 **disfonia** *n f*

oc disfonia *n f*
 eu disfonia *n*
 gl disfonía *n f*
 es disfonía *n f*
 en dysphonia *n*
 fr dysphonie *n f*
 pt disfonia *n f*
 nl dysfonie *n*
 ar خلل النطق

CLÍNICA. Trastorn de la fonació degut a canvis en les cordes vocals que causen una alteració en els paràmetres normals de to, intensitat o timbre.

Nota: La disfonia pot ser fisiològica, com en el cas del canvi de veu dels nois en la pubertat, o patològica, en casos d'inflamacions de la laringe o per una lesió nerviosa de les cordes vocals.

187 **displàsia alveolar congènita** *n f*

veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*

188 **dispnea** *n f*

sin. compl. **ofec** *n m*; **tapament** *n m*

oc dispnèa *n f*; estofament *n m*; tapament *n m*
 eu disnea *n*
 gl afogamento *n m*; dispnea *n f*; falta de aire *n f*
 es disnea *n f*
 en dyspnea *n*; shortness of breath *n*
 fr dyspnée *n f*
 pt dispneia *n f*

pt [PT] falta de ar *n f*

nl ademnood *n*; dyspneu *n*; kortademigheid *n*

ar ضيق التنفس

CLÍNICA. Sensació de dificultat respiratòria associada a un augment de l'esforç per a respirar.

Nota: Quan la dispnea és lleugera, es redueix a la sensació subjectiva; quan és més greu, hi ha signes objectius, com l'augment de la freqüència respiratòria, l'augment de la profunditat de la inspiració, la dilatació dels narius i la contracció dels músculs accessoris.

189 **distanàsia** *n f*

veg. **obstinació terapèutica** *n f*

190 **distància de seguretat** *n f*

sin. **distància física** *n f*

oc distància de seguretat *n f*; distància física *n f*

eu segurtasun-tarte *n*

gl distancia de seguridade *n f*; distancia física *n f*

es distancia de seguridad *n f*; distancia física *n f*

en physical distance *n*; safety distance *n*;
social distance *n*

fr distance de sécurité *n f*; distance physique *n f*;
distance sanitaire *n f*; distance sociale *n f*

pt distância de segurança *n f*; distância física *n f*

nl 1,5 metercirkel *n*; anderhalvemetercirkel *n*;
corona-afstand *n*; fysieke afstand *n*;
sociale afstand *n*; veilige afstand *n*

ar مسافة التباعد الآمن؛ تباعد جسدي

PREVENCIÓ. Interval d'espai que hi ha d'haver entre dues persones com a mesura de prevenció per a evitar el contagi d'una malaltia.

191 **distància física** *n f*

sin. **distància de seguretat** *n f*

192 **distanciamient de seguretat** *n m*

sin. **distanciamient físic** *n m*

oc distanciamient de seguretat *n m*;
distanciamient físic *n m*

eu segurtasuneko urruntze *n*; urruntze fisiko *n*

gl distanciamiento de seguridade *n m*;
distanciamiento físico *n m*

es distanciamiento de seguridad *n m*;
distanciamiento físico *n m*

en physical distancing *n*; safe distancing *n*;
social distancing *n*

fr distanciation physique *n f*; distanciation
sanitaire *n f*; distanciation sociale *n f*;
éloignement de sécurité *n m*; éloignement
physique *n m*; éloignement sanitaire *n m*;
éloignement social *n m*

pt distanciamiento de segurança *n m*;
distanciamiento físico *n m*

ar تباعد آمن

PREVENCIÓ. Conjunt de mesures de salut pública de reducció dels contactes físics directes i indirectes entre persones per a evitar el contagi d'una malaltia.

Nota: El distanciamient de seguretat consisteix, per exemple, a mantenir una determinada distància d'una altra persona, evitar els gestos de salutació habituals, com ara encaixades de mans, abraçades o besades, o reduir les interaccions amb les persones vulnerables.

193 **distanciamient físic** *n m*

sin. **distanciamient de seguretat** *n m*

194 **DNA** *n m*

veg. **àcid desoxiribonucleic** *n m*

195 **dol** *n m*

oc dòl *n m*

eu dolu *n*

gl dó *n m*

es duelo *n m*

en bereavement *n*; grief *n*; mourning *n*

fr deuil *n m*; endeuillement *n m*

pt luto *n m*

nl leed *n*; rouw *n*; verdriet *n*
ar ألم

TRACTAMENT. Resposta emocional previsible a la mort d'un ésser estimat.

196 **dolor toràcic** *n m*

sin. compl. **mal de pit** *n m*

oc dolor toracic *n m*; mau de piech *n m*

eu bularraldeko min *n*

gl dor de peito *n f*; dor torácica *n f*

es dolor torácico *n m*

en chest pain *n*; thoracalgia *n*

fr douleur au thorax *n f*; douleur thoracique *n f*

pt dor torácica *n f*

pt [PT] dor no peito *n m*

nl borstpijn *n*; pijn op de borst *n*

ar ألم القفص الصدري

CLÍNICA. Molèstia anòmla localitzada al tòrax, entre la base del coll i el diafragma.

Nota: El dolor toràcic és un símptoma greu de la COVID-19 i requereix atenció mèdica al més aviat possible.

197 **dosi de record** *n f*

sin. compl. **dosi de reforç** *n f*

oc dòsi de rebrembe *n f*; dòsi de refòrc *n f*

eu oroitzapen-dosi *n*

gl dose de recordo *n f*; dose de reforzo *n f*

es dosis de recuerdo *n f*; dosis de refuerzo *n f*

en booster dose *n*

fr dose de rappel *n f*; dose de réactivation *n f*;
injection de rappel *n f*

pt dose de reforço *n f*

nl booster *n*; boosterdosís *n*; boosterinjectie *n*;
boostershot *n*

ar جرعة تشيطية

PREVENCIÓ. Dosi addicional d'una vacuna que s'administra amb l'objectiu d'augmentar i prolongar

l'efecte immunitari de la dosi o de les dosis administrades en la primovacunació.

198 **dosi de reforç** *n f*

veg. **dosi de record** *n f*

E

199 **eculizumab** *n m*

oc eculizumab *n m*
 eu ekulizumab *n*
 gl eculizumab *n m*
 es eculizumab *n m*
 en eculizumab *n*
 fr éculizumab *n m*
 pt [PT] eculizumab *n m*
 pt [BR] eculizumabe *n m*
 nl eculizumab *n*
 ar إيكوليزوماب

CAS 219685-50-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador selectiu que s'uneix a la proteïna C5 del complement per a impedir-ne l'escissió i posterior activació, però que preserva els primers components de l'activació del complement, necessaris per a l'opsonització dels microorganismes i l'eliminació d'immunocomplexos.

Nota: 1. L'eculizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra en el tractament de l'hemoglobinúria paroxística nocturna, en la síndrome hemolítica urèmica atípica i la neuromielitis òptica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *eculizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

200 **eczema** *n m*

oc eczèma *n m*
 eu ekzema *n*
 gl eccema *n m*
 es eccema *n m*
 en eczema *n*
 fr eczéma *n m*
 pt eczema *n m*

nl eczeem *n*; eczema *n*

ar أكزيما

CLÍNICA. Trastorn propi de malalties cutànies caracteritzat per una erupció papulovesiculosa pruent.

Nota: 1. En la fase aguda, l'eczema s'acompanya d'eritema i edema i, en la fase crònica, es manifesta predominantment per engruiximent epidèrmic, liquenificació i descamació, sense perdre del tot els trets papulars i vesiculosos.

2. El terme és conceptualment proper a la *dermatitis*, per bé que l'ús ha decantat la preferència per un terme o un altre en diferents malalties i segons les diverses escoles dermatològiques.

201 **edatisme** *n m*

oc edatisme *n m*
 eu adinkeria *n*
 gl idadismo *n m*
 es edadismo *n m*; edatismo *n m*
 en ageism *n*; agism *n*
 fr âgéisme *n m*; âgisme *n m*
 pt idadismo *n m*
 pt [PT] ageísmo *n m*;
 discriminação baseada na idade *n f*
 pt [BR] discriminação contra idosos *n f*;
 discriminação etária *n f*; etarismo *n m*
 nl agisme *n*; leeftijddiscriminatie *n*
 ar قَدَمُ العمر

TRACTAMENT. Actitud discriminatòria envers una persona consistent a abstenir-se d'aplicar-li mitjans diagnòstics o terapèutics que li serien beneficiosos a causa exclusivament de la seva edat avançada.

202 **efectivitat vacunal** *n f*

oc efectivitat vacunau *n f*
 eu txertoen efektibitate *n*

gl efectividade vacinal *n f*
 es efectividad vacunal *n f*
 en vaccine effectiveness *n*
 fr effectivité vaccinale *n f*
 pt [PT] efetividade vacinal *n f*
 pt [BR] efetividade da vacina *n f*
 nl doeltreffendheid van een vaccin *n*; effectiviteit van een vaccin *n*; vaccindoeltreffendheid *n*; vaccineffectiviteit *n*
 ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Grau en què una vacuna produeix l'efecte desitjat en la població diana quan s'aplica en les condicions reals de la pràctica clínica habitual.

Nota: Convé distingir l'efectivitat vacunal de l'eficàcia vacunal i l'eficiència vacunal.

203 **eficàcia vacunal** *n f*

oc eficacitat vacunau *n f*
 eu txertoen efikazia *n*
 gl eficacia vacinal *n f*
 es eficacia vacunal *n f*
 en vaccine efficacy *n*
 fr efficacité vaccinale *n f*
 pt [PT] eficácia vacinal *n f*
 pt [BR] eficácia da vacina *n f*
 nl vaccinwerkzaamheid *n*; werkzaamheid van een vaccin *n*
 ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Grau en què una vacuna produeix l'efecte desitjat quan s'aplica en condicions experimentals.

Nota: Convé distingir l'eficàcia vacunal de l'efectivitat vacunal i l'eficiència vacunal.

204 **eficiència vacunal** *n f*

oc eficiência vacunau *n f*
 eu txertoen efizientzia *n*
 gl eficiencia vacinal *n f*

es eficiencia vacunal *n f*
 en vaccine efficiency *n*
 fr efficience vaccinale *n f*
 pt [PT] eficiência vacinal *n f*
 pt [BR] eficiência da vacina *n f*
 nl doelmatigheid van een vaccin *n*; efficiëntie van een vaccin *n*; vaccinefficiëntie *n*
 ar فعالية اللقاح

PREVENCIÓ. Relació que s'estableix entre el cost econòmic que comporta l'administració d'una vacuna i la seva efectivitat.

Nota: Convé distingir l'eficiència vacunal de l'efectivitat vacunal i l'eficàcia vacunal.

205 **elasomèran** *n f*

sin. **vacuna Moderna** *n f*

den. com. **Spikevax** *n f*

oc elasomèran *n f*; vacuna Moderna *n f*; Spikevax *n f*
 eu elasomèran *n*; Moderna txerto *n*; Spikevax *n*
 gl elasomèran *n f*; vacuna Moderna *n f*; vacuna Spikevax *n f*
 es elasomèran *n f*; vacuna Moderna *n f*; Spikevax *n f*
 en elasomèran *n*; Moderna vaccine *n*; Spikevax *n*
 fr élasoméran *n m*; vaccin Moderna *n m*; Spikevax *n m*
 pt elasomèran *n*
 pt [PT] vacina Moderna *n f*; vacina Spikevax *n f*
 nl elasomèran *n*; Moderna-vaccin *n*; Spikevax-vaccin *n*; Spikevax *n*
 ar السوميران

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna Moderna s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *elasomeran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

206 **ELISA** *n m*
veg. **enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida** *n m*

207 **emapalumab** *n m*
oc emapalumab *n m*
eu emapalumab *n*
gl emapalumab *n m*
es emapalumab *n m*
en emapalumab *n*
fr émapalumab *n m*
pt [PT] emapalumab *n m*
pt [BR] emapalumabe *n m*
nl emapalumab *n*
ar إيمابالوماب

CAS 1709815-23-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador dirigit contra l'interferó gamma que, en unir-s'hi, pot fer disminuir la inflamació i la resposta immunitària.

Nota: 1. L'emapalumab és un anticòs monoclonal que s'empra en el tractament de la limfocitocitosis hemofagocítica familiar. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *emapalumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

208 **embolcall** *n m*
oc engolòpa *n f*; envolopa *n f*
eu birus-bilgarri *n*
gl envoltura vírica *n f*
es cubierta vírica *n f*; envoltura *n f*
en envelope *n*; peplos *n*; viral coat *n*
fr enveloppe *n f*; péplos *n m*
pt envelope viral *n m*
pt [BR] envelope *n m*
nl envelop *n*; enveloppe *n*
ar غلاف فيروسي

ETIOPATOGENIA. Membrana externa que envolta la càpsida d'alguns virus, formada per una bicapa lipídica i per glicoproteïnes, que poden sobresortir en forma d'espícules.

209 **embòlia pulmonar** *n f*
oc embolia paumonar *n f*
eu biriketako enbolia *n*
gl embolia pulmonar *n f*
es embolia pulmonar *n f*
en pulmonary embolism *n*
fr embolie pulmonaire *n f*
pt embolia pulmonar *n f*
nl longembolie *n*
ar انسداد رئوي

CLÍNICA. Embòlia que afecta els pulmons, a partir d'una vena afectada per trombosi, i que pot ser bruscament mortal.

210 **emergència sanitària** *n f*
oc emergência sanitària *n f*
eu osasun-larrialdi *n*
gl emerxencia sanitaria *n f*
es emergencia sanitaria *n f*
en health emergency *n*
fr urgence sanitaire *n f*
pt emergência sanitária *n f*
pt [PT] emergência de saúde pública *n f*
nl gezondheids crisis *n*; medische noodsituatie *n*; noodsituatie op gezondheidsgebied *n*
ar طوارئ صحية

EPIDEMIOLOGIA. Situació clínica extraordinària greu, sobtada, inusual o inesperada que comporta un risc per a la salut pública d'un territori i que pot propagar-se a altres territoris.

211 **èmesi** *n f*
veg. **vòmit** *n m*

212 **emtricitabina** *n f*

oc emtricitabina *n f*
 eu emtricitabina *n*
 gl emtricitabina *n f*
 es emtricitabina *n f*
 en emtricitabine *n*
 fr emtricitabine *n f*
 pt emtricitabina *n f*
 nl emtricitabine *n*
 ar إمتريسيتابين

CAS 143491-57-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg de nucleòsid, que s'integra a la cadena de DNA durant la replicació, en força la terminació i atura la replicació vírica.

Nota: 1. L'emtricitabina s'emptra en la profilaxi preexposició al virus de la immunodeficiència humana en combinació amb el tenofovir. Se n'ha suggerit l'ús, també en combinació amb el tenofovir, en el tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *emtricitabina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

213 **emvoodstat** *n m*

oc emvoodstat *n m*
 eu embododstat *n*
 gl emvoodstat *n m*
 es emvoodstat *n m*
 en emvoodstat *n*
 fr emvoodstat *n m*
 pt emvoodstat *n m*
 nl emvoodstat *n*
 ar إمفودودستات

CAS 1256565-36-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb efecte inhibidor de l'enzim dihidroorotat-deshidrogenasa que bloca la biosíntesi *de novo* de la pirimidina i inhibeix la replicació de l'RNA víric.

Nota: 1. L'emvoodstat s'emptra en el tractament de la leucèmia mieloide aguda. S'investiga com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *emvoodstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

214 **encebador** *n m*

oc amòrsa *n f*
 eu abiarazle *n*; hasle *n*
 gl cebador *n m*
 es cebador *n m*; iniciador *n m*
 en primer *n*
 fr amorce *n f*
 pt iniciador *n m*; primer *n m*
 nl primer *n*
 ar بادئ

DIAGNÒSTIC. Seqüència curta de DNA o d'RNA unida per complementarietat a una cadena de DNA que s'ha de replicar i a la qual s'aniran unint els nous nucleòtids.

215 **endèmia** *n f*

oc endemia *n f*
 eu endemia *n*
 gl endemia *n f*
 es endemia *n f*
 en endemia *n*
 fr endémie *n f*
 pt endemia *n f*
 nl endemie *n*
 ar مرض متوطن

EPIDEMIOLOGIA. Malaltia, en general de tipus infeccios, que incideix de manera permanent i elevada en una determinada zona geogràfica.

216 **enoxaparina** *n f*

oc enoxaparina *n f*
 eu enoxaparina *n*
 gl enoxaparina *n f*

es enoxaparina *n f*
 en enoxaparin *n*
 fr énoxaparine *n f*
 pt enoxaparina *n f*
 nl enoxaparine *n*
 ar إينوكسابارين

CAS 9005-49-6

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant que potencia l'efecte inhibidor de l'antitrombina III sobre els factors IIa i Xa.

Nota: 1. L'énnoxaparina s'emptra en la profilaxi i el tractament dels fenòmens tromboembòlics venosos. També es coadministra amb l'àcid acetilsalicílic en la prevenció de la trombosi coronària associada a una angina inestable o a un infart de miocardi sense onda Q. L'énnoxaparina és una heparina de pes molecular baix que s'obté per fraccionament a partir de l'heparina convencional o no fraccionada. Presenta una activitat anti-Xa/IIa superior a l'heparina no fraccionada. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *enoxaparina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

217 enpatoran *n m*

oc enpatoran *n m*
 eu enpatoran *n*
 gl enpatorán *n m*
 es enpatorán *n m*
 en enpatoran *n*
 fr enpatoran *n m*
 pt enpatoran *n m*
 nl enpatoran *n*
 ar غير صبور

CAS 2101938-42-3

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que inhibeix la immunitat innata i l'autoimmunitat mitjançant el bloqueig dels receptors de tipus Toll i l'impediment per a detectar de cadenes simples d'RNA víric.

Nota: 1. L'enpatoran s'emptra en el tractament de les malalties immunitàries. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *enpatoran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

218 ensovibep *n m*

oc ensovibep *n m*
 eu ensobibep *n*
 gl ensovibep *n m*
 es ensovibep *n m*
 en ensovibep *n*
 fr ensovibep *n m*
 pt ensovibep *n m*
 nl ensovibep *n*
 ar انسوفيبب

CAS 2451126-06-8

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac en investigació basat en una proteïna mimètica d'anticòs modificada genèticament, amb capacitat neutralitzant contra el SARS-CoV-2, que s'uneix a la proteïna S per a inhibir l'entrada del virus a la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'ensovibep està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *ensovibep* és la forma catalana corresponent a la DCI.

219 enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida *n m*

sigla **ELISA** *n m*

oc enzimoimmunoassag sus fasa solida *n m*; ELISA *n m*
 eu entzimei lotutako immunoasortzioko saiakuntza *n*; ELISA *n*
 gl immunoensaio encimático sobre fase sòlida *n m*; ELISA *n m*
 es análisis de inmunoadsorción ligado a enzimas *n m*; inmunoensayo enzimático sobre fase sòlida *n m*; ELISA *n m*

- en enzyme-linked immunosorbent assay *n*; ELISA *n*
 fr analyse ELISA *n f*;
 essai d'immuno-adsorption enzymatique *n m*;
 essai immuno-enzymatique *n m*; essai par
 immunoadsorbant lié à une enzyme *n m*;
 test ELISA *n m*; ELISA *n m*
 pt ensaio de imunoabsorção enzimática *n m*;
 ELISA *n m*
 pt [BR] ensaio imunoenzimático *n m*
 nl enzymgebonden immuunadsorbent-techniek *n*;
 enzymgekoppelde immuunadsorbent-
 techniek *n*; ELISA *n*
 ar اختبار الامتصاص المناعي المرتبط بالإنزيم
 إنزيم المرحلة الصلبة المناعية

DIAGNÒSTIC. Enzimoimmunoassaig en què
 un dels dos elements de la reacció, l'antigen o
 l'anticòs, és unit a un suport sòlid.

Nota: La sigla *ELISA* correspon a l'anglès *enzyme-linked
 immunosorbent assay* ('assaig d'immunoabsorció lligat
 a enzims').

- 220 **EPI** *n m*
 veg. **equip de protecció individual** *n m*

- 221 **epidèmia** *n f*
 oc epidèmia *n f*
 eu epidemia *n*
 gl epidemia *n f*
 es epidemia *n f*
 en epidemic *n*
 fr épidémie *n f*
 pt epidemia *n f*
 nl epidemie *n*
 ar وباء

EPIDEMIOLOGIA. Aparició, en una comunitat o
 una àrea geogràfica, durant un període de temps
 concret, d'un nombre inesperat de casos d'una
 determinada malaltia, que excedeixen clarament
 els valors habituals.

Nota: En les epidèmies, la propagació de la malaltia pot
 ser per contacte directe, a través del malalt,
 o per contacte indirecte, mitjançant vectors o objectes
 contaminats.

- 222 **epidemiologia** *n f*
 oc epdemiologia *n f*
 eu epidemiologia *n*
 gl epidemiología *n f*
 es epidemiología *n f*
 en epidemiology *n*
 fr épidémiologie *n f*
 pt epidemiologia *n f*
 nl epidemiologie *n*
 ar قسم الأوبئة: علم الأوبئة

EPIDEMIOLOGIA. Disciplina que estudia la
 distribució, la incidència i la prevalença dels estats
 relacionats amb la salut en una població, els seus
 determinants i l'aplicació del coneixement obtingut
 al control de problemes sanitaris.

- 223 **equip de protecció individual** *n m*
 sin. compl. **equip de protecció personal** *n m*
 sigla **EPI** *n m*
 oc equip de proteccion individuau *n m*;
 equip de proteccion personau *n m*; EPI *n f*
 eu norbera babesteko ekipamendu *n*; NBE *n*
 gl equipo de protección individual *n m*;
 equipo de protección persoal *n m*; EPI *n m*
 es equipo de protección individual *n m*;
 equipo de protección personal *n m*; EPI *n m*
 en personal protective equipment *n*; PPE *n*
 fr équipement de protection individuelle *n m*;
 EPI *n m*
 pt equipamento de proteção individual *n m*;
 EPI *n m/f*
 nl individuele beschermingsmiddelen *n pl*;
 persoonlijke beschermingsmiddelen *n pl*;
 PBM *n pl*
 ar معدات الحماية الشخصية

PREVENCIÓ. Equipament que un treballador subjecta o porta amb l'objectiu que el protegeixi contra un o diversos riscos laborals que puguin amenaçar la seva salut i seguretat.

Nota: Els EPI es fan servir quan no és possible evitar riscos laborals modificant l'organització del treball, ja que són intrínsecs a les característiques de la tasca que es desenvolupa: per exemple, en l'àmbit de la salut, la cura dels pacients afectats per malalties infeccioses amb risc alt de contagi. L'ús d'EPI ha d'anar acompanyat d'altres mesures complementàries per a l'eliminació i la reducció dels riscos.

- 224 **equip de protecció personal** *n m*
veg. **equip de protecció individual** *n m*

- 225 **erradicació** *n f*
oc erradicacion *n f*
eu errotik kentze
gl erradicación *n f*
es erradicación *n f*
en eradication *n*
fr éradication *n f*
pt erradicação *n f*
nl uitbanning *n*
ar استئصال

EPIDEMIOLOGIA. Eliminació completa d'una malaltia, especialment una malaltia infecciosa.

- 226 **ERTO** *n m*
veg. **expedient de regulació temporal d'ocupació** *n m*

- 227 **escovilló** *n m*
sin. compl. **bastonet** *n m*; **raspallet** *n m*
oc bastonet *n m*; bròssa *n f*; escobillon *n m*
eu kotoi-txotx *n*
gl bastonciño *n m*; bastonete *n m*
es escobillón *n m*; hisopo *n m*
en swab *n*

- fr écouvillon *n m*
pt [PT] zaragatoa *n f*
pt [BR] cotonete *n m*; haste flexível *n f*; swab *n m*
nl kweekstokje *n*; swab *n*; wattenstaafje *n*; wisser *n*
ar نبات الزوفاء: ساحة

DIAGNÒSTIC. Tija metàl·lica o de plàstic, amb l'extremitat coberta de cotó estèril, utilitzada per a aplicar medicacions en forma de tocs o per a obtenir mostres en un examen citològic, bacteriològic o genètic.

Nota: Els escovillons s'usen, per exemple, per a l'obtenció de mostres de la cavitat nasofaríngia destinades al diagnòstic de la COVID-19 amb una PCR o una prova d'antigens.

- 228 **esdeveniment advers** *n m*
oc eveniment advers *n m*; eveniment desfavorable *n m*
eu gertaera kaltegarri *n*
gl acontecimiento adverso *n m*
es acontecimiento adverso *n m*
en adverse event *n*
fr effet indésirable *n m*; événement indésirable *n m*
pt [PT] acontecimiento adverso *n m*
pt [BR] evento adverso *n m*
nl ongewenst voorval *n*
ar حدث سلبي

CONCEPTES GENERALS. Experiència clínica no desitjada que pateix una persona que participa en un assaig clínic.

Nota: El terme *esdeveniment advers* s'utilitza durant la fase de recerca d'un fàrmac quan no s'ha establert cap relació d'imputabilitat entre el principi actiu i l'esdeveniment advers. Si després d'aplicar els algorismes habituals es comprova que el fàrmac ha estat la causa de l'esdeveniment advers s'utilitza el terme *reacció adversa*.

- 229 **esgotament** *n m*
veg. **fatiga** *n f*

230 **esgotament mental** *n m*
veg. **fatiga mental** *n f*

231 **esperança de vida** *n f*

oc esperança de vida *n f*
eu bizi-itxaropen *n*
gl esperanza de vida *n f*
es esperanza de vida *n f*
en life expectancy *n*
fr espérance de vie *n f*
pt [PT] esperança de vida *n f*
pt [BR] expectativa de vida *n f*
nl levensverwachting *n*
ar متوسط الأمل في الحياة

TRACTAMENT. Indicador dels anys que viuria una persona si les taxes de mortalitat de la població a la qual pertany es mantinguessin estables.

Nota: Normalment s'utilitza com a indicador de salut l'esperança de vida en néixer, si bé també es pot calcular l'esperança de vida a una determinada edat.

232 **esperança de vida en bona salut** *n f*

oc esperança de vida en bona salut *n f*
eu osasun-egoera oneko bizi-itxaropen *n*
gl esperanza de vida en boa saúde *n f*
es esperanza de vida en buena salud *n f*
en healthy life expectancy *n*
fr espérance de vie en bonne santé *n f*
pt [PT] esperança de vida sem incapacidade *n f*
pt [BR] expectativa de vida saudável *n f*
nl gezonde levensverwachting *n*;
levensverwachting in goede gezondheid *n*
ar متوسط الأمل في الحياة بصحة جيدة

TRACTAMENT. Esperança de vida ajustada segons la qualitat de vida, tenint en compte les dades sobre autopercepció de la salut en enquestes de població.

Nota: L'esperança de vida en bona salut permet valorar l'esforç de prolongar la vida a una persona.

233 **espícula** *n f*
sin. **peplòmer** *n m*

oc espícula *n f*; peplomèr *n m*
eu espikula *n*
gl espícula *n f*; peplómero *n m*
es espícula *n f*; peplómero *n m*
en peplomer *n*; spike *n*
fr péplomère *n m*; spicule *n f*
pt espícula *n f*
pt [PT] peplómero *n m*
pt [BR] peplómero *n m*
nl peplomeer *n*; piekeiwit *n*; spike-eiwit *n*;
stekeleiwit *n*
ar شوكات عظمية

ETIOPATOGENIA. Protuberància proteica de l'embolcall víric que té la funció de reconèixer determinades estructures de la membrana cel·lular per a facilitar l'entrada del virus a les cèl·lules susceptibles d'infecció.

234 **estacionalitat** *n f*

oc estacionalitat *n f*
eu urtarokotasun *n*
gl estacionalidad *n f*
es estacionalidad *n f*
en seasonality *n*
fr saisonnalité *n f*
pt sazonalidade *n f*
nl seizoengebondenheid *n*; seizoengevoeligheid *n*;
seizoensgebondenheid *n*;
seizoensgevoeligheid *n*
ar موسمية

EPIDEMIOLOGIA. Variació previsible i de caràcter repetitiu en el comportament d'una malaltia, que s'associa a un període de temps determinat, pròpia de la majoria de malalties infeccioses.

235 **estadi d'incubació** *n m*
veg. **període d'incubació** *n m*

236 **estat d'alarma** *n m*

- oc estat d'alarma *n m*
 eu alarma-egoera *n*
 gl estado de alarma *n m*
 es estado de alarma *n m*
 en state of alarm *n*
 fr état d'alarme *n m*
 pt [PT] estado de alerta *n m*
 pt [BR] estado de alarme *n m*
 nl noodtoestand *n*
 ar حالة طوارئ

ENTORN SOCIAL. Situació d'excepció decretada pel govern d'un estat, el qual suspèn determinades garanties i llibertats personals.

Nota: L'estat d'alarma es pot declarar, per exemple, per una situació d'emergència en salut pública, com el cas del confinament per la pandèmia de COVID-19 durant la primavera de 2020 a l'Estat espanyol.

237 **estudi clínic** *n m*

- oc estudi clínic *n m*
 eu azterketa kliniko
 gl estudo clínico *n m*
 es estudio clínico *n m*
 en clinical study *n*
 fr étude clinique *n f*
 pt estudo clínico *n m*
 nl klinisch onderzoek *n*; klinische proef *n*;
 klinische studie *n*
 ar دراسة سريرية

CONCEPTES GENERALS. Estudi realitzat en éssers humans que es duu a terme amb finalitats mèdiques o de salut.

Nota: 1. Poden ser objecte d'estudi clínic un fàrmac, un tractament, una tècnica diagnòstica, una tècnica terapèutica, etc.

2. De vegades, impròpiament, també s'utilitza la denominació *assaig clínic* per a designar aquest

concepte. La distinció conceptual entre *estudi clínic* (*clinical study*) i *assaig clínic* (*clinical trial*) és variable segons els especialistes, els països i les legislacions.

238 **estudi d'exploració terapèutica** *n m*

veg. **estudi de fase II** *n m*

239 **estudi d'ús terapèutic** *n m*

veg. **estudi de fase IV** *n m*

240 **estudi de confirmació terapèutica** *n m*

veg. **estudi de fase III** *n m*

241 **estudi de farmacologia humana** *n m*

veg. **estudi de fase I** *n m*

242 **estudi de fase 0** *n m*

sin. compl. **estudi de microdosi** *n m*

- oc estudi de fasa 0 *n m*; estudi de microdosi *n m*;
 fasa 0 *n f*
 eu 0. fase *n*; 0. faseko saiakuntza *n*
 gl estudo de fase 0 *n m*
 es estudio de fase 0 *n m*;
 estudio de microdosis *n m*; fase 0 *n f*
 en phase 0 *n*; phase 0 study *n*
 fr étude de phase 0 *n f*; phase 0 *n f*
 pt [PT] estudo de fase 0 *n m*
 pt [BR] estudo clínico de fase 0 *n m*
 nl fase-0-onderzoek *n*; fase-0-studie *n*
 ar لحرمة 0؛ مرحلة الدراسة صفر

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que tenen lloc abans dels estudis de fase I, com a primera prova d'un nou fàrmac en humans, que tenen com a objectiu obtenir una primera aproximació de si el fàrmac serà ben tolerat i de si presenta perfils farmacocinètics i farmacodinàmics acceptables.

243 **estudi de fase I** *n m*

sin. compl. **estudi de farmacologia humana** *n m*

oc estudi de farmacologia humana *n m*;
estudi de fasa I *n m*; fasa I *n f*

eu I. fase *n*; I. faseko saiakuntza *n*

gl estudo de farmacología humana *n m*;
estudo de fase I *n m*

es estudio de farmacología humana *n m*;
estudio de fase I *n m*; fase I *n f*

en human pharmacology study *n*; phase I *n*;
phase I study *n*

fr étude de phase I *n f*; phase I *n f*

pt estudo de fase I *n m*

pt [PT] estudo farmacológico *n m*

pt [BR] estudo clínico de fase I *n m*; estudo
clínico de fase I *n m*; estudo de fase I *n m*

nl fase-1-onderzoek *n*; fase-1-studie *n*;
fase-I-onderzoek *n*; fase-I-studie *n*

ar لحرمة 1؛ المرحلة الأولى من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part del primer estadi de la prova d'un nou fàrmac en humans, que tenen com a objectiu verificar que el fàrmac és tolerat de manera satisfactòria.

244 **estudi de fase II** *n m*

sin. compl. **estudi d'exploració terapèutica** *n m*

oc estudi d'exploració terapèutica *n m*;
estudi de fasa II *n m*; fasa II *n f*

eu II. fase *n*; II. faseko saiakuntza *n*

gl estudo de exploración terapéutica *n m*;
estudo de fase II *n m*

es estudio de exploración terapéutica *n m*;
estudio de fase II *n m*; fase II *n f*

en phase II *n*; phase II study *n*;
therapeutic exploratory study *n*

fr étude de phase II *n f*; phase II *n f*

pt estudo de fase 2 *n m*

pt [PT] estudo exploratório *n m*

pt [BR] estudo clínico de fase 2 *n m*;

estudo clínico de fase II *n m*;

estudo de fase II *n m*

nl fase-2-onderzoek *n*; fase-2-studie *n*;

fase-II-onderzoek *n*; fase-II-studie *n*

ar مرحلة 2؛ المرحلة الثانية من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part del segon estadi de la prova d'un nou fàrmac en humans, que es realitzen en malalts potencials amb l'objectiu de conèixer la farmacocinètica i la farmacodinàmica del fàrmac.

Nota: Els estudis de fase II es poden subdividir en estudis de fase IIA, quan es duen a terme amb un seguiment molt estricte i en un nombre reduït de pacients, i en estudis de fase IIB, quan les condicions són més properes als estudis de fase III.

245 **estudi de fase III** *n m*

sin. compl. **estudi de confirmació terapèutica** *n m*

oc estudi de confirmació terapèutica *n m*;
estudi de fasa III *n m*; fasa III *n f*

eu III. fase *n*; III. faseko saiakuntza *n*

gl estudo de confirmación terapéutica *n m*;
estudo de fase III *n m*

es estudio de confirmación terapéutica *n m*;
estudio de fase III *n m*; fase III *n f*

en phase III *n*; phase III study *n*;
therapeutic confirmatory study *n*

fr étude de phase III *n f*; phase III *n f*

pt estudo de fase 3 *n m*

pt [PT] estudo de confirmação *n m*

pt [BR] estudo clínico de fase 3 *n m*;

estudo clínico de fase III *n m*;

estudo de fase III *n m*

nl fase-3-onderzoek *n*; fase-3-studie *n*;

fase-III-onderzoek *n*; fase-III-studie *n*

ar المرحلة الثالثة من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que formen part de l'últim estadi de la prova d'un

nou fàrmac abans de la seva comercialització, que tenen com a objectiu establir-ne l'eficàcia i identificar-ne les reaccions adverses més freqüents mitjançant la comparació amb altres alternatives terapèutiques disponibles o, si no n'hi ha, amb placebo.

Nota: Els estudis de fase III es poden subdividir en estudis de fase IIIA, quan encara no s'ha presentat la sol·licitud de registre, i estudis de fase IIIB, quan s'ha presentat el registre.

246 estudi de fase IV *n m*

sin. compl. **estudi d'ús terapèutic** *n m*; **fase IV** *n f*

- oc* estudi d'usatge terapèutic *n m*;
estudi de fasa IV *n m*; fasa IV *n f*
- eu* IV. fase *n*; IV. faseko saiakuntza *n*
- gl* estudo de fase IV *n m*;
estudo de uso terapéutico *n m*; fase IV *n f*
- es* estudio de fase IV *n m*;
estudio de uso terapéutico *n m*; fase IV *n f*
- en* phase IV *n*; phase IV study *n*;
therapeutic use study *n*
- fr* étude de phase IV *n f*; phase IV *n f*
- pt* estudo de fase 4 *n m*
- pt* [PT] estudo de vigilância
pós-comercialização *n m*; fase 4 *n f*
- pt* [BR] estudo clínico de fase 4 *n m*;
estudo clínico de fase IV *n m*;
estudo de fase IV *n m*
- nl* fase-4-onderzoek *n*; fase-4-studie *n*;
fase-IV-onderzoek *n*; fase-IV-studie *n*
- ar* دراسة استخدام علاجي؛ المرحلة الرابعة من الدراسة

CONCEPTES GENERALS. Cadascun dels estudis que es duen a terme després del registre d'un producte, que tenen com a objectiu adquirir més experiència en el seu ús respecte a la seguretat, l'eficàcia i les noves indicacions.

247 estudi de microdosi *n m* veg. **estudi de fase 0** *n m*

248 estudi preclínic *n m*

- oc* estudi preclínic *n m*
- eu* azterketa prekliniko *n*
- gl* estudo preclínico *n m*
- es* estudio preclínico *n m*
- en* preclinical study *n*
- fr* essai préclinique *n m*; étude préclinique *n f*
- pt* estudo pré-clínico *n m*
- nl* preklinisch onderzoek *n*; preklinische proef *n*;
preklinische studie *n*
- ar* دراسة ما قبل السريرية

CONCEPTES GENERALS. Estudi que es duu a terme in vitro o en animals durant el desenvolupament preclínic d'un fàrmac amb la finalitat d'obtenir la informació necessària per al desenvolupament del fàrmac.

249 etesevimab *n m*

- oc* etesevimab *n m*
- eu* etesevimab *n*
- gl* etesevimab *n m*
- es* etesevimab *n m*
- en* etesevimab *n*
- fr* étésévimab *n m*
- pt* etesevimab *n m*
- pt* [BR] etesevimabe *n m*
- nl* etesevimab *n*
- ar* إيتيسيفيماب

CAS 2423948-94-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'etesevimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a tractament de rescat, en combinació amb el bamlanivimab, en pacients amb la COVID-19. Està en una fase clínica de desenvolupament

avançada com a possible tractament per a aquesta malaltia. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *etesevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

250 **excés de mortalitat** *n m*

sin. compl. **excés de morts** *n m*

oc excès de mortalitat *n m*

eu gehiegizko hilkortasun *n*

gl exceso de mortalidade *n m*;

exceso de mortos *n m*

es exceso de defunciones *n m*;

exceso de mortalidad *n m*

en excess deaths *n*; excess mortality *n*

fr excès de mortalité *n m*; excès de morts *n m*

pt excesso de mortalidade *n m*

pt [PT] mortalidade excessiva *n f*

pt [BR] excesso de mortes *n m*;

mortes excedentes *n f pl*

nl oversterfte *n*

ar ترايد الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Augment del nombre de defuncions durant un període determinat.

251 **excés de morts** *n m*

veg. **excés de mortalitat** *n m*

252 **expedient de regulació temporal d'ocupació** *n m*

sigla **ERTO** *n m*

oc expedient de regulacion temporau d'aucupacion *n m*; ERT0 *n m*

eu aldi baterako enplegu-erregulazioko espediente *n*; ABEEE *n*

gl expediente de regulación temporal de empleo *n m*; ERTE *n m*

es expediente de regulación temporal de empleo *n m*; ERTE *n m*

en temporary employment regulation file *n*

fr dossier de réglementation de l'emploi temporaire *n m*

pt [PT] apoio extraordinário à manutenção de contrato de trabalho *n m*;

lay-off simplificado *n m*

pt [BR] decreto de regulamentação de trabalho temporário *n m*

nl coronawerkloosheid *n*; NOW-regeling *n*; tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) *n*; tijdelijke werkloosheidsregeling wegens overmacht *n*

ar ملف تقنين العمل المؤقت

ENTORN SOCIAL. Procediment administratiu mitjançant el qual una organització, per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció, pot procedir a la suspensió temporal del contracte de treball o a la reducció de la jornada laboral d'una part significativa de la plantilla.

Nota: L'expedient de regulació temporal d'ocupació, a diferència de l'expedient de regulació d'ocupació, no implica necessàriament l'extinció del contracte de treball.

253 **exsudat** *n m*

oc exsudat *n m*

eu exudatu *n*

gl exsudación *n f*

es exudado *n m*

en exudate *n*

fr exsudat *n m*

pt [PT] exsudado *n m*

pt [BR] exsudato *n m*

nl exsudaat *n*

ar نضح؛ إفراز

CLÍNICA. Líquid orgànic, ric en proteïnes plasmàtiques, cèl·lules i productes de la descomposició de teixits inflamats, que s'extrava d'un vas en els processos inflamatoris i es disposa en els intersticis dels teixits o en la cavitat de les seroses.

E

Nota: Segons la naturalesa i l'aspecte físic del contingut, hi ha diversos tipus d'exsudats; per exemple, l'exsudat catarral, l'exsudat fibrinós, l'exsudat hemorràgic o l'exsudat serós.

254 **exsudat bucofaringi** *n m*
veg. **mostra orofaringia** *n f*

255 **exsudat nasofaringi** *n m*
veg. **mostra nasofaringia** *n f*

256 **extubació** *n f*

oc extubacion *n f*

eu estubazio *n*

gl extubación *n f*

es extubación *n f*

en extubation *n*

fr extubation *n f*

pt extubação *n f*

nl extubatie *n*

ar تنزع الأنبوب

TRACTAMENT. Retirada d'un tub col·locat prèviament en el cos d'un pacient, especialment un tub que ha estat introduït a la laringe o la tràquea per a ajudar la respiració.

F

257 factor de risc *n m*

oc	factor de risc <i>n m</i>
eu	arrisku-faktore <i>n</i>
gl	factor de risco <i>n m</i>
es	factor de riesgo <i>n m</i>
en	risk factor <i>n</i>
fr	facteur de risque <i>n m</i>
pt	fator de risco <i>n m</i>
nl	risicofactor <i>n</i>
ar	عامل الخطر

EPIDEMIOLOGIA. Factor que al llarg del temps pot fer augmentar la probabilitat d'una persona o d'un grup de persones de desenvolupar o de presentar un problema social o de salut.

Nota: Un factor de risc pot ser biològic, psicològic, social, econòmic o ambiental. Per exemple, el tabac és un factor de risc del càncer de pulmó i la hipertensió arterial ho és de l'accident vascular cerebral.

258 fagocitosi *n f*

oc	fagocitòsi <i>n f</i>
eu	fagozitosi <i>n</i>
gl	fagocitose <i>n f</i>
es	fagocitosis <i>n f</i>
en	phagocytosis <i>n</i>
fr	phagocytose <i>n f</i>
pt	fagocitose <i>n f</i>
nl	fagocytose <i>n</i>
ar	بلعمة

ETIOPATOGENIA. Procés pel qual un fagòcit engloba i digereix material, com ara bacteris i altres gèrmens, cossos estranys o deixalles metabòliques.

259 fallada vacunal *n f*

oc	falhada vacunau <i>n f</i>
eu	txertoaren hutsegite <i>n</i>

gl	fallo vacinal <i>n m</i>
es	fallo vacunal <i>n m</i>
en	vaccine failure <i>n</i>
fr	échec vaccinal <i>n m</i>
pt	falha vacinal <i>n f</i>
nl	vaccinfalen <i>n</i>
ar	فشل لقاح

PREVENCIÓ. Situació en què una persona desenvolupa una malaltia després d'haver rebut la pauta de vacunació completa d'una vacuna que ha demostrat ser eficaç contra aquesta malaltia.

Nota: 1. La fallada vacunal pot ser primària o secundària.

2. Les persones que experimenten una fallada vacunal solen passar formes més lleus de la malaltia.

260 fallada vacunal primària *n f*

oc	falhada vacunau primària <i>n f</i>
eu	txertoaren hutsegite primario <i>n</i>
gl	fallo vacinal primario <i>n m</i>
es	fallo vacunal primario <i>n m</i>
en	primary vaccine failure <i>n</i>
fr	échec vaccinal primaire <i>n m</i>
pt	falha vacinal primária <i>n f</i>
nl	primair vaccinfalen <i>n</i>
ar	فشل لقاح أولي

PREVENCIÓ. Fallada vacunal en una persona que no genera resposta immunitària després de l'administració d'una vacuna.

261 fallada vacunal secundària *n f*

oc	falhada vacunau secundària <i>n f</i>
eu	txertoaren hutsegite sekundario <i>n</i>
gl	fallo vacinal secundario <i>n m</i>
es	fallo vacunal secundario <i>n m</i>
en	secondary vaccine failure <i>n</i>
fr	échec vaccinal secondaire <i>n m</i>

pt falha vacinal secundária *n f*
 nl secundair vaccinfalen *n*
 ar فشل لقاح ثانوي

PREVENCIÓ. Fallada vacunal en una persona que, malgrat haver generat resposta immunitària després de l'administració d'una vacuna, ha perdut immunitat amb el pas del temps.

262 fals negatiu *n m*

oc faus negatiu *n m*
 eu negatibo faltsu *n*
 gl falso negativo *n m*
 es falso negativo *n m*
 en false negative *n*
 fr faux négatif *n m*
 pt falso negativo *n m*
 nl fout negatief resultaat *n*; foutnegatief resultaat *n*; vals negatief resultaat *n*; valsnegatief resultaat *n*
 ar سليبي كاذب

DIAGNÒSTIC. Resultat negatiu d'una prova diagnòstica en una persona que posseeix efectivament l'atribut o la malaltia que es vol detectar amb aquesta prova.

Nota: Per exemple, és un fals negatiu catalogar com a sana una persona malalta quan es fa una prova de cribratge per a detectar la malaltia.

263 fals positiu *n m*

oc faus positiu *n m*
 eu positibo faltsu *n*
 gl falso positivo *n m*
 es falso positivo *n m*
 en false positive *n*
 fr faux positif *n m*
 pt falso positivo *n m*
 nl fout positief resultaat *n*; foutpositief resultaat *n*; vals positief resultaat *n*; valspositief resultaat *n*
 ar إيجابي كاذب

DIAGNÒSTIC. Resultat positiu d'una prova diagnòstica en una persona que no posseeix realment l'atribut o la malaltia que es vol detectar amb aquesta prova.

Nota: Per exemple, és un fals positiu catalogar com a malalta una persona sana quan es fa una prova de cribratge per a detectar la malaltia.

264 falta de concentració *n f*

oc falta de concentracion *n f*
 eu kontzentrazio-falta *n*
 gl falta de concentración *n f*
 es falta de concentración *n f*
 en lack of concentration *n*
 fr manque de concentration *n m*
 pt falta de concentração *n f*
 nl concentratiegebrek *n*; gebrek aan concentratie *n*
 ar فقد التركيز

CLÍNICA. Dificultat per a mantenir l'atenció en alguna cosa.

Nota: La falta de concentració és una de les seqüeles que pateixen sovint les persones que han patit la COVID-19 o un símptoma freqüent de les persones amb COVID persistent.

265 fase de contenció *n f*

oc falta de contencion *n f*
 eu euste-fase *n*
 gl fase de contención *n f*
 es fase de contención *n f*
 en containment phase *n*
 fr phase de confinement *n f*
 pt fase de contenção *n f*
 nl containmentfase *n*; indamfase *n*; inperkingfase *n*
 ar مرحلة احتواء

EPIDEMIOLOGIA. Primera etapa que activen les autoritats sanitàries davant l'aparició d'un agent

infecció nou o desconegut, amb l'objectiu de trencar la cadena de transmissió i eliminar-lo, si és possible, abans no s'escampi d'una manera descontrolada.

Nota: La fase de contenció inclou mesures d'identificació dels contactes, aïllament de persones i seguiment individualitzat.

266 **fase de mitigació** *n f*

oc fasa de mitigacion *n f*
eu arintze-fase *n*
gl fase de mitigación *n f*
es fase de mitigación *n f*
en mitigation phase *n*
fr phase d'atténuation *n f*
pt fase de mitigação *n f*
nl mitigatiefase *n*
ar مرحلة التخفيف

EPIDEMIOLOGIA. Segona etapa que activen les autoritats sanitàries davant l'aparició d'un agent infecció nou o desconegut, quan la fase de contenció no aconsegueix contenir la propagació de l'agent.

Nota: 1. La fase de mitigació inclou mesures sobre la població general per a reduir l'impacte sanitari, social i econòmic de la propagació de l'agent infecció.

2. La fase de mitigació s'activa quan es perd la traçabilitat dels casos i ja no és possible identificar l'origen d'alguns dels contactes, amb increment constant de casos autòctons o transmissions locals.

267 **fase IV** *n f*

veg. **estudi de fase IV** *n m*

268 **fatiga** *n f*

sin. compl. **esgotament** *n m*

oc fatiga *n f*
eu neke *n*
gl esgotamento *n m*; fatiga *n f*

es cansancio *n m*; fatiga *n f*
en fatigue *n*
fr épuisement *n m*; fatigue *n f*
pt fadiga *n f*
pt [PT] exaustão *n f*
nl uitputting *n*; vermoeidheid *n*
ar تعب؛ إرهاق

CLÍNICA. Disminució de les forces o de la resistència física o mental com a conseqüència d'un esforç, d'una feina o d'una tensió intensos i perllongats.

269 **fatiga mental** *n f*

sin. compl. **esgotament mental** *n m*

oc esgotament mentau *n m*
eu akidura mental *n*
gl esgotamento mental *n m*; fatiga mental *n f*
es cansancio mental *n m*; fatiga mental *n f*
en mental exhaustion *n*
fr épuisement mental *n m*
pt exaustão mental *n f*; fadiga mental *n f*
pt [BR] cansaço mental *n m*;
esgotamento mental *n m*
nl mentale uitputting *n*; mentale vermoeidheid *n*
ar إجهاد ذهني

CLÍNICA. Fatiga caracteritzada per un estat de saturació mental en què es manifesten una sèrie de símptomes psíquics i físics molt diversos, com ara estrès, irritabilitat, ansietat, depressió, desconcentració, cefalea, malestar digestiu o parestèsies a les extremitats.

270 **fatiga pandèmica** *n f*

oc cansament pandemic *n m*; fatiga pandèmica *n f*
eu neke pandemiko *n*
gl fatiga pandémica *n f*
es fatiga pandémica *n f*
en pandemic fatigue *n*
fr fatigue pandémique *n f*

F

pt fadiga pandèmica *n f*
 nl coronamoeheid *n*; coronavermoeidheid *n*
 ar التعب الجانحي

CLÍNICA. Fatiga mental provocada pels efectes de la pandèmia en la societat, tant localment com globalment.

271 favipiravir *n m*

oc favipiravir *n m*
 eu fabipirabir *n*
 gl favipiravir *n m*
 es favipiravir *n m*
 en favipiravir *n*
 fr favipiravir *n m*
 pt favipiravir *n m*
 nl favipiravir *n*
 ar فافيرافير

CAS 259793-96-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que, en inhibir l'RNA-polimerasa, impedeix la replicació del genoma víric.

Nota: 1. El favipiravir s'empra en el tractament de la grip A i B, i ha obtingut resultats prometedors en el tractament de la grip aviària. Es fa servir en el tractament experimental d'altres infeccions víriques com la malaltia de l'Ebola, la febre de Lassa o la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *favipiravir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

272 febre *n f*

oc fièvre *n f*
 eu sukar *n*
 gl febre *n f*
 es fiebre *n f*
 en fever *n*
 fr fièvre *n f*
 pt febre *n f*

nl koorts *n*
 ar حمى

CLÍNICA. Augment de la temperatura corporal per damunt de la xifra màxima normal, que manifesta la reacció de l'organisme a algun procés patològic.

Nota: Es considera febre per damunt dels 37 °C de temperatura bucal.

273 febrícula *n f*

oc febricula *n f*
 eu febríkula *n*
 gl febrícula *n f*
 es febrícula *n f*
 en febricula *n*
 fr fébricule *n f*
 pt febrícula *n f*
 nl lichte koorts *n*
 ar حمى منخفضة

CLÍNICA. Febre lleugera.

Nota: Es considera febrícula la temperatura entre 37 °C i 38 °C, mantinguda durant 24 hores.

274 fenofibrat *n m*

oc fenofibrat *n m*
 eu fenofibrato *n*
 gl fenofibrato *n m*
 es fenofibrato *n m*
 en fenofibrate *n*
 fr fénofibrate *n m*
 pt fenofibrato *n m*
 nl fenofibraat *n*
 ar فينوفيرات

CAS 49562-28-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac hipolipemiant que afavoreix la lipòlisi i redueix els nivells plasmàtics de triglicèrids mitjançant l'activació dels receptors activats pels proliferadors de peroxisoma alfa

i el subsegüent augment de l'activitat de la lipoproteïna-lipasa i la reducció de la síntesi de l'apoproteïna C-III.

Nota: 1. El fenofibrat s'empra com a adjuvant a la dieta en el tractament de diversos trastorns lipídics, com en la hipercolesterolèmia primària, la dislipèmia mixta i la hipertrigliceridèmia greu. És un profàrmac que s'hidrolitza a àcid fenofíbric, el seu metabòlit actiu. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un derivat de l'àcid fíbric d'origen sintètic.

2. La denominació *fenofibrat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

275 **ferritina** *n f*

oc ferritina *n f*
eu ferritina *n*
gl ferritina *n f*
es ferritina *n f*
en ferritin *n*
fr ferritine *n f*
pt ferritina *n f*
nl ferritine *n*
ar **فيريتين**

DIAGNÒSTIC. Ferroproteïna que es presenta en els macròfags i també en les cèl·lules epitelials de la mucosa gastrointestinal, on regula l'absorció de ferro de la dieta.

Nota: Es considera que la ferritina constitueix el principal emmagatzemador fisiològic del ferro.

276 **fibrinogen** *n m*

oc fibrinogèn *n m*
eu fibrinogeno *n*
gl fibrinógeno *n m*
es fibrinógeno *n m*
en fibrinogen *n*
fr fibrinogène *n m*
pt [PT] fibrinogénio *n m*
pt [BR] fibrinogênio *n m*

nl fibrinogeen *n*

ar **الفبرينوجين**

DIAGNÒSTIC. Proteïna fibrosa soluble del plasma sanguini i de la limfa, causant de la coagulació, que se sintetitza en el fetge i es transforma en fibrina per l'acció de la trombina.

Nota: El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

277 **fibrosi** *n f*

oc fibròsi *n f*
eu fibrosi *n*
gl fibrose *n f*
es fibrosis *n f*
en fibrosis *n*
fr fibrose *n f*
pt fibrose *n f*
nl fibrose *n*; verbindweefseling *n*
ar **تليف؛ تشمع**

CLÍNICA. Formació de teixit fibrós, per una producció excessiva de col·lagen per causes diverses.

Nota: El terme *fibrosi* designa, a la pràctica, un procés patològic caracteritzat per hiperplàsia o degeneració del teixit conjuntiu, per reacció o per reparació.

278 **figolimod** *n m*

oc figolimod *n m*
eu figolimod *n*
gl figolimod *n m*
es figolimod *n m*
en figolimod *n*
fr figolimod *n m*
pt [PT] figolimod *n m*
pt [BR] cloridrato de figolimode *n m*;
figolimode *n m*
nl figolimod *n*
ar **فينجوليمود**

CAS 162359-55-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que s'uneix al receptor de l'esfingosina-1-fosfat per a inhibir la migració de limfòcits al sistema nerviós central.

Nota: 1. El fingolimod s'emptra per a reduir la neuroinflamació en el tractament de l'esclerosi múltiple remitent o recurrent. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la dificultat respiratòria aguda associada a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *fingolimod* es la forma catalana corresponent a la DCI.

279 **fluid bucofaringi** *n m*
veg. **mostra orofaringia** *n f*

280 **fluid nasofaringi** *n m*
veg. **mostra nasofaringia** *n f*

281 **fòmit** *n m*
oc fomes *n m*
eu fomite *n*
gl fómite *n m*
es fomes *n m*; fómite *n m*
en fomes *n*; fomite *n*
fr matière contaminée *n f*; réceptacle de germes infectieux *n m*; vecteur passif *n m*; véhicule dispersant d'agents pathogènes *n m*
pt [PT] fómite *n m*
pt [BR] fômite *n m*
nl besmet oppervlak *n*; fomiet *n*; geïnfecteerd oppervlak *n*
ar محفزات؛ أسباب حدوث

EPIDEMIOLOGIA. Objecte o superfície que pot hostatjar microorganismes patògens i convertir-se en un agent transmissor d'infeccions.

282 **frotis** *n m*

oc frotis *n m*
eu frotis *n*
gl extensión *n f*; frotis *n m*
es frotis *n m*
en smear *n*
fr frottis *n m*
pt esfregaço *n m*
nl uitstrijkje *n*
ar مسحة

DIAGNÒSTIC. Preparació microscòpica, prima i transparent, d'una mostra de líquid orgànic espès o un teixit semilíquid o pastós, obtinguda estenent-la damunt el portaobjectes i assecant-la a l'aire o amb alguna substància.

Nota: El frotis es pot protegir amb un cobreobjectes i les mostres que es preparen poden ser de sang, de secrecions, d'exsudats, de cultiu de bacteris, etc. En el cas de la COVID-19, el frotis d'exsudat orofaringi es fa servir per a diagnosticar la infecció pel SARS-CoV-2.

G

283 **galidesivir** *n m*

oc galidesivir *n m*

eu galidesibir *n*

gl galidesivir *n m*

es galidesivir *n m*

en galidesivir *n*

fr galidésivir *n m*

pt galidesivir *n m*

nl galidesivir *n*

ar جاليديسفير

CAS 249503-25-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric en investigació, anàleg de l'adenosina, que inhibeix l'RNA-polimerasa amb la incorporació a l'RNA durant la replicació, de manera que en força l'aturada.

Nota: 1. El galidesivir s'emptra en el tractament dels filovirus més comuns, com el virus de l'Ebola i el virus de Marburg. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *galidesivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

284 **Gam-COVID-Vac** *n f*

sin. **vacuna Gamaleya** *n f*

den. com. **Sputnik V** *n f*

oc Gam-COVID-Vac *n f*; vacuna Gamaleya *n f*; Sputnik V *n f*

eu Gam-COVID-Vac *n*; Gamaleya txerto *n*; Sputnik *n*

gl Gam-COVID-Vac *n f*; vacina Gamaleya *n f*; vacina Sputnik V *n f*; Sputnik V *n f*

es Gam-COVID-Vac *n f*; vacuna Gamaleya *n f*; Sputnik V *n f*

en Gam-COVID-Vac *n*; Gamaleya vaccine *n*; Sputnik V *n*

fr Gam-COVID-Vac *n m*; Sputnik V *n m*; vaccin Gamaleya *n m*

pt vacina Sputnik V *n f*; Sputnik V *n f*

pt [PT] Gam-COVID-Vac *n f*; vacina Gamaleya *n f*

pt [BR] vacina Sputnik *n f*; Sputnik *n f*

nl Gam-COVID-Vac *n*; Spoetnik V-vaccin *n*; Spoetnikvaccin *n*; Sputnik V-vaccin *n*; Sputnik-vaccin *n*; Sputnik *n*; Sputnik V *n*

ar جام كوفيد فاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus humans Ad26 i Ad5, que introdueixen en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La Gam-COVID-Vac s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. En la primera dosi s'inocula el vector Ad26 i en la segona dosi s'inocula el vector Ad5. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

285 **gat d'algàlia** *n m*

veg. **civeta** *n f*

286 **GCE** *n m*

veg. **grup bombolla** *n m*

287 **gel antisèptic** *n m*

veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

288 **gel desinfectant** *n m*

veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

289 **gel hidroalcohòlic** *n m*

sin. compl. **gel antisèptic** *n m*;

gel desinfectant *n m*; **gel higienitzant** *n m*

oc gèl antiseptic *n m*; gèl desinfectant *n m*; gèl idroalcoolic *n m*; gèl igienizant *n m*

- eu gel antiseptiko *n*; gel desinfektatzaile *n*;
gel hidroalkoholiko *n*
- gl xel antiséptico *n m*; xel desinfectante *n m*;
xel hidroalcolico *n m*; xel higienizante *n m*
- es gel antiséptico *n m*; gel desinfectante *n m*;
gel hidroalcohólico *n m*; gel higienizante *n m*
- en alcohol-based hand gel *n*; antiseptic gel *n*;
disinfectant gel *n*; hand disinfectant gel *n*;
hand sanitiser gel *n*; hand sanitizer gel *n*;
sanitizing gel *n*
- fr gel antibactérien *n m*; gel antiseptique *n m*;
gel désinfectant *n m*; gel hydroalcoolique *n m*
- pt [PT] desinfetante das mãos *n m*;
gel anti-séptico *n m*; gel desinfetante *n m*;
gel higienizador *n m*
- pt [BR] álcool gel *n m*; álcool-gel *n m*
- nl alcoholgel *n*; desinfecterende handgel *n*;
handalcohol *n*; handgel *n*;
hydroalcoholische gel *n*
- ar هلام مائي كحولي

PREVENCIÓ. Gel aquós amb una elevada concentració d'alcohol que permet eliminar microorganismes patògens de les mans i de superfícies.

Nota: El gel hidroalcohòlic és una alternativa a la higiene de mans feta amb aigua i sabó en determinades circumstàncies, com ara en l'activitat clínica o si hi ha manca d'aigua, però no la substitueix.

- 290 **gel higienitzant** *n m*
veg. **gel hidroalcohòlic** *n m*

291 **genoma** *n m*

- oc genòma *n m*
- eu genoma *n*
- gl xenoma *n m*
- es genoma *n m*
- en genome *n*
- fr génome *n m*

- pt genoma *n m*
- nl genoom *n*
- ar جينوم

ETIOPATOGENIA. Contingut total de gens propis en el conjunt de cromosomes d'una espècie.

Nota: Tot i que el genoma de la majoria d'organismes és constituït de DNA, molts virus, com el SARS-CoV-2, tenen un genoma d'RNA.

292 **gimsilumab** *n m*

- oc gimsilumab *n m*
- eu gimsilumab *n*
- gl gimsilumab *n m*
- es gimsilumab *n m*
- en gimsilumab *n*
- fr gimsilumab *n m*
- pt [PT] gimsilumab *n m*
- pt [BR] gimsilumabe *n m*
- nl gimsilumab *n*
- ar جيمسيلوماب

CAS 1648796-29-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que s'uneix al factor estimulant de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. El gimsilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra com a tractament experimental de l'asma, l'artritis reumatoide i l'esclerosi múltiple. També s'estudia com a possible tractament antineoplàstic. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *gimsilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

293 **goflikicept** *n m*

- oc goflikicept *n m*
- eu goflikizept *n*
- gl goflikicept *n m*
- es goflikicept *n m*
- en goflikicept *n*
- fr goflikicept *n m*

pt goflíkicept *n f*

nl goflíkicept *n*

ar غوفليكيسيت

CAS 2416984-26-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que inhibeix la via de senyalització i també bloca la interleucina 1 beta humana.

Nota: 1. El goflíkicept està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *goflíkicept* és la forma catalana corresponent a la DCI.

294 **gota de Flügge** *n f*
veg. **goteta respiratòria** *n f*

295 **goteta** *n f*
veg. **goteta respiratòria** *n f*

296 **goteta respiratòria** *n f*
sin. **gotícula respiratòria** *n f*
sin. compl. **gota de Flügge** *n f*;
goteta *n f*
oc gota de Flügge *n f*; goteta de Flügge *n f*;
goteta respiratòria *n f*
eu arnas tantatxo *n*; Flügge-ren tanta *n*
gl gota de Flügge *n f*; gotícula respiratòria *n f*;
gotiña de Flügge *n f*; gotiña respiratòria *n f*
es gota de Flügge *n f*; gotícula respiratòria *n f*;
gotita de Flügge *n f*
en Flügge droplet *n*; respiratory droplet *n*
fr gouttelette de Flügge *n f*
pt gotícula respiratòria *n f*
nl druppeltje van Flügge *n*
ar قطيرات الجهاز التنفسي؛ قطيرات متناثرة

ETIOPATOGENIA. Cadascuna de les petites gotes de saliva o de fluid respiratori de mida superior a 100 micròmetres que s'expulsen en tossir, esternudar, parlar o respirar, i que poden

transportar gèrmens infecciosos d'un individu a un altre.

297 **gotícula respiratòria** *n f*
sin. **goteta respiratòria** *n f*

298 **greu** *adj*
oc agut -uda *adj*; fòrt -a *adj*; grèu *adj*; sevèr -a *adj*
eu larri *adj*
gl grave *adj*
es agudo -da *adj*; fuerte *adj*; grave *adj*
en severe *adj*
fr fort, forte *adj*; grave *adj*; intense *adj*
pt grave *adj*
pt [BR] agudo *adj*
nl acuut, acute *adj*; ernstig -e *adj*
ar قوي؛ خطير؛ حاد

CLÍNICA. Dit del mal o de la malaltia que es manifesta de manera intensa o amb possibles conseqüències importants.

Nota: L'adjectiu *greu* és una de les formes adequades per a traduir l'adjectiu anglès *severe* en l'àmbit mèdic, en lloc de l'adjectiu *sever* -a, que té un significat diferent. Segons el context, també poden ser adequades les formes *intens* -a, *fort* -a, *agut* -uda, etc.

299 **grup bombolla** *n m*
sin. **grup de convivència estable** *n m*
sin. compl. **bombolla** *n f*
sigla **GCE** *n m*
oc grop bambolha *n m*
eu burbuila-talde *n*
gl burbulla *n f*; grupo burbulla *n m*;
grupo de convivencia estable *n m*; GCE *n m*
es grupo burbuja *n m*; grupo de convivencia estable *n m*; GCE *n m*
en bubble group *n*
fr bulle *n f*; bulle sociale *n f*;
groupe de bulles *n m*

pt [PT] grupo bolha *n m*
 pt [BR] grupo bolha social *n m*
 nl bubbel *n*
 ar مجموعة تعايش مستقر؛ مجموعة فقاعات؛
 مجموعة فقاعات؛

EPIDEMIOLOGIA. Grup de persones que, en el context d'una pandèmia, es relacionen entre si d'una manera estable generant un espai de confiança i seguretat.

Nota: 1. L'organització dels contactes personals a partir de grups bombolla és una mesura de moderació social intermèdia entre l'aïllament complet i la relació interpersonal sense restriccions.

2. La denominació *grup bombolla* s'usa especialment en l'àmbit educatiu per a referir-se a un grup estable d'alumnes, amb el seu tutor o tutora, en el marc del qual es produeix la socialització de les persones que l'integren.

300 **grup de convivència** *n m*
 sin. **bombolla de convivència** *n f*

301 **grup de convivència ampliada** *n m*
 sin. **bombolla ampliada** *n f*

302 **grup de convivència estable** *n m*
 sin. **grup bombolla** *n m*

303 **grup de risc** *n m*
 oc grop de risc *n m*
 eu arrisku-talde *n*
 gl grupo de risco *n m*
 es grupo de riesgo *n m*
 en risk group *n*
 fr groupe à risque *n m*; groupe exposé *n m*
 pt grupo de risco *n m*
 nl risicogroep *n*
 ar مجموعة المخاطر

EPIDEMIOLOGIA. Grup de persones que, per les seves característiques biològiques, socials i

econòmiques o pel seu comportament, tenen una gran probabilitat de contraure algun tipus de malaltia o de patir algun accident.

304 **guant** *n m*

oc guant *n m*
 eu eskularru *n*
 gl luva *n f*
 es guante *n m*
 en glove *n*
 fr gant *n m*
 pt [PT] luva *n f*
 pt [BR] luvas *n f*
 nl handschoen *n*
 ar قفاز

PREVENCIÓ. Coberta protectora de la mà o la mà i el puny i a vegades l'avantbraç, que s'adapta a la forma de la mà i presenta una beina per a cada dit, o almenys per al dit gros, i que pot ser feta de materials diversos segons les necessitats de protecció.

H

305 hemograma *n m*

sin. compl. **compte hemàtic** *n m*

oc atencion ematica *n f*; emograma *n f*

eu hemograma *n*

gl hemograma *n m*

es hemograma *n m*

en complete blood count *n*; hemogram *n*

fr hémogramme *n m*

pt hemograma *n m*

pt [PT] contagem sanguínea *n f*

nl bloedbeeld *n*; hemogram *n*

ar مخطط الدم

DIAGNÒSTIC. Resultat de l'estudi quantitatiu i qualitatiu dels elements que constitueixen la sang, com ara eritròcits, leucòcits i plaquetes.

306 heparina *n f*

oc eparina *n f*

eu heparina *n*

gl heparina *n f*

es heparina *n f*

en heparin *n*

fr héparine *n f*

pt heparina *n f*

nl heparine *n*

ar هيبارين

CAS 9005-49-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant, produït per les cèl·lules endotèlials, que s'uneix reversiblement a l'antitrombina III i augmenta la velocitat amb què inactiva els enzims responsables de la coagulació, com la trombina i el factor Xa.

Nota: 1. L'heparina es troba principalment al fetge i al sistema reticuloendotelial. S'empra en el tractament

i la prevenció de la trombosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen natural.

2. La denominació *heparina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

307 hepatotoxicitat *n f*

oc eparotoxicitat *n f*

eu hepatotoxikotasun *n*

gl hepatotoxicidade *n f*

es hepatotoxicidad *n f*

en hepatotoxicity *n*

fr hépatotoxicité *n f*

pt hepatotoxicidade *n f*

nl hepatotoxiciteit *n*; leverschade *n*

ar سمية كبدية

CLÍNICA. Propietat d'exercir una acció tòxica sobre els hepatòcits.

308 hidroxicloroquina *n f*

oc idroxicloroquina *n f*

eu hidroxiklorokina *n*

gl hidroxicloroquina *n f*

es hidroxicloroquina *n f*

en hydroxychloroquine *n*

fr hydroxychloroquine *n f*

pt hidroxicloroquina *n f*

pt [BR] sulfato de hidroxicloroquina *n m*

nl hydroxychloroquine *n*

ar هيدروكسي كلوروكوين

CAS118-42-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antipalúdic, antiprotozoari i antireumàtic, del grup de les 4-aminoquinolines, que causa la mort dels paràsits del gènere *Plasmodium* mitjançant la inhibició de l'enzim hemopolimerasa i la consegüent acumulació tòxica del grup hemo dins el paràsit.

Nota: 1. La hidroxicloroquina és un derivat de la cloroquina que interfereix en l'activitat de l'enzim hemopolimerasa. Tradicionalment s'ha emprat en el tractament i la prevenció de la malària i en el tractament de l'artritis reumatoide i del lupus eritematos. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, però els resultats obtinguts fins ara no confirmen aquest ús terapèutic. És d'origen sintètic.

2. La denominació *hidroxicloroquina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

309 **higiene** *n f*

sin. compl. **profilàctica** *n f*

oc *igièna n f; profilactica n f*

eu *higiene n*

gl *hixiene n f; profiláctica n f*

es *higiene n f; profiláctica n f*

en *hygiene n; public health n*

fr *hygiène n f*

pt *[PT] saúde pública n f*

pt *[BR] higiene n f*

nl *gezondheidsleer n; hygiëne n; profylaxe n; profylaxis n*

ar *نظافة*

PREVENCIÓ. Ciència que estudia les condicions i els factors personals o ambientals que influeixen en la salut física i mental i prescriu les normes que se'n dedueixen, amb la voluntat de prevenir l'aparició i la difusió de malalties i de conservar millors condicions de vida tant individuals com poblacionals.

310 **higiene de mans** *n f*

sin. compl. **rentada de mans** *n f; rentat de mans* *n m*

oc *igièna de mans n f; lauada de mans n f;*

lauat de mans n m

eu *eskuen higiene n*

gl *hixiene de mans n f; lavado de mans n m;*

lavadura de mans n f

es *higiene de manos n f; lavado de manos n m*

en *hand hygiene n*

fr *hygiène des mains n f*

pt *higiene das mãos n f*

pt *[PT] higienização das mãos n f;*
lavagem das mãos n f

nl *handhygiëne n*

ar *نظافة اليدين؛ غسل اليدين*

PREVENCIÓ. Conjunt de normes, tècniques i hàbits d'higiene aplicat a les mans, destinat a evitar les infeccions.

Nota: La higiene de mans és un hàbit preventiu fonamental perquè està demostrat que les mans són la via principal de transmissió dels microorganismes. En el cas dels professionals sanitaris, s'hauria de fer sempre abans i després de tocar un pacient, abans de realitzar una tècnica que requereixi asèpsia, després del risc d'exposició a fluids corporals d'un pacient i després de tenir contacte amb l'entorn del pacient.

311 **hipoestèsia gustativa** *n f*

veg. **hipogèusia** *n f*

312 **hipoestèsia olfactiva** *n f*

veg. **hipoòsmia** *n f*

313 **hipogèusia** *n f*

sin. compl. **hipoestèsia gustativa** *n f*

oc *ipoestesia gustativa n f; ipogeusestesia n f;*
ipogeusia n f

eu *dastamen-hipoestesia n; hipogeusia n*

gl *hipoxeusia n f*

es *hipoestesia gustativa n f; hipogeusia n f*

en *gustatory hypoesthesia n;*

hypogeusesthesia n; hypogeusia n

fr *hypoguesie n f*

pt *hipogeusia n f*

pt *[PT] ipoestesia gustativa n f*

nl *hypoguesie n; verminderd smaakvermogen n;*
verminderde smaak n

ar *قصور حاسة التذوق؛ فقد مؤقت لحاسة التذوق*

CLÍNICA. Disminució de la sensibilitat gustativa.

314 **hipoòsmia** *n f*

sin. compl. **hipoestèsia olfactiva** *n f*; **hipòsmia** *n f*

oc ipoosmia *n f*

eu ipoosmia *n*; usaimen-hipoestesia *n*

gl hipoestesia *n f*; hiposmia *n f*

es hipoestesia olfativa *n f*; ipoosmia *n f*; hiposmia *n f*

en hyposmia *n*; olfactory hypoesthesia *n*

fr hypoosmie *n f*; hyposmie *n f*

pt hiposmia *n f*

pt [PT] hipoestesia olfativa *n f*

nl hyposmie *n*; verminderd reukvermogen *n*; verminderde reuk *n*; verminderde reukzin *n*

ar قصور حاسة الشم

CLÍNICA. Disminució anormal de l'agudesia olfactiva.

315 **hipòsmia** *n f*

veg. **hipoòsmia** *n f*

316 **hipoxèmia** *n f*

oc ipoxemia *n f*

eu hipoxemia *n*

gl hipoxemia *n f*

es hipoxemia *n f*

en hypoxemia *n*

fr hypoxémie *n f*

pt hipoxemia *n f*

nl hypoxemie *n*

ar نقص الأكسجة

CLÍNICA. Dèficit d'oxigenació de la sang.

317 **hipòxia** *n f*

oc ipoxia *n f*

eu hipoxia *n*

gl hipoxia *n f*

es hipoxia *n f*

en hypoxia *n*

fr hypoxie *n f*

pt [PT] hipoxia *n f*

pt [BR] hipóxia *n f*

nl hypoxie *n*

ar نقص الأكسجة

CLÍNICA. Disminució de la concentració d'oxigen a les cèl·lules i els teixits.

Nota: La hipòxia pot ser deguda a múltiples causes intrínseques (per exemple, apnea del son, pneumònia o emfisema) o externes a l'organisme (per exemple, hàbit de tabaquisme, alçada o fred extrem).

318 **història clínica** *n f*

oc istòria clínica *n f*

eu historia kliniko *n*

gl historia clínica *n f*

es historia clínica *n f*

en clinical chart *n*; clinical record *n*; health file *n*; medical file *n*; medical record *n*; patient chart *n*; patient record *n*

fr dossier du patient *n m*; dossier médical *n m*

pt história clínica *n f*

pt [BR] histórico clínico *n m*; prontuário clínico *n m*; prontuário médico *n m*

nl elektronisch patiëntendossier *n*; medisch dossier *n*; patiëntendossier *n*; EPD *n*

ar سجل طبي

DIAGNÒSTIC. Relació ordenada de les dades amb significació mèdica referents a un pacient, al tractament a què està sotmès i a l'evolució de la malaltia, obtingudes per mitjà de l'anamnesi, l'exploració i els exàmens complementaris.

Nota: La història clínica reuneix els apartats següents: filiació personal, antecedents familiars, antecedents personals, tant fisiològics com patològics, malaltia actual (inici, evolució i situació del moment), anamnesi, exploració física, diagnòstic de probabilitat, proves de laboratori i especialitzades, confirmació diagnòstica, tractament, evolució de la simptomatologia del malalt i epícrisi.

H

319 **hostatger** *n m*
veg. **hoste** *n m*

320 **hoste** *n m*

sin. compl. **hostatger** *n m*

oc ostatgèr *n m*; òste *n m*

eu espezie ostalari *n*; ostalari *n*

gl anfitrión *n m*; hóspede *n m*

es anfitrión *n m*; especie hospedera *n f*;
especie huésped *n f*; hospedador *n m*;
hospedante *n m*; hospedero *n m*;
huésped *n m*

en host *n*; host species *n*

fr espèce hôte *n f*; hôte *n m*

pt hospedeiro *n m*

pt [PT] espécie hospedeira *n f*

nl gastheer *n*

ar أنواع مضيفة

ETIOPATOGÈNIA. Organisme que dona allotjament o nodriment o les dues coses alhora a un altre d'una altra espècie paràsit, comensal o simbiot.

321 **hoste intermediari** *n m*

oc òste intermediari *n m*

eu bitarteko ostalari *n*

gl hóspede intermediario *n m*

es huésped intermediario *n m*

en intermediate host *n*

fr hôte intermédiaire *n m*

pt [PT] hospedeiro intermédio *n m*

pt [BR] hospedeiro intermediário *n m*

nl tussengastheer *n*

ar صيف وسيط

ETIOPATOGÈNIA. Hoste que alberga un altre organisme, paràsit, durant un període de transició cap a un tercer hoste.

322 **IA¹** *n f*

veg. **incidència acumulada** *n f*

323 **IA²** *n f*

veg. **intel·ligència artificial** *n f*

324 **ibuprofèn** *n m*

oc ibuprofèn *n m*

eu ibuprofeno *n*

gl ibuprofeno *n m*

es ibuprofeno *n m*

en ibuprofen *n*

fr ibuprofène *n m*

pt ibuprofeno *n m*

nl ibuprofen *n*

ar إيبورفين

CAS 15687-27-1

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroïdal que bloqueja la síntesi de les prostaglandines mitjançant la inhibició de les ciclooxigenases COX-1 i COX-2.

Nota: 1. L'ibuprofèn té també propietats analgèsiques i antipirètiques. S'emptra en el tractament de la inflamació i el dolor lleu i moderat, com el dolor dental, la dismenorrea i el mal de cap. També s'utilitza en el tractament de processos reumàtics aguts i crònics, com l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per alleujar els símptomes provocats per la COVID-19. És un derivat de l'àcid propiònic d'origen sintètic.

2. L'ibuprofèn no té DCI perquè el seu ús farmacològic és previ a l'assignació d'una denominació comuna internacional per part de l'OMS.

325 **icatibant** *n m*

oc icatibant *n m*

eu ikatibant *n*

gl icatibant *n m*

es icatibant *n m*

en icatibant *n*

fr icatibant *n m*

pt [PT] icatibant *n m*

pt [BR] acetato de icatibanto *n m*; icatibanto *n m*

nl icatibant *n*

ar آيساتيبانت

CAS 130308-48-4

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori que actua com a antagonista del receptor de la bradicina.

Nota: 1. L'icatibant s'emptra en el tractament d'episodis inflamatoris aguts associats a l'angioedema hereditari. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *icatibant* és la forma catalana corresponent a la DCI.

326 **IECA** *n m*

veg. **inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina** *n m*

327 **imdevimab** *n m*

oc imdevimab *n m*

eu imdebimab *n*

gl imdevimab *n m*

es imdevimab *n m*

en imdevimab *n*

fr imdévimab *n m*

pt imdevimab *n m*

pt [BR] imdevimabe *n m*

nl imdevimab *n*

ar إمديفيماب

CAS 2415933-40-1

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. L'imdevimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19, en combinació amb el casirivimab. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *imdevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

328 **immune** *adj*

oc immune *adj*; immunizat -ada *adj*
 eu immune *adj*
 gl immune *adj*
 es immune *adj*
 en immune *adj*
 fr immun -une *adj*
 pt imune *adj*
 nl immuun -mune *adj*
 ar محصن

CONCEPTES GENERALS. Que posseeix immunitat.

329 **immune** *adj*

veg. **immunitari** -ària *adj*

330 **immunitari** -ària *adj*

sin. compl. **immune** *adj*; **immunològic** -a *adj*

oc immunitari -ària *adj*
 eu immunitario *adj*
 gl immune *adj*; inmunitario -a *adj*;
 inmunolòxico -a *adj*
 es inmunitario -ria *adj*
 en immune *adj*
 fr immunitaire *adj*
 pt imunitário *adj*
 pt [BR] imune *adj*
 nl immunologisch -e *adj*; immuun -mune *adj*
 ar مناعي؛ محصنات

CONCEPTES GENERALS. Relatiu o pertanyent a la immunitat.

331 **immunitat** *n f*

oc immunitat *n f*
 eu immunitate *n*

gl inmunidade *n f*
 es inmunidad *n f*
 en immunity *n*
 fr immunité *n f*
 pt imunidade *n f*
 nl afweer *n*; immuniteit *n*
 ar مناعة

CONCEPTES GENERALS. Resistència congènita o adquirida d'un organisme contra una malaltia infecciosa o un antigen determinat.

Nota: La immunitat es classifica, segons l'origen, en *immunitat innata* i *immunitat adaptativa* i, segons el desencadenant de la resposta immunitària, en *immunitat inespecífica* (adreçada contra qualsevol agent patògen) i *immunitat específica* (adreçada contra un antigen concret).

332 **immunitat activa** *n f*

oc immunitat activa *n f*
 eu immunitate aktibo *n*
 gl inmunidade activa *n f*
 es inmunidad activa *n f*
 en active immunity *n*
 fr immunité active *n f*
 pt imunidade ativa *n f*
 nl actieve afweer *n*; actieve immuniteit *n*
 ar مناعة نشطة محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa resultant del contacte amb un antigen, ja sigui per un procés natural, com una infecció, o per un procés artificial, com la vacunació.

333 **immunitat adaptativa** *n f*

sin. **immunitat adquirida** *n f*
 sin. compl. **immunitat específica** *n f*

oc immunitat adaptativa *n f*;
 immunitat aquerida *n f*;
 immunitat específica *n f*
 eu hartutako immunitate *n*;
 immunitate adaptatibo *n*;
 immunitate espezifikiko *n*

gl inmunidade adaptativa *n f*;
inmunidade adquirida *n f*;
inmunidade específica *n f*
es inmunidad adaptativa *n f*;
inmunidad adquirida *n f*;
inmunidad específica *n f*
en acquired immunity *n*; adaptative immunity *n*;
specific immunity *n*
fr immunité acquise *n f*; immunité adaptative *n f*;
immunité spécifique *n f*
pt imunidade adaptativa *n f*;
imunidade específica *n f*
pt [PT] imunidade adquirida *n f*
nl specifieke afweer *n*; specifieke immuniteit *n*;
verkregen afweer *n*; verkregen immuniteit *n*;
verworven afweer *n*; verworven immuniteit *n*
ar مناعة تكيفية

CONCEPTES GENERALS. Immunitat produïda després del contacte amb un antigen o bé aconseguida mitjançant anticossos.

Nota: La immunitat adaptativa és específica contra un antigen concret i genera una resposta immunitària més precisa i complexa que la de la immunitat innata.

334 **immunitat adquirida** *n f*
sin. **immunitat adaptativa** *n f*

335 **immunitat col·lectiva** *n f*
veg. **immunitat de grup** *n f*

336 **immunitat congènita** *n f*
veg. **immunitat innata** *n f*

337 **immunitat de comunitat** *n f*
veg. **immunitat de grup** *n f*

338 **immunitat de grup** *n f*
sin. compl. **immunitat col·lectiva** *n f*;
immunitat de comunitat *n f*
oc immunitat collectiva *n f*; immunitat de comunitat *n f*; immunitat de grup *n f*

eu talde-immunitate *n*
gl inmunidade colectiva *n f*; inmunidade de comunidade *n f*; inmunidade de grupo *n f*
es inmunidad colectiva *n f*; inmunidad de comunidad *n f*; inmunidad de grupo *n f*
en community immunity *n*; herd immunity *n*
fr immunité collective *n f*; immunité de groupe *n f*
pt imunidade coletiva *n f*; imunidade de grupo *n f*
pt [PT] imunidade comunitária *n f*
pt [BR] imunidade de massa *n f*; imunidade de rebanho *n f*; imunidade grupal *n f*
nl collectieve immuniteit *n*;
groepsbescherming *n*; groepsimmuniteit *n*
ar مناعة مجتمعية؛ مناعة القطيع

EPIDEMIOLOGIA. Immunitat adquirida per a una malaltia d'un nombre prou gran de persones d'una comunitat, que disminueix el risc de contagi entre les persones susceptibles.

Nota: 1. La immunitat de grup es basa en el fet que el risc de contagi d'una malaltia entre les persones susceptibles disminueix a mesura que augmenta el nombre de persones immunes, ja sigui per vacunació o pel contagi previ de la malaltia.

2. La proporció de població immune que es requereix perquè funcioni la immunitat de grup depèn de l'agent infecciós, de les característiques de transmissió, de la distribució de persones immunes i persones susceptibles i d'altres factors, especialment ambientals.

339 **immunitat específica** *n f*
veg. **immunitat adaptativa** *n f*

340 **immunitat específica artificial** *n f*
sin. compl. **immunitat específica intencionada** *n f*
oc immunitat específica artificial *n f*
eu immunitate espezifiko artifical *n*
gl inmunidade específica artificial *n f*;
inmunidade específica intencionada *n f*;
inmunidade específica provocada *n f*

es inmunidad específica artificial *n f*; inmunidad específica intencionada *n f*; inmunidad específica provocada *n f*
 en artificial specific immunity *n*
 fr immunité spécifique artificielle *n f*
 pt imunidade específica artificial *n f*
 pt [PT] imunidade específica intencional *n f*
 nl kunstmatige specifieke afweer *n*;
 kunstmatige specifieke immuniteit *n*
 ar مناعة اصطناعية محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa induïda per una exposició deliberada i voluntària a un determinat agent causal.

Nota: En funció de si el sistema immunitari ha de generar una resposta o no, es parla de *immunitat específica artificial activa*, quan l'entrada de l'agent patògen és el que desencadena la resposta que proporciona la immunitat, com en la vacunació, o de *immunitat específica artificial passiva*, quan la immunitat es transmet directament, com en la seroteràpia.

- 341 **immunitat específica espontània** *n f*
 veg. **immunitat específica natural** *n f*
- 342 **immunitat específica intencionada** *n f*
 veg. **immunitat específica artificial** *n f*
- 343 **immunitat específica natural** *n f*
 sin. compl. **immunitat específica espontània** *n f*;
immunitat específica no intencionada *n f*
 oc immunitat específica naturau *n f*
 eu immunitate espezifiko natural *n*
 gl imunidade específica espontânea *n f*;
 imunidade específica natural *n f*;
 imunidade específica non intencionada *n f*
 es inmunidad específica espontánea *n f*;
 inmunidad específica natural *n f*;
 inmunidad específica no intencionada *n f*
 en natural specific immunity *n*

fr immunité spécifique naturelle *n f*
 pt imunidade específica natural *n f*
 pt [PT] imunidade específica espontânea *n f*;
 imunidade específica não intencional *n f*
 nl natuurlijke specifieke afweer *n*;
 natuurlijke specifieke immuniteit *n*
 ar مناعة تلقائية محددة

CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa induïda per una exposició involuntària a un determinat agent causal.

Nota: En funció de si el sistema immunitari ha de generar una resposta o no, es parla de *immunitat específica natural activa*, quan l'entrada de l'agent patògen és el que desencadena la resposta que proporciona la immunitat, o de *immunitat específica natural passiva*, quan la immunitat es transmet directament de la mare al fetus per la placenta o de la mare al fill per la llet materna, sense necessitat de desencadenar una resposta.

- 344 **immunitat específica no intencionada** *n f*
 veg. **immunitat específica natural** *n f*
- 345 **immunitat específica passiva** *n f*
 oc immunitat específica passiva *n f*
 eu immunitate espezifiko pasibo *n*
 gl imunidade específica pasiva *n f*
 es inmunidad específica pasiva *n f*
 en passive specific immunity *n*
 fr immunité spécifique passive *n f*
 pt imunidade específica passiva *n f*
 nl passieve specifieke afweer *n*;
 passieve specifieke immuniteit *n*
 ar مناعة سلبية محددة
- CONCEPTES GENERALS. Immunitat adaptativa resultant d'una transferència immunitària.
- 346 **immunitat inespecífica** *n f*
 veg. **immunitat innata** *n f*

347 **immunitat innata** *n f*

sin. **immunitat natural** *n f*

sin. compl. **immunitat congènita** *n f*;

immunitat inespecífica *n f*

oc immunitat inespecífica *n f*;
immunitat innata *n f*;

eu sortzetiko immunitate *n*

gl inmunidade conxénita *n f*; inmunidade
inespecífica *n f*; inmunidade innata *n f*;
inmunidade natural *n f*

es inmunidad congénita *n f*; inmunidad
inespecífica *n f*; inmunidad innata *n f*;
inmunidad natural *n f*

en inherent immunity *n*; inherited immunity *n*;
innate immunity *n*; native immunity *n*;
nonspecific immunity *n*

fr immunité innée *n f*; immunité naturelle *n f*;
immunité non spécifique *n f*

pt [PT] imunidade congénita *n f*; imunidade
inata *n f*; imunidade não específica *n f*;
imunidade natural *n f*

pt [BR] imunidade inespecífica *n f*

nl aangeboren immuniteit *n*; algemene
immuniteit *n*; specifieke immuniteit *n*;
natuurlijke immuniteit *n*

ar مناعة غير محددة؛ مناعة خلقية

CONCEPTES GENERALS. Immunitat contra qualsevol agent patògen, que no comporta el reconeixement específic d'un antigen i es manifesta sempre de la mateixa manera, sense incrementar-se com a resultat de l'exposició repetida a aquest antigen.

Nota: La immunitat innata genera una resposta immunitària inespecífica, ràpida i efectiva que ataca qualsevol substància o agent patògen. Es fonamenta en les barreres epitelials, els fagòcits (macròfags i neutròfils), les cèl·lules NK, les citocines i el sistema del complement.

348 **immunitat natural** *n f*

sin. **immunitat innata** *n f*

349 **immunització** *n f*

oc immunizacion *n f*

eu imunizazio *n*

gl inmunización *n f*

es inmunización *n f*

en immunization *n*

fr immunisation *n f*

pt [PT] imunização ativa *n f*

pt [BR] imunização *n f*

nl aangeboren afweer *n*; algemene afweer *n*;
aspecifieke afweer *n*; natuurlijke afweer *n*

ar تحصين

CONCEPTES GENERALS. Administració d'un antigen o d'un anticòs feta amb l'objectiu d'induir una resposta immunitària.

350 **immunització activa** *n f*

veg. **vacunació** *n f*

351 **immunocromatografia** *n f*

oc immunocromatografia *n f*

eu immunokromatografia *n*

gl inmunocromatografía *n f*

es inmunocromatografía *n f*

en immunochromatography *n*

fr immunochromatographie *n f*

pt imunocromatografia *n f*

nl immunochromatografie *n*

ar كروماتوغرافيا مناعية

DIAGNÒSTIC. Tècnica diagnòstica que permet visualitzar la reacció antigen-anticòs d'una manera senzilla i ràpida, sense necessitat de reactius ni d'instrumentació.

352 **immunogen -ògena** *adj*

oc immunogèn -a *adj*

eu immunogeniko *adj*

gl inmunoxénico -a *adj*

es inmunogénico -ca *adj*

en immunogenic *adj*
 fr immunogène *adj*; immunogénique *adj*
 pt [PT] imunogénico *adj*
 pt [BR] imunogênico *adj*
 nl immunogeen -gene *adj*
 ar جين مناعي

CONCEPTES GENERALS. Que indueix una resposta immunitària adaptativa.

353 immunogenicitat *n f*

oc immunogenicitat *n f*
 eu immunogenikotasun *n*
 gl inmunoxenicidade *n f*
 es inmunogenicidad *n f*
 en immunogenicity *n*
 fr immunogénicité *n f*
 pt imunogenicidade *n f*
 nl immunogeniciteit *n*; immunogeniteit *n*
 ar تجين مناعي

CONCEPTES GENERALS. Capacitat d'un antigen per a induir una resposta immunitària.

354 immunoglobulina *n f*

oc immunoglobulina *n f*
 eu immunoglobulina *n*
 gl inmunoglobulina *n f*
 es inmunoglobulina *n f*
 en immunoglobulin *n*
 fr immunoglobuline *n f*
 pt imunoglobulina *n f*
 nl immunoglobuline *n*; immuunglobuline *n*
 ar غلوبولين مناعي
 sbl Ig

DIAGNÒSTIC. Proteïna present en el sèrum i en altres fluids corporals que participa en la resposta immunitària.

Nota: Les immunoglobulines lliures secretades pels limfòcits B i, sobretot, per les cèl·lules plasmàtiques són solubles en el sèrum i altres fluids corporals, i actuen com a efectors principals de la resposta immunitària humoral.

355 immunoglobulina *G n f*

oc immunoglobulina *G n f*
 eu G immunoglobulina *n*
 gl inmunoglobulina *G n f*
 es inmunoglobulina *G n f*
 en immunoglobulin *G n*
 fr immunoglobuline *G n f*
 pt imunoglobulina *G n f*
 nl immunoglobuline *G n*; immuunglobuline *G n*
 ar غلوبولين مناعي "ج"
 sbl IgG

DIAGNÒSTIC. Immunoglobulina que conté cadenes pesants γ , amb tres dominis constants, que intervé en diversos processos immunitaris, com ara l'opsonització, l'activació del complement o la citotoxicitat cel·lular dependent d'anticossos.

Nota: 1. En els éssers humans es distingeixen quatre subclasses d'IgG: la IgG1, la IgG2, la IgG3 i la IgG4. És la immunoglobulina més important en la resposta immunitària secundària.

2. La IgG és molt abundant en el plasma sanguini (més del 70 % de totes les immunoglobulines sèriques) i en líquid extravascular. Predomina, també, en les secrecions internes (humor aquós, líquid cefalorraquidi, líquid sinovial o líquid pleural). És l'única immunoglobulina que pot travessar la barrera placentària, de manera que el nadó posseeix anticossos IgG d'origen matern.

356 immunoglobulina *M n f*

oc immunoglobulina *M n f*
 eu M immunoglobulina *n*
 gl inmunoglobulina *M n f*
 es inmunoglobulina *M n f*
 en immunoglobulin *M n*
 fr immunoglobuline *M n f*
 pt imunoglobulina *M n f*
 nl immunoglobuline *M n*; immuunglobuline *M n*
 ar غلوبولين مناعي "م"
 sbl IgM

DIAGNÒSTIC. Immunoglobulina que conté cadenes pesants μ , amb quatre dominis constants, que actua com a BCR dels limfòcits B naïfs i que intervé en l'activació de la via clàssica del complement.

Nota: La IgM resta confinada a l'espai intravascular, en el qual representa el 6 % de totes les immunoglobulines plasmàtiques. Les aglutinines naturals són del tipus IgM. És la immunoglobulina que se sintetitza més precoçment, tant en el curs de l'evolució ontogènica com després d'un primer contacte amb l'antigen en la vida adulta.

357 **immunològic -a** *adj*
veg. **immunitari -ària** *adj*

358 **immunològic -a** *adj*
oc immunologic -a *adj*
eu immunologiko *adj*
gl inmunológico -ca *adj*
es inmunológico -ca *adj*
en immunologic *adj*; immunological *adj*
fr immunologique *adj*
pt imunológico *adj*
nl immunologisch -e *adj*
ar مناعية

CONCEPTES GENERALS. Relatiu o pertanyent a la immunologia.

359 **incapacitat** *n f*
oc incapacitat *n f*
eu ezintasun *n*
gl incapacidade *n f*
es incapacidad *n f*
en disability *n*
fr incapacité *n f*
pt incapacidade *n f*
nl ongeschiktheid *n*
ar عجز

ENTORN SOCIAL. Impossibilitat total o parcial d'una persona de desenvolupar la seva feina habitual a causa d'un accident o d'una malaltia.

360 **incapacitat permanent** *n f*
sigla **IP** *n f*
oc incapacitat permanenta *n f*; IP *n f*
eu ezintasun iraunkor *n*; EI *n*
gl incapacidade permanente *n f*; IP *n f*
es incapacidad permanente *n f*; IP *n f*
en permanent disability *n*
fr incapacité permanente *n f*
pt [PT] incapacitação permanente *n f*; IP *n f*
pt [BR] incapacidade permanente *n f*
nl blijvende arbeidsongeschiktheid *n*;
blijvende invaliditeit *n*; blijvende
ongeschiktheid *n*; permanente
arbeidsongeschiktheid *n*; permanente
invaliditeit *n*; permanente ongeschiktheid *n*
ar عجز دائم

ENTORN SOCIAL. Incapacitat derivada de la situació en què es troba un treballador quan, després d'haver estat sotmès al tractament mèdic prescrit, presenta reduccions anatòmiques o funcionals greus, susceptibles de determinació objectiva i previsiblement definitives, que disminueixen o anul·len la seva capacitat laboral.

Nota: Segons el grau de qualificació de la incapacitat, la incapacitat permanent es classifica en incapacitat permanent parcial, incapacitat permanent total, incapacitat total qualificada, incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa.

361 **incapacitat temporal** *n f*
sigla **IT** *n f*
oc incapacitat temporau *n f*; IT *n f*
eu aldi baterako ezintasun *n*; ABE *n*
gl incapacidade temporal *n f*; IT *n f*
es incapacidad temporal *n f*; IT *n f*
en temporary disability *n*

fr incapacité temporaire *n f*
 pt incapacidade temporária *n f*; IT *n f*
 nl tijdelijke arbeidsongeschiktheid *n*; tijdelijke
 invaliditeit *n*; tijdelijke ongeschiktheid *n*
 ar عجز مؤقت

ENTORN SOCIAL. Incapacitat derivada de la situació en què es troba un treballador quan no pot treballar transitòriament a causa d'un accident o una malaltia i necessita assistència sanitària, a efectes de les prestacions de la Seguretat Social.

362 **incidència** *n f*

oc incidència *n f*
 eu intzidentzia *n*
 gl incidencia *n f*
 es incidencia *n f*
 en incidence *n*
 fr incidence *n f*
 pt incidência *n f*
 nl incidentie *n*
 ar حادثة

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de casos nous d'una malaltia determinada que apareixen en un grup o una població durant un període de temps concret.

363 **incidència acumulada** *n f*

sigla **IA**¹ *n f*
 oc incidència acumulada *n f*
 eu intzidentzia metatu *n*; IM *n*
 gl incidencia acumulada *n f*; IA *n f*
 es incidencia acumulada *n f*; IA *n f*
 en cumulative incidence *n*; CI *n*
 fr incidence cumulée *n f*; IC *n f*
 pt incidência acumulada *n f*; IA *n f*
 nl cumulatieve incidentie *n*
 ar إصابة متراكمة

EPIDEMIOLOGIA. Proporció de persones sanes que desenvolupen una malaltia en un període de temps concret.

364 **incubació** *n f*

oc incubacion *n f*
 eu inkubazio *n*
 gl incubación *n f*
 es incubación *n f*
 en incubation *n*
 fr incubation *n f*
 pt incubação *n f*
 nl incubatie *n*
 ar حضانة

EPIDEMIOLOGIA. Temps transcorregut entre l'entrada en un organisme de l'agent d'una malaltia i l'aparició dels primers símptomes.

365 **índex de letalitat** *n m*

veg. **taxa de mortalitat** *n f*

366 **índex de mortalitat** *n m*

veg. **taxa de mortalitat** *n f*

367 **infecció** *n f*

oc infeccion *n f*
 eu infekzio *n*
 gl infección *n f*
 es infección *n f*
 en infection *n*
 fr infection *n f*
 pt [PT] infeçãõ *n f*
 pt [BR] infecção *n f*
 nl infectie *n*
 ar عدوى؛ إصابة

CLÍNICA. Entrada d'un patògen en un organisme, amb capacitat de multiplicar-se activament o de produir elements tòxics que poden actuar com un antígen i provocar una resposta immunitària d'aquest organisme.

368 **infecció hospitalària** *n f*

sin. **infecció nosocomial** *n f*

oc infeccion espitalària *n f*;
 infeccion nosocomiau *n f*

eu ospitale-infekzio *n*
 gl infección hospitalaria *n f*;
 infección nosocomial *n f*
 es infección hospitalaria *n f*; infección
 intrahospitalaria *n f*; infección nosocomial *n f*
 en hospital-acquired infection *n*;
 nosocomial infection *n*
 fr hospitalisme infectieux *n m*;
 infection nosocomiale *n f*
 pt [PT] infeçã associada aos cuidados de
 saúde *n f*; infeçã hospitalar *n f*;
 infeçã nosocomial *n f*; IACS *n f*
 pt [BR] infecção hospitalar *n f*;
 infecção nosocomial *n f*
 nl nosocomiale infectie *n*; ziekenhuisinfectie *n*
 ar عدوى المستشفى

CLÍNICA. Infecció adquirida en un hospital o centre mèdic per un malalt en qui la infecció no era present ni estava incubant-se en el moment de l'ingrés.

Nota: Les infeccions hospitalàries poden incloure les infeccions intrahospitalàries que apareixen després de l'alta hospitalària i les infeccions que afecten el personal del centre mèdic.

369 **infecció nosocomial** *n f*
 sin. **infecció hospitalària** *n f*

370 **infecció per gotetes** *n f*
 oc infeccion per gotetes *n f*
 eu tantatxo bidezko infekzio *n*
 gl infección por gotiñas *n f*
 es infección por gotitas *n f*
 en droplet infection *n*
 fr infection par gouttelettes *n f*
 pt [PT] infeçã por gotículas *n f*
 pt [BR] infecção por gotículas *n f*
 nl druppelinfectie *n*
 ar عدوى القطيرات

CLÍNICA. Infecció adquirida per la inhalació d'agents patògens suspesos en gotetes respiratòries que una persona o un animal infectats exhalen especialment quan esternuden o tussen.

371 **infectologia** *n f*
 oc infectologia *n f*
 eu infektologia *n*
 gl infectología *n f*
 es infectología *n f*
 en infectiology *n*
 fr infectologie *n f*
 pt [PT] infeciologia *n f*
 pt [BR] infectologia *n f*
 nl infectiologie *n*
 ar علم العدوى

CLÍNICA. Branca de la medicina interna que estudia, diagnostica, prevé i tracta les malalties causades per organismes.

372 **infiltrat** *n m*
 oc infiltrat *n m*
 eu infiltratu *n*
 gl infiltrado *n m*
 es infiltrado *n m*
 en infiltrate *n*
 fr infiltré *n m*
 pt infiltrado *n m*
 nl infiltraat *n*
 ar تسرب

CLÍNICA. Lesió resultant d'una infiltració, especialment de les infiltracions pulmonars tuberculosos.

373 **inflamació** *n f*
 oc inflamacion *n f*
 eu hantura *n*; inflamazio *n*
 gl inflamación *n f*

es inflamación *n f*
 en inflammation *n*
 fr inflammation *n f*
 pt inflamação *n f*
 nl inflammatie *n*; onststeking *n*
 ar التهاب

ETIOPATOGENIA. Reacció inespecífica com a resposta a una agressió física, química o infecciosa, consistent en un seguit de fenòmens tendents a eliminar, diluir o encerclar l'agent agressiu i els teixits lesionats, que es caracteritza per enrogiment, dolor, calor i inflor a la part afectada.

374 infodèmia *n f*

oc infodèmia *n f*
 eu infodemia *n*
 gl infodemia *n f*
 es infodemia *n f*
 en infodemic *n*
 fr infodémie *n f*
 pt infodemia *n f*
 nl infodemie *n*
 ar معلومات عن الوباء

ENTORN SOCIAL. Difusió ràpida de rumors, informació inexacta i notícies enganyoses amb relació a una malaltia infecciosa o un problema de salut pública paral·lelament a la seva propagació o evolució.

Nota: La denominació *infodèmia* s'ha utilitzat sobretot en els mitjans de comunicació de masses i les xarxes socials arran de la referència feta per l'OMS a l'entorn de soroll mediàtic sobre el SARS-CoV-2 i la propagació de la COVID-19.

375 inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina *n m*

sigla IECA *n m*

oc inhibidor der enzym conversiu dera angiotensina *n m*; IECA *n m*

eu AEBren inhibitzaila *n*; angiotentsinaren entzima bihurtzailearen inhibitzaila *n*; AEBI *n*
 gl inhibidor do encima convertedor da angiotensina *n m*; IECA *n m*
 es inhibidor de la ECA *n m*; inhibidor de la enzima convertidora de la angiotensina *n m*; IECA *n m*
 en ACE inhibitor *n*; angiotensin-converting enzyme inhibitor *n*
 fr inhibiteur de l'enzyme de conversion de l'angiotensine *n m*; IECA *n m*
 pt inibidor da enzima conversora da angiotensina *n m*; IECA *n m*
 pt [BR] inibidor da ECA *n m*
 nl ACE-remmer *n*; angiotensine-converterend enzymremmer *n*
 ar مثبط الإنزيم المحول للأنجيوتنسين

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac que evita el pas d'angiotensina I a angiotensina II, produeix vasodilatació arteriovenosa i inhibeix els mecanismes compensatoris neuroendocrins que s'activen en la insuficiència cardíaca.

376 insomni *n m*

oc insòmi *n m*
 eu insomnio *n*
 gl insomnio *n m*
 es insomnio *n m*
 en insomnia *n*
 fr insomnie *n f*
 pt [PT] insónia *n f*
 pt [BR] insônia *n f*
 nl insomnie *n*; slapeloosheid *n*
 ar أرق

CLÍNICA. Experiència d'inadequació o de baixa qualitat del son que es pot manifestar com a dificultat per a iniciar o mantenir el son, com a desvetllament precoç o com a descans no reparador.

377 **intel·ligència artificial** *n f*

sigla **IA**² *n f*

oc intelligència artificial *n f*; IA *n f*

eu adimen artifizial *n*; AA *n*

gl intelixencia artificial *n f*; IA *n f*

es inteligencia artificial *n f*; IA *n f*

en artificial intelligence *n*; AI *n*

fr intelligence artificielle *n f*; IA *n f*

pt inteligência artificial *n f*; IA *n f*

nl artificiële intelligentie *n*;
kunstmatige intelligentie *n*; AI *n*; KI *n*

ar ذكاء اصطناعي

DIAGNÒSTIC. Tecnologia que permet a les màquines analitzar i processar una gran quantitat de dades, que en el camp de la salut poden abastar des de la recerca fins al tractament, passant pel diagnòstic i la prevenció.

378 **interferó** *n m*

oc interferon *n m*

eu interferon *n*

gl interferón *n m*

es interferón *n m*

en interferon *n*

fr interféron *n m*

pt [PT] interferão *n m*

pt [BR] interferon *n m*

nl interferon *n*

ar إنترفيرون

sbl IFN

ETIOPATOGENIA. Citocina amb un efecte inhibidor sobre la replicació vírica que és sintetitzada per algunes cèl·lules en resposta a infeccions víriques o a agents patògens intracel·lulars.

379 **interferó beta** *n m*

oc interferon beta *n m*

eu beta interferon *n*

gl interferón beta *n m*

es interferón beta *n m*

en interferon beta *n*

fr interféron bêta *n m*

pt [PT] interferão beta *n*

pt [BR] IFN-beta *n m*; interferon beta *n m*

nl interferon β *n*; interferon bèta *n*;
interferon- β *n*; interferon-bèta *n*

ar إنترفرون بيتا

sbl INF- β

CAS 74899-71-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, antivíric i antineoplàstic, que actua imitant els interferons beta endògens.

Nota: 1. L'interferó beta s'empra en el tractament de l'esclerosi múltiple pels seus efectes antidesmielinitzants. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19 per la seva possible eficàcia contra la MERS. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *interferó beta* és la forma catalana corresponent a la DCI.

380 **intubació** *n f*

oc intubacion *n f*

eu intubazio *n*

gl intubación *n f*

es entubación *n f*; intubación *n f*

en intubation *n*

fr intubation *n f*

pt intubação *n f*

nl intubatie *n*

ar تنبيب

TRACTAMENT. Col·locació temporal o permanent d'un tub en un conducte, un òrgan buit o en una cavitat orgànica en el cos d'un pacient.

381 **IP** *n f*

veg. **incapacitat permanent** *n f*

382 **IT** *n f*

veg. **incapacitat temporal** *n f*

J

383 **justícia distributiva** *n f*

oc justícia distributiva *n f*

eu banaketa-justizia *n*

gl xustiza distributiva *n f*

es justicia distributiva *n f*

en distributive justice *n*

fr justice distributive *n f*

pt justiça distributiva *n f*

nl distributieve rechtvaardigheid *n*;
verdelende recchtvbaardigheid *n*

ar عدالة التوزيع

TRACTAMENT. Principi de justícia aplicat a la distribució del bé comú, que estableix un repartiment proporcional i un ús adequat dels recursos.

L

384 **lactat-deshidrogenasa** *n f*

sigla **LDH** *n f*

oc lactat-desidrogenasa *n f*;

lacticodesidrogenasa *n f*;

lactodesidrogenasa *n f*; LDH *n f*

eu laktato deshidrogenasa *n*; LDH *n*

gl lactato deshidroxenase *n f*;

lacticodeshidroxenase *n f*;

lactodeshidroxenase *n f*; LDH *n f*

es deshidrogenasa láctica *n f*;

lactato-deshidrogenasa *n*; LDH *n*

en lactate dehydrogenase *n*;

lactic dehydrogenase *n*; LDH *n*

fr lactate-déshydrogénase *n f*;

lacticodéshydrogénase *n*; LDH *n*

pt [PT] desidrogenase láctica *n f*;

lactato desidrogenase *n f*; LDH *n f*

pt [BR] desidrogenase láctica *n f*; DHL *n f*

nl lactaatdehydrogenase *n*;

lactodehydrogenase *n*;

melkzuurdehydrogenase *n*; LDH *n*

ar نازع هيدروجين اللاكتات

DIAGNÒSTIC. Enzim del grup de les deshidrogenases que catalitza la reducció reversible del piruvat a L-lactat pel coenzim NADH en l'última etapa de la glucòlisi.

Nota: El nivell de lactat-deshidrogenasa s'ha fet servir com a marcador de la progressió de gravetat de la COVID-19.

385 **lanadelumab** *n m*

oc lanadelumab *n m*

eu lanadelumab *n*

gl lanadelumab *n m*

es lanadelumab *n m*

en lanadelumab *n*

fr lanadélumab *n m*

pt [PT] lanadelumab *n m*

pt [BR] lanadelumabe *n m*

nl lanadelumab *n*

ar اناديلوماب

CAS 1426055-14-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori i immunomodulador que inhibeix l'activitat proteolítica de la calicreïna plasmàtica.

Nota: 1. El lanadelumab és un anticòs monoclonal IgG1 que s'empra en el tractament de l'angioedema hereditari. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *lanadelumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

386 **latència** *n f*

oc latència *n f*

eu latentzia *n*

gl latencia *n f*

es latencia *n f*

en latency *n*

fr latence *n f*

pt latência *n f*

nl latentie *n*

ar فترة كُمون

EPIDEMIOLOGIA. Període d'una malaltia en què no dona símptomes i aparentment no és activa.

387 **LDH** *n f*

veg. **lactat-deshidrogenasa** *n f*

388 **lenzilumab** *n m*

oc lenzilumab *n m*
 eu lenzilumab *n*
 gl lenzilumab *n m*
 es lenzilumab *n m*
 en lenzilumab *n*
 fr lenzilumab *n m*
 pt [PT] lenzilumab *n m*
 pt [BR] lenzilumabe *n m*
 nl lenzilumab *n*
 ar لينزيلوماب

CAS 1229575-09-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació que s'uneix al factor estimulant de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. El lenzilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra com a tractament experimental de l'asma, l'artritis reumatoide i la leucèmia limfocítica crònica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *lenzilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

389 **leronlimab** *n m*

oc leronlimab *n m*
 eu leronlimab *n*
 gl leronlimab *n m*
 es leronlimab *n m*
 en leronlimab *n*
 fr léronlimab *n m*
 pt [PT] leronlimab *n m*
 pt [BR] leronlimabe *n m*
 nl leronlimab *n*
 ar ليرونليماب

CAS 674782-26-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador, antineoplàstic i antiretroviral en investigació

que inhibeix el receptor del lligand 5 de les quimiocines CC.

Nota: 1. El leronlimab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra com a tractament experimental de diversos tipus de càncer i de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *leronlimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

390 **LET** *n f*veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*391 **limfòcit** *n m*

oc limfòcit *n m*
 eu linfocito *n*
 gl linfocito *n m*
 es linfocito *n m*
 en lymphocyte *n*
 fr lymphocyte *n m*
 pt linfócito *n m*
 nl lymfocel *n*; lymfocyt *n*
 ar ليمفاوي؛ خلايا ليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Leucòcit mononucleat de dimensions petites, amb el citoplasma sense granulacions, present normalment a la sang circulant i als teixits limfoides, que és responsable dels mecanismes de resposta immunitària.

Nota: Existeixen tres tipus de limfòcits: els limfòcits B, els limfòcits T i les cèl·lules NK.

392 **limfòcit B** *n m*sin. compl. **cèl·lula B** *n f*

oc cellula B *n f*; limfòcit B *n m*
 eu B linfocito *n*; B zelula *n*
 gl célula B *n f*; linfocito B *n m*

es célula B *n f*; linfocito B *n m*
 en B cell *n*; B lymphocyte *n*; B-cell *n*
 fr cellule B *n f*; lymphocyte B *n m*
 pt célula B *n f*; linfócito B *n m*
 nl B-cel *n*; B-lymfocyt *n*
 ar خلية "ب" الليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit produït a la medul·la òssia en els mamífers que té capacitat de produir anticossos i és responsable de la resposta immunitària humoral.

Nota: El nom *limfòcit B* prové de la denominació clàssica d'aquest tipus de cèl·lula, *limfòcit bursodependent*, en contraposició al terme *limfòcit timodependent*.

393 **limfòcit de memòria** *n m*

oc limfòcit de memòria *n m*
 eu oroimen-linfozito *n*; oroimen-zelula *n*
 gl linfocito de memoria *n m*
 es célula de memoria *n f*
 en memory cell *n*
 fr cellule à mémoire *n f*;
 lymphocyte à mémoire *n m*;
 lymphocyte mémoire *n m*
 pt célula de memória *n f*
 pt [BR] linfócito de memória *n m*
 nl geheugencel *n*; geheugenlymfocyt *n*;
 herinneringscel *n*
 ar خلية ذاكرة ليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit T o limfòcit B producte d'una resposta anterior contra un antigen i amb capacitat de produir una resposta immunitària secundària quan es troba de nou amb aquest antigen.

394 **limfòcit T** *n m*

sin. compl. **cèl·lula T** *n f*
 oc cellula T *n f*; limfòcit T *n m*
 eu T linfocito *n*; T zelula *n*
 gl célula T *n f*; linfocito T *n m*

es célula T *n f*; linfocito T *n m*
 en T cell *n*; T lymphocyte *n*; T-cell *n*
 fr cellule T *n f*; lymphocyte T *n m*
 pt célula T *n f*; linfócito T *n m*
 nl T-cel *n*; T-helpercel *n*; T-lymfocyt *n*
 ar ليمفاوي "ت"; خلية "ت" الليمفاوية

CONCEPTES GENERALS. Limfòcit diferenciat en el timus que no té capacitat de produir anticossos i és responsable de la resposta immunitària cel·lular.

Nota: El nom *limfòcit T* prové de la denominació clàssica d'aquest tipus de cèl·lula, *limfòcit timodependent*, en contraposició al terme *limfòcit bursodependent*.

395 **limfocitopènia** *n f*

veg. **limfopènia** *n f*

396 **limfopènia** *n f*

sin. compl. **limfocitopènia** *n f*

oc limfocitopenia *n f*; limfopenia *n f*
 eu linfopenia *n*; linfocitopenia *n f*
 gl linfocitopenia *n f*; linfopenia *n f*
 es linfocitopenia *n f*; linfopenia *n f*
 en lymphocytopenia *n*; lymphopenia *n*
 fr lymphocytopénie *n f*; lymphopénie *n f*
 pt linfopenia *n f*
 pt [PT] linfocitopenia *n f*
 nl lymfocytopenie *n*; lymfopenie *n*
 ar قلة الليمفاويات

DIAGNÒSTIC. Disminució del nombre de limfòcits a la sang circulant.

397 **limitació de l'esforç terapèutic** *n f*

veg. **adequació de les actuacions sanitàries** *n f*

398 **lopinavir** *n m*

oc lopinavir *n m*
 eu lopinabir *n*
 gl lopinavir *n m*
 es lopinavir *n m*

L

en lopinavir *n*
fr lopinavir *n m*
pt lopinavir *n m*
nl lopinavir *n*
ar لوبينافير

CAS 192725-17-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral inhibidor de la proteasa 1 del virus de la immunodeficiència humana 1.

Nota: 1. El lopinavir s'emptra en el tractament de la sida i s'administra en combinació amb el ritonavir per a augmentar les concentracions plasmàtiques d'ambdós fàrmacs. Se n'ha suggerit l'ús, juntament amb el ritonavir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *lopinavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

M

399 **macròfag** *n m*

oc macrofag *n m*
 eu makrofago *n*
 gl macrófago *n m*
 es macrófago *n m*
 en macrophage *n*
 fr macrophage *n m*
 pt macrófago *n m*
 nl macrofaag *n*
 ar خلية بلعمية كبيرة

CONCEPTES GENERALS. Cèl·lula del sistema mononuclear fagocític derivada d'un monòcit, de grans dimensions i localitzada als teixits, que es caracteritza per una gran activitat fagocítica i per la capacitat migratòria a través del teixit connectiu.

Nota: Un macròfag pot activar-se per diversos estímuls i adquirir una gran capacitat de presentació antigènica i de producció de substàncies bioactives.

400 **mal de cap** *n m*

veg. **cefalea** *n f*

401 **mal de costat** *n m*

veg. **pneumònia** *n f*

402 **mal de pit** *n m*

veg. **dolor toràcic** *n m*

403 **malaltia del coronavirus 2019** *n f*

veg. **COVID-19** *n f*

404 **marcador inflamatori** *n m*

oc marcador inflamatori *n m*
 eu hantura-markatzaile *n*; inflamazio-markatzaile *n*
 gl marcador inflamatorio *n m*
 es marcador inflamatorio *n m*
 en inflammatory marker *n*

fr marqueur inflammatoire *n m*

pt marcador inflamatório *n m*

nl ontstekingsmarker *n*

ar مؤشر الالتهاب

DIAGNÒSTIC. Molècula que es fa servir com a índex per a valorar el grau d'inflamació d'un organisme.

Nota: La proteïna C reactiva, la ferritina, la interleucina 6, el dímer-D i la procalcitonina són marcadors inflamatoris relacionats amb la COVID-19.

405 **mareig** *n m*

oc malagana *n f*

eu zorabio *n*

gl mareo *n m*

es mareo *n m*

en dizziness *n*

fr étourdissement *n m*

pt [PT] tonturas *n f pl*

pt [BR] tontura *n f*

nl duizeligheid *n*

ar رَوْ

CLÍNICA. Estat vegetatiu distònic molt molest, de predomini vagotònic, que apareix quan el cos és sotmès a canvis posturals passivament adquirits i repetits durant el moviment.

Nota: El mareig és conseqüència d'un estímul normal i repetit de l'aparell vestibular en els seus canals semicirculars.

406 **màscara**¹ *n f*

sin. compl. **careta** *n f*; **mascareta** *n f*

oc masca *n f*; mascareta *n f*; masqueta *n f*

eu maskara *n*

gl máscara *n f*

es barbijo *n m*; mascarilla *n f*; tapabocas *n m*

en	mask <i>n</i>
fr	masque <i>n m</i>
pt	máscara <i>n f</i>
pt	[PT] máscara facial <i>n f</i>
nl	halfgelaatsmasker <i>n</i> ; halfmasker <i>n</i> ; masker <i>n</i> ; mondkapje <i>n</i> ; mondmasker <i>n</i> ; mondneuskapje <i>n</i> ; mondneusmasker <i>n</i>
ar	كمامة

PREVENCIÓ. Peça que tapa la boca, el nas i la barbeta emprada per a evitar la inhalació o l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius.

Nota: Les màscares poden ser de diferents tipus i materials, segons les característiques de filtració i protecció. Els tipus principals són les higièniques, les quirúrgiques i les autofiltrants, amb filtres facials de partícules (FFP).

407 màscara² *n f*

sin. compl.	careta <i>n f</i> ; mascareta <i>n f</i>
oc	careta <i>n f</i> ; masca <i>n f</i> ; mascareta <i>n f</i> ; masqueta <i>n f</i>
eu	maskara <i>n</i>
gl	máscara <i>n f</i>
es	maskarilla <i>n f</i>
en	mask <i>n</i>
fr	masque <i>n m</i>
pt	máscara <i>n f</i>
nl	masker <i>n</i>
ar	كمامة

TRACTAMENT. Peça que tapa la boca i el nas emprada per a administrar medicaments, anestèsics o oxigen.

Nota: La màscara tipus Venturi i les màscares amb reservori són els dos models més emprats en oxigenoteràpia.

408 màscara amb filtre de partícules *n f* veg. màscara autofiltrant *n f*

409 màscara autofiltrant *n f*

sin. compl. màscara amb filtre de partícules *n f*;
màscara FFP *n f*

oc	mascareta autofiltrant <i>n f</i> ; mascareta EPI <i>n f</i> ; mascareta FFP <i>n f</i> ; mascareta tamb filtre faciau de particules <i>n f</i>
eu	FFP maskara <i>n</i> ; maskara autoiragazle <i>n</i> ; NBE maskara <i>n</i> ; partikula-iragazkidun maskara <i>n</i>
gl	máscara autofiltrante <i>n f</i> ; máscara con filtro de partículas <i>n f</i> ; máscara FFP <i>n f</i>
es	maskarilla autofiltrante <i>n f</i> ; maskarilla con filtro de partículas <i>n f</i> ; maskarilla EPI <i>n f</i> ; maskarilla FFP <i>n f</i>
en	autofiltrante mask <i>n</i> ; FFP mask <i>n</i> ; FFP respirator <i>n</i> ; filtering face piece <i>n</i> ; mask with particulate filter <i>n</i> ; PPE mask <i>n</i>
fr	masque autofiltrant <i>n m</i> ; masque avec filtre à particules <i>n m</i> ; masque EPI <i>n m</i> ; masque FFP <i>n m</i>
pt	[PT] máscara autofiltrante <i>n f</i> ; máscara com filtro de partículas <i>n f</i> ; máscara FFP <i>n f</i>
pt	[BR] máscara com filtragem de partículas <i>n f</i> ; máscara filtrante <i>n f</i> ; máscara K95 <i>n f</i> ; máscara PFF <i>n f</i>
nl	ademhalingsmasker <i>n</i> ; FFP-masker <i>n</i> ; FFP-mond-neuskapje <i>n</i> ; FFP-mond-neusmasker <i>n</i> ; FFP-mondkapje <i>n</i> ; FFP-mondmasker <i>n</i> ; filtrerend halfmasker <i>n</i> ; filtrerend masker <i>n</i>
ar	قناع مرشح الجسيمات؛ قناع التنقية الذاتية

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar la inhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, amb una capacitat elevada de filtrar l'aire inhalat.

Nota: 1. Les màscares autofiltrants són equips de protecció individual. A diferència de la màscara quirúrgica, que només limita la propagació del contagi, aquest tipus de màscara protegeix a qui la porti de la inhalació d'agents infecciosos o contaminants en forma d'aerosols, gotetes o petites partícules sòlides.

2. Segons la capacitat de filtració, hi ha màscares autofiltrants FFP1 (eficàcia de filtració mínima del 78%), FFP2 (eficàcia de filtració mínima del 92%) o FFP3 (eficàcia de filtració mínima del 98%).

3. Les màscares FFP2 i FFP3 poden ser amb vàlvula d'exhalació o sense vàlvula d'exhalació. Cal tenir en compte que les primeres protegeixen només la persona que les porta.

410 **màscara FFP** *n f*

veg. **màscara autofiltrant** *n f*

411 **màscara higiènica** *n f*

sin. compl. **mascareta higiènica** *n f*

oc mascareta igienica *n f*

eu maskara higieniko *n*

gl máscara hixiénica *n f*

es mascarilla higiénica *n f*

en hygienic mask *n*

fr masque hygiénique *n m*

pt [PT] máscara comunitária *n f*;

máscara higiénica *n f*;

máscara social *n f*

pt [BR] máscara higiênica *n f*

nl hygiënemasker *n*; hygiënisch masker *n*;

hygiënisch mondkapje *n*; hygiënisch

mondneuskapje *n*; niet-medisch masker *n*

ar قناع صحي

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, feta d'una o més capes de material tèxtil, amb capacitat baixa o mitjana de filtrar l'aire exhalat.

Nota: 1. La màscara higiènica no és ni un equip de protecció individual ni un producte sanitari. Pot ser de confecció casolana.

2. Les màscares higièniques amb especificacions UNE són un element de barrera. Poden protegir del contagi per SARS-CoV-2 sempre que es facin servir juntament amb mesures de distanciament físic i d'higiene de mans.

412 **màscara mèdica** *n f*

veg. **màscara quirúrgica** *n f*

413 **màscara quirúrgica** *n f*

sin. compl. **màscara mèdica** *n f*;

mascareta quirúrgica *n f*

oc mascareta cirurgiau *n f*; mascareta medicau *n f*

eu maskara kirurgiko *n*; maskara mediko *n*

gl máscara cirúrxica *n f*; máscara médica *n f*

es mascarilla médica *n f*; mascarilla quirúrgica *n f*

en medical mask *n*; surgical mask *n*

fr masque chirurgical *n m*; masque médical *n m*

pt máscara cirúrgica *n f*

nl chirurgienmasker *n*; chirurgisch masker *n*;

chirurgisch mondkapje *n*;

chirurgisch mondneuskapje *n*

ar كمامة جراحية

PREVENCIÓ. Màscara reutilitzable o d'un sol ús emprada per a evitar l'exhalació d'agents patògens o d'elements tòxics o nocius, feta de roba o de paper, amb capacitat elevada de filtrar l'aire exhalat.

Nota: Les màscares quirúrgiques són un producte sanitari. Són un element de barrera que pot protegir del contagi per SARS-CoV-2 sempre que es facin servir juntament amb el distanciament físic i la higiene de mans.

414 **mascareta** *n f*

veg. **màscara** *n f*

415 **mascareta** *n f*

veg. **màscara** *n f*

416 **mascareta higiènica** *n f*

veg. **màscara higiènica** *n f*

417 **mascareta quirúrgica** *n f*

veg. **màscara quirúrgica** *n f*

418 **MEDI 3506** *n m*

oc MEDI 3506 *n m*

eu MEDI 3506 *n*
 gl MEDI 3506 *n m*
 es MEDI 3506 *n m*
 en MEDI 3506 *n*
 fr MEDI 3506 *n m*
 pt MEDI 3506 *n m*
 nl MEDI 3506 *n*
 ar MEDI 3506 عقار

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació que actua contra la interleucina 33 i interfereix en els mecanismes de la inflamació.

Nota: El MEDI 3506 és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible antiinflamatori. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

419 **medicalitzar** *v tr*

oc medicalizar *v tr*
 eu medikalizatu *v tr*
 gl medicalizar *v tr*
 es medicalizar *v tr*
 en medicalize *v tr*
 fr médicaliser *v tr*
 pt medicalizar *v tr*
 nl medisch uitrusten *v tr*;
 met medische voorzieningen uitrusten *v tr*
 ar يطيّب

ENTORN SOCIAL. Dotar de personal sanitari i d'equipament mèdic un vehicle o un espai.

Nota: Per exemple, es pot medicalitzar una ambulància, un tren, un helicòpter, un hotel o un càmping.

420 **medicina avaluadora** *n f*

oc medicina avaluadora *n f*
 eu medikuntza ebaluatzaile *n*
 gl medicina avaluadora *n f*
 es medicina evaluadora *n f*
 en disability assessment medicine *n*;
 evaluating medicine *n*
 fr médecine évaluatrice *n f*

pt [PT] avaliação do dano corporal *n f*;
 avaliação do dano corporal
 pós-traumático *n f*
 pt [BR] perícia médica *n f*
 nl medische evaluatie *n*
 ar الطب التقييمي

ENTORN SOCIAL. Activitat mèdica que avalua les lesions, les incapacitats, les seqüeles i els perjudicis derivats d'accidents o de malalties a fi de determinar una indemnització justa.

421 **memòria immunitària** *n f*

oc memòria immunitària *n f*
 eu oroimen immunitario *n*;
 oroimen immunologiko *n*
 gl memoria inmunitaria *n f*
 es memoria inmunitaria *n f*
 en immunological memory *n*
 fr mémoire immunologique *n f*
 pt memória imunológica *n f*
 pt [BR] memória imunitária *n f*
 nl immunologisch geheugen *n*
 ar ذاكرة مناعية

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat desenvolupada per un organisme, com a conseqüència del contacte amb un agent patògen, que li permet respondre posteriorment amb més rapidesa i eficàcia a un contacte específic amb l'antigen o antígens d'aquest agent patògen o a un contacte inespecífic amb aquest agent patògen o altres de similars.

Nota: Concretament, la immunitat adaptativa vehicula la resposta immunitària al contacte específic amb el mateix antigen, mentre que la immunitat innata pot vehicular la resposta al contacte inespecífic amb el mateix agent patògen.

422 **meplazumab** *n m*

oc meplazumab *n m*
 eu meplazumab *n*
 gl meplazumab *n m*

es meplazumab *n m*
 en meplazumab *n*
 fr meplazumab *n m*
 pt [PT] meplazumab *n m*
 pt [BR] meplazumabe *n m*
 nl meplazumab *n*
 ar ميوليزوماب

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte antivíric i neutralitzant contra el SARS-CoV-2, que bloca el receptor CD147 de la cèl·lula hoste per a evitar que el virus la infecti.

Nota: 1. El meplazumab és un anticòs monoclonal anti CD147 que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *meplazumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

423 **MERS** *n f*
 veg. **síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà** *n f*

424 **MERS-CoV** *n m*
 veg. **coronavirus associat a la MERS** *n m*

425 **mesura de contenció** *n f*
 oc mesura de contencion *n f*
 eu euste-neurri *n*
 gl medida de contención *n f*
 es medida de contención *n f*
 en containment measure *n*
 fr mesure de confinement *n f*
 pt medida de contenção *n f*
 nl beperkende maatregel *n*;
 inperkingsmaatregel *n*
 ar تدابير احتواء

PREVENCIÓ. Acció enfocada a prevenir la propagació d'una malaltia infecciosa.

Nota: Les quatre principals mesures de contenció de la infecció pel SARS-CoV-2 en la població general són les màscares, la higiene de mans, la distància de seguretat i la ventilació.

426 **metilprednisolona** *n f*
 oc metilprednisolona *n f*
 eu metilprednisolona *n*
 gl metilprednisolona *n f*
 es metilprednisolona *n f*
 en methylprednisolone *n*
 fr méthylprednisolone *n f*
 pt metilprednisolona *n f*
 nl methylprednisolon *n*
 ar ميثيل بريدنيزولون

CAS 83-43-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac de naturalesa corticoesteroide derivat de la prednisolona amb activitat antiinflamatòria.

Nota: 1. La metilprednisolona té una activitat antiinflamatòria lleugerament més intensa i provoca menys retenció de sodi que la prednisolona. És emprada en el tractament de diverses afeccions inflamatòries, al·lèrgiques o neoplàstiques (artritis reumatoide, asma bronquial, limfoma, leucèmies, etc). Hi ha diverses sals de metilprednisolona (en forma d'acetat, hemisuccinat, fosfat, succinat, etc.) d'acció i ús semblants al del principi actiu del qual deriven. És d'origen sintètic.

2. La denominació *metilprednisolona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

427 **miàlgia** *n f*
 oc mialgia *n f*
 eu mialgia *n*
 gl mialxia *n f*
 es mialgia *n f*
 en myalgia *n*
 fr myalgie *n f*
 pt mialgia *n f*
 nl myalgie *n*; spierpijn *n*
 ar ألم عضلي

CLÍNICA. Dolor espontani i a la pressió que es localitza en un o diversos músculs esquelètics.

428 **molnupiravir** *n m*

oc molnupiravir *n m*
 eu molnupiravir *n*
 gl molnupiravir *n m*
 es molnupiravir *n m*
 en molnupiravir *n*
 fr molnupiravir *n m*
 pt molnupiravir *n m*
 nl molnupiravir *n*
 ar مولنوپيرافير

CAS 2349386-89-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric d'ampli espectre en investigació, inhibidor de ribonucleòsid, que impedeix la replicació del SARS-CoV-2.

Nota: 1. El molnupiravir està en procés d'avaluació per a prevenir el contagi i evitar la progressió de la COVID-19 greu en pacients ja infectats. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *molnupiravir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

429 **monitoratge** *n m*

oc monitoratge *n m*
 eu monitorizazio *n*
 gl monitorización *n f*
 es monitorización *n f*
 en monitoring *n*
 fr monitoring *n m*
 pt [PT] monitorização *n f*
 pt [BR] monitoramento *n m*
 nl bewaking *n*; monitoring *n*
 ar مراقبة; متابعة

TRACTAMENT. Vigilància i supervisió de l'evolució d'un fenomen o d'un procés per mitjà de determinats aparells o tècniques a fi de seguir el curs o l'estat d'un malalt.

430 **montelukast** *n m*

oc montelukast *n m*
 eu montelukast *n*
 es montelukast *n m*
 en montelukast *n*
 fr montélukast *n m*
 nl montelukast *n*
 ar موتيلوكاست

CAS 158966-92-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac broncodilatador antagonista dels receptors de leucotriens CysLT1, que atura la broncoconstricció mediada per leucotriens de les vies aèries.

Nota: 1. El montelukast està indicat en el tractament de l'asma i de la rinitis al·lèrgica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *montelukast* és la forma catalana corresponent a la DCI.

431 **mort digna** *n f*

oc mòrt digna *n f*
 eu heriotza duin *n*
 gl morte digna *n f*
 es muerte digna *n f*
 en death with dignity *n*
 fr mort digne *n f*
 pt morte digna *n f*
 nl waardig sterven *n*; waardige dood *n*
 ar موت بكرامة

TRACTAMENT. Mort d'acord amb els valors, les creences i el sentit de dignitat de cada persona.

432 **mortalitat** *n f*

oc mortalitat *n f*
 eu hilkortasun *n*
 gl mortalidade *n f*
 es mortalidad *n f*
 en mortality *n*
 fr mortalité *n f*

pt mortalidade *n f*

nl mortaliteit *n*; sterftecijfer *n*

ar معدل الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de defuncions en una població determinada en un període de temps concret.

433 **mostra bucofaringia** *n f*
veg. **mostra orofaringia** *n f*

434 **mostra nasofaringia** *n f*
sin. compl. **exsudat nasofaringi** *n m*;
fluid nasofaringi *n m*; **mostra rinofaringia** *n f*
oc flux nasofaringi *n m*; mòstra nasofaringia *n f*
eu sudur-faringeetako lagin *n*
gl exsudado nasofarínxeo *n m*;
fluído nasofarínxeo *n m*;
mostra nasofarínxea *n f*;
mostra rinofarínxea *n f*
es exudado nasofaríngeo *n m*;
fluido nasofaríngeo *n m*;
muestra nasofaríngea *n f*
en nasopharyngeal sample *n*
fr échantillon nasopharyngé *n m*
pt amostra nasofaríngea *n f*
pt [PT] exsudado nasofaríngeo *n m*
nl nasofaringeaal aspiraats; nasofaringeaal uitstrijkje *n*;
nasofarynxswab *n*; nasofarynxwisser *n*;
neusafname *n*; neusswab *n*; neusuitstrijkje *n*;
neuswisser *n*
ar عينة من مخاط الأنف والبلعوم

DIAGNÒSTIC. Fluid corporal extret de la part de la faringe de darrere les fosses nasals, per damunt del vel del paladar, amb l'ajuda d'un escovilló, amb finalitats diagnòstiques.

435 **mostra orofaringia** *n f*
sin. compl. **exsudat bucofaringi** *n m*;
fluid bucofaringi *n m*; **mostra bucofaringia** *n f*
oc mòstra orofaringia *n f*
eu orofaringeko lagin *n*
gl exsudado bucofarínxeo *n m*;
fluído bucofarínxeo *n m*;
mostra bucofarínxea *n f*; mostra orofarínxea *n f*
es exudado bucofaríngeo *n m*;
muestra bucofaríngea *n f*;
muestra orofaríngea *n f*
en oropharyngeal sample *n*
fr échantillon oropharyngé *n m*
pt amostra orofaríngea *n f*
pt [PT] exsudado orofaríngeo *n m*
nl keelafname *n*; keelswab *n*; keeluitstrijkje *n*;
keelwisser *n*; orofarynxswab *n*
ar عينة فموية بلعومية

DIAGNÒSTIC. Líquid corporal extret de la part mitjana de la faringe situada entre el vel del paladar i la vora superior de l'epiglotis amb l'ajuda d'un escovilló amb finalitats diagnòstiques.

436 **mostra rinofaringia** *n f*
veg. **mostra nasofaringia** *n f*

437 **mRNA** *n m*
veg. **RNA missatger** *n m*

438 **mupadolimab** *n m*
oc mupadolimab *n m*
eu mupadolimab *n*
gl mupadolimab *n m*
es mupadolimab *n m*
en mupadolimab *n*
fr mupadolimab *n m*
pt mupadolimab *n m*
nl mupadolimab *n*
ar موبادوليماب

M

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació com a immunoestimulant pels seus efectes contra el CD73 i com a estimulant dels limfòcits B.

Nota: 1. El mupadolimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible immunosupressor antineoplàstic en diferents neoplàsies. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *mupadolimad* és la forma catalana corresponent a la DCI.

439 **muriac** *n m*
veg. **ratapinyada** *n f*

440 **muricec** *n m*
veg. **ratapinyada** *n f*

441 **mutació** *n f*
oc mutacion *n f*
eu mutazio *n*
gl mutación *n f*
es mutación *n f*
en mutation *n*
fr mutation *n f*
pt mutação *n f*
nl mutatie *n*
ar طفرة فيروسية؛ تحور فيروسي

ETIOPATOGENIA. Alteració permanent d'un o més caràcters transmesos per herència com a conseqüència d'un canvi en el material genètic d'una cèl·lula o un virus.

N

442 **nafamostat** *n m*oc nafamostat *n m*eu nafamostat *n*gl nafamostat *n m*es nafamostat *n m*en nafamostat *n*fr nafamostat *n m*pt [PT] nafamostat *n m*pt [BR] mesilato de nafamostato *n m*;
nafamostato *n m*nl nafamostat *n*

ar نافموستات

CAS 81525-10-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac anticoagulant que actua inhibint proteases com la trombina, mitjançant la interferència del pas de fibrinogen a fibrina.

Nota: 1. El nafamostat s'emptra en pacients amb problemes de coagulació i també en els connectats a una bomba de circulació extracorpòria. Només està disponible al Japó. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb el favipiravir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *nafamostat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

443 **nàusea** *n f*oc nausèa *n f*eu goragale *n*gl náusea *n f*es náusea *n f*en nausea *n*fr nausée *n f*pt [PT] náuseas *n f pl*pt [BR] náusea *n f*nl misselijkheid *n*; nausea *n*

ar غثيان

CLÍNICA. Sensació desagradable que sol indicar la proximitat del vòmit.

444 **nebulització** *n f*oc nebulizacion *n f*eu langarreztapen *n*gl nebulización *n f*es nebulización *n f*en nebulization *n*fr nébulisation *n f*pt nebulização *n f*nl verneveling *n*

ar إرداذ

TRACTAMENT. Conversió d'una solució en una boira o en un aerosol de gotetes fines mitjançant un nebulitzador.

445 **nebulitzador** *n m*oc nebulizador *n m*eu langarreztagailu *n*gl nebulizador *n m*es nebulizador *n m*en nebulizer *n*fr nébulisateur *n m*; nébuliseur *n m*pt nebulizador *n m*nl vernevelaar *n*

ar بخاخ

TRACTAMENT. Aparell polvoritzador que permet d'obtenir una dispersió fina d'una substància medicamentosa amb l'objectiu d'afavorir la seva acció sobre l'organisme.

Nota: Els nebulitzadors es fan servir en forma d'aerosols per a inhalació bronquial o com a polvoritzadors d'ús tòpic.

446 **no inici de tractament** *n m*

- oc abstenció de tractament *n f*;
non inici de tractament *n m*
- eu tratamendua ez emate *n*
- gl abstención de tratamiento *n f*
- es abstención de tratamiento *n f*;
abstención terapéutica *n f*
- en treatment withholding *n*;
withholding of treatment *n*
- fr abstention de traitement *n f*;
refus de traitement *n m*
- pt abstenção de tratamento *n f*;
abstenção terapêutica *n f*
- nl afzien van behandeling *n*;
nalaten van behandeling *n*;
onthouding van behandeling *n*;
therapeutische onthouding *n*
- ar امتناع عن العلاج

TRACTAMENT. Adequació de les actuacions sanitàries consistent en la no aplicació d'actuacions sanitàries que no aporten beneficis al curs evolutiu d'una malaltia o que no són acceptades pel pacient.

447 **nombre reproductiu bàsic** *n m*

veg. **velocitat reproductiva bàsica** *n f*

448 **nova normalitat** *n f*

- oc naua normalitat *n f*
- eu normaltasun berri *n*
- gl nova normalidade *n f*
- es neonormalidad *n f*; nueva normalidad *n f*
- en new normal *n*; new normality *n*
- fr nouvelle normalité *n f*
- pt novo normal *n m*
- nl nieuwe normaal *n*
- ar الواقع الجديد

ENTORN SOCIAL. Període de retorn progressiu i per etapes a diverses activitats socials i

econòmiques, en el context d'una epidèmia, però mantenint la vigilància epidemiològica, la capacitat reforçada del sistema sanitari i l'autoprotecció de la ciutadania.

449 **NVX-CoV2373** *n f*

sin. compl. **vacuna NovaVax** *n f*

- oc NVX-CoV2373 *n f*; vacuna NovaVax *n f*
- eu NovaVax txerto *n*; NVX-CoV2373 *n*
- gl NVX-CoV2373 *n f*; vacina NovaVax *n f*
- es NVX-CoV2373 *n f*; vacuna NovaVax *n f*
- en NovaVax vaccine *n*; NVX-CoV2373 *n*
- fr NVX-CoV2373 *n m*; vaccin NovaVax *n m*
- pt NVX-CoV2373 *n f*; vacina NovaVax *n f*
- nl NovaVax-vaccin *n*; NVX-CoV2373 *n*
- ar لقاح نوفافاكس

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté nanopartícules formades per trímers de proteïna S recombinant del SARS-CoV-2.

Nota: L'NVX-CoV2373 s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada. És d'origen biotecnològic.

O

450 **obstinació terapèutica** *n f*

sin. compl. **distanàsia** *n f*

oc *distanàsia n f; obstinacion terapeutica n f*

eu *tematze terapeutiko n*

gl *distanasia n f; obstinación terapéutica n f*

es *distanasia n f; encarnizamiento terapéutico n m; obstinación terapéutica n f*

en *dysthanasia n; therapeutic obstinacy n; therapeutic overzealousness n*

fr *acharnement thérapeutique n m*

pt *obstinação terapêutica n f*

pt [PT] *distanásia n f*

nl *dysthanasie n; medisch zinloos behandelen n; therapeutische hardnekkigheid n; therapeutische verbetenheid n*

ar *عدم الاستجابة للعلاج؛ إطالة عذاب المريض؛ عَصِيٌّ عَلَى الْعِلَاجِ*

TRACTAMENT. Actuació sanitària que té per objectiu prolongar, per tots els mitjans mèdics, la vida d'un pacient que té una malaltia irreversible en fase crítica o una malaltia terminal, la qual no li aporta prou qualitat de vida.

Nota: La denominació *obstinació terapèutica* pren com a referència l'actuació del professional de la salut, mentre que la denominació *distanàsia* pren com a referència la mort.

451 **ofec** *n m*

veg. **dispnea** *n f*

452 **OMS** *n f*

veg. **Organització Mundial de la Salut** *n f*

453 **onada** *n f*

veg. **onada epidèmica** *n f*

454 **onada epidèmica** *n f*

sin. compl. **onada** *n f*

oc *ondada n f; ondada epidemica n f*

eu *olatu n; olatu epidemiko n*

gl *onda n f; onda epidémica n f; vaga n f; vaga epidémica n f*

es *ola n f; ola epidémica n f*

en *epidemic wave n; wave n*

fr *vague n f; vague épidémiologique n f; vague épidémique n f*

pt [PT] *vaga n f; vaga epidémica n f*

pt [BR] *onda epidêmica n f*

nl *besmettingsgolf n; golf n*

ar *موجة وبائية*

EPIDEMIOLOGIA. Augment brusc del nombre de casos d'una malaltia contagiosa en el curs d'una epidèmia que dibuixa una corba en forma d'onada en el gràfic de casos en relació amb el temps o l'espai.

Nota: Durant l'evolució d'una pandèmia, el gràfic pot dibuixar més d'una onada epidèmica de la malaltia, com és el cas de la COVID-19.

455 **OP-101** *n m*

oc *OP-101 n m*

eu *OP-101 n*

gl *OP-101 n m*

es *OP-101 n m*

en *OP-101 n*

fr *OP-101 n m*

pt *OP-101 n m*

nl *OP-101 n*

ar *OP-101 عقار*

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori no esteroïdal en investigació, format per la combinació d'un dendrímer hidroxil conjugat amb N-acetilcisteïna, que s'uneix a macròfags reactius,

allibera la N-acetilcisteïna a l'interior cel·lular i bloca la producció de citocines proinflamatòries.

Nota: L'OP-101 està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

456 **opaganib** *n m*

oc opaganib *n m*
 eu opaganib *n*
 gl opaganib *n m*
 es opaganib *n m*
 en opaganib *n*
 fr opaganib *n m*
 pt [PT] opaganib *n m*
 pt [BR] opaganibe *n m*
 nl opaganib *n*
 ar أوباجانيب

CAS 915385-81-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric i antiinflamatori en investigació que actua com a inhibidor de l'esfingosina-cinasa 2.

Nota: 1. L'opaganib està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *opaganib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

457 **Organització Mundial de la Salut** *n f*

sigla **OMS** *n f*

oc Organizacion Mondiala de la Salut *n f*;
 OMS *n f*
 eu Munduko Osasun Erakundea *n*; MOE *n*
 gl Organización Mundial da Saúde *n f*; OMS *n f*
 es Organización Mundial de la Salud *n f*; OMS *n f*
 en World Health Organization *n*; WHO *n*
 fr Organisation mondiale de la Santé *n f*; OMS *n f*
 pt Organização Mundial de Saúde *n f*; OMS *n f*
 pt [BR] Organização Mundial da Saúde *n f*
 nl Wereldgezondheidsorganisatie *n*; WGO *n*
 ar منظمة الصحة العالمية

EPIDEMIOLOGIA. Organisme de l'Organització de les Nacions Unides que té com a finalitat promoure i gestionar les polítiques de prevenció, promoció i intervenció en salut a escala mundial.

458 **oseltamivir** *n m*

oc oseltamivir *n m*
 eu oseltamibir *n*
 gl oseltamivir *n m*
 es oseltamivir *n m*
 en oseltamivir *n*
 fr oseltamivir *n m*
 pt oseltamivir *n m*; tamiflu *n m*
 pt [BR] fosfato de oseltamivir *n m*
 nl oseltamivir *n*; Tamiflu *n*
 ar أوسيلتاميفير

CAS 196618-13-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor selectiu de les neuraminidases víriques, que evita l'entrada del virus a les cèl·lules no infectades i l'alliberament de partícules víriques de les cèl·lules infectades.

Nota: 1. L'oseltamivir s'empra en el tractament de la grip aviària (H5N1), la grip A (H1N1) i l'enteritis canina produïda per parvovirus. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19 en pacients greus. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *oseltamivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

459 **otilimab** *n m*

oc otilimab *n m*
 eu otilimab *n*
 gl otilimab *n m*
 es otilimab *n m*
 en otilimab *n*
 fr otilimab *n m*
 pt otilimab *n m*
 pt [BR] otilimabe *n m*

nl otilimab *n*

ar أوتيليماب

CAS 1638332-55-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació contra el factor estimulador de colònies de granulòcits i macròfags.

Nota: 1. L'otilimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible antiinflamatori en l'artrosi i l'artritis reumatoide. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *otilimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

TRACTAMENT. Tractament d'oxigenació, per via inhalatòria, indicat en la insuficiència respiratòria i en la malaltia pulmonar obstructiva crònica.

Nota: Les ulleres nasals, les màscares amb reservori i les màscares amb cilindre d'efecte Venturi són els sistemes d'administració d'oxigen més utilitzats en oxigenoteràpia; els dos primers són de baix flux (indicats en la insuficiència respiratòria crònica estable) i el darrer, d'alt flux (indicat en la insuficiència respiratòria aguda o en la malaltia crònica aguditzada).

460 **oxigenació** *n f*

oc oxigenacion *n f*

eu oxigenazio *n*

gl osixenación *n f*

es oxigenación *n f*

en oxygenation *n*

fr oxygénation *n f*

pt oxigenação *n f*

nl zuurstoftoediening *n*

ar أكسجة

TRACTAMENT. Administració d'oxigen amb finalitats terapèutiques.

461 **oxigenoteràpia** *n f*

sin. compl. **tractament amb oxigen** *n m*

oc oxigenoterapia *n f*

eu oxigenoterapia *n*

gl osixenoterapia *n f*; tratamento con osíxeno *n m*

es oxigenoterapia *n f*; terapia con oxígeno *n f*; tratamiento con oxígeno *n m*

en oxygen therapy *n*

fr oxygénothérapie *n f*

pt oxigenoterapia *n f*

pt [PT] tratamento com oxigénio *n m*

nl zuurstofbehandeling *n*; zuurstoftherapie *n*

ar علاج بالأكسجين

P

462 **pacient zero** *n m*
veg. **cas índex** *n m*

463 **pandèmia** *n f*

oc pandèmia *n f*
eu pandemia *n*
gl pandemia *n f*
es pandemia *n f*
en pandemic *n*
fr pandémie *n f*
pt pandemia *n f*
nl pandemie *n*
ar جائحة

EPIDEMIOLOGIA. Epidèmia d'una malaltia transmissible que s'estén a molts països i afecta un nombre molt elevat d'individus.

Nota: Els criteris per a declarar una pandèmia els estableix l'OMS.

464 **pangolí** *n m*

oc pangolin *n m*
eu pangolin *n*
gl pangolín *n m*
es pangolín *n m*
en pangolin *n*; scaly anteater *n*
fr pangolin *n m*
pt pangolim *n m*
nl schubdier *n*
ar حيوان أم قرفة: البينغول

ETIOPATOGENIA. Mamífer de l'ordre dels folídots, de la família dels mànids, d'una longitud aproximada d'1,5 m, escatat des del cap fins a la cua i sense dents, que s'alimenta de formigues i tèrmits gràcies a la seva llengua llarga, estreta i mucosa, que fa servir per a extraure'ls dels nius.

Nota: S'ha apuntat que alguna espècie asiàtica de pangolí podria ser un hoste intermediari en la transmissió del SARS-CoV-2 de les ratapinyades als humans.

465 **pantalla facial** *n f*

sin. compl. **visera de protecció** *n f*
oc pantalha faciau *n f*; visèra de proteccion *n f*
eu aurpegiko pantaila *n*
gl pantalla de protección *n f*; pantalla facial *n f*; viseira de protección *n f*; viseira facial *n f*
es pantalla facial *n f*
en face shield *n*; facial screen *n*; medical face shield *n*
fr écran facial *n m*; visière de protection *n f*; visière médicale *n f*
pt [PT] viseira *n f*; viseira de proteção *n f*
pt [BR] face shield *n m*; protetor facial *n m*
nl gelaatsscherm *n*; gezichtsscherm *n*
ar عازل زجاجي للوجه

PREVENCIÓ. Accessori en forma de visera transparent que serveix per a protegir la cara de l'impacte de partícules externes.

Nota: La pantalla facial per si sola no confereix protecció davant el contagi d'una malaltia per aerosols, com és el cas de la COVID-19.

466 **paràsit** *n m*

oc parasit *n m*
eu parasito *n*
gl parasito *n m*
es parásito *n m*
en parasite *n*
fr parasite *n m*
pt parasita *n m*
nl parasiet *n*
ar طفيل

ETIOPATOGENIA. Organisme que viu temporalment o permanent damunt o dins d'un altre organisme d'una espècie diferent, del qual obté l'aliment necessari per a la seva subsistència sense aportar-li cap benefici a canvi i, sovint, perjudicant-lo.

467 **passaport d'immunitat** *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

468 **passaport immunitari** *n m*
sin. compl. **passaport d'immunitat** *n m*;
passaport immunològic *n m*
oc passapòrt d'immunitat *n m*; passapòrt
immunitari *n m*; passapòrt immunològic *n m*
eu immunitate-pasaporte *n*;
immunitate-ziurtagiri *n*
gl pasaporte de inmunidade *n m*; pasaporte
inmunitario *n m*; pasaporte inmunolòxico *n m*
es certificado de inmunidad *n m*; pasaporte de
inmunidad *n m*; pasaporte inmunitario *n m*;
pasaporte inmunológico *n m*
en immunity certificate *n*; immunity passport *n*;
risk-free certificate *n*
fr passeport d'immunité *n m*;
passeport immunitaire *n m*;
passeport immunologique *n m*
pt certificado de imunidade *n m*
pt [PT] certificado COVID *n m*;
certificado digital COVID *n m*
pt [BR] passaporte da vacina *n m*;
passaporte de imunidade *n m*;
passaporte imunológico *n m*
nl coronacertificaat *n*; coronapaspoort *n*;
immunitetsbewijs *n*; immunitetscertificaat *n*;
immunitetspaspoort *n*; vaccinatiebewijs *n*;
vaccinatiecertificaat *n*; vaccinatiepaspoort *n*
ar جواز سفر تحصين

EPIDEMIOLOGIA. Document atorgat a una persona per una autoritat sanitària o governamental que

acredita la seva condició d'immunitat respecte a una malaltia determinada.

Nota: En el cas de la COVID-19, l'any 2021 la Unió Europea ha posat en marxa el *certificat COVID digital europeu* com a passaport immunitari per a regular la mobilitat i les activitats en el seu territori.

469 **passaport immunològic** *n m*
veg. **passaport immunitari** *n m*

470 **patogen -ògena** *adj*
oc patogèn -a *adj*
eu patogeno *adj*
gl patógeno -a *adj*
es morbigeno -na *adj*; patógeno -na *adj*
en pathogenic *adj*
fr pathogène *adj*
pt [PT] patogénico *adj*
pt [BR] patogênico *adj*
nl pathogeen -gene *adj*; ziekteverwekkend -e *adj*
ar مسببات الأمراض

ETIOPATOGENIA. Dit del microorganisme susceptible de causar una malaltia o alteracions més o menys greus a un organisme.

471 **patogenicitat** *n f*
oc patogenicitat *n f*
eu patogenotasun *n*
gl patoxenicidade *n f*
es patogenicidad *n f*
en pathogenicity *n*
fr pathogénicité *n f*
pt patogenicidade *n f*
nl pathogeniteit *n*; ziekteverwekkend vermogen *n*
ar إمراض

ETIOPATOGENIA. Capacitat que posseeixen els microorganismes per a produir una malaltia, ja sigui espontàniament en animals i en l'espècie humana o bé experimentalment en animals de laboratori.

Nota: La patogenicitat és un atribut general o qualitatiu referit a una espècie de microorganisme determinada, que permet de comparar-la amb altres i es relaciona amb el tipus de malaltia que produeix. Per exemple, l'estafilococ daurat i la neisseria de la meningitis són patògens, mentre que els lactobacils no ho són.

472 **pauta de vacunació** *n f*

sin. **pauta vacunal** *n f*

oc pauta de vacunacion *n f*

eu txertaketa-pauta *n*

gl pauta de vacunación *n f*; pauta vacinal *n f*

es pauta de vacunación *n f*; pauta vacunal *n f*

en immunization schedule *n*;
vaccination schedule *n*

fr schéma de vaccination *n m*;
schéma vaccinal *n m*

pt [PT] calendário de vacinação *n m*;
calendário vacinal *n m*

pt [BR] esquema de vacinação *n m*;
esquema vacinal *n m*

nl vaccinatieprogramma *n*; vaccinatieschema *n*

ar جدول التطعيم

PREVENCIÓ. Règim d'administració d'una vacuna, en relació amb el nombre de dosis i l'interval d'administració de cada dosi.

Nota: La pauta de vacunació inclou tant les dosis de primovacunació com les dosis de record d'una vacuna.

473 **pauta vacunal** *n f*

sin. **pauta de vacunació** *n f*

474 **PCR** *n f*

veg. **reacció en cadena per la polimerasa** *n f*

475 **pemziviptadil** *n m*

oc pemziviptadil *n m*

eu pemzibiptadil *n*

gl pemziviptadil *n m*

es pemziviptadil *n m*

en pemziviptadil *n*

fr pemziviptadil *n m*

pt pemziviptadil *n m*

nl pemziviptadil *n*

ar بيمزيفيتاديل

CAS 1265655-87-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, anàleg del pèptid intestinal vasoactiu, que produeix efectes vasodilatadors.

Nota: 1. El pemziviptadil s'ha orientat cap al tractament de la hipertensió arterial pulmonar. S'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *pemziviptadil* és la forma catalana corresponent a la DCI.

476 **penelló** *n m*

sin. compl. **pernió** *n m*; **perniosi** *n f*

oc engelura *n f*; sabanhon *n m*

eu ospel *n*

gl eritema pernio *n m*; frieira *n f*; perniose *n f*

es sabañón *n m*

en chilblain *n*

fr engelure *n f*

pt eritema pérmio *n m*

pt [PT] frieira *n f*; perniose *n m*

nl perniones *n pl*; perniosis *n*; winterhanden *n pl*;
wintertenen *n pl*; wintervoeten *n pl*

ar شرث

CLÍNICA. Eritema blavós amb tumefacció, habitualment circumscrit, a vegades més difús i poc delimitat, que es presenta principalment en els dits de les mans i dels peus, les orelles, la cara interna dels genolls i les parts laterals de les cuixes i els malucs, ocasionat per l'exposició al fred.

477 **peplòmer** *n m*

sin. **espícula** *n f*

- 478 **període d'incubació** *n m*
 sin. compl. **estadi d'incubació** *n m*;
període de latència *n m*; **període de reacció** *n m*;
període latent *n m*
 oc estadi d'incubacion *n m*; període
 d'incubacion *n m*; període de latència *n m*;
 període de reaccion *n m*; període latent *n m*
 eu latenzia-periodo *n*
 gl fase de incubación *n f*; fase de latencia *n f*;
 período de incubación *n m*;
 período de latencia *n m*
 es fase de incubación *n f*; fase de latencia *n f*;
 período de incubación *n m*;
 período de latencia *n m*
 en incubation period *n*; incubative stage *n*;
 latent period *n*
 fr période d'incubation *n f*; période de latence *n f*
 pt [PT] fase de incubação *n f*;
 período de latência *n m*
 pt [BR] período de incubação *n m*
 nl incubatieperiode *n*; incubatietijd *n*;
 latentieperiode *n*; latentietijd *n*
 ar مرحلة كُمُون؛ مرحلة حضانة؛ فترة حضانة
- EPIDEMIOLOGIA. Temps que transcorre entre l'entrada del germen i l'aparició dels símptomes en el curs d'una malaltia infecciosa.

- 479 **període d'infecció** *n m*
 oc període d'infeccion *n m*
 eu infekzio-periodo *n*
 gl período de infección *n m*
 es periodo de infección *n m*
 en infectious period *n*
 fr période d'infection *n f*
 pt [PT] período de infeçao *n m*
 pt [BR] período de transmissibilidade *n m*
 nl besmettelijke periode *n*; besmettingsduur
n; besmettingstijd *n*; infectieduur *n*;
 infectieperiode *n*; infectietijd *n*
 ar فترة العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Temps en què una persona pot transmetre una malaltia, un cop ha estat infectada per un microorganisme patogen.

Nota: 1. En el cas de la COVID-19, la transmissió de la infecció es pot donar 1-2 dies abans dels símptomes, durant tot el període simptomàtic i fins a 5-6 dies després que els símptomes remetin.

2. Normalment, des que el SARS-CoV-2 infecta una persona fins que apareixen els primers símptomes passen entre 4 i 7 dies, si bé aquest període pot escurçar-se a 2 o 3 dies, depenent de la variant.

- 480 **període de latència** *n m*
 veg. **període d'incubació** *n m*
 481 **període de reacció** *n m*
 veg. **període d'incubació** *n m*
 482 **període latent** *n m*
 veg. **període d'incubació** *n m*
 483 **peritatge mèdic** *n m*
 oc expertesa medicau *n f*; peritatge medicau *n m*
 eu peritutza mediko *n*
 gl peritaxe médica *n f*
 es peritaje médico *n m*
 en medical expertise *n*
 fr expertise médicale *n f*
 pt perícia médica *n f*
 pt [PT] perícia médico-legal *n f*
 nl medische expertise *n*
 ar تقرير طبي

ENTORN SOCIAL. Activitat mèdica, que uneix la medicina i el dret, que s'ocupa de l'avaluació de la pràctica mèdica i de la valoració del dany corporal que ha patit una persona.

- 484 **pernió** *n m*
 veg. **penelló** *n m*

- 485 **perniosi** *n f*
veg. **penelló** *n m*
- 486 **persona de risc per a la COVID-19** *n f*
sin. compl. **persona especialment sensible a la COVID-19** *n f*; **persona vulnerable a la COVID-19** *n f*
oc persona especiaument sensibla ara COVID-19 *n f*;
persona vulnerabla ara COVID-19 *n f*
eu COVID-19arekiko arrisku handiko pertsona *n*;
COVID-19arekiko pertsona zaurgarri *n*
gl persoa de risco para a COVID-19 *n f*;
persoa especialmente sensible á COVID-19 *n f*;
persoa vulnerable á COVID-19 *n f*
es persona de riesgo para la COVID-19 *n f*;
persona especialmente sensible a la COVID-19 *n f*;
persona vulnerable a la COVID-19 *n f*
en COVID-19 high-risk person *n*;
COVID-19 sensitive person *n*;
COVID-19 vulnerable person *n*
fr personne à risque du COVID-19 *n f*;
personne sensible au COVID-19 *n f*;
personne vulnérable au COVID-19 *n f*
pt [PT] pessoa com maior risco de contrair COVID-19 *n f*; pessoa particularmente suscetível à COVID-19 *n f*;
pessoa vulnerável à COVID-19 *n f*
pt [BR] pessoa com maior risco de ter COVID-19 *n f*
nl coronariscopatiënt | coronariscopatiënte *n*;
risicopatiënt | risicopatiënte *n*
ar شخص معرض لخطر الكوفيد ١٩
- ENTORN SOCIAL. Persona que té més vulnerabilitat per infectar-se pel SARS-CoV-2 o per emmalaltir de COVID-19 de manera greu.
- Nota: Per a considerar algú com a persona de risc per a la COVID-19 es tenen en compte diversos factors, entre els quals: tenir 65 anys o més; patir diabetis, hipertensió arterial, obesitat mòrbida o alguna malaltia crònica (de tipus cardiovascular, hepàtic, pulmonar, renal, neurològica o neuromuscular); alguna immunodeficiència congènita o adquirida, o un càncer.
- 487 **persona especialment sensible a la COVID-19** *n f*
veg. **persona de risc per a la COVID-19** *n f*
- 488 **persona vulnerable a la COVID-19** *n f*
veg. **persona de risc per a la COVID-19** *n f*
- 489 **pic de contagis** *n m*
veg. **pic epidèmic** *n m*
- 490 **pic epidèmic** *n m*
sin. compl. **pic de contagis** *n m*
oc pic de contagi *n m*; pic epidemic *n m*
eu gailur epidemiko *n*
gl pico de contaxios *n m*; pico epidémico *n m*
es pico epidémico *n m*
en epidemic peak *n*
fr pic épidémique *n m*
pt [PT] pico de contágio *n m*;
pico epidémico *n m*
pt [BR] pico epidêmico *n m*
nl besmettingspiek *n*; coronapiek *n*
ar ذروة الوباء
- EPIDEMIOLOGIA. Moment de màxima intensitat d'una epidèmia que, gràficament, es representa en el punt més alt de la corba epidèmica.
- 491 **picnocàrdia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*
- 492 **pla de contingència contra la COVID-19** *n m*
oc plan de contingència deuant dera COVID-19 *n m*
eu COVID-19aren aurreko kontingentzia-plan *n*
gl plan de continxencia contra a COVID-19 *n m*
es plan de contingencia frente a la COVID-19 *n m*

en contingency plan for COVID-19 *n*
 fr plan de contingence pour la COVID-19 *n m*
 pt [PT] plano de contingência para a COVID-19 *n m*
 pt [BR] plano de contingência para COVID-19 *n m*
 nl coronanoodplan *n*; noodplan *n*
 ar خطة الطوارئ لمواجهة كوفيد ١٩

ENTORN SOCIAL. Conjunt de procediments i instruccions alternatives a les condicions operatives normals d'una empresa, de manera que se'n permeti el funcionament, malgrat que determinats departaments, seccions, llocs de treball o funcions hagin d'interrompre la seva activitat a causa d'algun incident o per causes alienes a l'organització, en relació amb les restriccions per la pandèmia de COVID-19.

493 **placebo** *n m*

oc placebo *n m*
 eu plazebo *n*
 gl placebo *n m*
 es placebo *n m*
 en placebo *n*
 fr placebo *n m*
 pt placebo *n m*
 nl nepmedicijn *n*; neppil *n*; placebo *n*; schijn geneesmiddel *n*
 ar علاج وهمي؛ علاج تخيلي

CONCEPTES GENERALS. Substància farmacològicament inerta, sense cap principi actiu, preparada amb els mateixos aspecte, gust, olor i forma d'administració que una substància activa, que s'utilitza en la investigació farmacològica per a mesurar per comparació l'acció real d'aquesta substància.

Nota: En farmacologia clínica, s'utilitza per a aconseguir un efecte psicoterapèutic, a fi de diferenciar l'efecte real d'un medicament en assaig de l'efecte degut a la suggestió.

494 **plitidepsina** *n f*

sin. compl. **deshidrodidemnina** *B n f*
 oc desidrodidemnina *B n f*; plitidepsina *n f*
 eu B deshidrodidemnina *n*; plitidepsina *n*
 gl deshidrodidemnina *B n f*; plitidepsina *n f*
 es deshidrodidemnina *B n f*; plitidepsina *n f*
 en dehydrodidemnin *B n*; plitidepsin *n*
 fr dehydrodidemnine *B n f*; plitidepsine *n f*
 pt plitidepsina *n f*
 pt [PT] desidrodidemnina *B n f*
 nl plitidepsin *n*
 ar بليتيدبسين

CAS 137219-37-5

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que atura el creixement cel·lular i indueix l'apoptosi mitjançant la inhibició de la secreció del factor de creixement de l'endoteli vascular.

Nota: 1. La plitidepsina és una didemnina que s'utilitza com a tractament experimental contra diversos tipus de càncer, com el mieloma múltiple. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És un pèptid d'origen natural que s'extreu del tunicat marí *Aplidium albicans*.

2. La denominació *plitidepsina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

495 **pneumònia** *n f*

sin. compl. **mal de costat** *n m*; **pulmonia** *n f*
 oc mau de costat *n m*; paumonia *n f*; pneumonia *n f*
 eu pneumonia *n*
 gl neumonía *n f*; pulmonía *n f*
 es neumonía *n f*; pulmonía *n f*
 en pneumonia *n*
 fr pneumonie *n f*
 pt pneumonia *n f*
 nl longontsteking *n*; pneumonie *n*
 ar التهاب رئوي

CLÍNICA. Inflamació pulmonar aguda, sense participació bronquial, causada per un agent infecció i caracteritzada per l'ocupació dels alvèols per un exsudat que es consolida i dona al pulmó una consistència semblant a la del fetge, que s'associa a una simptomatologia variable, com ara febre alta, cefalea, tos productiva, dispnea i dolor agut i punxant al tòrax.

Nota: Segons la distribució anatòmica de la infecció, la pneumònia es classifica en lobar, lobel·lar i intersticial. La malaltia és produïda per un agent variable segons l'edat del malalt, el lloc on s'ha agafat la malaltia (pot ser per infecció comunitària o infecció hospitalària) i la presència d'una malaltia de base (diabetis, bronquitis crònica, grip, etc.).

- 496 **pneumònia d'aspiració congènita** *n f*
veg. **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*

- 497 **població diana** *n f*
sin. **població objectiu** *n f*

oc poblacion diana *n f*; poblacion objectiu *n f*
eu helburuko populazio *n*
gl poboación albo *n f*; poboación obxectivo *n f*
es población diana *n f*; población objetivo *n f*
en target population *n*
fr groupe cible *n m*; population cible *n f*
pt população-alvo *n f*
nl doelgroep *n*; doelpubliek *n*
ar السكان المستهدفين

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt de persones que són objecte d'estudi en una recerca.

- 498 **població objectiu** *n f*
sin. **població diana** *n f*

- 499 **població sentinella** *n f*

oc poblacion sentinèla *n f*
eu populazio zelatari *n*

gl poboación centinela *n f*
es población centinela *n f*
en sentinel group *n*; sentinel population *n*
fr population sentinelle *n f*
pt [PT] população sentinela *n f*
pt [BR] grupo-sentinela *n m*;
população-sentinela *n f*
nl peilgroep *n*; peilpopulatie *n*
ar سكان تحت المتابعة

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt d'habitants d'una àrea geogràfica o d'un grup de població concrets el monitoratge dels quals permet obtenir informació per a interpretar adequadament la situació epidemiològica d'una determinada malaltia en aquella àrea o grup i actuar en conseqüència.

- 500 **polaina** *n f*

oc polaina *n f*
eu oinetako babes *n*
gl polaina *n f*
es calza *n f*; polaina *n f*
en protective leg cover *n*; shoe cover *n*
fr couvre-chaussure *n m*
pt [PT] polaina *n f*
pt [BR] propés *n m*
nl overlaars *n*; overschoen *n*;
schoenbeschermer *n*; schoenhoes *n*;
schoenovertrek *n*
ar جرابيق

PREVENCIÓ. Cadascuna de les dues fundes protectores que utilitza el personal sanitari per a cobrir-se les sabates i part de les cames quan ha de treballar en zones d'un hospital que requereixen un alt nivell d'asèpsia.

Nota: Les polaines, juntament amb les bates, els davantals, els manegquets, els guants i els casquets, formen part de la roba de l'equip de protecció individual en entorns sanitaris.

501 **policàrdia** *n f*
veg. **taquicàrdia** *n f*

502 **prednisolona** *n f*
oc prednisolona *n f*
eu prednisolona *n f*
gl prednisolona *n f*
es prednisolona *n f*
en prednisolone *n*
fr prednisolone *n f*
pt prednisolona *n f*
nl prednisolon *n*
ar برينيزولون
CAS 50-24-8

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiinflamatori, antial·lèrgic, immunosupressor i antineoplàstic que inhibeix la síntesi de les prostaglandines i dels leucotriens.

Nota: 1. La prednisolona és un glucocorticoide sintètic derivat del cortisol, que s'empra en el tractament de nombroses malalties endocrines, reumàtiques, hematològiques, relacionades amb el col·lagen, dermatològiques, oftàlmiques, respiratòries, gastrointestinals i neoplàstiques. També s'utilitza en processos al·lèrgics i edematosos. És d'origen sintètic.

2. La denominació *prednisolona* és la forma catalana corresponent a la DCI.

503 **prevalença** *n f*
oc prevalència *n f*
eu prebalentzia *n*
gl prevalencia *n f*
es prevalencia *n f*
en prevalence *n*
fr prévalence *n f*
pt prevalência *n f*
nl prevalentie *n*
ar شيوع: انتشار

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones afectades per una malaltia determinada, o exposades a un

factor de risc determinat, en un període de temps concret amb relació al nombre total d'habitants d'una àrea geogràfica o social.

504 **primovacunació** *n f*
sin. compl. **vacunació primària** *n f*
oc primovacunacion *n f*
eu txertaketa primario *n*
gl primovacunación *n f*; vacunación primaria *n f*
es primovacunación *n f*; vacunación primaria *n f*
en primary immunization *n*; primary vaccination *n*; primovaccination *n*
fr primovaccination *n f*; vaccination primaire *n f*
pt vacinação primária *n f*
pt [BR] primo vacinação *n f*
nl primaire immunisatie *n*; primaire vaccinatie *n*; primovaccinatie *n*
ar تطعيم أولي

PREVENCIÓ. Administració de la dosi inicial o del conjunt de dosis inicials d'una vacuna a una persona susceptible amb l'objectiu que adquireixi una immunitat adequada contra la malaltia o les malalties que combat la vacuna.

Nota: Posteriorment a la primovacunació pot ser necessari administrar una o diverses dosis de record, d'acord amb la pauta de vacunació de cada vacuna.

505 **principi de beneficència** *n m*
oc beneficència *n f*; principi de beneficència *n m*
eu ongintza *n*; ongintza-printzipio *n*
gl principio de beneficencia *n m*
es beneficencia *n f*; principio de beneficencia *n m*
en beneficence *n*; principle of beneficence *n*
fr principe de bienfaisance *n m*
pt princípio da beneficência *n m*
pt [BR] beneficência *n f*
nl beginsel van weldoen *n*; principe van weldoen *n*
ar مبدأ الإحسان

TRACTAMENT. Principi segons el qual els professionals de la salut tenen el deure d'oferir l'actuació sanitària que aportí el bé més gran possible a la persona atesa.

Nota: El principi de beneficència és un dels quatre principis fonamentals en què es basa la bioètica, juntament amb el principi de no-maleficència, el principi d'autonomia i el principi de justícia.

506 principi de no-maleficència *n m*

- oc* non-maleficència *n f*;
principi de non-maleficència *n m*
- eu* kalterik ez egiteko printzipio *n*
- gl* principio de non maleficencia *n m*
- es* no maleficencia *n f*;
principio de no maleficencia *n m*
- en* nonmaleficence *n*;
principle of nonmaleficence *n*
- fr* non-malfaisance *n f*;
principe de non-malfaisance *n m*
- pt* princípio da não-maleficência *n m*
- pt* [BR] não maleficência *n f*
- nl* beginsel van niet schaden *n*;
principe van niet schaden *n*
- ar* مبدأ عدم الإيذاء؛ عدم غياب الكفاءة

TRACTAMENT. Principi bioètic que implica l'obligació de no fer mal a les persones ateses.

Nota: 1. El principi de no-maleficència és un dels quatre principis fonamentals en què es basa la bioètica, juntament amb el principi de beneficència, el principi d'autonomia i el principi de justícia.

2. El principi de no-maleficència es basa en la màxima *primum non nocere* ('primer, no fer mal').

507 principi de precaució *n m*

- oc* principi de precaucion *n m*
- eu* zuhurtasun-printzipio *n*
- gl* principio de precaución *n m*
- es* principio de cautela *n m*; principio de precaución *n m*; principio precautorio *n m*

- en* precautionary principle *n*
- fr* principe de précaution *n m*
- pt* princípio da precaução *n m*
- nl* voorzorgsbeginsel *n*
- ar* مبدأ الوقاية؛ مبدأ الحذر

TRACTAMENT. Principi segons el qual s'han de promoure mesures protectores quan se sospita que una acció pot tenir conseqüències adverses per a la salut humana, per als animals o per al medi ambient, encara que no se'n tingui la certesa absoluta des d'un punt de vista científic.

508 priorització *n f*

- oc* priorizacion *n f*
- eu* lehenespen *n*
- gl* priorización *n f*
- es* priorización *n f*
- en* prioritisation *n*; prioritization *n*
- fr* priorisation *n f*
- pt* priorização *n f*
- nl* prioritering *n*; triage *n*
- ar* تحديد الأولوية

TRACTAMENT. Decisió en virtut de la qual es dona atenció preferent a una persona, a una situació o a un tema per davant d'altres, segons determinats valors, oportunitats o preferències.

Nota: 1. En l'atenció sanitària, el professional de la salut hauria de ser conscient de la priorització que fa sovint, la qual hauria de basar-se al màxim possible en el criteri de les diferents necessitats dels pacients.

2. En l'àmbit de la recerca, la priorització entre el que es fa i el que es deixa de fer és ineludible, tenint en compte la necessitat inabastable del coneixement, els recursos limitats i el cost d'oportunitat. No és inhabitual que l'investigador no sigui conscient de les raons de priorització d'una línia de recerca respecte d'altres possibles; ni tampoc és inhabitual que els interessos que dirigeixen aquella priorització no coincideixin amb l'interès comú.

509 **pròdrom** *n m*

oc prodròm *n m*
 eu prodromo *n*
 gl pródromo *n m*
 es pródromo *n m*
 en prodrome *n*
 fr prodrome *n m*
 pt pródromo *n m*
 nl prodromaal verschijnsel *n*; prodroom *n*;
 voorloper *n*
 ar مهبط طائرات مروحية؛ بادرة

CLÍNICA. Senyal precursor d'alguna malaltia.

510 **profilàctica** *n f*

veg. **higiene** *n f*

511 **proteïna C reactiva** *n f*

oc proteïna C reactiva *n f*
 eu proteïna C-erreaktibo *n*
 gl proteïna C reactiva *n f*
 es proteïna C reactiva *n f*
 en C-reactive protein *n*
 fr protéine C réactive *n f*
 pt [PT] proteïna C-reativa *n f*
 pt [BR] proteïna C reactiva *n f*
 nl C-reactief proteïne *n*; CRP *n*
 ar بروتين "سي" التفاعلي

DIAGNÒSTIC. Pentraxina que s'uneix a la fosforilcolina constituent del polisacàrid C dels pneumococs, i actua com a opsonina.

512 **proteïna de l'espícula** *n f*

veg. **proteïna S** *n f*

513 **proteïna espícula** *n f*

veg. **proteïna S** *n f*

514 **proteïna estructural** *n f*

oc proteïna estructural *n f*
 eu egitura-proteïna *n*

gl proteïna estrutural *n f*
 es proteïna estructural *n f*
 en structural protein *n*
 fr protéine structurale *n f*
 pt proteïna estrutural *n f*
 nl structureel eiwit *n*; structureel proteïne *n*
 ar بروتين هيكلية

ETIOPATOGENÈIA. Proteïna la funció principal de la qual és contribuir a donar la forma i l'estructura de les cèl·lules i dels teixits.

515 **proteïna S** *n f*

sin. compl. **proteïna de l'espícula** *n f*;
proteïna espícula *n f*

oc proteïna dera espícula *n f*;
 proteïna espícula *n f*; proteïna S *n f*
 eu S proteïna *n*; spike proteïna *n*
 gl proteïna da espícula *n f*; proteïna espícula *n f*;
 proteïna S *n f*
 es proteïna espiga *n f*; proteïna S *n f*
 en S protein *n*; spike glycoprotein *n*;
 spike protein *n*
 fr protéine S *n f*; protéine spike *n f*
 pt proteïna S *n f*
 pt [PT] proteïna spike *n f*
 pt [BR] proteïna da espícula *n f*;
 proteïna de espícula *n f*
 nl spike-eiwit *n*; stekeleiwit *n*
 ar بروتين "اس"

ETIOPATOGENÈIA. Proteïna transmembrana constituent de les espícules dels coronavirus que conté el domini d'unió al receptor cel·lular i possibilita la fusió de la membrana del virus amb la membrana cel·lular, de manera que l'RNA víric s'allibera dins la cèl·lula infectada.

Nota: La proteïna S és una diana comuna per a anticossos neutralitzants contra els coronavirus. Bona part de les vacunes i fàrmacs contra la COVID-19, ja aprovats o en assaigs clínics en curs, s'adrecen cap a la proteïna S del SARS-CoV-2.

- 516 **prova antigènica** *n f*
veg. **prova d'antígens** *n f*

- 517 **prova d'antígens** *n f*
sin. **test d'antígens** *n m*
sin. compl. **prova antigènica** *n f*
oc pròva antigenica *n f*; tès d'antígens *n m*
eu antigeno-test *n*
gl proba antixénica *n f*; proba de antíxenos *n f*;
test de antíxenos *n m*
es prueba de antígenos *n f*;
test de antígenos *n m*
en Ag test *n*; antigen test *n*
fr test antigénique *n m*
pt [PT] teste de antígeno *n m*
pt [BR] teste de antígeno *n m*
nl antigeen-sneltest *n*; antigeentest *n*; sneltest *n*
ar اختبار المستضدات

DIAGNÒSTIC. Prova de detecció de proteïnes de microorganismes presents en una mostra biològica.

Nota: En el cas de les proves d'antígens per a detectar la infecció pel SARS-CoV-2, es fa servir una mostra nasofaríngia o de saliva recollida amb un escovilló. En uns 10-15 minuts es pot tenir el resultat, amb una fiabilitat propera al 98% i amb un cost menor que altres proves de detecció.

- 518 **prova de mostres agrupades** *n m*
veg. **prova de mostres combinades** *n f*

- 519 **prova de mostres combinades** *n f*
sin. **test per combinació de mostres** *n m*
sin. compl. **prova de mostres agrupades** *n f*;
test per agrupament de mostres *n m*
oc pròva de mòstres agropades *n f*;
pròva de mòstres combinades *n f*;
tèst per agropament de mòstres *n m*;
tèst per combinacion de mòstres *n m*
eu laging-taldekatzte bidezko test *n*; pooling *n*

- gl proba de agrupamento de mostres *n f*;
test de agrupamento de mostres *n m*
es test por agrupamiento *n m*
en pooled sample testing *n*; pooling *n*;
pooling samples *n*
fr poolage *n m*;
regroupement d'échantillons *n m*;
test de groupage d'échantillons *n m*
pt [PT] teste combinado *n m*
pt [BR] teste de amostras combinadas *n m*
nl mengmonster *n*; verzamelmonster *n*
ar اختبار دورفمان؛ اختبار العينة المجمعة

DIAGNÒSTIC. Sistema de cribratge que consisteix a combinar diverses mostres en una única mescla, de manera que es fa una única prova diagnòstica sobre la mostra combinada.

Nota: 1. La prova de mostres combinades es fa servir per a detectar la infecció pel SARS-CoV-2, aplicada a les PCR fetes sobre població asimptomàtica. És útil per a col·lectius de baixa incidència, en què es fa una única PCR d'un conjunt de mostres d'entre 8 i 10 persones. Si el resultat és negatiu, s'entén que totes les persones estan lliures del coronavirus; si resulta positiu, cal repetir la prova individualment a cadascuna de les persones de la mostra.

2. La prova de mostres combinades permet realitzar cribratges més grans a la població en zones de baixa prevalença, fent servir menys reactius, a un cost menor i amb menys ocupació dels laboratoris.

- 520 **prova diagnòstica amb ELISA** *n f*
veg. **prova serològica** *n f*

- 521 **prova diagnòstica amb PCR** *n f*
sin. compl. **prova PCR** *n f*; **test PCR** *n m*
oc pròva diagnostica tamb PCR *n f*
eu PCR bidezko proba diagnostiko *n*;
PCR proba *n*
gl proba diagnòstica con PCR *n f*; proba PCR *n f*;
test PCR *n m*

es prueba de PCR *n f*; prueba de reacción en cadena de la polimerasa *n f*; prueba diagnòstica mediante PCR *n f*; test de PCR *n m*
 en PCR diagnostic test *n*; PCR test *n*; polymerase chain reaction test *n*
 fr test diagnostique par PCR *n m*; test PCR *n m*
 pt teste PCR *n m*
 pt [PT] teste de diagnòstico por PCR *n m*; teste de PCR *n m*
 pt [BR] teste de reação em cadeia da polimerase *n m*
 nl PCR-test *n*; PCR *n*
 ar اختبار تفاعل البلمرة المتسلسل الـ "بي سي آر"
 DIAGNÒSTIC. Prova diagnòstica que, a partir d'una mostra mucosa orofaríngia o nasofaríngia, detecta la presència de material genètic del virus en unes 4 hores mitjançant una PCR.

522 **prova diagnòstica ràpida** *n f*
 veg. **prova ràpida** *n f*

523 **prova immunològica** *n f*
 veg. **prova serològica** *n f*

524 **prova PCR** *n f*
 veg. **prova diagnòstica amb PCR** *n f*

525 **prova ràpida** *n f*
 sin. compl. **prova diagnòstica ràpida** *n f*;
test ràpid *n m*
 oc pròva diagnostica amb immunocromatografia *n f*; pròva ràpida *n f*; tèst ràpid *n m*
 eu test azkar *n*; test laster *n*
 gl proba de fluxo lateral *n f*; proba ràpida *n f*; test ràpid immunocromatogràfic *n m*
 es prueba rápida *n f*; prueba rápida immunocromatogràfica *n f*; test rápido *n m*
 en immunochromatographic rapid test *n*; rapid test *n*

fr test rapide *n m*; test rapide immunochromatographique *n m*
 pt teste rápido *n m*
 pt [PT] teste de diagnòstico rápido *n m*; teste rápido de antígeno *n m*
 nl sneltest *n*
 ar فحص مناعي كروماتوغرافي سريع؛ اختبار سريع

DIAGNÒSTIC. Prova qualitativa de diagnòstic o de cribratge de la COVID-19, en què es detecta mitjançant immunocromatografia la presència d'antígens en una mostra de mucosa orofaríngia o nasofaríngia o la presència d'anticossos en una gota de sang, respectivament, de manera senzilla i en uns 10-15 minuts.

526 **prova serològica** *n f*
 sin. compl. **prova diagnòstica amb ELISA** *n f*;
prova immunològica *n f*; **test immunològic** *n m*;
test serològic *n m*

oc pròva serologica *n f*; tèst serologic *n m*
 eu ELISA bidezko proba diagnostiko *n*; test serologiko *n*
 gl proba diagnòstica con ELISA *n f*; proba inmunoloxica *n f*; proba seroloxica *n f*; test inmunoloxico *n m*; test seroloxico *n m*
 es prueba diagnòstica con ELISA *n f*; prueba inmunológica *n f*; prueba serológica *n f*
 en serologic test *n*; serological test *n*; serum test *n*
 fr épreuve sérologique *n f*; test sérologique *n m*
 pt [PT] teste serológico *n m*; TRAg *n m*
 pt [BR] prova sorológica *n f*; teste sorológico *n m*
 nl serologische test *n*
 ar اختبار مناعي؛ اختبار مصلي

DIAGNÒSTIC. Prova quantitativa de diagnòstic o de cribratge, en què es detecta la presència d'antígens o d'anticossos en la sang, en unes 48-72 hores.

P

Nota: La detecció d'antígens és una prova d'infecció activa, mentre que la detecció d'anticossos és una prova indirecta d'immunitat o de malaltia que està en fase activa o passada.

527 **pulmó de xoc** *n m*
veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

528 **pulmonia** *n f*
veg. **pneumònia** *n f*

529 **punt d'injecció** *n m*
sin. compl. **punt d'inoculació** *n m*
oc punt d'injeccion *n m*; punt d'inoculacion *n m*
eu injekzio-puntu *n*
gl punto de inoculación *n m*;
punto de inyección *n m*
es lugar de inyección *n m*; punto de
inoculación *n m*; punto de inyección *n m*
en injection site *n*; site of injection *n*;
site of inoculation *n*
fr point d'injection *n m*; point d'inoculation *n m*;
site d'injection *n m*
pt [PT] local de injeção *n m*;
ponto de inoculação *n m*
pt [BR] local da aplicação *n m*; local da injeção *n m*
nl injectieplaats *n*
ar مواقع التطعيم؛ مكان الوخز؛ أماكن التطعيم

TRACTAMENT. Punt anatòmic en què s'injecta una vacuna.

530 **punt d'inoculació** *n m*
veg. **punt d'injecció** *n m*

Q

531 **qualitat de vida** *n f*

sigla **QV** *n f*

oc qualitat de vida *n f*; QV *n f*

eu bizi-kalitate *n*; BK *n*

gl calidade de vida *n f*; CV *n f*

es calidad de vida *n f*; CV *n f*

en quality of life *n*; QOL *n*

fr qualité de vie *n f*

pt qualidade de vida *n f*; QdV *n f*

nl levenskwaliteit *n*

ar جودة الحياة

TRACTAMENT. Percepció que té una persona de la seva condició de vida, determinada a partir de l'escala de valors, les aspiracions i les expectatives personals en els diferents àmbits de la vida personal, familiar i social.

Nota: Els àmbits en què s'avalua la qualitat de vida, entre d'altres, són: benestar emocional, relacions interpersonals, benestar material, desenvolupament personal, benestar físic, autodeterminació, inclusió social i drets.

532 **quarantena** *n f*

oc quarantena *n f*

eu berrogeialdi *n*

gl corentena *n f*

es cuarentena *n f*

en quarantine *n*

fr quarantaine *n f*

pt quarentena *n f*

nl quarantaine *n*

ar حَجْر

PREVENCIÓ. Restricció de les activitats de persones o animals sans que han estat en contacte amb una persona o un animal amb una malaltia contagiosa durant la fase en què la malaltia

és transmissible, amb l'objectiu d'evitar-ne la propagació durant el període d'incubació.

Nota: La quarantena pot ser completa o limitada a certes activitats. En el cas de la COVID-19, el període de quarantena pot variar entre 7 i 14 dies a partir del darrer dia d'exposició, segons les circumstàncies.

533 **quarantenar** *v tr*

oc quarantenar *v tr*

eu berrogeialdian jarri *v tr/intr*

gl corentenar *v tr*

es cuarentenar *v tr*

en quarantine, to *v tr*

fr mettre en quarantaine *v tr*;

placer en quarantaine *v tr*

pt ficar em quarentena *v tr*

nl in quarantaine gaan *v intr*

ar يحجر صحيا

PREVENCIÓ. Posar algú en quarantena.

534 **quarantenat -ada** *adj*

oc quarantenat -ada *adj*

eu berrogeialdian jarri *adj*

gl corentenado -a *adj*

es cuarentenado -da *adj*

en quarantined *adj*

fr quarantainé -née *adj*

pt colocado em quarentena *adj*

nl in quarantaine *loc*

ar محجور

PREVENCIÓ. Dit de la persona posada en quarantena.

535 **QV** *n f*

veg. **qualitat de vida** *n f*

R

536 RAC *n f*

veg. **triatge** *n m*

que identifica les característiques pròpies de la infecció pulmonar dels pacients amb COVID-19.

537 radiografia *n f*

oc radiografia *n f*
eu erradiografia *n*
gl radiografía *n f*
es radiografía *n f*
en radiography *n*
fr radiographie *n f*
pt radiografia *n f*
nl radiografie *n*
ar تصوير إشعاعي

DIAGNÒSTIC. Tècnica exploratòria que consisteix a sotmetre un cos o un objecte a l'acció dels raigs X per a obtenir-ne una imatge sobre una superfície sensible, com ara una placa radiogràfica.

538 radiòmica *n f*

oc radiomica *n f*
eu erradiomika *n*
gl radiómica *n f*
es radiómica *n f*
en radiomics *n*
fr radiomique *n f*
pt [PT] radiómica *n f*
pt [BR] radiômica *n f*
nl radiomics *n*; radiomics-beeldanalyse *n*
ar علم الأشعة

DIAGNÒSTIC. Tècnica que aprofita els avenços en les aplicacions d'intel·ligència artificial per a oferir un rendiment més alt en les proves d'imatge clàssiques.

Nota: La radiòmica permet de millorar el diagnòstic de la infecció pel SARS-CoV-2 gràcies a un algorisme

539 rapamicina *n f*

veg. **siròlimus** *n m*

540 raspallet *n m*

veg. **escovilló** *n m*

541 rastreig de contactes *n m*

sin. compl. **recerca de contactes** *n f*

oc recerca de contactes *n f*; tralha de contactes *n f*
eu kontaktuen aztarnari segitze *n*;
kontaktuen jarraipen *n*
gl rastrexo de contactos *n m*;
seguimento de contactos *n m*
es rastreo de contactos *n m*;
seguimiento de contactos *n m*
en contact follow-up *n*; contact tracing *n*;
contact tracking *n*
fr recherche de contacts *n f*;
traçage des contacts *n m*
pt [PT] rastreio de contactos *n m*
pt [BR] rastreamento de contatos *n m*
nl contactonderzoek *n*; contactopvolging *n*;
contacttracering *n*; contacttracing *n*
ar متابعة الأشخاص الذين اتصل بهم حامل

EPIDEMIOLOGIA. Tècnica per a fer el seguiment i tractament de les persones que han tingut contacte estret amb una persona infectada per una malaltia epidèmica, amb la finalitat de frenar la progressió de la malaltia.

Nota: El rastreig de contactes intenta que les persones que han tingut contacte amb persones infectades siguin supervisades durant un cert període de temps i finalment aïllades si s'infecten. En el context d'una epidèmia és fonamental com a mesura de control.

542 **rastrejador de contactes | rastrejadora de contactes** *n m, f*

- oc tralhador de contactes | tralhadora de contactes *n m, f*
 eu aztarnari *n*
 gl rastrexador de contactos | rastrexadora de contactos *n m, f*
 es rastreador de contactos | rastreadora de contactos *n m, f*
 en contact tracer *n*
 fr traceur de contacts | traceuse de contacts *n m, f*
 pt [PT] rastreador | rastreadora *n m, f*
 pt [BR] rastreador de contato | rastreadora de contato *n m, f*
 nl contactonderzoeker | contactonderzoekster *n*; contactopvolger | contactopvolgster *n*
 ar متتبع الأشخاص الذين اتصل بهم حامل

EPIDEMIOLOGIA. Persona que s'encarrega d'entrevistar els contactes estrets d'una persona amb una malaltia infecciosa per a fer-ne el rastreig.

543 **ratapenada** *n f*
 veg. **ratapinyada** *n f*

544 **ratapinyada** *n f*
 sin. **ratpenat** *n m*
 sin. compl. **muriac** *n m*; **muricec** *n m*;
ratapenada *n f*; **voliac** *n m*

- oc arrata-cauda *n f*
 eu saguzar *n*
 gl morcego *n m*; muricego *n m*
 es murciélago *n m*
 en bat *n*
 fr chauve-souris *n f*
 pt morcego *n m*
 nl vleermuis *n*
 ar خفاش

ETIOPATOGENIA. Mamífer volador de l'ordre quiròpters, de mida petita i d'orelles grosses,

amb les ales formades per una membrana que va des de les extremitats anteriors fins a la cua, de costums nocturns i amb capacitat d'orientar-se en la foscor mitjançant l'emissió de vibracions, que té una dieta insectívora.

Nota: Les ratapinyades són un reservori natural de coronavirus. Alguns estudis apunten que pot fer entre 40 i 70 anys que el SARS-CoV-2 infecta aquests mamífers.

545 **ratpenat** *n m*
 sin. **ratapinyada** *n f*

546 **ratpenat de ferradura petit** *n m*

- oc arrata-cauda de herradura petita *n f*
 eu errinolofo txiki *n*; ferra-saguzar txiki *n*
 gl morcego pequeno de ferradura *n m*
 es murciélago de herradura menor *n m*; rinolofo menor *n m*
 en lesser horseshoe bat *n*
 fr petit rhinolophe *n m*
 pt [PT] morcego-de-ferradura-pequeno *n m*
 pt [BR] morcego de ferradura pequeno *n m*
 nl kleine hoefijzerneus *n*; kleine hoefijzerneusvleermuis *n*
 ar خفاش صغير؛ خفاش حدوة الحصان
 nc *Rhinolophus hipposideros*

ETIOPATOGENIA. Ratapinyada molt petita, d'entre 35 i 45 cm, d'orelles doblegades cap endavant i de color marró grisós pel dors i gris o blanc grisós pel ventre, que es distribueix des de l'Europa occidental fins a Àsia central i des d'Europa central fins a l'Àfrica del nord.

Nota: El ratpenat de ferradura petit podria ser l'espècie des de la qual s'hauria transmès el SARS-CoV-2 a l'inici del salt d'espècie que l'ha dut a infectar els éssers humans.

547 **RAV** *n f*
 veg. **reacció adversa a vacuna** *n f*

548 **ravulizumab** *n m*

oc ravulizumab *n m*
 eu errabulizumab *n*
 gl ravulizumab *n m*
 es ravulizumab *n m*
 en ravulizumab *n*
 fr ravulizumab *n m*
 pt ravulizumab *n m*
 pt [BR] ravulizumabe *n m*
 nl ravulizumab *n*
 ar رافيوليزوماب

CAS 1803171-55-2

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac contra la proteïna factor del complement 5 que, potencialment, impedeix la destrucció de glòbuls vermells i la formació de coàguls.

Nota: 1. El ravulizumab és un anticòs monoclonal que s'empra en el tractament de l'hemoglobínúria paroxística nocturna. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *ravulizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

549 **reacció adversa a vacuna** *n f*sigla **RAV** *n f*

oc reaccion adversa ara vacuna *n f*; RAV *n f*
 eu txertoak eragindako ondorio kaltegarri *n*; TOK *n*
 gl reacción adversa a vacuna *n f*; RAV *n f*
 es reacción adversa a vacuna *n f*; RAV *n f*
 en vaccine adverse reaction *n*
 fr réaction indésirable à un vaccin *n f*
 pt reação adversa à vacina *n f*
 pt [PT] RAV *n f*
 nl bijwerking van een vaccin *n*
 ar ردة الفعل العكسية تجاه اللقاح

PREVENCIÓ. Efecte desfavorable atribuïble a l'administració d'una vacuna.

550 **reacció en cadena per la polimerasa** *n f*sigla **PCR** *n f*

oc reaccion en cadia pera polimerasa *n f*; PCR *n f*
 eu polimerasaren kate-erreakzio *n*; PCR *n*
 gl reacción en cadea da polimerase *n f*; PCR *n f*
 es reacción en cadena de la polimerasa *n f*;
 reacción en cadena por la polimerasa *n f*;
 PCR *n f*
 en polymerase chain reaction *n*; PCR *n*
 fr amplification en chaîne par polymérase *n f*;
 réaction de polymérisation en chaîne *n f*;
 réaction en chaîne de la polymérase *n f*;
 ACP *n f*; PCR *n f*
 pt reação em cadeia da polimerase *n f*;
 PCR *n m/f*; RCP *n f*
 nl polymerasekettingreactie *n*; PCR *n*
 ar تفاعل البلمرة المتسلسل

DIAGNÒSTIC. Tècnica de genètica molecular consistent en cicles repetits de separació, associació i síntesi de DNA conduïts per parells d'encebadors orientats recíprocament, que permet copiar i amplificar in vitro seqüències de DNA específiques.

Nota: 1. La PCR és una tècnica comuna en els laboratoris d'investigació mèdica i biològica que permet obtenir grans quantitats d'un fragment determinat de DNA o RNA a partir d'una petita quantitat de material o, fins i tot, d'una sola molècula original. Té una gran varietat d'aplicacions: la clonació d'àcids nucleics per a seqüenciar-los posteriorment, la filogènia basada en el DNA, l'anàlisi funcional de gens, el diagnòstic de trastorns hereditaris, la identificació d'empremtes genètiques i la detecció i el diagnòstic de malalties infeccioses.

2. La sigla *PCR* correspon a l'anglès *polymerase chain reaction* ('reacció en cadena per la polimerasa').

551 **reacció general** *n f*sin. **reacció sistèmica** *n f*

oc reaccion generau *n f*; reaccion sistèmica *n f*
 eu erreakzio orokor *n*; erreakzio sistèmiko *n*

gl reacci3n sist3mica *n f*; reacci3n xeral *n f*
 es reacci3n general *n f*; reacci3n sist3mica *n f*
 en general reaction *n*; systemic reaction *n*
 fr r3action g3n3rale *n f*; r3action syst3mique *n f*
 pt rea333o geral *n f*
 pt [PT] rea333o sist3mica *n f*
 pt [BR] rea333o sist3mica *n f*
 nl systeemreactie *n*; systemische reactie *n*
 ar ردة فعل عامة

CLÍNICA. Reacci3 a una vacuna que afecta tot l'organisme o un o m3s dels seus sistemes.

552 **reacci3 local** *n f*

oc reaccion locau *n f*
 eu erreakzio lokal *n*
 gl reacci3n local *n f*
 es reacci3n local *n f*
 en injection site reaction *n*; local reaction *n*
 fr r3action locale *n f*
 pt rea333o local *n f*
 nl locale reactie *n*; plaatselijke reactie *n*
 ar ردة فعل موضعية

CLÍNICA. Reacci3 a una vacuna que apareix al punt d'injecci3, consistent generalment en una inflamaci3.

553 **reacci3 sist3mica** *n f*

sin. **reacci3 general** *n f*

554 **rebrot epid3mic** *n m*

sin. compl. **rebrotada epid3mica** *n f*

oc rebrot epidemic *n m*; rebrotada epidemica *n f*
 eu berragertze epidemiko *n*
 gl regromo epid3mico *n m*; repunta epid3mica *n f*
 es rebrote epid3mico *n m*
 en new epidemic outbreak *n*; new wave *n*
 fr nouvelle flamb3e 3pid3mique *n f*
 pt [PT] nova vaga epid3mica *n f*;
 novo surto epid3mico *n m*

pt [BR] nova onda epid3mica *n f*;
 novo surto epid3mico *n m*
 nl nieuwe corona-uitbraak *n*; nieuwe uitbraak *n*;
 nieuwe virusuitbraak *n*
 ar عودة تفشي الوباء

EPIDEMIOLOGIA. Brot epid3mic d'una malaltia que es produeix en un territori durant la fase de remissi3 d'una epid3mia d'aquesta mateixa malaltia.

555 **rebrotada epid3mica** *n f*

veg. **rebrot epid3mic** *n m*

556 **recaiguda** *n f*

oc recaiguda *n f*
 eu berriz gaixotze *n*; birgaixotze *n*
 gl racaída *n f*
 es recaída *n f*
 en relapse *n*
 fr rechute *n f*
 pt [PT] recaída *n f*
 pt [BR] recidiva *n f*
 nl hervallen *n*; relaps *n*; terugval *n*
 ar انتكاسة مَرَضِيَّة

CLÍNICA. Represa evolutiva d'una malaltia en el per3ode de convalesc3ncia, quan era aparentment en vies de guarici3.

557 **recepti3, acollida i classificaci3** *n f*

veg. **triatge** *n m*

558 **recerca de contactes** *n f*

veg. **rastreig de contactes** *n m*

559 **recidiva** *n f*

oc recidiva *n f*
 eu errezidiba *n*
 gl recidiva *n f*
 es recidiva *n f*
 en recidivation *n*; recidivism *n*; relapse *n*

fr *récidive* *n f*
 pt [BR] *recidiva* *n f*; *recorrência* *n f*
 nl *recidief* *n*; *recidieve* *n*
 ar انتكاسة مَرَضِيَّة

CLÍNICA. Increment nou d'un símptoma o d'una malaltia després d'una remissió temporal, sense que hi hagi hagut convalsència.

560 **recrudescència** *n f*

oc *recrudescència* *n f*
 eu *larriagotze* *n*
 gl *recrudescencia* *n f*
 es *recrudescencia* *n f*
 en *recrudescence* *n*
 fr *recrudescence* *n f*
 pt *recrudescência* *n f*
 pt [BR] *exacerbação* *n f*
 nl *recrudescentie* *n*
 ar انتكاسة مَرَضِيَّة

CLÍNICA. Exacerbació d'un símptoma o d'una malaltia després d'una remissió temporal, sense que hi hagi hagut convalsència, i que pot produir-se després d'alguns dies o setmanes de remissió.

561 **regdanvimab** *n m*

oc *regdanvimab* *n m*
 eu *erregdanbimab* *n*
 gl *regdanvimab* *n m*
 es *regdanvimab* *n m*
 en *regdanvimab* *n*
 fr *regdanvimab* *n m*
 pt [PT] *regdanvimab* *n m*
 pt [BR] *regdanvimabe* *n m*
 nl *regdanvimab* *n*
 ar رجدانفيماب

CAS 2444308-95-4

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la

superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: El regdanvimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

562 **rehabilitació respiratòria** *n f*

oc *reabilitacion respiratòria* *n f*
 eu *arnas errehabilitazio* *n*
 gl *rehabilitación respiratoria* *n f*
 es *rehabilitación respiratoria* *n f*
 en *respiratory rehabilitation* *n*
 fr *rééducation respiratoire* *n f*
 pt [PT] *reabilitação respiratória* *n f*
 pt [BR] *fisioterapia respiratória* *n f*
 nl *ademhalingsrevalidatie* *n*
 ar إعادة تأهيل الجهاز التنفسي

TRACTAMENT. Maniobres i exercicis per a entrenar els músculs respiratoris amb l'objectiu de millorar la capacitat pulmonar, la dispnea, la tolerància a l'esforç i la qualitat de vida de les persones amb patologies respiratòries.

563 **reinfecció** *n f*

oc *reinfeccion* *n f*
 eu *berrinfekzio* *n*
 gl *reinfección* *n f*
 es *reinfección* *n f*
 en *reinfection* *n*
 fr *réinfection* *n f*
 pt [PT] *reinfeção* *n f*
 pt [BR] *reinfecção* *n f*
 nl *herbesmetting* *n*; *herinfectie* *n*; *re-infectie* *n*
 ar عودة العدوى

CLÍNICA. Infecció nova, en una persona ja infectada per un bacteri o un virus determinat, per una soca o una variant diferent de la mateixa espècie de l'agent infeccios actiu.

564 **remdesivir** *n m*

oc remdesivir *n f*
 eu erremdesibir *n*
 gl remdesivir *n m*
 es remdesivir *n m*
 en remdesivir *n*
 fr remdésivir *n m*
 pt remdesivir *n m*
 nl remdesivir *n*
 ar ريمديسفير

CAS 1809249-37-3

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric que provoca un decrement de la producció d'RNA víric mitjançant la inhibició de l'RNA-polimerasa dirigida per RNA.

Nota: 1. El remdesivir és un anàleg de nucleòtid que s'empra en el tractament de la malaltia de l'Ebola. A l'Estat espanyol i a altres països se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *remdesivir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

565 **rentada de mans** *n f*

veg. **higiene de mans** *n f*

566 **rentat de mans** *n m*

veg. **higiene de mans** *n f*

567 **reservori** *n m*

oc reservòri *n m*
 eu erreserborio *n*; gordailu *n*
 gl reservorio *n m*
 es reservorio *n m*
 en reservoir *n*
 fr réservoir *n m*
 pt reservatório *n m*
 nl reservoir *n*
 ar مكنن؛ مستودع

ETIOPATOGENIA. Organisme, teixit o cèl·lula que actua com a dipòsit on un agent infeccios es manté en estat de latència o en condicions de resistència.

Nota: Per exemple, en el cas de la COVID-19, les ratapinyades es comporten com un reservori natural per als coronavirus.

568 **respiració artificial** *n f*

sin. compl. **ventilació mecànica** *n f*

oc respiracion artificiau *n f*; respiracion assistida *n f*
 eu arnasketa artifizial *n*; arnasketa lagundu *n*; arnasketa mekaniko *n*
 gl respiración artificial *n f*
 es respiración artificial *n f*; respiración asistida *n f*; ventilación mecánica *n f*
 en artificial respiration *n*; assisted ventilation *n*; mechanical ventilation *n*
 fr respiration artificielle *n f*
 pt respiração artificial *n f*
 pt [BR] respiração assistida *n f*; suporte ventilatório *n m*; suporte ventilatório artificial *n m*; ventilação mecânica *n f*
 nl ademhalingsondersteuning *n*; beademing *n*; kunstmatige beademing *n*; mechanische beademing *n*
 ar تنفس صناعي

TRACTAMENT. Substitució de la funció pulmonar, manualment o amb un aparell, quan la respiració és insuficient per al manteniment de la vida.

Nota: La respiració artificial pot ser controlada, quan se supleix totalment la funció ventilatòria, o assistida, quan el pacient pot mantenir un cert grau de funció espontània.

569 **respirador** *n m*

oc respirador *n m*
 eu arnagailu *n*
 gl respirador *n m*
 es respirador *n m*
 en ventilator *n*
 fr insufflateur *n m*; respirateur *n m*
 pt [PT] ventilador *n m*
 pt [BR] ventilador mecânico *n m*

nl beademingsapparaat *n*;
beademingsmachine *n*; beademingstoestel *n*
ar جهاز تنفس

TRACTAMENT. Aparell utilitzat per a proporcionar una respiració artificial mecànica.

Nota: L'oxigenació proveïda per un respirador pot ser no invasiva, si s'administra mitjançant una màscara, o invasiva si es fa servir una intubació endotraqueal.

570 **resposta immunitària** *n f*

oc resposta immunitària *n f*
eu erantzun immunitario *n*
gl resposta inmunitaria *n f*
es respuesta inmunitaria *n f*
en immune response *n*
fr réponse immunitaire *n f*
pt [PT] resposta imunitária *n f*
pt [BR] resposta imune *n f*
nl immuniteitsreactie *n*; immuunrespons *n*
ar استجابة مناعية

ETIOPATOGENIA. Reacció d'un organisme contra la presència de substàncies estranyes vehiculada per les cèl·lules i les molècules del sistema immunitari.

Nota: La resposta immunitària comporta el reconeixement de les substàncies pròpies i la detecció i destrucció de les substàncies estranyes.

571 **retrovirus** *n m*

oc retrovirus *n m*
eu erretrobirus *n*
gl retrovirus *n m*
es retrovirus *n m*
en retrovirus *n*
fr rétrovirus *n m*
pt retrovírus *n m*
nl retrovirus *n*
ar فيروسات قهقرية
nc Retroviridae

ETIOPATOGENIA. Família de virus amb RNA monocatenari, de simetria icosaèdrica i forma esfèrica, amb un diàmetre de 80 a 100 nm, amb embolcall, la replicació dels quals inclou una etapa de transcripció inversa.

572 **revaccinació** *n f*
veg. **revacunació** *n f*

573 **revacunació** *n f*
sin. compl. **revaccinació** *n f*

oc revaccinacion *n f*; revacunacion *n f*
eu birtxertaketa *n*
gl revacunación *n f*
es revacunación *n f*
en revaccination *n*
fr revaccination *n f*
pt revacinação *n f*
nl herhaalvaccinatie *n*; revaccinatie *n*
ar إعادة التطعيم

PREVENCIÓ. Administració a una persona d'una vacuna que ja li havia estat administrada en primovacunació.

574 **ribavirina** *n f*

oc ribavirina *n f*
eu erribabirina *n*
gl ribavirina *n f*
es ribavirina *n f*
en ribavirin *n*
fr ribavirine *n f*
pt ribavirina *n f*
nl ribavirine *n*
ar ريبافيرين

CAS 36791-04-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric anàleg de nucleòsid que interfereix en la síntesi de DNA i RNA.

Nota: 1. La ribavirina és emprada en el tractament de les infeccions per virus sincicial respiratori, de l'hepatitis C crònica, de la febre hemorràgica amb síndrome renal i de

la febre de Lassa. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ribavirina* és la forma catalana corresponent a la DCI.

575 **ritonavir** *n m*

oc ritonavir *n m*

eu erritonabir *n*

gl ritonavir *n m*

es ritonavir *n m*

en ritonavir *n*

fr ritonavir *n m*

pt ritonavir *n m*

nl ritonavir *n*

ar ريتونافير

CAS 155213-67-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiretroviral que inhibeix les proteases 1 i 2 del virus de la immunodeficiència humana.

Nota: 1. El ritonavir s'empra, juntament amb altres fàrmacs antiretrovirals, en el tractament de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana 1. També és un potent inhibidor del citocrom P450 3A, de manera que pot interaccionar amb el metabolisme d'altres fàrmacs i elevar-ne les concentracions plasmàtiques. Se n'ha suggerit l'ús, en associació amb l'ASC09 (ASC09F), el lopinavir o el nirmatrelvir, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ritonavir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

576 **RNA** *n m*

veg. **àcid ribonucleic** *n m*

577 **RNA missatger** *n m*

sin. compl. **ARN missatger** *n m*

sigla **ARNm** *n m*; **mRNA** *n m*

oc RNA messatgèr *n m*

eu azido erribonukleiko mezulari *n*;
RNA mezulari *n*; RNAm *n*

gl ARN mensaxeiro *n m*; RNA mensaxeiro *n m*;
ARNm *n m*; mRNA *n m*

es ácido ribonucleico mensajero *n m*;
ARN mensajero *n m*; ARNm *n m*

en messenger ribonucleic acid *n*;
messenger RNA *n*; mRNA *n*

fr acide ribonucléique messenger *n m*;
ARN messenger *n m*; ARNm *n m*

pt ARN mensageiro *n m*;
RNA mensageiro *n m*; ARNm *n m*; mRNA *n m*;
RNAm *n m*

pt [BR] ácido ribonucleico mensageiro *n m*

nl boodschapper-RNA *n*; messenger-RNA *n*;
mRNA *n*

ar الحمض النووي الريبوزي الناقل

ETIOPATOGENIA. Àcid ribonucleic que conté la informació genètica en forma de codó o triplet de nucleòtids que determina la seqüència d'aminoàcids d'una proteïna.

578 **ruxolitinib** *n m*

oc ruxolitinib *n m*

eu erruxolitinib *n*

gl ruxolitinib *n m*

es ruxolitinib *n m*

en ruxolitinib *n*

fr ruxolitinib *n m*

pt [PT] ruxolitinib *n m*

pt [BR] ruxolitinibe *n m*

nl ruxolitinib *n*

ar روكسوليتينيب

CAS 941678-49-5

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i antineoplàstic que inhibeix de forma selectiva les cinases JAK1 i JAK2.

Nota: 1. El ruxolitinib s'empra en el tractament de la mielofibrosi i la policitemia vera. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *ruxolitinib* és la forma catalana corresponent a la DCI.

S

579 salt d'espècie *n m*

- oc saut d'espèce *n m*
- eu espezie-jauzi *n*
- gl salto de especie *n m*
- es salto de especie *n m*
- en species jump *n*
- fr saut d'espèce *n m*
- pt [PT] salto entre espécies *n m*;
transmissão interespecies *n f*
- pt [BR] salto de espécie *n m*
- nl oversprong *n*
- ar تجاوز النوع

ETIOPATOGENIA. Pas d'un agent infecció des d'un reservori fins a un hoste nou.

Nota: Quan el salt d'espècie és entre un animal i un ésser humà es dona la zoonosi.

580 salut en el treball *n f*

sin. compl. **salut laboral** *n f*

- oc salut en treball *n f*; salut laborau *n f*
- eu lan-osasun *n*
- gl saúde laboral *n f*; saúde no traballo *n f*
- es salud en el trabajo *n f*; salud laboral *n f*
- en occupational health *n*
- fr santé au travail *n f*
- pt saúde ocupacional *n f*
- pt [PT] medicina do trabalho *n f*
- pt [BR] saúde do trabalhador *n f*
- nl arbeidsgezondheid *n*;
gezondheid op het werk *n*
- ar صحة مهنية

ENTORN SOCIAL. Estat de benestar físic, psíquic i social dels treballadors en relació amb el seu lloc de treball i amb les condicions de l'entorn laboral.

581 salut laboral *n f*

veg. **salut en el treball** *n f*

582 salut pública *n f*

- oc salut publica *n f*; sanitat *n f*
- eu osasun publiko *n*
- gl saúde pública *n f*
- es salud pública *n f*; sanidad *n f*
- en public health *n*; public health services *n*
- fr santé publique *n f*
- pt [PT] serviço nacional de saúde *n m*
- pt [BR] saúde pública *n f*
- nl volksgezondheid *n*
- ar صحة عامة

EPIDEMIOLOGIA. Conjunt d'accions col·lectives de la societat que assegurin les condicions de salut de la població.

Nota: La salut pública inclou les polítiques, els programes, els dispositius i els serveis posats en marxa per la societat amb el propòsit de promoure, protegir i restaurar col·lectivament la salut de les persones i de les comunitats, pertanyin o no al sistema sanitari.

583 sanitarització *n f*

- oc sanitarizacio *n f*
- eu sanitarizazio *n*
- gl sanitarización *n f*
- es sanitarización *n f*
- en sanitization *n*
- fr assainissement *n m*
- pt uso de locais ou espaços públicos
para fins sanitários *n m*
- nl omvorming tot sanitaire ruimte *n*
- ar إصفاء النظام الصحي

ENTORN SOCIAL. Convertir un espai en un lloc sanitari, especialment un espai públic que habitualment té un altre ús.

Nota: Poden ser objecte de sanitarització espais com ara un pavelló esportiu, una biblioteca, una sala per a

activitats culturals, un hotel, etc., els quals han de complir una sèrie de requisits higiènics i sanitaris preestablerts.

584 **sarilumab** *n m*

oc sarilumab *n m*
 eu sarilumab *n*
 gl sarilumab *n m*
 es sarilumab *n m*
 en sarilumab *n*
 fr sarilumab *n m*
 pt [PT] sarilumab *n m*
 pt [BR] sarilumabe *n m*
 nl sarilumab *n*
 ar ساريلوماب

CAS 1189541-98-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que inhibeix el receptor de la interleucina 6.

Nota: 1. El sarilumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'emptra, combinat amb metotrexat, en el tractament de l'artritis reumatoide en pacients que presenten intolerància a altres tractaments. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *sarilumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

585 **SARS** *n f*

veg. **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*

586 **SARS-CoV** *n m*

veg. **coronavirus associat a la SARS** *n m*

587 **SARS-CoV-2** *n m*

veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*

588 **SDRA** *n f*

veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

589 **sedació** *n f*

oc sedacion *n f*
 eu sedazio *n*

gl sedación *n f*

es sedación *n f*

en sedation *n*

fr sédation *n f*

pt sedação *n f*

nl sedatie *n*

ar تخدير

TRACTAMENT. Disminució de l'estat de consciència d'una persona mitjançant l'administració de fàrmacs.

Nota: La sedació pot tenir diversos graus, segons l'estat del pacient i el propòsit terapèutic o pal·liatiu.

590 **selinexor** *n m*

oc selinexor *n m*
 eu selinexor *n*
 gl selinexor *n m*
 es selinexor *n m*
 en selinexor *n*
 fr selinexor *n m*
 pt selinexor *n m*
 nl selinexor *n*
 ar سيلينكسور

CAS 1393477-72-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac inhibidor selectiu de l'exportació nuclear, mitjançant la inhibició de l'exportina 1, que bloca el transport de diverses proteïnes relacionades amb el creixement de cèl·lules canceroses i provoca l'aturada del cicle cel·lular i la inducció de l'apoptosi.

Nota: 1. El selinexor s'emptra en el tractament del mieloma múltiple, en combinació amb la dexametasona. Està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *selinexor* és la forma catalana corresponent a la DCI.

591 **semiologia** *n f*

veg. **simptomatologia** *n f*

592 **sèpsia** *n f*

oc sepsia *n f*
 eu sepsi *n*
 gl sepse *n f*; sepsia *n f*
 es sepsis *n f*
 en sepsis *n*
 fr sepsie *n f*
 pt [PT] sepsia *n f*
 pt [BR] sepse *n f*
 nl sepsis *n*
 ar إتان

CLÍNICA. Disfunció orgànica potencialment mortal causada per una resposta desregulada de l'hoste a una infecció.

Nota: Encara que la sèpsia es presenta sovint clínicament amb una resposta inflamatòria i leucocitosi, actualment es considera que va associada sempre a una fallida orgànica per alteracions de la perfusió d'òrgans vitals.

593 **seqüela** *n f*

oc seqüèla *n f*
 eu ondorio *n*; sekuela *n*
 gl secuela *n f*
 es secuela *n f*
 en sequel *n*
 fr séquelle *n f*
 pt sequela *n f*
 nl gevolg *n*; naverschijsel *n*
 ar تبعات؛ آثار

CLÍNICA. Alteració funcional o orgànica, amb tendència a persistir, que apareix com a conseqüència d'una malaltia, un traumatisme, una intervenció quirúrgica o un tractament mèdic.

594 **serologia** *n f*

oc serologia *n f*
 eu serologia *n*
 gl seroloxía *n f*

es serología *n f*
 en serology *n*
 fr sérologie *n f*
 pt [PT] serologia *n f*
 pt [BR] sorologia *n f*
 nl serologie *n*
 ar علم الأمصال

DIAGNÒSTIC. Branca de la immunologia que estudia les reaccions dels antígens amb els anticossos i que s'ocupa del diagnòstic de malalties mitjançant l'estudi in vitro de les reaccions antigen-anticòs.

595 **seroprevalença** *n f*

oc seroprevalença *n f*
 eu seroprebalentzia *n*
 gl seroprevalencia *n f*
 es seroprevalencia *n f*
 en seroprevalence *n*
 fr séroprévalence *n f*
 pt [PT] seroprevalência *n f*
 pt [BR] soroprevalência *n f*
 nl seroprevalentie *n*; serumprevalentie *n*
 ar انتشار مصلي

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones seropositives respecte a un antigen concret amb relació al nombre total de persones a les quals s'ha realitzat una prova serològica.

596 **seroteràpia** *n f*

oc seroterapia *n f*
 eu seroterapia *n*
 gl seroterapia *n f*
 es seroterapia *n f*
 en serotherapy *n*
 fr sérothérapie *n f*
 pt [PT] seroterapia *n f*
 pt [BR] soroterapia antiveneno *n f*

nl serotherapie *n*

ar علاج مصلي

TRACTAMENT. Tractament d'una malaltia infecciosa mitjançant l'administració d'un antisèrum, que pot conferir immunització passiva.

597 **serotip** *n m*

sin. compl. **serotipus** *n m*; **serovar** *n m*

oc serotip *n m*; serotipe *n m*; serovar *n m*

eu serotipo *n*

gl serotipo *n m*; serovar *n m*

es serotipo *n m*

en serotype *n*; serovar *n*

fr sérotype *n m*; sérovar *n m*;
type sérologique *n m*

pt [PT] serotipagem *n f*; serótipo *n m*

pt [BR] sorotipo *n m*

nl serotype *n*; serovar *n*

ar نمط مصلي

ETIOPATOGENÈIA. Categoria taxonòmica subespecífica que s'aplica a les soques d'un microorganisme que presenten característiques antigèniques distintives.

Nota: La denominació *serotip* i els sinònims *serotipus* i *serovar* deriven del fet que, inicialment, per a identificar les diferents soques de microorganismes s'usaven antisèrums específics.

598 **serotipus** *n m*

veg. **serotip** *n m*

599 **serovar** *n f*

veg. **serotip** *n m*

600 **servei d'atenció de salut a domicili** *n m*

veg. **atenció domiciliària** *n f*

601 **servei de prevenció** *n m*

oc servici de prevencion *n m*

eu prebentzio-zerbitzu *n*

gl servizo de prevención *n m*

es servicio de prevención *n m*

en prevention service *n*

fr service de prévention *n m*

pt serviço de prevenção *n m*

nl preventieafdeling *n*; preventiedienst *n*

ar خدمة الوقاية

ENTORN SOCIAL. Conjunt de mitjans materials i humans necessaris per a dur a terme activitats preventives en un centre de treball amb l'objectiu de garantir la protecció de la salut i la seguretat a la feina.

602 **signe** *n m*

oc signe *n m*

eu zeinu *n*

gl sinal *n m*

es signo *n m*

en sign *n*

fr signe *n m*

pt sinal *n m*

ar علامة؛ إشارة

CLÍNICA. Manifestació objectiva que evidencia l'existència d'una malaltia i que constitueix un factor de diagnòstic i de pronòstic.

Nota: Convencionalment, es distingeix el *signe*, anomalia objectivable, del *síntoma*, anomalia subjectiva només percebuda pel malalt mateix.

603 **siltuximab** *n m*

oc siltuximab *n m*

eu siltuximab *n*

gl situximab *n m*

es siltuximab *n m*

en siltuximab *n*

fr siltuximab *n m*

pt [PT] siltuximab *n m*

pt [BR] siltuximabe *n m*

nl siltuximab *n*

ar سيلتوكسيماب

CAS 541502-14-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic i immunomodulador que inhibeix la interleucina 6 mitjançant la formació de complexos d'alta afinitat.

Nota: 1. El siltuximab és un anticòs monoclonal quimèric que s'emptra en el tractament de la malaltia de Castleman multicèntrica en pacients que són negatius per al virus de la immunodeficiència humana i l'herpesvirus humà 8. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *siltuximab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

604 **síntoma** *n m*

oc simptòma *n m*
 eu sintoma *n*
 gl síntoma *n m*
 es síntoma *n m*
 en symptom *n*
 fr symptôme *n m*
 pt sintoma *n m*
 nl symptoom *n*; ziektesymptoom *n*;
 ziekteverschijnsel *n*
 ar عَرَض

CLÍNICA. Manifestació subjectiva percebuda pel pacient que indica la possible existència d'una malaltia.

Nota: Convencionalment, es distingeix el *síntoma*, anomalia només percebuda pel malalt mateix, del *signe*, anomalia objectivable.

605 **simptomatologia** *n f*

sin. compl. **semiologia** *n f*
 oc semiologia *n f*; simptomatologia *n f*
 eu semiologia *n*
 gl semioloxía *n f*; sintomatoloxía *n f*
 es semiología *n f*
 en semeiology *n*; semiology *n*
 fr séméiologie *n f*; sémiologie *n f*

pt simptomatologia *n f*
 pt [PT] semiologia *n f*
 nl semiologie *n*; symptomatologie *n*
 ar علم دراسة الأعراض

CLÍNICA. Conjunt dels símptomes d'una malaltia o d'un malalt.

606 **sincropèxia** *n f*
 veg. **taquicàrdia** *n f*

607 **sindèmia** *n f*

oc sindemia *n f*
 eu sindemia *n*
 gl sindemia *n f*
 es sindemia *n f*
 en syndemics *n*
 fr syndémie *n f*
 pt sindemia *n f*
 nl syndemie *n*
 ar تلازم وبائين أو أكثر في آن معاً

EPIDEMIOLOGIA. Epidèmia caracteritzada per la coexistència de dues o més malalties que interaccionen de manera sinèrgica i produeixen una càrrega excessiva de malaltia en una població.

608 **síndrome del destret respiratori agut** *n f*
 veg. **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

609 **síndrome del destret respiratori de l'adult** *n f*

sin. compl. **destret respiratori de l'adult** *n m*;
pulmó de xoc *n m*; **síndrome del destret respiratori agut** *n f*
 sigla **SDRA** *n f*
 oc destret respiratòri der adult *n f*; paumon de chòc *n m*; sindròme deth destret respiratòri der adult *n f*
 eu helduaren arnas distresaren sindrome *n*;
 HADS *n*

gl pulmón de choque *n m*; síndrome de dificultad respiratoria aguda *n f*; síndrome de desconforto respiratorio agudo *n f*; síndrome de desconforto respiratorio do adulto *n f*; SDRA *n f*

es pulmón de shock *n m*; síndrome de dificultad respiratoria aguda *n m*; síndrome de dificultad respiratoria del adulto *n m*; síndrome de distrés respiratorio agudo *n m*; SDRA *n m*

en acute respiratory distress syndrome *n*; adult respiratory distress syndrome *n*; respiratory distress syndrome *n*; shock lung *n*; ARDS *n*

fr détresse respiratoire de l'adulte *n f*; syndrome de détresse respiratoire *n m*; syndrome de détresse respiratoire aiguë *n m*; syndrome de détresse respiratoire de l'adulte *n m*; SDRA *n m*

pt [PT] síndrome de dificuldade respiratória aguda *n f*; síndrome de dificuldade respiratória do adulto *n f*; SDRA *n f*

pt [BR] síndrome da angústia respiratória aguda *n f*; síndrome de angústia respiratória aguda *n f*; síndrome de angústia respiratória do adulto *n f*; SARA *n f*

nl acuut ademhalingsnoodsyndroom *n*; shocklong *n*; ARDS *n*

ar متلازمة الضائقة التنفسية لدى البالغين

CLÍNICA. Síndrome pulmonar, d'etiologia molt diversa, originada per un augment de la permeabilitat dels capil·lars pulmonars, caracteritzada per una insuficiència respiratòria molt greu, per infiltrats pulmonars bilaterals i difusos i per una disminució extrema de la distensibilitat dels pulmons, en absència de fallida ventricular esquerra.

610 **síndrome del destret respiratori del nadó** *n f*
sin. compl. **destret respiratori del nadó** *n m*;
displàsia alveolar congènita *n f*;
pneumònia d'aspiració congènita *n f*

oc destret respiratòri deth mainatjon *n f*;
sindròme deth destret respiratòri idiopatica deth mainatjon *n f*; displasia alveolar congenita *n f*; sindròme deth destret respiratòri en mainatjon *n f*

eu jaioberriaren arnas distresaren sindrome *n*

gl desconforto respiratorio neonatal *n m*;
displasia alveolar conxénita *n f*; síndrome de dificultad respiratoria neonatal *n f*; síndrome de desconforto respiratorio neonatal *n f*

es displasia alveolar congénita *n f*; distrés respiratorio neonatal *n m*; síndrome de dificultad respiratoria del recién nacido *n m*; síndrome de dificultad respiratoria neonatal *n m*; síndrome de distrés respiratorio neonatal *n m*

en idiopathic respiratory distress of newborn *n*; neonatal respiratory distress syndrome *n*; respiratory distress syndrome of newborn *n*

fr détresse respiratoire néonatale *n f*; dysplasie alvéolaire congénitale *n f*; syndrome de détresse respiratoire du nouveau-né *n m*

pt [PT] síndrome de dificuldade respiratória neonatal *n f*

pt [BR] síndrome da angústia respiratória em recém-nascidos *n f*; síndrome do desconforto respiratória do recém-nascido *n f*; SDR-RN *n f*

nl aangeboren alveolaire dysplasie *n*; ademhalingsnoodsyndroom bij pasgeborenen *n*

ar خلل التنسج السنخي الخلقي
ضيق التنفس عند حديثي الولادة

CLÍNICA. Síndrome pulmonar amb un quadre d'insuficiència respiratòria, d'etiologia molt diversa, que es dona en nadons, més freqüentment en

nadons prematurs, en infants de mare diabètica i en nascuts per cesària, i a vegades sense cap factor predisposant aparent.

611 **síndrome post COVID-19** *n f*
veg. **COVID-19 persistent** *n f*

612 **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*
sigla **SARS** *n f*; **SRAG** *n f*

oc síndrom respiratòri agut grèu *n m*; SARS *n m*

eu arnas síndrome akutu larri *n*; ASAL *n*; SARS *n*

gl síndrome respiratoria aguda grave *n f*;
SARS *n f*; SRAG *n f*

es síndrome respiratorio agudo grave *n m*;
SARS *n m*; SRAG *n m*

en severe acute respiratory syndrome *n*; SARS *n*

fr SRAS *n m*; syndrome respiratoire aigu
grave *n m*; syndrome respiratoire aigu
sévère *n m*; SARS *n m*; SRAG *n m*

pt síndrome respiratória aguda grave *n f*;
SARS *n f*

pt [BR] pneumonia por coronavírus SARS-CoV *n f*;
síndrome respiratória aguda *n f*; SRAG *n f*

nl ernstig acuut ademhalingsyndroom *n*;
ernstig acuut respiratoir syndroom *n*; SARS *n*

ar سراس؛ المتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel SARS-CoV, que es manifesta amb febre alta, tos seca, cefalees i miàlgies, de vegades amb diarrea, i que pot derivar en una pneumònia greu.

Nota: 1. La síndrome respiratòria aguda greu es transmet principalment per contacte amb les gotetes respiratòries que genera una persona portadora del virus quan parla, tus o esternuda.

2. La sigla SARS prové de la denominació anglesa *severe acute respiratory syndrome* i té un caràcter pràcticament internacional. La sigla SRAG és la corresponent a la denominació catalana.

613 **síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà** *n f*
sigla **MERS** *n f*

oc síndrom respiratòri d'Orient Mieï *n m*;
MERS *n m*; SROM *n m*

eu Ekialde Hurbileko arnas sindrome *n*; EHAS *n*;
MERS *n*

gl síndrome respiratoria de Oriente Medio *n f*;
MERS *n f*

es síndrome respiratorio de Oriente Medio *n m*;
MERS *n m*; SROM *n m*

en Middle East respiratory syndrome *n*; MERS *n*

fr syndrome respiratoire du Moyen-Orient *n m*;
MERS *n m*; SRMO *n m*

pt síndrome respiratória
do Médio Oriente *n f*; MERS *n f*

pt [BR] síndrome respiratória
do Oriente Médio *n f*

nl ademhalingsyndroom van het Midden-
Oosten *n*; MERS-CoV-infectie *n*;
Midden-Oosten ademhalingsyndroom *n*;
Midden-Oosten respiratoir syndroom *n*;
respiratoir syndroom van het Midden-Oosten *n*;
MERS *n*

ar متلازمة الشرق الأوسط التنفسية

CLÍNICA. Malaltia respiratòria causada pel MERS-CoV, que es manifesta amb febre, tos, pneumònia, dificultat respiratòria i afectació renal, i que presenta una mortalitat alta.

614 **siròlimus** *n m*
sin. compl. **rapamicina** *n f*

oc siròlimus *n m*

eu sirolimus *n*

gl rapamicina *n f*; sirólimus *n m*

es rapamicina *n f*; sirolimús *n m*; sirólimus *n m*

en rapamycin *n*; sirolimus *n*

fr rapamycine *n f*; sirolimus *n m*

pt rapamicina *n f*; sirolimus *n m*

nl rapamicine *n*; sirolimus *n*

ar سيروليموس

CAS 53123-88-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunosupressor que inhibeix la proteïna-cinasa mTOR i interfereix en la senyalització de la interleucina 2, de manera que evita la proliferació dels limfòcits.

Nota: 1. El siròlimus es fa servir per a evitar el rebuig en trasplantaments de ronyó i per a recobrir endopròtesis cardíacques i evitar que es produeixi reestenosi. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament tant de la síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà com de la COVID-19. És d'origen natural, derivat de l'*Streptomyces hygroscopicus*, i també biotecnològic.

2. La denominació *siròlimus* és la forma catalana corresponent a la DCI.

615 **soca** *n f*

oc soca *n f*
eu andui *n*
gl cepa *n f*
es cepa *n f*
en strain *n*
fr souche *n f*
pt cepa *n f*
nl stam *n*
ar سلالة

ETIOPATOGENÈIA. Variant genèticament estable d'un virus que difereix de la variant tipus de referència per a aquest virus en algun tret que li confereix un fenotip d'infecció significativament diferent i observable.

616 **socialització** *n f*

oc socializacion *n f*
eu soziaziazio *n*
gl socialización *n f*
es socialización *n f*
en socialization *n*
fr socialisation *n f*
pt socialização *n f*

nl socialisatie *n*; vermaatschappelijking *n*
ar تنشئة

ENTORN SOCIAL. Procés d'aprenentatge mitjançant el qual l'ésser humà interioritza les maneres de pensar, de sentir i d'actuar que són pròpies del medi sociocultural al qual pertany.

Nota: Amb la pandèmia de COVID-19, moltes persones han experimentat canvis en la socialització, com a conseqüència dels confinaments, les desescalades i les mesures de contenció que s'han anat succeint al llarg del temps.

617 **sonda** *n f*

sin. compl. **sonda molecular** *n f*

oc sonda *n f*; sonda moleculara *n f*
eu zunda *n*; zunda molekular *n*
gl sonda *n f*; sonda molecular *n f*
es sonda *n f*; sonda molecular *n f*
en probe *n*
fr sonde *n f*; sonde moléculaire *n f*
pt sonda *n f*; sonda molecular *n f*
nl probe *n*
ar مسبار; مجس; أنبوب

DIAGNÒSTIC. Molècula marcada amb isòtops radioactius o amb altres mètodes per a poder-la identificar fàcilment que s'utilitza per a identificar o aïllar un gen, un producte genètic o una proteïna.

Nota: Són exemple de sondes un mRNA radioactiu que hibrida una cadena de DNA del seu gen o un anticòs que es combina amb la seva proteïna específica.

618 **sonda molecular** *n f*

veg. **sonda** *n f*

619 **sotrovimab** *n m*

oc sotrovimab *n m*
eu sotrobimab *n*
gl sotrovimab *n m*
es sotrovimab *n m*
en sotrovimab *n*

fr sotrovimab *n m*
 pt [PT] sotrovimab *n m*
 pt [BR] sotrovimabe *n m*
 nl sotrovimab *n*
 ar سوتروفيماب

CAS 2423014-07-5

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antivíric amb efecte neutralitzant que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El sotrovimab és un anticòs monoclonal que s'ha autoritzat en alguns països com a fàrmac de rescat en pacients amb COVID-19. Està en procés d'avaluació com a possible tractament per a aquesta malaltia. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *sotrovimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

620 **Spikevax** *n f*
 veg. **elasomeran** *n f*

621 **Sputnik V** *n f*
 veg. **Gam-COVID-Vac** *n f*

622 **SRAG** *n f*
 veg. **síndrome respiratòria aguda greu** *n f*

623 **subasumstat** *n m*
 oc subasumstat *n m*
 eu subasumstat *n*
 gl subasumstat *n m*
 es subasumstat *n m*
 en subasumstat *n*
 fr subasumstat *n m*
 pt subasumstat *n m*
 nl subasumstat *n*
 ar سوباسومستات

CAS 1858276-04-6

PRINCIPIIS ACTIUS. Fàrmac antineoplàstic en investigació que podria actuar interferint els processos de producció de SUMO.

Nota: 1. El subasumstat s'ha suggerit com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *subasumstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

624 **supercontagiador -a** *adj*
 sin. compl. **superpropagador -a** *adj*
 oc supercontagiador -a *adj*;
 superescampador -a *adj*
 eu superkutsatzaile *adj*
 gl supercontaxiador -a *adj*;
 superpropagador -a *adj*
 es supercontagiador -ra *adj*
 en superspreader *adj*
 fr super-propagateur -atrice *adj*
 pt superdisseminador *adj*
 pt [PT] supercontagiador *adj*
 nl superbesmetter; superverspreider -ster *adj*
 ar شديد العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Dit de la persona infectada o de la situació de contacte personal amb capacitat de transmetre una malaltia a un gran nombre de persones no infectades.

Nota: Es considera que l'efecte de les persones supercontagadores pot ser degut a la combinació d'una alta càrrega viral i una vida social molt intensa sense les mesures de contenció adequades.

625 **superpropagador -a** *adj*
 veg. **supercontagiador -a** *adj*

626 **suport vital** *n m*
 oc mesures de suport vitau *n f pl*; suport vitau *n m*
 eu bizi-euskarri *n*; bizi-euskarriko neurriak *n*
 gl soporte vital *n m*
 es medidas de soporte vital *n f pl*; soporte vital *n m*

en life support *n*; life support care *n*
 fr assistance vitale *n f*;
 maintien des fonctions vitales *n m*
 pt [PT] suporte vital *n m*
 pt [BR] suporte básico de vida *n m*; SBV *n m*
 nl levensondersteunende zorg *n*
 ar دعم حيوي؛ تدابير دعم الحياة

TRACTAMENT. Conjunt de mesures que substitueixen una funció vital, les quals en algunes circumstàncies poden proporcionar el temps necessari per a la recuperació, si bé per si mateixes no reverteixen la malaltia del pacient.

Nota: Per exemple, són mesures de suport vital la intubació traqueal, la respiració artificial o la depuració extrarenal.

627 **susceptible** *adj*

oc susceptible -a *adj*
 eu sentikor *adj*
 gl susceptible *adj*
 es susceptible *adj*
 en susceptible *adj*
 fr susceptible *adj*
 pt suscetível *adj*
 nl vatbaar -are *adj*
 ar ممكن الحدوث؛ قابل لـ

EPIDEMIOLOGIA. Que no presenta immunitat contra una malaltia infecciosa determinada.

T

628 **talidomida** *n f*

oc talidomida *n f*
 eu talidomida *n*
 gl talidomida *n f*
 es talidomida *n f*
 en thalidomide *n*
 fr thalidomide *n f*
 pt talidomida *n f*
 nl thalidomide *n*
 ar التاليدومايد

CAS 50-35-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador i teratogen que inhibeix el factor de necrosi tumoral alfa, activa els limfòcits T, inhibeix l'angiogènesi i modula l'alliberament de citocines.

Nota: 1. La talidomida s'empra en el tractament del mieloma múltiple i l'eritema nodós leprós. Se n'ha suggerit l'ús, en combinació amb glucocorticoides o el celecoxib, per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *talidomida* és la forma catalana corresponent a la DCI.

3. Els usos terapèutics de la talidomida estan molt reglamentats a causa dels efectes teratògens que produeix. Entre el 1950 i el 1960 es va emprar com a tractament de la hiperèmesi gravídica, amb conseqüències catastròfiques: hi va haver més de 6.000 casos de nens amb deformitats congènites greus, sobretot focomèlia, nascuts de dones que havien rebut el fàrmac durant l'embaràs.

629 **tapament** *n m*

veg. **dispnea** *n f*

630 **taquicàrdia** *n f*

sin. compl. **picnocàrdia** *n f*; **policàrdia** *n f*;
sincropèxia *n f*; **taquisistòlia** *n f*

oc picnocardia *n f*; polycardia *n f*; sincropexia *n f*;
 taquicardia *n f*; taquisistolia *n f*
 eu takikardia *n*
 gl taquicardia *n f*
 es taquicardia *n f*
 en tachycardia *n*
 fr tachycardie *n f*
 pt taquicardia *n f*
 pt [PT] taquisistolia *n f*
 nl tachycardie *n*
 ar تسارع نبضات القلب

CLÍNICA. Augment de la freqüència cardíaca per sobre les 100 contraccions per minut, que no altera la regularitat del ritme cardíac.

631 **taquisistòlia** *n f*

veg. **taquicàrdia** *n f*

632 **taxa bruta de mortalitat** *n f*

veg. **taxa de mortalitat** *n f*

633 **taxa de contagi** *n f*

oc taxa de contagi *n f*
 eu kutsatze-tasa *n*
 gl taxa de contaxios *n f*
 es tasa de contagio *n f*
 en contagion rate *n*
 fr taux de contagion *n m*
 pt [PT] taxa de contágio *n f*
 pt [BR] taxa de transmissão *n f*
 nl besmettingsgetal *n*; R-waarde *n*;
 reproductiecijfer *n*; reproductiegetal *n*
 ar معدل العدوى

EPIDEMIOLOGIA. Nombre de persones de mitjana que infecta una persona contagiada.

634 **taxa de letalitat** *n f*

oc taxa de letalitat *n f*
 eu hilgarritasun-tasa *n*
 gl taxa de letalidad *n f*
 es tasa de letalidad *n f*
 en case-fatality rate *n*; CFR *n*
 fr taux de létalité *n m*
 pt taxa de letalidade *n f*
 nl letaliteit *n*; sterfte *n*
 ar معدل الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Taxa que expressa el nombre de morts en una població de persones afectades per una malaltia o un problema de salut, per unitat de temps.

635 **taxa de mortalitat** *n f*

sin. compl. índex de letalitat *n m*; índex de mortalitat *n m*; **taxa bruta de mortalitat** *n f*
 oc índex de letalitat *n m*; índex de mortalitat *n m*; taxa bruta de mortalitat *n f*; taxa de mortalitat *n f*
 eu heriotza-tasa *n*; hilkortasun-tasa *n*
 gl índice de letalidad *n m*; índice de mortalidade *n m*; taxa bruta de mortalidade *n f*; taxa de mortalidade *n f*
 es índice de mortalidad *n m*; tasa de letalidad *n f*; tasa de mortalidad *n f*
 en death rate *n*; mortality rate *n*
 fr taux de létalité *n m*; taux de mortalité *n m*
 pt taxa de mortalidade *n f*
 nl mortaliteit *n*; sterftecijfer *n*
 ar مؤشر الوفيات

EPIDEMIOLOGIA. Taxa que expressa la relació entre el nombre de persones d'un grup o comunitat que han mort en un període de temps

i la població total considerada durant aquest període.

636 **telemedicina** *n f*

oc telemedicina *n f*
 eu telemedikuntza *n*
 gl telemedicina *n f*
 es telemedicina *n f*
 en telemedicine *n*
 fr télémédecine *n f*
 pt telemedicina *n f*
 nl telegeneeskunde *n*
 ar التطبيب عن بُعد

ENTORN SOCIAL. Atenció no presencial d'un pacient basada en l'intercanvi d'informació entre professionals sanitaris o entre professionals sanitaris i pacients per mitjà de les tecnologies de la informació i la comunicació.

637 **teletreball** *n m*

sin. compl. **treball a distància** *n m*
 oc teletrabalh *n m*
 eu telelan *n*
 gl teletrabajo *n m*; trabajo a distancia *n m*
 es teletrabajo *n m*; trabajo a distancia *n m*
 en remote working *n*; telecommuting *n*; teleworking *n*
 fr télétravail *n m*; travail à distance *n m*
 pt trabalho remoto *n m*
 pt [PT] teletrabalho *n m*
 pt [BR] home office *n m*
 nl afstandswerk *n*; telewerk *n*; thuiswerken *n*
 ar العمل عن بُعد

ENTORN SOCIAL. Activitat professional realitzada físicament lluny d'un centre de producció o un centre de serveis, per mitjà de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i, especialment, de xarxes telemàtiques.

638 **tempesta de citocines** *n f*

- oc tempèsta de citocines *n f*
 eu zitokina-ekaitz *n*
 gl tempestade de citocinas *n f*;
 tormenta de citocinas *n f*
 es tormenta de citocinas *n f*
 en cytokine storm *n*; hypercytokinaemia *n*;
 hypercytokinemia *n*
 fr choc cytokinique *n m*; hypercytokinémie *n f*;
 orage cytokinique *n m*;
 tempête cytokinique *n f*
 pt tempestade de citocinas *n f*
 nl cytokinestorm *n*
 ar فرط تراكين الدم؛ عاصفة خلوية

CONCEPTES GENERALS. Situació de gran desequilibri immunitari, potencialment mortal, en què es produeix un fenomen de retroalimentació positiva incontrolable entre les citocines i les cèl·lules immunitàries per la infecció de determinats agents patògens.

639 **temps de convalsència** *n m*
veg. **temps de recuperació** *n m*640 **temps de protrombina** *n m*

- sin. compl. **temps de Quick** *n m*
 oc temps de protrombina *n m*;
 temps de Quick *n m*
 eu protrombina-denbora *n*; Quick-en denbora *n*
 gl tempo de protrombina *n m*;
 tempo de Quick *n m*
 es tiempo de protrombina *n m*;
 tiempo de Quick *n m*
 en prothrombin time *n*
 fr temps de prothrombine *n m*;
 temps de Quick *n m*
 pt tempo de protrombina *n m*
 pt [PT] tempo de Quick *n m*
 nl protrombinetijd *n*; PT *n*
 ar زمن التجلط؛ زمن البروثرومين

DIAGNÒSTIC. Prova per a determinar el temps de coagulació d'un plasma descalcificat en presència d'un excés de protrombocinasas tissular.

Nota: El dímer-D, el fibrinogen i el temps de protrombina són tres paràmetres de coagulació que poden orientar sobre el pronòstic de la pneumònia per COVID-19.

641 **temps de Quick** *n m*

veg. **temps de protrombina** *n m*

642 **temps de recuperació** *n m*

sin. compl. **temps de convalsència** *n m*

- oc temps de convalsència *n m*;
 temps de recuperacion *n m*
 eu suspertze-denbora *n*
 gl tempo de convalsencia *n m*;
 tempo de recuperación *n m*
 es tiempo de recuperación *n m*
 en period of recuperation *n*
 fr temps de récupération *n m*
 pt tempo de recuperação *n m*
 pt [BR] tempo de convalsencia *n m*
 nl convalescentieperiode *n*; herstelperiode *n*
 ar وقت التعافي

ENTORN SOCIAL. Període de temps després d'una malaltia, una lesió o una intervenció quirúrgica fins a la completa restauració de la salut.

643 **tenofovir** *n m*

- oc tenofovr *n m*
 eu tenofobir *n*
 gl tenofovir *n m*
 es tenofovir *n m*
 en tenofovir *n*
 fr ténofovir *n m*
 pt tenofovir *n m*
 pt [BR] fumarato de tenofovir desoproxila *n m*
 nl tenofovir *n*
 ar تينوفوفير

CAS 147127-20-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric inhibidor de la transcriptasa inversa, anàleg de nucleòtid acíclic, que interfereix en la replicació vírica i s'incorpora a la nova cadena de DNA forçant la terminació de la cadena i aturant-ne la replicació.

Nota: 1. El tenofovir s'emptra, en combinació amb l'emtricitabina, en la profilaxi preexposició al virus de la immunodeficiència humana. S'ha suggerit el tractament antiretroviral combinat d'emtricitabina i tenofovir per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *tenofovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

644 **test d'anticossos** *n m*

- oc* tèt antigenic *n m*
- eu* antigorputz-test *n*
- gl* prova de anticorpos *n f*; test de anticorpos *n m*
- es* análisis de anticuerpos *n m*; prueba de anticuerpos *n f*; test de anticuerpos *n m*
- en* Ab test *n*; antibody test *n*
- fr* test d'anticorps *n m*
- pt* teste de anticorpos *n m*
- pt* [PT] análise de anticorpos *n m*
- nl* antilichaamtest *n*; antistoffentest *n*
- ar* تحليل الأجسام المضادة؛ اختبار الأجسام المضادة

DIAGNÒSTIC. Prova diagnòstica serològica basada en la detecció d'anticossos en la sang.

Nota: Els tests d'anticossos de la COVID-19 determinen la quantitat d'immunoglobulines M (com a marcadors d'infecció recent) i d'immunoglobulines G (com a marcadors de postinfecció).

645 **test d'antígens** *n m*

sin. **prova d'antígens** *n f*

646 **test immunològic** *n m*

veg. **prova serològica** *n f*

647 **test PCR** *n m*

veg. **prova diagnòstica amb PCR** *n f*

648 **test per agrupament de mostres** *n m*

veg. **prova de mostres combinades** *n f*

649 **test per combinació de mostres** *n f*

sin. **prova de mostres combinades** *n f*

650 **test ràpid** *n m*

veg. **prova ràpida** *n f*

651 **test serològic** *n m*

veg. **prova serològica** *n f*

652 **testatge massiu** *n m*

- oc* testatge massiu *n m*
- eu* testatze masibo *n*
- gl* testaxe masiva *n f*
- es* testeo masivo *n m*
- en* mass testing *n*
- fr* testage massif *n m*
- pt* testagem em massa *n f*
- nl* massaal testen *n*; massale test *n*
- ar* اختبار شامل

DIAGNÒSTIC. Estratègia per a avaluar la presència d'alguna patologia en una gran part de la població mitjançant l'administració de proves diagnòstiques a un nombre elevat de persones.

Nota: El testatge massiu de la població és una eina clau per a frenar la propagació del SARS-CoV-2 i controlar la pandèmia de COVID-19.

653 **títol d'anticossos** *n m*

- oc* títol d'anticòssi *n m*
- eu* antigorputz-titulu *n*
- gl* título de anticorpos *n m*
- es* título de anticuerpos *n m*
- en* antibody titer *n*
- fr* titre d'anticorps *n m*
- pt* [PT] título de anticorpos *n m*
- pt* [BR] titulação de anticorpos *n f*

nl antilichaamtiter *n*; antistoftiter *n*

ar مستوى الأجسام المضادة

DIAGNÒSTIC. Estimació semiquantitativa de la concentració d'anticossos en una mostra de sang.

654 **tixagevimab** *n m*

oc tixagevimab *n m*

eu tixagevimab *n*

gl tixagevimab *n m*

es tixagevimab *n m*

en tixagevimab *n*

fr tixagévimab *n m*

pt tixagevimab *n m*

pt [BR] tixagevimabe *n m*

nl tixagevimab *n*

ar تيكسا جيفيماب

CAS 2420564-02-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació, amb efecte neutralitzant i antivíric, que s'uneix a la superfície de la proteïna S del SARS-CoV-2 per a evitar que el virus infecti la cèl·lula hoste.

Nota: 1. El tixagevimab és un anticòs monoclonal que està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *tixagevimab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

655 **toc de queda** *n m*

oc tòc de queda *n m*

eu etxeratze-agindu *n*

gl toque de queda *n m*; toque de recollida *n m*

es toque de queda *n m*

en curfew *n*

fr couvre-feu *n m*

pt [PT] recolher obrigatório *n m*

pt [BR] toque de recolher *n m*

nl avondklok *n*; nachtklok *n*; uitgaansverbod *n*

ar حظر تجول

ENTORN SOCIAL. Mesura governativa que, en circumstàncies excepcionals, prohibeix a la

població civil el trànsit o la permanència al carrer durant determinades hores, especialment a la nit.

Nota: 1. A més de la denominació *toc de queda*, convé tenir en compte que històricament també havia tingut ús en català la forma *seny de lladre*, constituïda pel nucli *seny*, en el sentit de 'senyal', i el complement de *lladre*, atribuït al fet que, a partir d'aquest senyal, qui fos trobat al carrer podia ser considerat i tractat com un lladre.

2. També es documenta la forma *cobrefoc*, d'origen discutit i possiblement calcada del francès, que s'explica pel fet que, a partir de l'hora que s'aplicava, calia cobrir els focs de les llars. És una forma paral·lela al francès *couvre-feu*, l'italià *coprifuoco* i l'anglès *curfew*, probablement també d'origen francès.

656 **tocilizumab** *n m*

oc tocilizumab *n m*

eu tozilizumab *n*

gl tocilizumab *n m*

es tocilizumab *n m*

en tocilizumab *n*

fr tocilizumab *n m*

pt [PT] tocilizumab *n m*

pt [BR] tocilizumabe *n m*

nl tocilizumab *n*

ar توسيليزوماب

CAS 375823-41-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador que inhibeix el receptor de la interleucina 6 i interfereix la senyalització mediada per aquest receptor.

Nota: 1. El tocilizumab és un anticòs monoclonal humanitzat que s'empra en el tractament de malalties inflamatòries i autoimmunitàries, com l'artritis reumatoide en adults i l'artritis idiopàtica juvenil sistèmica. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *tocilizumab* és la forma catalana corresponent a la DCI.

657 **tos** *n f*

oc tos *n f*

eu eztul *n*

gl tose *n f*
 es tos *n f*
 en cough *n*
 fr toux *n f*
 pt tosse *n f*
 nl hoest *n*
 ar سعال

CLÍNICA. Expulsió brusca, violenta i sorollosa de l'aire toràcic produïda per la irritació de les vies respiratòries o per un reflex nerviós originat en un altre òrgan.

658 **tos productiva** *n f*

oc tos productiva *n f*
 eu eztul heze *n*; eztul produktibo *n*
 gl tose produtiva *n f*
 es tos productiva *n f*
 en wet cough *n*
 fr toux productive *n f*
 pt tosse produtiva *n f*
 nl natte hoest *n*; productieve hoest *n*; slijmhoest *n*
 ar سعال رطب

CLÍNICA. Tos que va seguida d'expectoració.

659 **tos seca** *n f*

oc tos seca *n f*
 eu eztul lehor *n*
 gl tose seca *n f*
 es tos seca *n f*
 en dry cough *n*
 fr toux sèche *n f*
 pt tosse seca *n f*
 nl droge hoest *n*; kriebelhoest *n*;
 niet-productieve hoest *n*; prikkelhoest *n*
 ar سعال جاف

CLÍNICA. Tos que no va seguida d'expectoració.

660 **tovalloleta antibaf** *n f*

sin. compl. **camussa antibaf** *n f*

oc tovalholeta antibugàs *n f*; camós antivapor *n f*
 eu lurrenaren kontrako gamuza *n*
 gl toallina antibafo *n f*
 es gamuza antivaho *n f*
 en anti-fog suede *n*
 fr chamois anti-buée *n m*;
 chamoisine anti-buée *n f*
 pt [PT] pano antiembaciamento *n m*
 pt [BR] lenço antiembaçamento *n m*;
 pano antiembaçamento *n m*
 nl anticondensdoekje *n*
 ar خرقة تعقيم

PREVENCIÓ. Tovalloleta impregnada amb una substància que, un cop fregada sobre una superfície de vidre, especialment en unes ulleres, impedeix que el vidre s'enteli.

Nota: Les tovalloletes antibaf són útils per a evitar que les ulleres quedin entelades durant l'ús simultani amb una màscara protectora.

661 **tozinameran** *n m*

sin. **vacuna Pfizer/BioNTech** *n m*

den. com. **Comirnaty** *n f*

oc tozinameran *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*;
 Comirnaty *n f*
 eu Pfizer/BioNTech txerto *n*; tozinameran *n*;
 Comirnaty *n*
 gl tozinameran *n m*; vacuna Pfizer *n f*; vacuna
 Pfizer/BioNTech COVID-19 *n f*; Comirnaty *n f*
 es tozinameran *n m*; vacuna Pfizer/BioNTech *n f*;
 Comirnaty *n f*
 en Pfizer/BioNTech *n*; tozinameran *n*; Comirnaty *n*
 fr tozinaméran *n m*; vaccin Pfizer/BioNTech *n m*;
 Comirnaty *n m*
 pt tozinameran *n m*
 pt [PT] vacina contra a COVID-19 da Pfizer/
 BioNTech *n f*; vacina Pfizer *n f*; Comirnaty *n f*

pt [BR] vacina da Pfizer *n f*
 nl BioNTech/Pfizer-vaccin *n*; tozinameran *n*;
 tozinameran-vaccin *n*; Comirnaty *n*
 ar توزيناميران

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: 1. La vacuna de tozinameran s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació *tozinameran* és la forma catalana corresponent a la DCI.

662 **traçabilitat** *n f*

oc traçabilitat *n f*
 eu trazabilidad *n*
 gl trazabilidad *n f*
 es trazabilidad *n f*
 en tracing *n*
 fr traçabilité *n f*
 pt rastreabilidade *n f*
 nl traceerbaarheid *n*
 ar تتبع

EPIDEMIOLOGIA. Capacitat de reproduir l'historial d'un producte o d'un fet esdevingut, a fi de localitzar ràpidament l'origen de problemes que puguin sorgir, controlar-los, resoldre'ls i, si és possible, evitar-los en el futur.

663 **tractament amb oxigen** *n m*
 veg. **oxigenoteràpia** *n f*

664 **tractament ambulatori** *n m*

oc tractament ambulatori *n m*
 eu tratamendu ambulatorio *n*
 gl tratamiento ambulatorio *n m*
 es tratamiento ambulatorio *n m*
 en outpatient treatment *n*

fr traitement ambulatoire *n m*
 pt [PT] tratamento em ambulatório *n m*
 pt [BR] tratamento ambulatorial *n m*
 nl ambulante behandeling *n*; ambulante zorg *n*
 ar علاج بالعيادات الخارجية

TRACTAMENT. Tractament que és compatible amb el desplaçament del malalt al centre mèdic.

665 **transmissible** *adj*

oc transmissible -a *adj*
 eu transmitigarri *adj*
 gl transmisíble *adj*
 es transmissible *adj*
 en communicable *adj*; transmissible *adj*
 fr transmissible *adj*
 pt transmissível *adj*
 nl besmettelijk -e *adj*; overdraagbaar -are *adj*
 ar قابل للانتقال

EPIDEMIOLOGIA. Dit de la malaltia que pot ser propagada d'un individu a un altre o d'una espècie a una altra per contagi.

666 **transmissió** *n f*

oc transmission *n f*
 eu transmisio *n*
 gl transmisión *n f*
 es transmisión *n f*
 en transmission *n*
 fr transmission *n f*
 pt transmissão *n f*
 nl besmetting *n*; overdracht *n*; transmissie *n*;
 verspreiding *n*
 ar نقل عدوى

ETIOPATOGENIA. Pas de malalties infeccioses o de caràcters hereditaris per contagi o per transferència.

667 **transmissió comunitària** *n f*

oc transmission comunitària *n f*
 eu transmisio komunitario *n*

gl transmissió comunitaria *n f*
 es transmissió comunitaria *n f*
 en community spread *n*; community transmission *n*
 fr transmission communautaire *n f*
 pt transmissão comunitária *n f*
 nl gemeenschapsbesmetting *n*;
 gemeenschapsoverdracht *n*;
 gemeenschapstransmissie *n*;
 gemeenschapsverspreiding *n*;
 lokale besmetting *n*; lokale overdracht *n*;
 lokale transmissie *n*; lokale verspreiding *n*
 ar انتقال (العدوى) بين المجموعات
 عدوى مجتمعية أو جماعية

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió local d'una malaltia infecciosa entre els membres d'una mateixa comunitat, que no és deguda a casos importats de fora de la comunitat.

Nota: La transmissió comunitària es dona principalment entre familiars, amics i grups més o menys estables de persones relacionades per feina, lleure, educació, etc.

668 **transmissió horitzontal** *n f*

oc transmission orizontau *n f*
 eu transmisio horizontal *n*
 gl transmisión horizontal *n f*
 es transmisión horizontal *n f*
 en horizontal transmission *n*
 fr transmission horizontale *n f*
 pt transmissão horizontal *n f*
 nl horizontale besmetting *n*; horizontale overdracht *n*; horizontale transmissie *n*;
 horizontale verspreiding *n*
 ar انتقال أفقي

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió d'una infecció d'un individu a un altre, generalment per contacte a través de les seves secrecions.

669 **transmissió vertical** *n f*

oc transmission verticau *n f*

eu transmisio bertikal *n*
 gl transmisión vertical *n f*
 es transmisión vertical *n f*
 en vertical transmission *n*
 fr transmission verticale *n f*
 pt transmissão vertical *n f*
 nl verticale besmetting *n*; verticale overdracht *n*;
 verticale transmissie *n*; verticale verspreiding *n*
 ar انتقال رأسي

EPIDEMIOLOGIA. Transmissió d'una infecció de la mare al fetus.

Nota: La transmissió vertical es pot donar a través de la placenta, en el moment del part o per l'alletament natural.

670 **traqueotomia** *n f*

oc traqueotomia *n f*
 eu trakeotomia *n*
 gl traqueotomía *n f*
 es traqueotomía *n f*
 en tracheotomy *n*
 fr trachéotomie *n f*
 pt traqueotomia *n f*
 nl tracheotomie *n*
 ar بضع القصبة الهوائية

CLÍNICA. Operació que consisteix a obrir la tràquea, ja sigui per a extreure'n un cos estrany, per a crear una traqueostomia o per a facilitar la respiració quan hi ha un obstacle a la part superior de l'aparell respiratori.

671 **treball a distància** *n m*

veg. **teletreball** *n m*

672 **triatge** *n m*

sin. compl. **recepció, acollida i classificació** *n f*
 sigla **RAC** *n f*

oc triatge *n m*
 eu triaje *n*

gl recepció, acollida e classificació *n f*;
 triaxe *n f*; RAC *n f*
 es triaje *n m*
 en triage *n*
 fr triage *n m*
 pt triagem *n f*
 nl luchtpijpsnede *n*
 ar اصطفاء

DIAGNÒSTIC. Procediment sistemàtic de classificació de persones malaltes o accidentades que necessiten atenció urgent, amb l'objectiu de prioritzar l'atenció de les que estan més greus o de les que necessiten una atenció sense demora, a fi que puguin rebre el tractament més adequat.

673 **trombe** *n m*

sin. compl. **trombus** *n m*

oc trombe *n m*
 eu tronbo *n*
 gl trombo *n m*
 es trombo *n m*
 en thrombus *n*
 fr thrombus *n m*
 pt trombo *n m*
 nl bloedprop *n*; bloedstolsel *n*; trombus *n*
 ar خثرة

CLÍNICA. Massa de sang coagulada dins un vas, arterial o venós.

674 **trombosi** *n f*

oc trombòsi *n f*
 eu tronbosi *n*
 gl trombose *n f*
 es trombosis *n f*
 en thrombosis *n*
 fr thrombose *n f*
 pt trombose *n f*
 nl trombose *n*
 ar تجلط الدم

CLÍNICA. Coagulació intravascular de la sang arterial o venosa, que produeix l'oclusió o l'estretor de la llum del vas sanguini afectat i, com a conseqüència, una isquèmia o un infart del territori orgànic irrigat.

Nota: Una complicació de la trombosi és el desprendiment de trombes i la formació d'una embòlia.

675 **trombus** *n m*

veg. **trombe** *n m*

676 **TRV027** *n m*

oc TRV027 *n m*
 eu TRV027 *n*
 gl TRV027 *n m*
 es TRV027 *n m*
 en TRV027 *n*
 fr TRV027 *n m*
 pt TRV027 *n f*
 nl TRV027 *n*
 ar TRV027 لقاح

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació agonista selectiu del receptor AT1 del sistema renina-angiotensina que atura la hiperactivació causada pel SARS-CoV-2, de manera que permet reduir la formació anormal de coàguls sanguinis associada a la COVID-19.

Nota: El TRV027 està en una fase clínica de desenvolupament avançada com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

U

677 UCI *n f*

veg. **unitat de cures intensives** *n f*

678 ulleres nasals *n f pl*

sin. compl. **cànula nasal** *n f*

oc mericles nasaus *n m pl*

eu sudur-kanula *n*

gl cànula nasal *n f*

es cànula nasal *n f*; gafas nasales *n f pl*

en nasal cannula *n*; nasal prongs *n pl*

fr pinces nasales *n f pl*

pt cânula nasal *n f*

nl neusbril *n*; zuurstofbril *n*

ar نظارة الأنف؛ قنية الأنف

TRACTAMENT. Instrument utilitzat per a fluxos d'oxigen reduïts que consta de dos tubs petits flexibles que s'introdueixen a l'entrada de les fosses nasals.

679 umifenovir *n m*

oc umifenovir *n m*

eu umifenobir *n*

gl umifenovir *n m*

es umifenovir *n m*

en umifenovir *n*

fr umifénovir *n m*

pt umifenovir *n m*

nl umifenovir *n*

ar أوميغينوفير

CAS 131707-25-0

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antivíric i immunomodulador que té activitat viricida dual, directa i inhibidora de diverses etapes del cicle vital dels virus.

Nota: 1. L'umifenovir s'empra en el tractament i la profilaxi de la infecció del virus de la grip i altres virus respiratoris.

També presenta activitat viricida davant d'altres tipus de virus, com ara el virus del Zika, el virus de l'Ebola o els de l'hepatitis B i C. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, juntament amb altres antiretrovirals contra el virus de la immunodeficiència humana. És d'origen sintètic.

2. La denominació *umifenovir* és la forma catalana corresponent a la DCI.

680 unitat de cures intensives *n f*

sin. **unitat de vigilància intensiva** *n f*

sigla **UCI** *n f*; **UVI** *n f*

oc unitat de suenhs intensius *n f*;

unitat de vigilància intensiva *n f*;

USI *n f*; UVI *n f*

eu zainketa intentsiboetako unitate *n*;

ZIU *n*

gl unidade de coidados intensivos *n f*;

unidade de vixilancia intensiva *n f*;

UCI *n f*; UVI *n f*

es unidad de cuidados intensivos *n f*;

unidad de vigilancia intensiva *n f*;

UCI *n f*; UVI *n f*

en intensive care unit *n*; ICU *n*

fr unité de soins intensifs *n f*; USI *n f*

pt unidade de cuidados intensivos *n f*; UCI *n f*

[BR] centro de terapia intensiva *n m*;

unidade de terapia intensiva *n f*;

CTI *n m*; UTI *n f*

nl intensieve zorg *n*; intensieve zorgen *n pl*;

intensievezorgafdeling *n*; intensive care *n*;

intensivereafdeling *n*; IC *n*

ar وحدة العناية الفائقة؛ وحدة العلاج المكثف

TRACTAMENT. Unitat hospitalària on es té cura constant de pacients en estat crític o de gravetat extrema.

Nota: Les unitats de cures intensives són a càrrec de personal sanitari especialitzat en medicina intensiva

i estan equipades amb l'instrumental específic i els mitjans farmacològics necessaris per a monitorar l'estat del pacient i atendre immediatament les seves necessitats.

- 681 **unitat de vigilància intensiva** *n f*
sin. **unitat de cures intensives** *n f*

- 682 **urticària** *n f*

oc urticària *n f*
eu urtikaria *n*
gl urticaria *n f*
es urticaria *n f*
en urticaria *n*
fr urticaire *n f*
pt urticária *n f*
nl netelroos *n*; urticaria *n*
ar شرى؛ أرتيكاريا

CLÍNICA. Exantema caracteritzat per la formació de favasses pruriginoses i evanescents, que pot tenir causes diverses i pot evolucionar de forma aguda o crònica.

- 683 **ús compassiu** *n m*

oc us compassiu *n m*; usatge compassiu *n m*
eu erabilera errukior *n*
gl uso compasivo *n m*
es uso compasivo *n m*
en compassionate use *n*
fr usage compassionnel *n m*
pt uso compassivo *n m*
pt [BR] uso humanitário *n m*;
uso por compaixão *n m*
nl gebruik in schrijnende gevallen *n*;
medelevend gebruik *n*
ar استخدام خفيف

TRACTAMENT. Utilització d'un medicament que encara es troba en període experimental per a tractar malalts en fase molt avançada o per als quals no hi ha cap altre tractament possible.

Nota: 1. Per extensió, també es considera que és un ús compassiu el fet de recórrer a una teràpia en condicions d'ús diferents de les autoritzades o en afeccions altres que les estrictament indicades, així com l'administració de determinades substàncies amb finalitats pal·liatives.

2. L'ús compassiu requereix el consentiment informat del pacient, així com l'autorització de la direcció del centre on s'origina la demanda i de l'autoritat competent.

- 684 **UVI** *n f*
veg. **unitat de cures intensives** *n f*

V

685 **vaccí** *n m*

veg. **vacuna** *n f*

686 **vaccinació** *n f*

veg. **vacunació** *n f*

687 **vacuna** *n f*

sin. compl. **vaccí** *n m*

oc vaccin *n m*; vacuna *n f*

eu txerto *n*

gl vacina *n f*

es vacuna *n f*

en vaccine *n*; vax *n*

fr vaccin *n m*

pt vacina *n f*

nl entstof *n*; vaccin *n*

ar لقاح - مطعوم

PREVENCIÓ. Preparat que s'utilitza amb finalitat preventiva o terapèutica per a provocar immunitat activa contra una possible infecció o contra altres malalties.

688 **vacuna anti COVID-19** *n f*

sin. **vacuna contra la COVID-19** *n f*

oc vacuna contra la COVID-19 *n f*

eu COVID-19 txertoa *n*

gl vacina para a COVID-19 *n f*

es vacuna anti-COVID-19 *n f*;

vacuna anticovid-19 *n f*;

vacuna contra la COVID-19 *n f*

en COVID-19 jab *n*; COVID-19 shot *n*;

COVID-19 vaccine *n*

fr vaccin contre la COVID-19 *n m*

pt vacina COVID-19 *n f*;

vacina para a COVID-19 *n f*;

vacina para o COVID-19 *n f*

nl COVID-19-vaccine *n*

ar لقاح مضاد لـكوفيد 19

PREVENCIÓ. Vacuna preventiva que té com a objectiu potenciar una resposta immunitària específica contra la COVID-19.

689 **vacuna antivírica** *n f*

veg. **vacuna vírica** *n f*

690 **vacuna AstraZeneca** *n f*

sin. compl. **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*

den. com. **Vaxzevria** *n f*

oc vacuna AstraZeneca *n f*; vacuna Oxford-AstraZeneca *n f*; Vaxzevria *n f*

eu AstraZeneca *n*; Oxford-AstraZeneca *n*;

Vaxzevria *n*

gl vacina AstraZeneca *n f*; vacina Oxford *n f*;

Vaxzevria *n f*

es vacuna AstraZeneca *n f*; vacuna Oxford-AstraZeneca *n f*; Vaxzevria *n f*

en AstraZeneca vaccine *n*; Oxford-AstraZeneca vaccine *n*; Vaxzevria *n*

fr vaccin AstraZeneca *n m*; vaccin Oxford-AstraZeneca *n m*; Vaxzevria *n m*

pt vacina AstraZeneca *n f*

pt [PT] vacina Oxford *n f*; Vaxzevria *n f*

pt [BR] vacina de Oxford *n f*; vacina Oxford-AstraZeneca *n f*

nl AstraZeneca *n*; AstraZeneca-vaccin *n*

ar لقاح أسترازينيكا

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics preparada amb adenovirus atenuat de ximpanzé, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna AstraZeneca s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

691 **vacuna BBIBP-CorV** *n f*

- oc vacuna BBIBP-CorV *n f*
 eu BBIBP-CorV txerto *n*
 gl vacina BBIBP-CorV *n f*
 es vacuna BBIBP-CorV *n f*
 en BBIBP-CorV vaccine *n*;
 Sinopharm BIBP COVID-19 vaccine *n*
 fr vaccin BBIBP-CorV *n m*
 pt vacina BBIBP-CorV *n f*; BBIBP-CorV *n f*
 pt [BR] vacina da Sinopharm *n f*
 nl BBIBP-CorV-vaccin *n*; BBIBP-CorV *n*
 ar BBIBP-CORV لقاح

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté el SARS-CoV-2 inactivat mitjançant propiolactona beta, la qual s'uneix a l'RNA víric i n'evita la replicació però deixa la proteïna S intacta.

Nota: La vacuna BBIBP-CorV s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

692 **vacuna CanSino** *n f*

- sigla **Ad5-nCoV** *n f*
 den. com. **Convidecia** *n f*
 oc vacuna CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n f*;
 Convidecia *n f*
 eu Ad5-nCoV *n*; CanSino txerto *n*; Convidecia *n*
 gl vacina Convidecia *n f*; Ad5-nCoV *n f*;
 Convidecia *n f*
 es vacuna CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n f*;
 Convidecia *n f*
 en CanSino vaccine *n*; Ad5-nCoV *n*; Convidecia *n*
 fr vaccin CanSino *n m*; Ad5-nCoV *n m*;
 Convidecia *n m*
 pt vacina CanSino *n f*; Ad5-nCoV *n m f*
 pt [PT] vacina Convidecia *n*; Convidecia *n f*
 nl CanSino-vaccin *n*; Ad5-nCoV *n*
 ar Ad5-nCoV لقاح كانسينو؛ لقاح كونفيديسيا

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus

humà Ad5, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna CanSino s'administra per via intramuscular i és necessària una dosi per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

693 **vacuna contra la COVID-19** *n f*

sin. **vacuna anti COVID-19** *n f*

694 **vacuna CureVac** *n f*

- sin. **zorecimeran** *n f*
 sigla **CVnCoV** *n f*
 oc vacuna CureVac *n f*; zorecimeran *n f*;
 CVnCoV *n f*
 eu CureVac txerto *n*; zorezimeran *n*; CVnCoV *n*
 gl vacina CureVac *n f*; zorecimerán *n f*; CVnCoV *n f*
 es vacuna CureVac *n f*; zorecimerán *n f*;
 CVnCoV *n f*
 en CureVac vaccin *n*; zorecimeran *n*; CVnCoV *n*
 fr vaccin CureVac *n m*; zorecimerán *n m*;
 CVnCoV *n m*
 pt zorecimeran *n m*
 pt [PT] CVnCoV *n f*; vacina CureVac *n f*
 nl CureVac-vaccin *n*; zorecimeran *n*; CVnCoV *n*
 ar زوريسيميران - لقاح كيورفاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que utilitza l'RNA missatger codificador de la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: 1. L'empresa farmacèutica ha aturat recentment el desenvolupament clínic de la vacuna CureVac. És d'origen biotecnològic.

2. La denominació **zorecimeran** és la forma catalana corresponent a la DCI.

695 **vacuna d'ARN missatger** *n f*

veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*

696 **vacuna d'ARNm** *n f*

veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*

- 697 **vacuna d'mRNA** *n f*
veg. **vacuna d'RNA missatger** *n f*
- 698 **vacuna d'RNA missatger** *n f*
sin. compl. **vacuna d'ARN missatger** *n f*;
vacuna d'ARNm *n f*; **vacuna d'mRNA** *n f*
oc vacuna d'RNA messatger *n f*
eu RNAm-n oinarritutako txerto *n*; RNAm-txerto *n*
gl vacina de ARN mensaxeiro *n f*;
vacina de ARNm *n f*; vacina de mRNA *n f*;
vacina de RNA mensaxeiro *n f*
es vacuna de ácido ribonucleico mensajero *n f*;
vacuna de ARN mensajero *n f*;
vacuna de ARNm *n f*; vacuna de mRNA *n f*
en messenger ribonucleic acid vaccine *n*;
messenger RNA vaccine *n*; mRNA vaccine *n*
fr vaccin à acide ribonucléique messenger *n m*;
vaccin à ARN messenger *n m*;
vaccin à ARNm *n m*
pt vacina de RNA mensageiro *n f*
pt [PT] vacina ARNm *n f*; vacina de ARN
mensageiro *n f*; vacina mRNA *n f*
nl boodschapper-RNA-vaccin *n*;
messenger-RNA-vaccin *n*; mRNA-vaccin *n*
ar لقاح الحمض النووي الريبى الناقل

PREVENCIÓ. Vacuna preparada mitjançant tècniques d'enginyeria genètica amb una cadena d'RNA missatger sintetitzat a partir del codi genètic d'un agent patògen, amb l'objectiu que l'organisme vacunat sintetitzi una proteïna innòcua d'aquest agent, la qual funciona com a antigen i activa el sistema immunitari.

Nota: Són exemples de vacunes d'RNA missatger les vacunes anti COVID-19 Pfizer/BioNtech i Moderna.

- 699 **vacuna de Wuhan** *n f*
veg. **vacuna VeroCell** *n f*
- 700 **vacuna Gamaleya** *n f*
sin. **Gam-COVID-Vac** *n f*

- 701 **vacuna Janssen** *n f*
sin. **vacuna Johnson & Johnson** *n f*
oc vacuna Janssen *n f*;
vacuna Johnson & Johnson *n f*
eu Janssen txerto *n*; Johnson & Johnson txerto *n*
gl vacina Janssen *n f*;
vacina Johnson & Johnson *n f*
es vacuna Janssen *n f*;
vacuna Johnson & Johnson *n f*
en Janssen vaccine *n*;
Johnson & Johnson vaccine *n*;
COVID-19 Vaccine Janssen *n*;
Janssen COVID-19 vaccine *n*
fr vaccin Janssen *n m*;
vaccin Johnson & Johnson *n m*
pt [PT] vacina Janssen *n f*;
vacina Johnson & Johnson *n f*
pt [BR] vacina da Janssen *n f*
nl Janssen-vaccin *n*; Janssen *n*
ar لقاح جانسن؛ لقاح جانسن أند جانسن

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 de vectors vírics no replicatius preparada amb adenovirus humà Ad26, que introdueix en l'organisme el material genètic que expressa la proteïna S del SARS-CoV-2.

Nota: La vacuna Janssen s'administra per via intramuscular i és necessària una dosi per a completar la pauta de vacunació. Està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

- 702 **vacuna Johnson & Johnson** *n f*
sin. **vacuna Janssen** *n f*
- 703 **vacuna Moderna** *n f*
sin. **elasomeran** *n f*
- 704 **vacuna NovaVax** *n f*
veg. **NVX-CoV2373** *n f*
- 705 **vacuna Oxford-AstraZeneca** *n f*
veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

706 **vacuna Pfizer/BioNTech** *n f*
sin. **tozinameran** *n f*

707 **vacuna preventiva** *n f*
sin. compl. **vacuna profilàctica** *n f*

oc vacuna preventiva *n f*; vacuna profilactica *n f*
eu prebentzio-txerto *n*; txerto profilaktiko *n*
gl vacina preventiva *n f*; vacina profiláctica *n f*
es vacuna preventiva *n f*; vacuna profiláctica *n f*
en preventive vaccine *n*; prophylactic vaccine *n*
fr vaccin préventif *n m*; vaccin prophylactique *n m*
pt vacina preventiva *n f*
pt [PT] vacina profilática *n f*
nl preventief vaccinn *n*; profylactisch vaccin *n*
ar مطعوم وقائي؛ لقاح وقائي

PREVENCIÓ. Vacuna emprada per a produir una resposta immunitària concreta en la prevenció de malalties infeccioses, abans que puguin afectar un organisme.

708 **vacuna profilàctica** *n f*
veg. **vacuna preventiva** *n f*

709 **vacuna Sinovac** *n f*
den. com. **CoronaVac** *n f*

oc vacuna Sinovac *n f*; CoronaVac *n f*
eu Sinovac txerto *n*; CoronaVac *n*
gl vacina CoronaVac *n f*; vacina Sinovac *n f*;
CoronaVac *n f*
es vacuna Sinovac *n f*; CoronaVac *n f*
en Sinovac COVID-19 vaccin *n*; Sinovac vaccin *n*;
CoronaVac *n*
fr vaccin Sinovac *n m*; CoronaVac *n m*
pt vacina CoronaVac *n f*; CoronaVac *n f*
pt [PT] vacina Sinovac *n f*
pt [BR] vacina do Butatan *n f*
nl CoronaVac-vaccin *n*; Sinovac-vaccin *n*;
CoronaVac *n*
ar لقاح سينوفاك

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 que conté el SARS-CoV-2 inactivat mitjançant propiolactona beta, la qual s'uneix a l'RNA víric i n'evita la replicació però deixa la proteïna S intacta.

Nota: La vacuna Sinovac s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

710 **vacuna VeroCell** *n f*
sin. compl. **vacuna de Wuhan** *n f*

oc vacuna de Wuhan *n f*; vacuna VeroCell *n f*
eu VeroCell txerto *n*; Wuhan txerto *n*
gl vacina de Wuhan *n f*; vacina verocell *n f*;
vacina VeroCell *n f*
es vacuna de Wuhan *n f*; vacuna VeroCell *n f*
en VeroCell vaccine *n*; Wuhan vaccine *n*
fr vaccin de Wuhan *n m*; vaccin VeroCell *n m*
pt vacina de Wuhan *n f*; vacina VeroCell *n f*;
vacina verocell *n f*
nl Vero Cell-vaccin *n*
ar لقاح فيروسيل

PREVENCIÓ. Vacuna anti COVID-19 preparada amb SARS-CoV-2 inactivat.

Nota: La vacuna VeroCell s'administra per via intramuscular i són necessàries dues dosis per a completar la pauta de vacunació. No està autoritzada a l'Estat espanyol. És d'origen biotecnològic.

711 **vacuna vírica** *n f*
sin. compl. **vacuna antivírica** *n f*

oc vacuna antivirica *n f*; vacuna virica *n f*
eu birusen kontrako txerto *n*; txerto antibiral *n*;
txerto antibiriko *n*
gl vacina antivírica *n f*; vacina vírica *n f*
es vacuna antiviral *n f*; vacuna antivírica *n f*;
vacuna viral *n f*; vacuna vírica *n f*
en viral vaccine *n*; virus vaccine *n*
fr vaccin antiviral *n m*; vaccin viral *n m*
pt [PT] vacina antiviral *n f*; vacina vírica *n f*

pt [BR] vacina de vírus *n f*
 nl vectorvaccin *n*; viraal vaccin *n*; virusvaccin *n*
 ar مطعوم فيروسي

PREVENCIÓ. Vacuna preparada amb un antigen d'origen víric, capaç d'originar la formació d'anticossos contra la infecció vírica corresponent.

712 **vacunació** *n f*
 sin. compl. **immunització activa** *n f*; **vaccinació** *n f*

oc immunizacion activa *n f*; vaccinacion *n f*;
 vacunacion *n f*
 eu txertaketa *n*
 gl inmunización activa *n f*; vacunación *n f*
 es vacunación *n f*
 en vaccination *n*; vax *n*
 fr vaccination *n f*
 pt vacinação *n f*
 pt [PT] imunização *n f*
 nl inenting *n*; vaccinatie *n*
 ar تلقيح

PREVENCIÓ. Administració d'una vacuna a un ésser humà o a un animal amb la finalitat de potenciar una resposta immunitària específica concreta contra un agent extern o un tumor propi.

Nota: 1. La vacunació és una forma d'immunització específica artificial activa.

2. Segons els tipus de vacuna, es poden emprar diverses vies d'administració: intradèrmica, subcutània, intramuscular, oral o nasal.

713 **vacunació primària** *n f*
 veg. **primovacunació** *n f*

714 **vafidemstat** *n m*

oc vafidemstat *n m*
 eu bafidemstat *n*
 gl vafidemstat *n m*
 es vafidemstat *n m*
 en vafidemstat *n*

fr vafidemstat *n m*

pt vafidemstat *n m*

nl vafidemstat *n*

ar فافيديمستات

CAS 1357362-02-7

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac immunomodulador en investigació optimitzat per al sistema nerviós central, que redueix el deteriorament cognitiu i la neuroinflamació, i presenta efectes neuroprotectors mitjançant la inhibició de la histona desmetilasa 1A específica de la lisina.

Nota: 1. El vafidemstat s'estudia en models preclínic i clínics de la malaltia d'Alzheimer, l'esclerosi múltiple i altres trastorns psiquiàtrics. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19.

2. La denominació *vafidemstat* és la forma catalana corresponent a la DCI.

715 **variant** *n f*
 sin. compl. **variant vírica** *n f*

oc variant *n f*
 eu aldaera *n*
 gl variante *n f*; variante viral *n f*
 es variante *n f*; variante vírica *n f*
 en variant *n*; viral variant *n*; virus variant *n*
 fr variant *n m*; variant viral *n m*
 pt variante *n f*; variante virale *n f*
 nl variant *n*; virale variant *n*
 ar سلالة متحور

ETIOPATOGENIA. Aïllat víric amb una seqüència genòmica diferent de la del virus de referència, amb un nombre relativament baix d'aminoàcids afectats.

Nota: Des que va aparèixer el SARS-CoV-2 se n'han descrit diverses variants, amb mutacions del genoma que afecten sobretot la proteïna S, la regió d'unió amb el receptor o altres proteïnes víriques.

716 **variant d'interès** *n f*sigla **VOI** *n f*oc varianta d'interès *n f*eu intereseke aldaera *n*; VOI *n*gl variante de interese *n f*; VOI *n f*es variante de interés *n f*; VOI *n f*en variant of interest *n*; VOI *n*fr variant à suivre *n m*; variant d'intérêt *n m*;
VOI *n m*pt variante de interesse *n f*; VOI *n f*nl belangwekkende variant *n*; interessante
variant *n*; variant van belang *n*; VOI *n*

ar سلالة جديدة بالدراسة

ETIOPATOGÈNIA. Variant del SARS-CoV-2 que, en comparació amb un aïllat víric de referència, té un genoma amb mutacions que causen efectes fenotípics establerts o sospitats i, o bé ha estat identificada com a causant de múltiples casos de transmissió comunitària o detectada en múltiples països, o bé ha estat classificada en aquesta categoria per l'OMS.

Nota: 1. Les variants d'interès, d'acord amb les indicacions de l'OMS, és recomanable anomenar-les amb el nom de lletres de l'alfabet grec quan apareixen en textos de salut pública, divulgatius o periodístics. En textos especialitzats és aconsellable mantenir la designació amb la codificació de llinatges vírics escollida. En tots els casos es recomana no fer servir el nom del lloc on s'ha descobert la variant.

Així, la *variant zeta* correspon a la designada amb la seqüència P.2, que es va detectar per primer cop al Brasil l'abril de 2020. S'aconsella no utilitzar l'expressió *variant brasilera*.

2. La sigla **VOI** correspon a l'anglès *variant of interest* ('variant d'interès').

717 **variant de preocupació** *n f*veg. **variant preocupant** *n f*718 **variant preocupant** *n f*sin. compl. **variant de preocupació** *n f*sigla **VOC** *n f*oc varianta preocupanta *n f*eu aldaera kezkarri *n*; VOC *n*gl variante de preocupación *n f*;
variante preocupante *n f*; VOC *n f*es variante de preocupación *n f*;
variante preocupante *n f*; VOC *n f*en variant of concern *n*; VOC *n*fr variant préoccupant *n m*; VOC *n m*pt variante de preocupação *n f*; VOC *n f*nl zorgelijke variant *n*; zorgwekkende variant *n*;
VOC *n*

ar سلالة مقلقة

ETIOPATOGÈNIA. Variant d'interès del SARS-CoV-2 que, en un estudi comparatiu, s'ha demostrat que està associada amb un o més canvis significatius per a la salut pública global, com ara un increment en la transmissibilitat, un increment en la virulència o la clínica, o una disminució de l'efectivitat dels mètodes diagnòstics, les vacunes o la terapèutica en ús.

Nota: 1. Les variants preocupants, d'acord amb les indicacions de l'OMS, és recomanable anomenar-les amb el nom de lletres de l'alfabet grec quan apareixen en textos de salut pública, divulgatius o periodístics. En textos especialitzats és aconsellable mantenir la designació amb la codificació de llinatges vírics escollida. En tots els casos es recomana no fer servir el nom del lloc on s'ha descobert la variant.

Així, la *variant òmicron* correspon a la designada amb la seqüència B.1.1.529, que es va detectar per primer cop al continent africà el novembre de 2021. S'aconsella no utilitzar l'expressió *variant sud-africana*.

2. La sigla **VOC** correspon a l'anglès *variant of concern* ('variant preocupant').

719 **variant vírica** *n f*veg. **variant** *n f*

720 **Vaxzevria** *n f*

veg. **vacuna AstraZeneca** *n f*

721 **velocitat reproductiva bàsic** *n f*

sin. compl. **nombre reproductiu bàsic** *n m*

oc velocitat reproductiva bàsic *n f*

eu oinarrizko erreprodukzio-zenbaki *n*;
 R_0 zenbaki *n*

gl número reproductivo básico *n m*;
velocidade reproductiva básica *n f*

es número básico de reproducción *n m*;
número reproductivo básico *n m*

en basic reproduction number *n*;
basic reproductive rate *n*

fr taux de reproduction de base *n m*

pt número básico de reprodução *n m*

pt [BR] número reproductivo básico *n m*;
taxa básica de reprodução *n f*

nl basaal reproductiegetal *n*;
basisreproductiegetal *n*

ar نسبة التكاثر الأساسية؛ رقم الاستنساخ الأساسي
sbl R_0

EPIDEMIOLOGIA. Mesura del nombre d'infeccions produïdes, com a mitjana, per un individu infectat en el moment que s'inicia una possible epidèmia.

Nota: El valor de $R_0 = 1$ es considera el llindar que, quan se supera, indica l'existència d'un brot epidèmic.

722 **velocitat reproductiva efectiva** *n f*

oc velocitat reproductiva efectiva *n f*

eu erreprodukzio-abiadura efektibo *n*

gl velocidade reproductiva efectiva *n f*

es velocidad reproductiva efectiva *n f*

en effective reproduction number *n*; effective reproduction rate *n*; net reproductive rate *n*

fr taux de reproduction effectif *n m*;
taux de reproduction net *n m*

pt [PT] número efetivo de reprodução *n m*

pt [BR] taxa de reprodução efetiva *n f*

nl effectief reproductiegetal *n*

ar سرعة التكاثر الفعالة؛ سرعة الاستنساخ الفعالة

sbl R_t

EPIDEMIOLOGIA. Mesura del nombre d'infeccions produïdes, com a mitjana, per un individu infectat un cop ha començat una epidèmia.

Nota: La velocitat reproductiva efectiva indica la velocitat de propagació de l'epidèmia en l'instant de temps *t*. Si el valor de R_t és igual o més gran que 1, l'epidèmia es continua propagant; si R_t és menor que 1, l'epidèmia tendeix a remetre.

723 **velocitat reproductiva empírica** *n f*

oc velocitat reproductiva empírica *n f*

eu erreprodukzio-abiadura enpiriko *n*

gl velocidade reproductiva empírica *n f*

es velocidad reproductiva empírica *n f*

en empirical reproduction number *n*

pt [BR] taxa de reprodução empírica *n f*

nl empirisch reproductiegetal *n*

ar سرعة التكاثر التجريبية؛ سرعة الاستنساخ التجريبية
sbl ρ

EPIDEMIOLOGIA. Velocitat reproductiva efectiva determinada empíricament per càlcul directe a partir de les dades del nombre de persones contagiades al llarg del temps.

Nota: La velocitat reproductiva empírica, en el cas de la COVID-19, es calcula com a quocient entre la mitjana dels infectats els darrers tres dies i els infectats de cinc dies enrere, també com a mitjana de tres dies.

724 **ventilació** *n f*

oc ventilacion *n f*

eu aireztapen *n*

gl ventilación *n f*

es ventilación *n f*

en ventilation *n*

fr ventilation *n f*

pt ventilação *n f*

nl luchtverversing *n*; ventilatie *n*

ar تنفس

PREVENCIÓ. Renovació de l'aire que hi ha en un espai tancat mitjançant la creació d'un corrent, especialment per a fer-hi entrar aire de fora i treure'n el viciat.

725 **ventilació mecànica** *n f*
veg. **respiració artificial** *n f*

726 **via d'administració** *n f*

oc via d'administracion *n f*

eu emateko bide *n*

gl vía de administración *n*

es vía de administración *n f*

en route of administration *n*

fr voie d'administration *n f*

pt via de administração *n f*

nl toedieningswijze *n*

ar طريقة تناول الدواء

TRACTAMENT. Forma i punt d'introducció d'un medicament, d'un aliment o d'un medi de contrast radiològic en un organisme.

727 **vidofludimús** *n m*

oc vidofludimús *n m*

eu vidofludimus *n*

gl vidofludimus *n m*

es vidofludimús *n m*

en vidofludimus *n*

fr vidofludimus *n m*

pt [PT] vidofludimus *n m*

nl vidofludimus *n*

ar فيدوفليموس

CAS 717824-30-1

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació amb accions d'immunomodulador, antiinflamatori i antivíric que actua inhibint l'enzim dihidroorot-deshidrogenasa.

Nota: 1. El vidofludimús està en procés d'avaluació com a possible tractament en l'esclerosi múltiple, la colitis ulcerosa i la colangitis esclerosant primària. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19, en monoteràpia o en combinació amb l'oseltamivir. És d'origen sintètic.

2. La denominació *vidofludimús* és la forma catalana corresponent a la DCI.

728 **viricida** *n m*

oc viricida *n m*

eu birizida *n*

gl viricida *n m*

es viricida *n m*

en viricide *n*; virucide *n*

fr virocide *n m*; virucide *n m*

pt viricida *n m*

nl viricide *n*; virusdodend geneesmiddel *n*; virusdodend middel *n*

ar قاتل؛ القضاء على الفيروس

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac o agent que destrueix un virus.

729 **virió** *n m*

oc virion *n m*

eu birion *n*

gl virión *n m*

es virión *n m*

en virion *n*

fr virion *n m*

pt [PT] partícula viral *n f*; virião *n m*

pt [BR] vírion *n m*

nl virion *n*; virusdeeltje *n*

ar جسيم المُعدي

ETIOPATOGENIA. Partícula vírica completa que representa la fase extracel·lular i infecciosa d'un virus.

730 **virulència** *n f*

oc virulència *n f*
 eu birulentzia *n*
 gl virulencia *n f*
 es virulencia *n f*
 en virulence *n*
 fr virulence *n f*
 pt virulência *n f*
 nl virulentie *n*
 ar شدة انتشار

ETIOPATOGENIA. Grau de patogenicitat entre les diferents soques de microorganismes que componen una espècie.

Nota: La *virulència* és un atribut quantitatiu, a diferència de la *patogenicitat*, que és un atribut qualitatiu, per bé que molt sovint ambdós termes es fan servir com a sinònims.

731 **virus** *n m*

oc virus *n m*
 eu birus *n*
 gl virus *n m*
 es virus *n m*
 en virus *n*
 fr virus *n m*
 pt vírus *n m*
 nl virus *n*
 ar فيروس

ETIOPATOGENIA. Microorganisme acel·lular paràsit obligat de plantes, animals i bacteris, format per un sol tipus d'àcid nucleic, DNA o RNA, envoltat d'una càpsida proteica i, en alguns casos, d'un embolcall, que utilitza la maquinària biosintètica de la cèl·lula hoste per a multiplicar-se.

732 **virus de la COVID-19** *n m*

veg. **coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu** *n m*

733 **visera de protecció** *n f*

veg. **pantalla facial** *n f*

734 **VOC** *n f*

veg. **variant preocupant** *n f*

735 **VOI** *n f*

veg. **variant d'interès** *n f*

736 **voliac** *n m*

veg. **ratapinyada** *n f*

737 **vòmit** *n m*

sin. compl. **èmesi** *n f*

oc vomèc *n m*
 eu emesi *n*; gorako *n*
 gl émese *n f*; vómito *n m*
 es emesis *n f*; vómito *n m*
 en emesis *n*; vomiting *n*
 fr vomissement *n m*
 pt vômito *n m*
 pt [PT] emese *n f*
 nl braken *n*; emesie *n*; overgeven *n*; vomeren *n*;
 vomitus *n*
 ar قيئ؛ تقيئ

CLÍNICA. Expulsió convulsiva del contingut de l'estómac per la boca.

738 **vorapaxar** *n m*

oc vorapaxar *n m*
 eu borapaxar *n*
 gl vorapaxar *n m*
 es vorapaxar *n m*
 en vorapaxar *n*
 fr vorapaxar *n m*
 pt vorapaxar *n m*
 nl vorapaxar *n*
 ar فورباكسار

CAS 618385-01-6

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac antiagregant plaquetari que antagonitza el receptor plaquetari de la trombina PAR-1 i n'impedeix tant l'activació com el reclutament de plaquetes.

Nota: 1. El vorapaxar s'emptra en la reducció de les trombosis en pacients amb antecedents d'infart de miocardi o malalties arterials perifèriques. Se n'ha suggerit l'ús per al tractament de la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *vorapaxar* és la forma catalana corresponent a la DCI.

X

739 **xoc** *n m*

sin. compl. **col·lapse cardiocirculatori** *n m*

oc chòc *n m*; colapse cardiocirculatori *n m*;
shòck *n m*

eu shock *n*

gl choque *n m*; colapso cardiocirculatorio *n m*

es choque *n m*

en shock *n*

fr choc *n m*

pt choque *n m*

pt [PT] colapso circulatório *n m*

nl shock *n*

ar صدمة

CLÍNICA. Síndrome transitòria, de caràcter dinàmic i progressiu, en la qual, per l'existència d'un volum de sang circulant insuficient o per una distribució anormal del cabal cardíac, l'afluència sanguínia en els teixits disminueix fins a valors inferiors a les necessitats mínimes per a un metabolisme oxidatiu.

Nota: El xoc es manifesta clínicament per signes d'irrigació perifèrica insuficient (pal·lidesa, cianosi, suor freda, etc.), descens de la tensió arterial, amb taquicàrdia i pols filiforme, disminució de la funció renal, nàusees i set. Una vegada iniciat el xoc, l'organisme respon amb una reacció compensadora (taquicàrdia, vasoconstricció, derivació de la sang per les fístules arteriovenoses, etc.) que origina una disminució del retorn venós amb la consegüent caiguda del volum cardíac que, en darrer terme, no fa sinó tancar el cercle viciós del xoc.

Z

740 **zilucoplan** *n m*

oc zilucoplan *n m*
 eu zilukoplan *n*
 gl zilucoplán *n m*
 es zilucoplán *n m*
 en zilucoplan
 fr zilucoplan *n m*
 pt zilucoplan *n m*
 nl zilucoplan
 ar زيلوكوبلان

CAS 1841136-73-9

PRINCIPIS ACTIUS. Fàrmac en investigació basat en un pèptid macrolític que atura la resposta immunitària innata i que inhibeix la via del complement i la formació del complex d'atac de la membrana, de manera que evita la destrucció d'eritròcits.

Nota: 1. El zilucoplan està en procés d'avaluació com a possible tractament per a la COVID-19. És d'origen sintètic.

2. La denominació *zilucoplan* és la forma catalana corresponent a la DCI.

741 **zoonosi** *n f*

oc zoonòsi *n f*
 eu zoonosi
 gl zoonose *n f*
 es zoonosis
 en zoonosis
 fr zoonose *n f*
 pt zoonose *n f*
 nl zoönose
 ar من مصدر حيواني

ETIOPATOGENIA. Malaltia infecciosa que es transmet de manera natural dels animals a l'espècie humana i viceversa.

Nota: Són exemples de zoonosis la COVID-19, la brucel·losi o la leishmaniosi.

742 **zoonòtic -a** *adj*

oc zoonotic -a *adj*
 eu zoonotiko *adj*
 gl zoonótico -a *adj*
 es zoonótico -ca *adj*
 en zoonotic *adj*
 fr zoonotique *adj*
 pt zoonótico *adj*
 nl zoönotisch -e *adj*
 ar منقول من الحيوانات

ETIOPATOGENIA. Relatiu o pertanyent a la zoonosi.

743 **zorecimeran** *n m*

sin. **vacuna CureVac** *n f*

Índex temàtic català

Conceptes generals

- ACA, 1
- assaig aleatoritzat, 45
- assaig amb cegament, 46
- assaig amb cegament doble, 47
- assaig amb cegament triple, 48
- assaig clínic, 49
- assaig clínic aleatoritzat, 50
- assaig comunitari, 51
- assaig d'intervenció comunitària, 52
- cèl·lula B, 110
- cèl·lula T, 111
- citocina, 114
- defenses, 170
- esdeveniment advers, 228
- estudi clínic, 237
- estudi d'exploració terapèutica, 238
- estudi d'ús terapèutic, 239
- estudi de confirmació terapèutica, 240
- estudi de farmacologia humana, 241
- estudi de fase 0, 242
- estudi de fase I, 243
- estudi de fase II, 244
- estudi de fase III, 245
- estudi de fase IV, 246
- estudi de microdosi, 247
- estudi preclínic, 248
- fase IV, 267
- immune, 328, 329
- immunitari -ària, 330
- immunitat, 331
- immunitat activa, 332
- immunitat adaptativa, 333
- immunitat adquirida, 334
- immunitat congènita, 336
- immunitat específica, 339
- immunitat específica artificial, 340
- immunitat específica espontània, 341
- immunitat específica intencionada, 342
- immunitat específica natural, 343
- immunitat específica no intencionada, 344
- immunitat específica passiva, 345
- immunitat inespecífica, 346
- immunitat innata, 347
- immunitat natural, 348
- immunització, 349
- immunogen -ògena, 352
- immunogenicitat, 353
- immunològic -a, 357, 358
- limfòcit, 391
- limfòcit B, 392
- limfòcit de memòria, 393
- limfòcit T, 394
- macròfag, 399
- placebo, 493
- tempesta de citocines, 638

Epidemiologia

- agrupament, 13
- aplanar la corba, 36
- bombolla, 71
- bombolla ampliada, 72
- bombolla de convivència, 73
- brot epidèmic, 83
- cadena de transmissió, 85
- cadena epidemiològica, 86
- cas, 98
- cas confirmat, 99
- cas descartat, 100
- cas índex, 101
- cas possible, 102
- cas sospitosos, 103
- col·lectiu vulnerable de risc, 125
- contacte, 137
- contacte estret, 138
- control, 146
- corba de contagis, 149
- corba epidèmica, 150
- desconfinament, 172
- desescalada, 173
- desescalament, 174
- emergència sanitària, 210
- endèmia, 215
- epidèmia, 221
- epidemiologia, 222
- erradicació, 225
- estacionalitat, 234
- estadi d'incubació, 235
- excés de mortalitat, 250
- excés de morts, 251
- factor de risc, 257
- fase de contenció, 265
- fase de mitigació, 266
- fòmit, 281
- GCE, 286
- grup bombolla, 299
- grup de convivència, 300
- grup de convivència ampliada, 301
- grup de convivència estable, 302
- grup de risc, 303
- IA, 323
- immunitat col·lectiva, 335
- immunitat de comunitat, 337
- immunitat de grup, 338
- incidència, 362
- incidència acumulada, 363
- incubació, 364
- índex de letalitat, 365
- índex de mortalitat, 366
- latència, 386
- memòria immunitària, 421
- mortalitat, 432
- nombre reproductiu bàsic, 447
- OMS, 452
- onada, 453
- onada epidèmica, 454
- Organització Mundial de la Salut, 457
- pacient zero, 462
- pandèmia, 463
- passaport d'immunitat, 467
- passaport immunitari, 468
- passaport immunològic, 469
- període d'incubació, 478
- període d'infecció, 479
- període de latència, 480
- període de reacció, 481
- període latent, 482
- pic de contagis, 489
- pic epidèmic, 490
- població diana, 497
- població objectiu, 498
- població sentinella, 499

prevalença, 503
rastreig de contactes, 541
rastrejador de contactes | rastrejadora de contactes, 542
rebrot epidèmic, 554
rebrotada epidèmica, 555
recerca de contactes, 558
salut pública, 582
seroprevalença, 595
sindèmia, 607
supercontagiador -a, 624
superpropagador -a, 625
susceptible, 627
taxa bruta de mortalitat, 632
taxa de contagi, 633
taxa de letalitat, 634
taxa de mortalitat, 635
traçabilitat, 662
transmissible, 665
transmissió comunitària, 667
transmissió horitzontal, 668
transmissió vertical, 669
velocitat reproductiva bàsica, 721
velocitat reproductiva efectiva, 722
velocitat reproductiva empírica, 723

Etiopatogènia

àcid desoxiribonucleic, 3
àcid ribonucleic, 4
ADN, 9
aerosol, 10
agent biològic, 11
aïllat, 15
aïllat víric, 16
anticòs, 28
antigen, 29
ARN, 38
ARN missatger, 39
ARNm, 40
càpsida, 92
civeta, 115
coronavirus, 152
coronavirus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu, 153
coronavirus associat a la MERS, 154
coronavirus associat a la SARS, 155
coronavirus de la COVID-19, 156
coronavirus de la MERS, 157
coronavirus de la SARS, 158
DNA, 194
embolcall, 208
espícula, 233
fagocitosi, 258
gat d'algàlia, 285
genoma, 291
gota de Flügge, 294
goteta, 295
goteta respiratòria, 296
gotícula respiratòria, 297
hostatger, 319
hoste, 320
hoste intermediari, 321
inflamació, 373
interferó, 378

MERS-CoV, 424
mRNA, 437
muriac, 439
muricec, 440
mutació, 441
pangolí, 464
paràsit, 466
patogen -ògena, 470
patogenicitat, 471
peplòmer, 477
proteïna de l'espícula, 512
proteïna espícula, 513
proteïna estructural, 514
proteïna S, 515
ratapenada, 543
ratapinyada, 544
ratpenat, 545
ratpenat de ferradura petit, 546
reservori, 567
resposta immunitària, 570
retrovirus, 571
RNA, 576
RNA missatger, 577
salt d'espècie, 579
SARS-CoV, 586
SARS-CoV-2, 587
serotip, 597
serotipus, 598
serovar, 599
soca, 615
transmissió, 666
variant, 715
variant d'interès, 716
variant de preocupació, 717
variant preocupant, 718
variant vírica, 719
virió, 729

virulència, 730

virus, 731

virus de la COVID-19, 732

VOC, 734

VOI, 735

voliac, 736

zoonosi, 741

zoonòtic -a, 742

Diagnòstic

- ul>
- automostra, 61
- bastonet, 67
- càrrega viral, 96
- càrrega vírica, 97
- casset, 106
- compte hemàtic, 130
- cribratge, 164
- cultiu, 165
- detecció precoç, 179
- diagnosi, 181
- diagnòstic, 182
- dímer-D, 184
- ELISA, 206
- encebador, 214
- enzimoimmunoassaig sobre fase sòlida, 219
- escovilló, 227
- exsudat bucofaringi, 254
- exsudat nasofaringi, 255
- fals negatiu, 262
- fals positiu, 263
- ferritina, 275
- fibrinogen, 276
- fluid bucofaringi, 279
- fluid nasofaringi, 280
- frotis, 282
- hemograma, 305
- història clínica, 318
- IA, 323
- immunocromatografia, 351
- immunoglobulina, 354
- immunoglobulina G, 355
- immunoglobulina M, 356
- intel·ligència artificial, 377
- lactat-deshidrogenasa, 384
- LDH, 387
- limfocitopènia, 395
- limfopènia, 396
- marcador inflamatori, 404
- mostra bucofaringia, 433
- mostra nasofaringia, 434
- mostra orofaringia, 435
- mostra rinofaringia, 436
- PCR, 474
- proteïna C reactiva, 511
- prova antigènica, 516
- prova d'antígens, 517
- prova de mostres agrupades, 518
- prova de mostres combinades, 519
- prova diagnòstica amb ELISA, 520
- prova diagnòstica amb PCR, 521
- prova diagnòstica ràpida, 522
- prova immunològica, 523
- prova PCR, 524
- prova ràpida, 525
- prova serològica, 526
- RAC, 536
- radiografia, 537
- radiòmica, 538
- raspallet, 540
- reacció en cadena per la polimerasa, 550
- recepció, acollida i classificació, 557
- serologia, 594
- sonda, 617
- sonda molecular, 618
- temps de protrombina, 640
- temps de Quick, 641
- test d'anticossos, 644
- test d'antígens, 645
- test immunològic, 646
- test PCR, 647
- test per agrupament de mostres, 648
- test per combinació de mostres, 649
- test ràpid, 650
- test serològic, 651

testatge massiu, 652

títol d'anticossos, 653

triatge, 672

Clínica

- agèusia, 12
- anòsmia, 24
- ansietat anticipatòria, 25
- arrítmia, 41
- asimptomàtic -a, 44
- astènia, 53
- autoinflamació, 60
- bronqui, 79
- bronquíol, 80
- bronquiolitis, 81
- bronquitis capil·lar, 82
- cefalàlgia, 108
- cefalea, 109
- clínica, 117
- coagulopatia, 120
- col·lapse cardiocirculatori, 124
- comorbiditat, 129
- congestió nasal, 135
- conjuntivitis, 136
- contagi, 139
- contagi directe, 140
- contagi immediat, 141
- contagi indirecte, 142
- contagi mediat, 143
- contagiositat, 144
- covid, 159
- covid-19, 160
- COVID-19, 161
- covid persistent, 162
- COVID-19 persistent, 163
- destret respiratori de l'adult, 177
- destret respiratori del nadó, 178
- diarrea, 183
- disfonia, 186
- displàsia alveolar congènita, 187
- dispnea, 188
- dolor toràcic, 196
- èczema, 200
- embòlia pulmonar, 209
- èmesi, 211
- esgotament, 229
- esgotament mental, 230
- exsudat, 253
- falta de concentració, 264
- fatiga, 268
- fatiga mental, 269
- fatiga pandèmica, 270
- febre, 272
- febrícula, 273
- fibrosi, 277
- greu, 298
- hepatotoxicitat, 307
- hipoestèsia gustativa, 311
- hipoestèsia olfactiva, 312
- hipogèusia, 313
- hipoòsmia, 314
- hipòsmia, 315
- hipoxèmia, 316
- hipòxia, 317
- infecció, 367
- infecció hospitalària, 368
- infecció nosocomial, 369
- infecció per gotetes, 370
- infectologia, 371
- infiltrat, 372
- insomni, 376
- mal de cap, 400
- mal de costat, 401
- mal de pit, 402
- malaltia del coronavirus 2019, 403
- mareig, 405
- MERS, 423
- miàlgia, 427
- nàusea, 443

ofec, 451
penelló, 476
pernió, 484
perniosi, 485
picnocàrdia, 491
pneumònia, 495
pneumònia d'aspiració congènita, 496
policàrdia, 501
pròdrom, 509
pulmó de xoc, 527
pulmonia, 528
reacció general, 551
reacció local, 552
reacció sistèmica, 553
recaiguda, 556
recidiva, 559
recrudescència, 560
reinfecció, 563
SARS, 585
SDRA, 588
semiologia, 591
sèpsia, 592
seqüela, 593
signe, 602

síntoma, 604
simptomatologia, 605
sincropèxia, 606
síndrome del destret respiratori agut, 608
síndrome del destret respiratori de l'adult, 609
síndrome del destret respiratori del nadó, 610
síndrome post COVID-19, 611
síndrome respiratòria aguda greu, 612
síndrome respiratòria de l'Orient Mitjà, 613
SRAG, 622
tapament, 629
taquicàrdia, 630
taquisistòlia, 631
tos, 657
tos productiva, 658
tos seca, 659
traqueotomia, 670
trombe, 673
trombosi, 674
trombus, 675
urticària, 682
vòmit, 737
xoc, 739

Prevenció

- Ad5-nCoV, 5
- aïllament, 14
- camussa antibaf, 89
- careta, 93
- càrrega antigènica, 95
- casquet, 105
- cobertura de vacunació, 121
- cobertura vacunal, 122
- Comirnaty, 127
- confinament, 133
- confinament perimetral, 134
- contenció, 145
- Convidecia, 148
- CoronaVac, 151
- CVnCoV, 166
- desinfectant, 176
- distància de seguretat, 190
- distància física, 191
- distanciamment de seguretat, 192
- distanciamment físic, 193
- dosi de record, 197
- dosi de reforç, 198
- efectivitat vacunal, 202
- eficàcia vacunal, 203
- eficiència vacunal, 204
- elasomeran, 205
- EPI, 220
- equip de protecció individual, 223
- equip de protecció personal, 224
- fallada vacunal, 259
- fallada vacunal primària, 260
- fallada vacunal secundària, 261
- Gam-COVID-Vac, 284
- gel antisèptic, 287
- gel desinfectant, 288
- gel hidroalcohòlic, 289
- gel higienitzant, 290
- guant, 304
- higiene, 309
- higiene de mans, 310
- immunització activa, 350
- màscara, 406
- màscara amb filtre de partícules, 408
- màscara autofiltrant, 409
- màscara FFP, 410
- màscara higiènica, 411
- màscara mèdica, 412
- màscara quirúrgica, 413
- mascareta, 414
- mascareta higiènica, 416
- mascareta quirúrgica, 417
- mesura de contenció, 425
- NVX-CoV2373, 449
- pantalla facial, 465
- pauta de vacunació, 472
- pauta vacunal, 473
- polaina, 500
- primovacunació, 504
- profilàctica, 510
- quarantena, 532
- quarantenar, 533
- quarantenat -ada, 534
- RAV, 547
- reacció adversa a vacuna, 549
- rentada de mans, 565
- rentat de mans, 566
- revaccinació, 572
- revacunació, 573
- Spikevax, 620
- Sputnik V, 621
- tovalloleta antibaf, 660
- tozinameran, 661
- vacci, 685
- vaccinació, 686

vacuna, 687
vacuna anti COVID-19, 688
vacuna antivírica, 689
vacuna AstraZeneca, 690
vacuna BBIBP-CorV, 691
vacuna CanSino, 692
vacuna contra la COVID-19, 693
vacuna CureVac, 694
vacuna d'ARN missatger, 695
vacuna d'ARNm, 696
vacuna d'mRNA, 697
vacuna d'RNA missatger, 698
vacuna de Wuhan, 699
vacuna Gamaleya, 700
vacuna Janssen, 701
vacuna Johnson & Johnson, 702

vacuna Moderna, 703
vacuna NovaVax, 704
vacuna Oxford-AstraZeneca, 705
vacuna Pfizer/BioNTech, 706
vacuna preventiva, 707
vacuna profilàctica, 708
vacuna Sinovac, 709
vacuna VeroCell, 710
vacuna vírica, 711
vacunació, 712
vacunació primària, 713
Vaxzevria, 720
ventilació, 724
visera de protecció, 733
zorecimeran, 743

Tractament

- adequació de l'esforç terapèutic, 6
- adequació de les actuacions sanitàries, 7
- atenció al dol, 54
- atenció domiciliària, 55
- atenció hospitalària, 56
- atenció primària, 57
- cànula nasal, 91
- careta, 94
- comitè de bioètica, 128
- distanàsia, 189
- dol, 195
- edatisme, 201
- esperança de vida, 231
- esperança de vida en bona salut, 232
- extubació, 256
- intubació, 380
- justícia distributiva, 383
- LET, 390
- limitació de l'esforç terapèutic, 397
- màscara, 407
- masketa, 415
- monitoratge, 429
- mort digna, 431
- nebulització, 444
- nebulitzador, 445
- no inici de tractament, 446
- obstinació terapèutica, 450
- oxigenació, 460
- oxigenoteràpia, 461
- principi de beneficència, 505
- principi de no-maleficència, 506
- principi de precaució, 507
- priorització, 508
- punt d'injecció, 529
- punt d'inoculació, 530
- qualitat de vida, 531
- QV, 535
- rehabilitació respiratòria, 562
- respiració artificial, 568
- respirador, 569
- sedació, 589
- seroteràpia, 596
- servei d'atenció de salut a domicili, 600
- suport vital, 626
- tractament amb oxigen, 663
- tractament ambulatori, 664
- UCI, 677
- ulleres nasals, 678
- unitat de cures intensives, 680
- unitat de vigilància intensiva, 681
- ús compassiu, 683
- UVI, 684
- ventilació mecànica, 725
- via d'administració, 726

Principis actius

acalabrutinib, 2
ADG20, 8
alunacedasa alfa, 19
ambroxol, 20
AMY-101, 21
anakinra, 22
analgèsic, 23
antiàlgic, 26
antibiòtic, 27
antipirètic, 30
antiretroviral, 31
antitèrmic, 32
antiviral, 33
antivíric, 34
apilimod, 35
apremilast, 37
ARV, 42
ASC09F, 43
atibucimab, 58
ATYR1923, 59
aviptadil, 63
azitromicina, 64
bamlanivimab, 65
baricitinib, 66
bemcentinib, 68
bevacizumab, 69
boceprevir, 70
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexina, 77
broncodilatador, 78
budesonida, 84
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
casirivimab, 104

CD24Fc, 107
cenicriviroc, 112
ciclesonida, 113
clazakizumab, 116
clofazimina, 118
cloroquina, 119
cobicistat, 123
colquicina, 126
conestat alfa, 132
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
deshidrodidemnina B, 175
dexametasona, 180
eculizumab, 199
emapalumab, 207
emtricitabina, 212
emvudodstat, 213
enoxaparina, 216
enpatoran, 217
ensovibep, 218
etesevimab, 249
favipiravir, 271
fenofibrat, 274
fingolimod, 278
galidesivir, 283
gimsilumab, 292
goflikicept, 293
heparina, 306
hidroxicloroquina, 308
ibuprofèn, 324
icatibant, 325
IECA, 326
imdevimab, 327
inhibidor de l'enzim conversiu de l'angiotensina, 375
interferó beta, 379
lanadelumab, 385

lenzilumab, 388
leronlimab, 389
lopinavir, 398
MEDI 3506, 418
meplazumab, 422
metilprednisolona, 426
molnupiravir, 428
montelukast, 430
mupadolimab, 438
nafamostat, 442
OP-101, 455
opaganib, 456
oseltamivir, 458
otilimab, 459
pemziviptadil, 475
plitidepsina, 494
prednisolona, 502
rapamicina, 539
ravulizumab, 548
regdanvimab, 561
remdesivir, 564

ribavirina, 574
ritonavir, 575
ruxolitinib, 578
sarilumab, 584
selinexor, 590
siltuximab, 603
siròlimus, 614
sotrovimab, 619
subasumstat, 623
talidomida, 628
tenofovir, 643
tixagevimab, 654
tocilizumab, 656
TRV027, 676
umifenovir, 679
vafidemstat, 714
vidofludimús, 727
viricida, 728
vorapaxar, 738
zilucoplan, 740

Entorn social

- alta, 17
- alta mèdica, 18
- autoritat sanitària, 62
- comunicat mèdic d'alta, 131
- convalescència, 147
- delegat de prevenció | delegada de prevenció, 171
- discapacitat, 185
- ERTO, 226
- estat d'alarma, 236
- expedient de regulació temporal d'ocupació, 252
- incapacitat, 359
- incapacitat permanent, 360
- incapacitat temporal, 361
- infodèmia, 374
- IP, 381
- IT, 382
- medicalitzar, 419
- medicina avaluadora, 420
- nova normalitat, 448
- peritatge mèdic, 483
- persona de risc per a la COVID-19, 486
- persona especialment sensible a la COVID-19, 487
- persona vulnerable a la COVID-19, 488
- pla de contingència contra la COVID-19, 492
- salut en el treball, 580
- salut laboral, 581
- sanitarització, 583
- servei de prevenció, 601
- socialització, 616
- telemedicina, 636
- teletreball, 637
- temps de convalescència, 639
- temps de recuperació, 642
- toc de queda, 655
- treball a distància, 671

Índexs bilingües

Índex occità

- abstencion de tractament, 446
- ACA, 45
- acalabrutinib, 2
- acid desoxiribonucleic, 3
- acid ribonucleic, 4
- acumulacion, 13
- Ad5-nCoV, 692
- adequacion des actuacions sanitàries, 7
- ADG20, 8
- aerosòl, 10
- agent biologic, 11
- agèusia, 12
- agropacion, 13
- agropament, 13
- agut -uda, 298
- aislat viric, 16
- alunacedasa alfa, 19
- ambroxol, 20
- amòrsa, 214
- AMY-101, 21
- anakinra, 22
- analgesic, 23
- andicapat, 185
- anòsmia, 24
- ansietat anticipatòria, 25
- antibiotic, 27
- anticòs, 28
- antigèn, 29
- antipiretic, 30
- antiretròvirau, 31
- antitermic, 30
- antivirau, 34
- antiviric, 34
- apilimod, 35
- aplanar era corba, 36
- apremilast, 37
- ARN, 4
- arrata-cauda, 544
- arrata-cauda de herradura petita, 546
- arritmia, 41
- ARV, 31
- ASC09F, 43
- asimptomatic -a, 44
- assag aleatorizat, 45
- assag clinic, 49
- assag clinic aleatorizat, 45
- assag comunitari, 51
- assag d'intervencion comunitària, 51
- assag damb cegament, 46
- astenia, 53
- atencion ath dò, 54
- atencion domiciliària, 55
- atencion ematica, 305
- atencion espitalària, 56
- atencion primària, 57
- atibucimab, 58
- ATYR1923, 59
- autoinflamacion, 60
- automòstra, 61
- autoritat sanitària, 62
- aviptadil, 63
- azitromicina, 64
- bambolha ampliada, 72
- bambolha de convivéncia, 73
- bamlanivimab, 65
- baricitinib, 66
- bastonet, 227
- bemcentinib, 68
- beneficéncia, 505
- bevacizumab, 69
- boceprevir, 70
- brensocatib, 74
- brequinar, 75
- brincidofovir, 76

- bromhexina, 77
 broncodilatador, 78
 broncodilatant, 78
 bronqui, 79
 bronquiòl, 80
 bronquiolitis, 81
 bronquitis capillar, 81
 bròssa, 227
 bròt epidemic, 83
 budesonida, 84
 cadia de transmission, 86
 cadia epidemiologica, 86
 caisheta, 106
 camós antivapor, 660
 camostat, 87
 camrelizumab, 88
 canakinumab, 90
 cansament, 270
 capsida, 92
 careta, 407
 carga antigenica, 95
 carga virau, 96
 carga virica, 96
 cas, 98
 cas confirmat, 99
 cas descartat, 100
 cas indèx, 101
 cas possible, 103
 cas sospitós, 103
 casirivimab, 104
 casquet, 105
 cassette, 106
 CD24Fc, 107
 cefalalgia, 109
 cefalèa, 109
 cellula B, 392
 cellula T, 394
 cenicriviroc, 112
 chòc, 739
 ciclesonida, 113
 citocina, 114
 civeta, 115
 clazakizumab, 116
 clinica, 117
 clofazimina, 118
 cloroquina, 119
 coagulopatia, 120
 cobertura de vacunacion, 121
 cobertura vacunau, 121
 cobicistat, 123
 coitiu, 165
 colapse cardiocirculatòri, 739
 collectiu vulnerable de risc, 125
 colquicina, 126
 Comirnaty, 661
 comitat de bioetica, 128
 comorbiditat, 129
 comunicat medicau de nauta, 18
 concentracion, 13
 conestat alfa, 132
 confinament, 133
 confinament perimetrau, 134
 congestion nasau, 135
 conjontivitis, 136
 contacte, 137
 contacte estret, 138
 contagi, 139
 contagi dirècte, 140
 contagi immediat, 140
 contagi indirècte, 142
 contagi personau, 140
 contagiositat, 144
 contencion, 145
 contraròtle, 146
 convalescència, 147
 Convidecia, 692
 corba de contagis, 150
 corba epidemica, 150
 CoronaVac, 709
 coronavirus, 152

- coronavirus associat a MERS, 154
- coronavirus associat ara COVID-19, 153
- coronavirus associat ara SARS, 155
- coronavirus dera COVID-19, 153
- coronavirus dera MERS, 154
- coronavirus dera SARS, 155
- coronavirus MERS-CoV, 154
- coronavirus SARS-CoV-2, 153
- covid 19, 161
- COVID-19 persistenta, 163
- cribratge, 164
- curat, 18
- CVnCoV, 694
- danoprevir, 167
- darunavir, 168
- dazcapistat, 169
- defenses, 170
- delegat de prevencion | delegada de prevencion, 171
- desconfinament, 172
- desescalada, 173
- desescalament, 173
- desidrodidemnina B, 494
- desinfectant, 176
- destret respiratòri der adult, 609
- destret respiratòri deth mainatjon, 610
- deteccion precòç, 179
- dexametasona, 180
- diagnòsi, 182
- diagnostic, 182
- diarrèa, 183
- dimer-D, 184
- discapacitat, 185
- disfonia, 186
- displasia alveolar congenita, 610
- dispnèa, 188
- distanàsia, 450
- distància de seguretat, 190
- distància fisica, 190
- distanciament de seguretat, 192
- distanciament fisic, 192
- dòl, 195
- dolor toracic, 196
- dòsi de rebrembe, 197
- dòsi de refòrç, 197
- eculizumab, 199
- eczèma, 200
- edatisme, 201
- efectivitat vacunau, 202
- eficacitat vacunau, 203
- eficiència vacunau, 204
- elasomèran, 205
- ELISA, 219
- emapalumab, 207
- embolia paumonar, 209
- emergéncia sanitària, 210
- emograma, 305
- emtricitabina, 212
- envododstat, 213
- endemia, 215
- engelura, 476
- engolòpa, 208
- enoxaparina, 216
- enpatoran, 217
- ensovibep, 218
- envolopa, 208
- enzimoimmunoassag sus fasa solida, 219
- eparina, 306
- epatotoxicitat, 307
- epdemiologia, 222
- EPI, 223
- epidèmia, 221
- equip de proteccion individuau, 223
- equip de proteccion personau, 223
- erradicacion, 225
- ERTO, 252
- escobilhon, 227
- esgotament mentau, 269
- esperança de vida, 231
- esperança de vida en bona salut, 232
- espícula, 233

- estacionalitat, 234
- estadi d'incubacion, 478
- estat d'alarma, 236
- estofament, 188
- estudi clinic, 237
- estudi d'exploracion terapeutica, 244
- estudi d'usatge terapeuti, 246
- estudi de confirmacion terapeutica, 245
- estudi de farmacologia umana, 243
- estudi de fasa 0, 242
- estudi de fasa I, 243
- estudi de fasa II, 244
- estudi de fasa III, 245
- estudi de fasa IV, 246
- estudi de microdòsi, 242
- estudi preclinic, 248
- etesevimab, 249
- eveniment advers, 228
- eveniment desfavorable, 228
- excès de mortalitat, 250
- expedient de regulacion temporau d'aucupacion, 252
- expertesa medicau, 483
- exsudat, 253
- extubacion, 256
- factor de risc, 257
- fagocitòsi, 258
- falhada vacunau, 259
- falhada vacunau primària, 260
- falhada vacunau segondària, 261
- fasa 0, 242
- fasa de mitigacion, 266
- fasa I, 243
- fasa II, 244
- fasa III, 245
- fasa IV, 246
- fatiga, 268
- fatiga pandemica, 270
- faus negatiu, 262
- faus positiu, 263
- fauta de concentracion, 264
- fauta de contencion, 265
- favipiravir, 271
- fèbre, 272
- febricula, 273
- fenofibrat, 274
- ferritina, 275
- fibrinogèn, 276
- fibròsi, 277
- fingolimod, 278
- flux nasofaringi, 434
- fomes, 281
- fomites, 281
- fòrt -a, 298
- frotís, 282
- galidesivir, 283
- Gam-COVID-Vac, 284
- gèl antiseptic, 289
- gèl desinfectant, 289
- gèl idroalcoolic, 289
- gèl igienizant, 289
- genòma, 291
- gimsilumab, 292
- goflikicept, 293
- gota de Flügge, 296
- goteta de Flügge, 296
- goteta respiratòria, 296
- grèu, 298
- grop bambolha, 299
- grop de risc, 303
- quant, 304
- IA, 377
- ibuprofèn, 324
- icatibant, 325
- idroxiclороquina, 308
- IECA, 375
- igièna, 309
- igièna de mans, 310
- imdevimab, 327
- immune, 328
- immunitari -ària, 330

- immunitat, 331
- immunitat activa, 332
- immunitat adaptativa, 333
- immunitat aquerida, 333
- immunitat collectiva, 338
- immunitat de comunitat, 338
- immunitat de grop, 338
- immunitat especifica, 333
- immunitat especifica artificiau, 340
- immunitat especifica naturau, 343
- immunitat especifica passiva, 345
- immunitat inespecifica, 347
- immunitat innata, 347
- immunitat naturau, 347
- immunizacion, 349
- immunizacion activa, 712
- immunizat -ada, 328
- immunocromatografia, 351
- immunogèn -a, 352
- immunogenicitat, 353
- immunoglobulina, 354
- immunoglobulina G, 355
- immunoglobulina M, 356
- immunologic -a, 358
- incapacitat, 359
- incapacitat permanenta, 360
- incapacitat temporau, 361
- incidència, 362
- incidència acumulada, 363
- incubacion, 364
- indèx de letalitat, 635
- indèx de mortalitat, 635
- infeccion, 367
- infeccion espitalària, 368
- infeccion nosocomiau, 368
- infeccion per gotetes, 370
- infectologia, 371
- infiltrat, 372
- inflamacion, 373
- infodèmia, 374
- inibidor der enzim conversiu dera angiotensina, 375
- insòmi, 376
- intelligència artificiau, 377
- interferon, 378
- interferon beta, 379
- intubacion, 380
- IP, 360
- ipoestesia gustativa, 313
- ipogeusestesia, 313
- ipogeusia, 313
- ipoosmia, 314
- ipoxemia, 316
- ipoxia, 317
- isolament, 14
- istòria clinica, 318
- IT, 361
- justícia distributiva, 383
- lactat-desidrogenasa, 384
- lacticodesidrogenasa, 384
- lactodesidrogenasa, 384
- lanadelumab, 385
- latència, 386
- lauada de mans, 310
- lauat de mans, 310
- LDH, 384
- lenzilumab, 388
- leronlimab, 389
- limfòcit, 391
- limfòcit B, 392
- limfòcit de memòria, 393
- limfòcit T, 394
- limfocitopenia, 396
- limfopenia, 396
- limitacion der esfòrc therapeutic, 7
- lopinavir, 398
- macrofag, 399
- malagana, 405
- malautia respiratòria provocada peth SARS-CoV-2, 161
- marcador inflamatori, 404
- masca, 406, 407

mascareta, 406, 407
 mascareta autofiltrant, 409
 mascareta cirurgiau, 413
 mascareta EPI, 409
 mascareta FFP, 409
 mascareta igienica, 411
 mascareta medicau, 413
 mascareta tamb filtre faciau de particules, 409
 masqueta, 406, 407
 mau de cap, 109
 mau de costat, 495
 mau de piech, 196
 MEDI 3506, 418
 medicalizar, 419
 medicina avaluadora, 420
 memòria immunitària, 421
 meplazumab, 422
 mericles nasaus, 678
 MERS, 613
 mesura de contencion, 425
 mesures de supòrt vitau, 626
 metilprednisolona, 426
 mialgia, 427
 molnupiravir, 428
 monitoratge, 429
 montelukast, 430
 mòrt digna, 431
 mortalitat, 432
 mòstra nasofaringia, 434
 mòstra orofaríngia, 435
 mupadolimab, 438
 mutacion, 441
 nafamostat, 442
 naua normalitat, 448
 nausèa, 443
 nauta, 18
 nauta medicau, 18
 nebulizacion, 444
 nebulizador, 445
 non inici de tractament, 446

non-maleficéncia, 506
 NVX-CoV2373, 449
 obstinacion terapeutica, 450
 OMS, 457
 ondada, 454
 ondada epidemica, 454
 OP-101, 455
 opaganib, 456
 Organizacion Mondiala de la Salut, 457
 oseltamivir, 458
 ostaticèr, 320
 òste, 320
 òste intermediari, 321
 otilimab, 459
 oxigenacion, 460
 oxigenoterapia, 461
 pacient zèro, 101
 pandèmia, 463
 pangolin, 464
 pantalha faciau, 465
 parasit, 466
 passapòrt d'immunitat, 468
 passapòrt immunitari, 468
 passapòrt immunologic, 468
 patogèn -a, 470
 patogenicitat, 471
 paumon de chòc, 609
 paumonia, 495
 pauta de vacunacion, 472
 PCR, 550
 pemziviptadil, 475
 peplomèr, 233
 periòde d'incubacion, 478
 periòde d'infeccion, 479
 periòde de laténcia, 478
 periòde de reaccion, 478
 periòde latent, 478
 peritatge medicau, 483
 persona especiaument sensibla ara COVID-19, 486
 persona vulnerabla ara COVID-19, 486

- pic de contagi, 490
- pic epidemic, 490
- picnocardia, 630
- placebo, 493
- plan de contingéncia deuant dera COVID-19, 492
- plitidepsina, 494
- pneumonia, 495
- poblacion diana, 497
- poblacion objectiu, 497
- poblacion sentinèla, 499
- polaina, 500
- policardia, 630
- prednisolona, 502
- prevaléncia, 503
- primovacunacion, 504
- principi de beneficéncia, 505
- principi de non-maleficéncia, 506
- principi de precaucion, 507
- priorizacion, 508
- prodròm, 509
- profilactica, 309
- proteïna C reactiva, 511
- proteïna dera espicula, 515
- proteïna espicula, 515
- proteïna estructurai, 514
- proteïna S, 515
- pròva antigenica, 517
- pròva de doble anonimat, 47
- pròva de doble cèc, 47
- pròva de mòstres agropades, 519
- pròva de mòstres combinades, 519
- pròva de triple cèc, 48
- pròva diagnostica amb immunocromatografia, 525
- pròva diagnostica tamb PCR, 521
- pròva doblament cèga, 47
- pròva rapida, 525
- pròva serologica, 526
- punt d'injeccion, 529
- punt d'inoculacion, 529
- qualitat de vida, 531
- quarantena, 532
- quarantenar, 533
- quarantenat -ada, 534
- QV, 531
- radiografia, 537
- radiomica, 538
- RAV, 549
- ravulizumab, 548
- reabilitacion respiratòria, 562
- reaccion adversa ara vacuna, 549
- reaccion en cadia pera polimerasa, 550
- reaccion generau, 551
- reaccion locau, 552
- reaccion sistèmica, 551
- rebrot epidemic, 554
- rebrotada epidèmica, 554
- recaiguda, 556
- recèrca de contactes, 541
- recidiva, 559
- recrudescéncia, 560
- regdanvimab, 561
- reinfeccion, 563
- remdesivir, 564
- reservòri, 567
- respiracion artificiau, 568
- respiracion assistida, 568
- respirador, 569
- responsa immunitària, 570
- retrovirus, 571
- revaccinacion, 573
- revacunacion, 573
- ribavirina, 574
- ritonavir, 575
- RNA, 4
- RNA messatgèr, 577
- ruxolitinib, 578
- sabanhon, 476
- salut en trabalh, 580
- salut laborau, 580
- salut publica, 582

- sanitarizacion, 583
 sanitat, 582
 sarilumab, 584
 SARS, 612
 SARS-CoV, 155
 SARS-CoV-2, 153
 saut d'espècie, 579
 sedacion, 589
 selinexor, 590
 semiologia, 605
 sepsia, 592
 seqüèla, 593
 serologia, 594
 seroprevalença, 595
 seroterapia, 596
 serotip, 597
 serotipe, 597
 serovar, 597
 servici d'atencion de salut en domicili, 55
 servici de prevencion, 601
 sevèr -a, 298
 shòck, 739
 signe, 602
 siltuximab, 603
 simptòma, 604
 simptomatologia, 605
 sincropexia, 630
 sindemia, 607
 sindròme deth destret respiratòri der adult, 609
 sindròme deth destret respiratòri en mainatjon, 610
 sindròme deth destret respiratòri idiopatica deth
 mainatjon, 610
 sindròme respiratòri agut grèu, 612
 sindròme respiratòri associat ath SARS-CoV-2, 161
 sindròme respiratòri d'Orient Mieï, 613
 siròlimus, 614
 soca, 615
 socializacion, 616
 sonda, 617
 sonda moleculara, 617
 sotrovimab, 619
 Spikevax, 205
 Sputnik V, 284
 SROM, 613
 subasumstat, 623
 supercontagiador -a, 624
 superescampador -a, 624
 supòrt vitau, 626
 susceptible -a, 627
 talidomida, 628
 tapament, 188
 taquicardia, 630
 taquisistolia, 630
 taxa bruta de mortalitat, 635
 taxa de contagi, 633
 taxa de letalitat, 634
 taxa de mortalitat, 635
 telemedicina, 636
 teletrabalh, 637
 tempèsta de citocines, 638
 temps de convalescència, 642
 temps de protrombina, 640
 temps de Quick, 640
 temps de recuperacion, 642
 tenofovir, 643
 tèst antigenic, 644
 tèst d'antigens, 517
 tèst per agropament de mòstres, 519
 tèst per combinacion de mòstres, 519
 tèst rapid, 525
 tèst serologic, 526
 testatge massiu, 652
 títol d'anticòssi, 653
 tixagevimab, 654
 tòc de queda, 655
 tocilizumab, 656
 tos, 657
 tos productiva, 658
 tos seca, 659
 tovalholeta antibugàs, 660

- tozinameran, 661
- traçabilitat, 662
- tractament ambulatòri, 664
- tralha de contactes, 541
- tralhador de contactes | tralhadora de contactes, 542
- transmissible -a, 665
- transmission, 666
- transmission comunitària, 667
- transmission orizontau, 668
- transmission verticau, 669
- traqueotomia, 670
- triatge, 672
- trombe, 673
- trombòsi, 674
- TRV027, 676
- umifenovir, 679
- unitat de suenhs intensius, 680
- unitat de vigilància intensiva, 680
- urticària, 682
- us compassiu, 683
- usatge compassiu, 683
- USI, 680
- UVI, 680
- vaccin, 687
- vaccinacion, 712
- vacuna, 687
- vacuna antivirica, 711
- vacuna AstraZeneca, 690
- vacuna BBIBP-CorV, 691
- vacuna CanSino, 692
- vacuna contra la COVID-19, 688
- vacuna CureVac, 694
- vacuna d'RNA messatgèr, 698
- vacuna de Wuhan, 710
- vacuna Gamaleya, 284
- vacuna Janssen, 701
- vacuna Johnson & Johnson, 701
- vacuna Moderna, 205
- vacuna NovaVax, 449
- vacuna Oxford-AstraZeneca, 690
- vacuna Pfizer/BioNTech, 661
- vacuna preventiva, 707
- vacuna profilactica, 707
- vacuna Sinovac, 709
- vacuna VeroCell, 710
- vacuna virica, 711
- vacunacion, 712
- vafidemstat, 714
- variante, 715
- variante d'interès, 716
- variante preocupanta, 718
- Vaxzevria, 690
- velocitat reproductiva basica, 721
- velocitat reproductiva efectiva, 722
- velocitat reproductiva empirica, 723
- ventilacion, 724
- via d'administracion, 726
- vidofludimús, 727
- viricida, 728
- virion, 729
- virulència, 730
- virus, 731
- visera de proteccion, 465
- vomèc, 737
- vorapaxar, 738
- zilucoplan, 740
- zoonòsi, 741
- zoonotic -a, 742
- zorecimeran, 694

Índex basc

0. fase, 242
 0. faseko saiakuntza, 242
 AA, 377
 ABE, 361
 ABEEE, 252
 abiarazle, 214
 abiptadil, 63
 Ad5-nCoV, 692
 ADG20, 8
 adimen artifizial, 377
 adinkeria, 201
 AEBI, 375
 AEBren inhibitzaile, 375
 aerosol, 10
 agente biologiko, 11
 agerraldi epidemiko, 83
 ageusia, 12
 ahalegin terapeutikoa egokitze, 7
 ahalegin terapeutikoa mugatze, 7
 aireztapen, 724
 aitzinamendu-antsietate, 25
 aitzinamendu-herstura, 25
 akalabrutinib, 2
 akidura mental, 269
 alarma-egoera, 236
 aldaera, 715
 aldaera kezkagarri, 718
 aldi baterako enplegu-erregulazioko espediente, 252
 aldi baterako ezintasun, 361
 alfa alunazedasa, 19
 alfa konestat, 132
 AMY-101, 21
 anakinra, 22
 analgesiko, 23
 anbroxol, 20
 andui, 615
 angiotentsinaren entzima bihurtzailearen
 inhibitzaile, 375
 anosmia, 24
 antibiotiko, 27
 antibiral, 34
 antibiriko, 34
 antigeno, 29
 antigeno-karga, 95
 antigeno-test, 517
 antigorputz, 28
 antigorputz-test, 644
 antigorputz-titulu, 653
 antipiretiko, 30
 antirretobiral, 31
 antitermiko, 30
 apilimod, 35
 apremilast, 37
 ARB, 31
 arintze-fase, 266
 arnas errehabilitazio, 562
 arnas sindrome akutu larri, 612
 arnas sindrome akutu larriaren koronabirus 2, 153
 arnas tantatxo, 296
 arnasgailu, 569
 arnasketa artifizial, 568
 arnasketa lagundu, 568
 arnasketa mekaniko, 568
 arrisku-faktore, 257
 arrisku-talde, 303
 arrisku-talde zaurgarri, 125
 arritmia, 41
 ASAL, 612
 ASALen koronabirus 2, 153
 ASC09F, 43
 asintomatiko, 44
 astenia, 53

AstraZeneca, 690
ATE, 7
atibuklimab, 58
ATM, 7
ATYR1923, 59
aurpegiko pantaila, 465
autohantura, 60
autoinflamazio, 60
autolagin, 61
azido desoxirribonukleiko, 3
azido erribonukleiko, 4
azido erribonukleiko mezulari, 577
azitromizina, 64
aztarnari, 542
azterketa kliniko, 237
azterketa prekliniko, 248
B deshidrodidemnina, 494
B linfozito, 392
B zelula, 392
bafidemstat, 714
baheketa, 164
bakartze, 14
bamlanibimab, 65
banaketa-justizia, 383
barizitinib, 66
BBIBP-CorV txerto, 691
bebazumab, 69
beherako, 183
bemzentinib, 68
berragertze epidemiko, 554
berrinfekzio, 563
berriz gaixotze, 556
berrogeialdi, 532
berrogeialdian jarri, 533, 534
beta interferon, 379
bioetika-batzorde, 128
birgaixotze, 556
biriketako enbolia, 209
birion, 729
birizida, 728

birtxertaketa, 573
birulentzia, 730
birus, 731
birus-andui isolatu, 16
birus-bilgarri, 208
birus-karga, 96
birus-kontrako, 34
birusen kontrako txerto, 711
bitarteko ostalari, 321
bizi-euskarri, 626
bizi-euskarriko neurriak, 626
bizi-itxaropen, 231
bizi-kalitate, 531
bizikidetza-burbuila, 73
bizikidetza-burbuila zabaldu, 72
BK, 531
borapaxar, 738
bozeprebir, 70
brekinar, 75
brensokatib, 74
brinzidofobir, 76
bromhexina, 77
bronkio, 79
bronkio-zabaltzaile, 78
bronkiolitis, 81
bronkiolo, 80
budesonida, 84
bularraldeko min, 196
burbuila zabaldu, 72
burbuila-talde, 299
buruko min, 109
CanSino txerto, 692
CD24Fc, 107
Comirnaty, 661
Convidecia, 692
CoronaVac, 709
COVID-19, 161
COVID-19 gaitz, 161
COVID-19 iraunkor, 163
COVID-19 txertoa, 688

- COVID-19arekiko arrisku handiko pertsona, 486
 COVID-19arekiko pertsona zaurgarri, 486
 COVID-19aren aurreko kontingentzia-plan, 492
 COVID-19aren birus, 153
 CureVac txerto, 694
 CVnCoV, 694
 D dimero, 184
 danoprebir, 167
 darunabir, 168
 dastamen-hipoestesia, 313
 dazkapistat, 169
 defentsak, 170
 desgaitasun, 185
 desinfektatzaile, 176
 deskonfinamendu, 172
 detekzio goiztiar, 179
 dexametasona, 180
 diagnostiko, 182
 disfonia, 186
 disnea, 188
 DNA, 3
 dolu, 195
 dolu-arreta, 54
 ebakuntza-txano, 105
 egitura-proteina, 514
 EHAS, 613
 EI, 360
 Ekialde Hurbileko arnas sindrome, 613
 ekulizumab, 199
 ekzema, 200
 elasomeran, 205
 ELISA, 219
 ELISA bidezko proba diagnostiko, 526
 emapalumab, 207
 emateko bide, 726
 embododstat, 213
 emesi, 737
 emtrizitabina, 212
 endemia, 215
 enoxaparina, 216
 enpatoran, 217
 ensobibep, 218
 entzimek lotutako immunoabsortzio saiakuntza, 219
 epidemia, 221
 epidemiologia, 222
 erabilera errukior, 683
 erantzun immunitario, 570
 errabulizumab, 548
 erradiografia, 537
 erradiomika, 538
 erreakzio lokal, 552
 erreakzio orokor, 551
 erreakzio sistemiko, 551
 erregdanbimab, 561
 erremdesibir, 564
 erreproduktzio-abiadura efektibo, 722
 erreproduktzio-abiadura enpiriko, 723
 erreserborio, 567
 erretrobirus, 571
 erretrobirus-kontrako, 31
 errezidiba, 559
 erribabirina, 574
 errinolofotxiki, 546
 erritonabir, 575
 errotik kentze, 225
 erruxolitinib, 578
 esku-hartze komunitarioko saiakuntza, 51
 eskuen higie, 310
 eskularru, 304
 espezie ostalari, 320
 espezie-jauzi, 579
 espikula, 233
 estubazio, 256
 etesebimab, 249
 etxeko arreta, 55
 etxeratze-agindu, 655
 euste, 145
 euste-fase, 265
 euste-neurri, 425
 exudatu, 253

- ezintasun, 359
- ezintasun iraunkor, 360
- eztul, 657
- eztul heze, 658
- eztul lehor, 659
- eztul produktibo, 658
- fabipirabir, 271
- fagozitosi, 258
- febrikula, 273
- fenofibrato, 274
- ferra-saguzar txiki, 546
- ferritina, 275
- FFP maskara, 409
- fibrinogeno, 276
- fibrosi, 277
- ingolimod, 278
- Flügge-ren tanta, 296
- fomite, 281
- frotis, 282
- G immunoglobulina, 355
- gailur epidemiko, 490
- galidesibir, 283
- Gam-COVID-Vac, 284
- Gamaleya txerto, 284
- gehiagizko hilkortasun, 250
- gel antiseptiko, 289
- gel desinfektatzaile, 289
- gel hidroalkoholiko, 289
- genoma, 291
- gertaera kaltegarri, 228
- gimsilumab, 292
- goflikizept, 293
- goragale, 443
- gorako, 737
- gordailu, 567
- HADS, 609
- hantura, 373
- hantura-markatzaile, 404
- hartutako immunitate, 333
- hasle, 214
- helburuko populazio, 497
- helduaren arnas distresaren sindrome, 609
- hemograma, 305
- heparina, 306
- hepatotoxikotasun, 307
- heriotza duin, 431
- heriotza-tasa, 635
- hidroxiklorokina, 308
- higiene, 309
- hilgarritasun-tasa, 634
- hilkortasun, 432
- hilkortasun-tasa, 635
- hipogeusia, 313
- hipoosmia, 314
- hipoxemia, 316
- hipoxia, 317
- historia kliniko, 318
- hurbileko kontaktu, 138
- I. fase, 243
- I. faseko saiakuntza, 243
- ibuprofeno, 324
- II. fase, 244
- II. faseko saiakuntza, 244
- III. fase, 245
- III. faseko saiakuntza, 245
- ikatibant, 325
- IM, 363
- imdebimab, 327
- immune, 328
- immunitario, 330
- immunitate, 331
- immunitate adaptatibo, 333
- immunitate aktibo, 332
- immunitate espezifikiko, 333
- immunitate espezifikiko artifizial, 340
- immunitate espezifikiko natural, 343
- immunitate espezifikiko pasibo, 345
- immunitate-pasaporte, 468
- immunitate-ziurtagiri, 468
- immunizazio, 349

- immunogeniko, 352
- immunogenikotasun, 353
- immunoglobulina, 354
- immunokromatografia, 351
- immunologiko, 358
- indize-kasu, 101
- infektologia, 371
- infekzio, 367
- infekzio-periodo, 479
- infiltratu, 372
- inflamazio, 373
- inflamazio-markatzaile, 404
- infodemia, 374
- injekzio-puntu, 529
- inkubazio, 364
- insomnio, 376
- intereseko aldaera, 716
- interferon, 378
- intubazio, 380
- intzidentzia, 362
- intzidentzia metatu, 363
- islatu biral, 16
- islatu biriko, 16
- itsu bikoitzeko saiakuntza, 47
- itsu hirukoitzeko saiakuntza, 48
- IV. fase, 246
- IV. faseko saiakuntza, 246
- jaioberriaren arnas distresaren sindrome, 610
- Janssen txerto, 701
- Johnson & Johnson txerto, 701
- kalterik ez egiteko printzipio, 506
- kamostat, 87
- kamrelizumab, 88
- kanakinumab, 90
- kapside, 92
- karga antigeniko, 95
- karga biriko, 96
- kasete, 106
- kasiribimab, 104
- kasu, 98
- kasu baieztatu, 99
- kasu baztertu, 100
- kasu egiaztatu, 99
- kasu susmagarri, 103
- kate epidemiologiko, 86
- klazakizumab, 116
- klinika, 117
- klofazimina, 118
- klorokina, 119
- koagulopatia, 120
- kobizistat, 123
- koltxizina, 126
- komorbilitate, 129
- konfinamendu, 133
- konfinamendu perimetral, 134
- konfinamendua arintze, 173
- konglomeratu, 13
- konjuntibitis, 136
- kontaktu, 137
- kontaktu estu, 138
- kontaktuen aztarnari segitze, 541
- kontaktuen jarraipen, 541
- kontrol, 146
- kontzentrazio-falta, 264
- koronabirus, 152
- kotoi-txotx, 227
- kultibo, 165
- kurba apaldu, 36
- kurba epidemiko, 150
- kurba epidemiologiko, 150
- kutsakortasun, 144
- kutsapen, 139
- kutsatze-kate, 86
- kutsatze-kurba, 150
- kutsatze-tasa, 633
- lagin-taldekatze bidezko test, 519
- laktato deshidrogenasa, 384
- lan-osasun, 580
- lanadelumab, 385
- langarreztagailu, 445

langarreztapen, 444
larri, 298
larriagotze, 560
latentzia, 386
latentzia-periodo, 478
LDH, 384
lehen mailako arreta, 57
lehenespen, 508
lenzilumab, 388
leronlimab, 389
linfopenia, 396
linfozito, 391
linfositopenia, 396
lopinabir, 398
lurrenaren kontrako gamuza, 660
M immunoglobulina, 356
makrofago, 399
maskara, 406, 407
maskara autoiragazle, 409
maskara higieniko, 411
maskara kirurgiko, 413
maskara mediko, 413
MEDI 3506, 418
medikalizatu, 419
medikuaren alta, 18
medikuntza ebaluatzaile, 420
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
MERSi lotutako koronabirus, 154
metilprednisolona, 426
mialgia, 427
Moderna txerto, 205
MOE, 457
molnupirabir, 428
monitorizazio, 429
montelukast, 430
mordo, 13
Munduko Osasun Erakundea, 457
mupadolimab, 438
mutazio, 441
nafamostat, 442
NBE, 223
NBE maskara, 409
negatibo faltsu, 262
neke, 268
neke pandemiko, 270
norbera babesteko ekipamendu, 223
normaltasun berri, 448
NovaVax txerto, 449
NVX-CoV2373, 449
oinarrizko erreproduktzio-zenbaki, 721
oinetako babes, 500
olatu, 454
olatu epidemiko, 454
ondorio, 593
ongintza, 505
ongintza-printzipio, 505
OP-101, 455
opaganib, 456
orofaringeko lagin, 435
oroimen immunitario, 421
oroimen immunologiko, 421
oroimen-linfuzito, 393
oroimen-zelula, 393
oroitzapen-dosi, 197
osasun publiko, 582
osasun-agintaritzak, 62
osasun-egoera oneko bizi-itzaropen, 232
osasun-larrialdi, 210
oseltamibir, 458
ospel, 476
ospitale-infektzio, 368
ospitaleko arreta, 56
ostalari, 320
otilimab, 459
Oxford-AstraZeneca, 690
oxigenazio, 460
oxigenoterapia, 461
pandemia, 463

pangolin, 464
 parasito, 466
 partikula-iragazkidun maskara, 409
 patogeno, 470
 patogenotasun, 471
 PCR, 550
 PCR bidezko proba diagnostiko, 521
 PCR proba, 521
 pemzibiptadil, 475
 peritutza mediko, 483
 Pfizer/BioNTech txerto, 661
 plazebo, 493
 plitidepsina, 494
 pneumonia, 495
 polimerasaren kate-erreakzio, 550
 pooling, 519
 populazio zelatari, 499
 positibo faltsu, 263
 prebalentzia, 503
 prebentzio-txerto, 707
 prebentzio-zerbitzu, 601
 prebentzioko ordezkari, 171
 prednisolona, 502
 prodromo, 509
 proteina C-erreaktibo, 511
 protronbina-denbora, 640
 Quick-en denbora, 640
 R_0 zenbaki, 721
 RNA, 4
 RNA mezulari, 577
 RNAm, 577
 RNAm-n oinarritutako txerto, 698
 RNAm-txerto, 698
 S proteina, 515
 saguzar, 544
 saiakuntza ausazkotu, 45
 saiakuntza itsu, 46
 saiakuntza kliniko, 49
 saiakuntza kliniko ausazkotu, 45
 saiakuntza komunitario, 51

sanitarizazio, 583
 sarilumab, 584
 SARS, 612
 SARS-CoV, 155
 SARS-CoV-2, 153
 SARS-CoV-2k eragindako arnas gaixotasun, 161
 SARSi lotutako koronabirus, 155
 sedazio, 589
 segurtasun-tarte, 190
 segurtasuneko urruntze, 192
 sekuela, 593
 selinexor, 590
 semiologia, 605
 sentikor, 627
 sepsi, 592
 serologia, 594
 seroprebalentzia, 595
 seroterapia, 596
 serotipo, 597
 shock, 739
 siltuximab, 603
 sindemia, 607
 Sinovac txerto, 709
 sintoma, 604
 sintomarik gabeko, 44
 sirolimus, 614
 SKA, 45
 sortzetiko immunitate, 347
 sotrobimab, 619
 sozializazio, 616
 spike proteina, 515
 Spikevax, 205
 Sputnik, 284
 subasumstat, 623
 sudur-faringeetako lagin, 434
 sudur-kanula, 678
 sudurreko kongestio, 135
 sukar, 272
 sukar-kontrako, 30
 superkutsatzaile, 624

- susperraldi, 147
- suspertze-denbora, 642
- T linfozito, 394
- T zelula, 394
- takikardia, 630
- talde-immunitate, 338
- talidomida, 628
- tantatxo bidezko infekzio, 370
- telelan, 637
- telemedikuntza, 636
- tematze terapeutiko, 450
- tenofobir, 643
- test azkar, 525
- test laster, 525
- test serologiko, 526
- testatze masibo, 652
- tixagebimab, 654
- TOK, 549
- tozilizumab, 656
- tozinameran, 661
- trakeotomia, 670
- transmisio, 666
- transmisio bertikal, 669
- transmisio horizontal, 668
- transmisio komunitario, 667
- transmitigarri, 665
- tratamendu anbulatorio, 664
- tratamendua ez emate, 446
- trazabilitate, 662
- triaje, 672
- tronbo, 673
- tronbosi, 674
- TRV027, 676
- txano, 105
- txertaketa, 712
- txertaketa primario, 504
- txertaketa-estaldura, 121
- txertaketa-pauta, 472
- txerto, 687
- txerto antibiral, 711
- txerto antibiriko, 711
- txerto profilaktiko, 707
- txertoak eragindako ondorio kaltegarri, 549
- txertoaren hutsegite, 259
- txertoaren hutsegite primario, 260
- txertoaren hutsegite sekundario, 261
- txertoen efektibitate, 202
- txertoen efikazia, 203
- txertoen efizientzia, 204
- umifenobir, 679
- urruntze fisiko, 192
- urtarokotasun, 234
- urtikaria, 682
- usaimen-hipoestesias, 314
- Vaxzevria, 690
- VeroCell txerto, 710
- vidofludimus, 727
- VOC, 718
- VOI, 716
- Wuhan txerto, 710
- zainketa intentsiboetako unitate, 680
- zefalalgia, 109
- zefalea, 109
- zeharkako kutsapen, 142
- zeinu, 602
- zenikribirok, 112
- zibeta, 115
- ziklesonida, 113
- zilukoplan, 740
- zitokina, 114
- zitokina-ekaitz, 638
- ZIU, 680
- zoonosi, 741
- zoonotiko, 742
- zorabio, 405
- zorezimeran, 694
- zuhurtasun-printzipio, 507
- zunda, 617
- zunda molekular, 617
- zuzeneko kutsapen, 140

Índex gallec

abstención de tratamento, 446
 acalabrutinib, 2
 achandar a curva, 36
 ácido desoxirribonucleico, 3
 ácido ribonucleico, 4
 acontecemento adverso, 228
 Ad5-nCov, 692
 ADG20, 8
 ADN, 3
 aerosol, 10
 afogamento, 188
 agrupamento, 13
 alta, 18
 alta médica, 18
 alunacedase alfa, 19
 ambroxol, 20
 AMY-101, 21
 anakinra, 22
 analxésico, 23
 anfitrión, 320
 anosmia, 24
 ansiedade anticipatoria, 25
 antiáxico, 23
 antibiótico, 27
 anticorpo, 28
 antipirético, 30
 antirretroviral, 31
 antitérmico, 30
 antiviral, 34
 antivírico, 34
 antíxeno, 29
 apilimod, 35
 aplanar a curva, 36
 apremilast, 37
 ARN, 4
 ARN mensaxeiro, 577
 ARNm, 577
 arritmia, 41
 ARV, 31
 ASC09F, 43
 asintomático -a, 44
 astenia, 53
 atención ao dó, 54
 atención domiciliaria, 55
 atención hospitalaria, 56
 atención primaria, 57
 atibucimab, 58
 ATYR1923, 59
 autoinflamación, 60
 automostra, 61
 autoridade sanitaria, 62
 aviptadil, 63
 axeitamento do esforzo terapéutico, 7
 axente biolóxico, 11
 axeusia, 12
 azitromicina, 64
 bamlanivimab, 65
 baricitinib, 66
 bastonciño, 227
 bastonete, 227
 bemcentinib, 68
 bevacizumab, 69
 boceprevir, 70
 brensocatib, 74
 brequinar, 75
 brincidofovir, 76
 bromhexina, 77
 broncodilatador, 78
 bronquio, 79
 bronquiolite, 81
 bronquíolo, 80
 bronquite capilar, 81
 budesonida, 84
 burbulla, 299

burbulla ampliada, 72
burbulla de convivencia, 73
cadea de transmisión, 86
cadea epidemiolóxica, 86
calidade de vida, 531
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
cánula nasal, 678
cápside, 92
carga antixénica, 95
carga viral, 96
carga vírica, 96
casete, 106
casirivimab, 104
caso, 98
caso confirmado, 99
caso descartado, 100
caso índice, 101
caso posible, 103
caso probable, 103
caso sospeitoso, 103
CD24Fc, 107
cebador, 214
cefalalxia, 109
cefalea, 109
célula B, 392
célula T, 394
cenicriviroc, 112
cepa, 615
choque, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
civeta, 115
clazakizumab, 116
clínica, 117
clofazimina, 118
cloroquina, 119
coagulopatía, 120
cobertura de vacinación, 121

cobertura vacinal, 121
cobicistat, 123
colapso cardiocirculatorio, 739
colquicina, 126
Comirnaty, 661
comité de bioética, 128
comorbidade, 129
conestat alfa, 132
confinamento, 133
confinamento perimetral, 134
contacto, 137
contacto estreito, 138
contaxio, 139
contaxio directo, 140
contaxio indirecto, 142
contaxio inmediato, 140
contaxio mediato, 142
contaxiosidade, 144
contención, 145
control, 146
convalecencia, 147
Convidecia, 692
conxestión nasal, 135
conxuntivite, 136
corentena, 532
coretenado -a, 534
coretenar, 533
CoronaVac, 709
coronavirus, 152
coronavirus 2 da síndrome respiratoria aguda grave, 153
coronavirus asociado á MERS, 154
coronavirus asociado á SARS, 155
coronavirus da COVID-19, 153
coronavirus da MERS, 154
coronavirus da SARS, 155
covid-19, 161
Covid-19, 161
COVID-19, 161
COVID-19 persistente, 163

- cribado, 164
 cultivo, 165
 curva de contaxios, 150
 curva epidémica, 150
 CV, 531
 CVnCoV, 694
 danoprevir, 167
 darunavir, 168
 dazcapistat, 169
 defensas, 170
 delegado de prevención | delegada de prevención, 171
 desconfinamento, 172
 desconforto respiratorio neonatal, 610
 desescalada, 173
 deshidrodidemnina B, 494
 desinfectante, 176
 detección precoz, 179
 dexametasona, 180
 diagnose, 182
 diagnóstico, 182
 diarrea, 183
 dímero-D, 184
 discapacidade, 185
 disfonía, 186
 displasia alveolar conxénita, 610
 dispnea, 188
 distanasia, 450
 distancia de seguridade, 190
 distancia física, 190
 distanciamento de seguridade, 192
 distanciamento físico, 192
 DNA, 3
 dó, 195
 doenza do coronavirus 2019, 161
 dor de cabeza, 109
 dor de peito, 196
 dor torácica, 196
 dose de recordo, 197
 dose de reforzo, 197
 ECA, 45
 eccema, 200
 eculizumab, 199
 efectividade vacinal, 202
 eficacia vacinal, 203
 eficiencia vacinal, 204
 elasomerán, 205
 ELISA, 219
 emapalumab, 207
 embolia pulmonar, 209
 emerxencia sanitaria, 210
 émese, 737
 emtricitabina, 212
 emvododstat, 213
 endemia, 215
 enfermidade do coronavirus 2019, 161
 enoxaparina, 216
 enpatorán, 217
 ensaio aleatorizado, 45
 ensaio cego, 46
 ensaio clínico, 49
 ensaio clínico aleatorizado, 45
 ensaio comunitario, 51
 ensaio de intervención comunitaria, 51
 ensaio dobre cego, 47
 ensaio triplo cego, 48
 ensovibep, 218
 envoltura vírica, 208
 EPI, 223
 epidemia, 221
 epidemioloxía, 222
 equipo de protección individual, 223
 equipo de protección persoal, 223
 eritema pernio, 476
 erradicación, 225
 ERTE, 252
 esgotamento, 268
 esgotamento mental, 269
 esperanza de vida, 231
 esperanza de vida en boa saúde, 232
 espícula, 233

- estacionalidade, 234
- estado de alarma, 236
- estudo clínico, 237
- estudo de confirmación terapéutica, 245
- estudo de exploración terapéutica, 244
- estudo de farmacoloxía humana, 243
- estudo de fase 0, 242
- estudo de fase I, 243
- estudo de fase II, 244
- estudo de fase III, 245
- estudo de fase IV, 246
- estudo de uso terapéutico, 246
- estudo preclínico, 248
- etesevimab, 249
- exceso de mortalidade, 250
- exceso de mortos, 250
- expediente de regulación temporal de emprego, 252
- exsudación, 253
- exsudado bucofarínxeo, 435
- exsudado nasofarínxeo, 434
- extensión, 282
- extubación, 256
- factor de risco, 257
- fagocitose, 258
- fallo vacinal, 259
- fallo vacinal primario, 260
- fallo vacinal secundario, 261
- falso negativo, 262
- falso positivo, 263
- falta de aire, 188
- falta de concentración, 264
- fase de contención, 265
- fase de incubación, 478
- fase de latencia, 478
- fase de mitigación, 266
- fase IV, 246
- fatiga, 268
- fatiga mental, 269
- fatiga pandémica, 270
- favipiravir, 271
- febre, 272
- febrícula, 273
- fenofibrato, 274
- ferritina, 275
- fibrinóxeno, 276
- fibrose, 277
- figolimod, 278
- fluido bucofarínxeo, 435
- fluido nasofarínxeo, 434
- fómite, 281
- frieira, 476
- frotis, 282
- galidesivir, 283
- Gam-COVID-Vac, 284
- gato de algaria, 115
- GCE, 299
- gimsilumab, 292
- goflikicept, 293
- gorro, 105
- gota de Flügge, 296
- gotícula respiratoria, 296
- gotiña de Flügge, 296
- gotiña respiratoria, 296
- grave, 298
- gromo epidémico, 83
- grupo burbulla, 299
- grupo de convivencia, 73
- grupo de convivencia ampliado, 72
- grupo de convivencia estable, 299
- grupo de risco, 303
- grupo vulnerable de risco, 125
- hemograma, 305
- heparina, 306
- hepatotoxicidade, 307
- hidroxicloroquina, 308
- hipoestesia, 314
- hiposmia, 314
- hipoxemia, 316
- hipoxeusia, 313
- hipoxia, 317

- historia clínica, 318
- hixiene, 309
- hixiene de mans, 310
- hóspede, 320
- hóspede intermediario, 321
- IA, 363, 377
- ibuprofeno, 324
- icatibant, 325
- idadismo, 201
- IECA, 375
- illado, 16
- illado vírico, 16
- illamento, 14
- imdevimab, 327
- incapacidade, 359
- incapacidade permanente, 360
- incapacidade temporal, 361
- incidencia, 362
- incidencia acumulada, 363
- incubación, 364
- índice de letalidade, 635
- índice de mortalidade, 635
- infección, 367
- infección hospitalaria, 368
- infección nosocomial, 368
- infección por gotiñas, 370
- infectoloxía, 371
- infiltrado, 372
- inflamación, 373
- infodemia, 374
- inhibidor do encima convertedor da anxiotensina, 375
- immune, 328, 330
- inmunidade, 331
- inmunidade activa, 332
- inmunidade adaptativa, 333
- inmunidade adquirida, 333
- inmunidade colectiva, 338
- inmunidade conxénita, 347
- inmunidade de comunidade, 338
- inmunidade de grupo, 338
- inmunidade específica, 333
- inmunidade específica artificial, 340
- inmunidade específica espontánea, 343
- inmunidade específica intencionada, 340
- inmunidade específica natural, 343
- inmunidade específica non intencionada, 343
- inmunidade específica pasiva, 345
- inmunidade específica provocada, 340
- inmunidade inespecífica, 347
- inmunidade innata, 347
- inmunidade natural, 347
- inmunitario -a, 330
- inmunización, 349
- inmunización activa, 712
- inmunocromatografía, 351
- inmunoensaio encimático sobre fase sólida, 219
- inmunoglobulina, 354
- inmunoglobulina G, 355
- inmunoglobulina M, 356
- inmunolóxico -a, 330, 358
- inmunoxenicidade, 353
- inmunoxénico -a, 352
- insomnio, 376
- intelixencia artificial, 377
- interferón, 378
- interferón beta, 379
- intubación, 380
- IP, 360
- IT, 361
- lactato deshidroxenase, 384
- lacticodeshidroxenase, 384
- lactodeshidroxenase, 384
- lanadelumab, 385
- latencia, 386
- lavado de mans, 310
- lavadura de mans, 310
- LDH, 384
- lenzilumab, 388
- leronlimab, 389
- LET, 7

limitación do esforzo terapéutico, 7
linfocito, 391
linfocito B, 392
linfocito de memoria, 393
linfocito T, 394
linfocitopenia, 396
linfopenia, 396
lopinavir, 398
luva, 304
macrófago, 399
marcador inflamatorio, 404
mareo, 405
máscara, 406, 407
máscara autofiltrante, 409
máscara cirúrxica, 413
máscara con filtro de partículas, 409
máscara FFP, 409
máscara hixiénica, 411
máscara médica, 413
MEDI 3506, 418
medicalizar, 419
medicina avaliadora, 420
medida de contención, 425
memoria inmunitaria, 421
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
metilprednisolona, 426
mialxia, 427
molnupiravir, 428
monitorización, 429
morcego, 544
morcego pequeno de ferradura, 546
mortalidade, 432
morte digna, 431
mostra bucofarínxea, 435
mostra nasofarínxea, 434
mostra orofarínxea, 435
mostra rinofarínxea, 434
mRNA, 577

mupadolimab, 438
muricego, 544
mutación, 441
nafamostat, 442
náusea, 443
nebulización, 444
nebulizador, 445
nova normalidade, 448
número reprodutivo básico, 721
NVX-CoV2373, 449
obstinación terapéutica, 450
OMS, 457
onda, 454
onda epidémica, 454
OP-101, 455
opaganib, 456
Organización Mundial da Saúde, 457
oseltamivir, 458
osixenación, 460
osixenoterapia, 461
otilimab, 459
paciente cero, 101
pandemia, 463
pangolín, 464
pantalla de protección, 465
pantalla facial, 465
parasito, 466
parte médico de alta, 18
pasaporte de inmunidade, 468
pasaporte inmunitario, 468
pasaporte inmunolóxico, 468
patoxenicidade, 471
patóxeno -a, 470
pauta de vacinación, 472
pauta vacinal, 472
PCR, 550
pemziviaptadil, 475
peplómero, 233
período de incubación, 478
período de infección, 479

- período de latencia, 478
 peritaxe médica, 483
 perniose, 476
 persoa de risco para a COVID-19, 486
 persoa especialmente sensible á COVID-19, 486
 persoa vulnerable á COVID-19, 486
 pico de contaxios, 490
 pico epidémico, 490
 placebo, 493
 plan de continxencia contra a COVID-19, 492
 plitidepsina, 494
 pneumonía, 495
 poboación albo, 497
 poboación centinela, 499
 poboación obxectivo, 497
 polaina, 500
 prednisolona, 502
 prevalencia, 503
 primovacinação, 504
 principio de beneficencia, 505
 principio de non maleficencia, 506
 principio de precaución, 507
 priorización, 508
 proba antixénica, 517
 proba de agrupamento de mostrás, 519
 proba de anticorpos, 644
 proba de antíxenos, 517
 proba de fluxo lateral, 525
 proba diagnóstica con ELISA, 526
 proba diagnóstica con PCR, 521
 proba inmunolóxica, 526
 proba PCR, 521
 proba rápida, 525
 proba serolóxica, 526
 pródromo, 509
 profiláctica, 309
 proteína C reactiva, 511
 proteína da espícula, 515
 proteína espícula, 515
 proteína estrutural, 514
 proteína S, 515
 pulmón de choque, 609
 pulmonía, 495
 punto de inoculación, 529
 punto de inxección, 529
 RAC, 672
 racaída, 556
 radiografía, 537
 radiómica, 538
 rapamicina, 614
 rastrexador de contactos | rastrexadora de contactos, 542
 rastrexo de contactos, 541
 RAV, 549
 ravulizumab, 548
 reacción adversa a vacina, 549
 reacción en cadea da polimerase, 550
 reacción local, 552
 reacción sistémica, 551
 reacción xeral, 551
 recepción, acollida e clasificación, 672
 recidiva, 559
 recrudescencia, 560
 regdanvimab, 561
 regromo epidémico, 554
 rehabilitación respiratoria, 562
 reinfeción, 563
 remdesivir, 564
 repunta epidémica, 554
 reservorio, 567
 respiración artificial, 568
 respirador, 569
 resposta inmunitaria, 570
 retrovirus, 571
 revacunación, 573
 ribavirina, 574
 ritonavir, 575
 RNA, 4
 RNA mensaxeiro, 577
 ruxolitinib, 578
 salto de especie, 579

- sanitarización, 583
- sarilumab, 584
- SARS, 612
- SARS-CoV, 155
- SARS-CoV-2, 153
- saúde laboral, 580
- saúde no traballo, 580
- saúde pública, 582
- SDRA, 609
- secuela, 593
- sedación, 589
- seguimento de contactos, 541
- selinexor, 590
- semioloxía, 605
- seps, 592
- sepsia, 592
- seroloxía, 594
- seroprevalencia, 595
- seroterapia, 596
- serotipo, 597
- serovar, 597
- servizo de atención de saúde a domicilio, 55
- servizo de atención domiciliaria, 55
- servizo de prevención, 601
- sinal, 602
- sindemia, 607
- síndrome de dificultade respiratoria aguda, 609
- síndrome de dificultade respiratoria neonatal, 610
- síndrome do desconforto respiratorio agudo, 609
- síndrome do desconforto respiratorio do adulto, 609
- síndrome do desconforto respiratorio neonatal, 610
- síndrome respiratoria aguda grave, 612
- síndrome respiratoria de Oriente Medio, 613
- síntoma, 604
- sintomatoloxía, 605
- sirólimus, 614
- situximab, 603
- socialización, 616
- sonda, 617
- sonda molecular, 617
- soporte vital, 626
- sotrovimab, 619
- Sputnik V, 284
- SRAG, 612
- subasumstat, 623
- supercontaxiador -a, 624
- superpropagador -a, 624
- susceptible, 627
- talidomida, 628
- taquicardia, 630
- taxa bruta de mortalidade, 635
- taxa de contaxios, 633
- taxa de letalidade, 634
- taxa de mortalidade, 635
- telemedicina, 636
- teletraballo, 637
- tempestade de citocinas, 638
- tempo de convalecencia, 642
- tempo de protrombina, 640
- tempo de Quick, 640
- tempo de recuperación, 642
- tenofovir, 643
- test de agrupamento de mostrás, 519
- test de anticorpos, 644
- test de antíxenos, 517
- test inmunolóxico, 526
- test PCR, 521
- test rápido inmunocromatográfico, 525
- test serolóxico, 526
- testaxe masiva, 652
- título de anticorpos, 653
- tixagevimab, 654
- toallina antibafo, 660
- tocilizumab, 656
- toque de queda, 655
- toque de recollida, 655
- tormenta de citocinas, 638
- tose, 657
- tose produtiva, 658
- tose seca, 659

- touca, 105
 tozinamerán, 661
 traballo a distancia, 637
 transmisible, 665
 transmisión, 666
 transmisión comunitaria, 667
 transmisión horizontal, 668
 transmisión vertical, 669
 traqueotomía, 670
 tratamento ambulatorio, 664
 tratamento con osíxeno, 461
 trazabilidade, 662
 triaxe, 672
 trombo, 673
 trombose, 674
 TRV027, 676
 UCI, 680
 umifenovir, 679
 unidade de coidados intensivos, 680
 unidade de vixilancia intensiva, 680
 urticaria, 682
 uso compasivo, 683
 UVI, 680
 vacina, 687
 vacina antivírica, 711
 vacina AstraZeneca, 690
 vacina BBIBP-CorV, 691
 vacina Convidecia, 692
 vacina CoronaVac, 709
 vacina CureVac, 694
 vacina de ARN mensaxeiro, 698
 vacina de ARNm, 698
 vacina de mRNA, 698
 vacina de RNA mensaxeiro, 698
 vacina de Wuhan, 710
 vacina Gamaleya, 284
 vacina Janssen, 701
 vacina Johnson&Johnson, 701
 vacina Moderna, 205
 vacina NovaVax, 449
 vacina Oxford, 690
 vacina para a COVID-19, 688
 vacina Pfizer, 661
 vacina Pfizer/BioNTech COVID-19, 661
 vacina preventiva, 707
 vacina profiláctica, 707
 vacina Sinovac, 709
 vacina Spikevax, 205
 vacina Sputnik V, 284
 vacina verocell, 710
 vacina VeroCell, 710
 vacina vírica, 711
 vacunación, 712
 vacunación primaria, 504
 vafidemstat, 714
 vaga, 454
 vaga epidémica, 454
 variante, 715
 variante de interese, 716
 variante de preocupación, 718
 variante preocupante, 718
 variante viral, 715
 Vaxzevria, 690
 velocidade reprodutiva básica, 721
 velocidade reprodutiva efectiva, 722
 velocidade reprodutiva empírica, 723
 ventilación, 724
 vía de administración, 726
 vidofludimus, 727
 viricida, 728
 virión, 729
 virulencia, 730
 virus, 731
 virus da COVID-19, 153
 viseira de protección, 465
 viseira facial, 465
 VOC, 718
 VOI, 716
 vómito, 737
 vorapaxar, 738

xel antiséptico, 289
xel desinfectante, 289
xel hidroalcólico, 289
xel hixienizante, 289
xenoma, 291

xustiza distributiva, 383
zilucoplán, 740
zoonose, 741
zoonótico -a, 742
zorecimerán, 694

Índex castellà

abstención de tratamiento, 446
 abstención terapéutica, 446
 acalabrutinib, 2
 ácido desoxirribonucleico, 3
 ácido ribonucleico, 4
 ácido ribonucleico mensajero, 577
 acontecimiento adverso, 228
 Ad5-nCoV, 692
 ADG20, 8
 ADN, 3
 aerosol, 10
 agente biológico, 11
 ageusia, 12
 agudo -da, 298
 aislado, 16
 aislado vírico, 16
 aislamiento, 14
 alta, 18
 alta médica, 18
 alunacedasa alfa, 19
 ambroxol, 20
 AMY-101, 21
 anakinra, 22
 analgésico, 23
 análisis de anticuerpos, 644
 análisis de inmunoadsorción ligado a enzimas, 219
 anfitrión, 320
 anosmia, 24
 ansiedad anticipatoria, 25
 antiálgico, 23
 antibacteriano, 27
 antibiótico, 27
 anticuerpo, 28
 antifebril, 30
 antígeno, 29
 antipirético, 30
 antirretroviral, 31
 antirretrovírico, 31
 antitérmico, 30
 antiviral, 34
 antivírico, 34
 apilimod, 35
 aplanar la curva, 36
 apremilast, 37
 ARN, 4
 ARN mensajero, 577
 ARNm, 577
 arritmia, 41
 ARV, 31
 ASC09F, 43
 asintomático -ca, 44
 asistencia domiciliaria, 55
 astenia, 53
 atención a domicilio, 55
 atención al duelo, 54
 atención domiciliaria, 55
 atención hospitalaria, 56
 atención primaria, 57
 atibucimab, 58
 ATYR1923, 59
 autoinflamación, 60
 automuestra, 61
 autoridad sanitaria, 62
 aseptadil, 63
 azitromicina, 64
 bamlanivimab, 65
 barbijo, 406
 baricitinib, 66
 bemcentinib, 68
 beneficencia, 505
 bevacizumab, 69
 boceprevir, 70
 brensocatib, 74
 brequinar, 75

brincidofovir, 76
bromhexina, 77
broncodilatador, 78
bronquio, 79
bronquiolitis, 81
bronquiolo, 80
bronquíolo, 80
brote epidémico, 83
budesonida, 84
burbuja ampliada, 72
burbuja de convivencia, 73
burbuja de convivencia ampliada, 72
cadena de contagio, 86
cadena de transmisión, 86
cadena epidemiológica, 86
cadena infecciosa, 86
calidad de vida, 531
calza, 500
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
cansancio, 268
cansancio mental, 269
cánula nasal, 678
cápsida, 92
cápside, 92
carga antigénica, 95
carga viral, 96
carga vírica, 96
casete, 106
casirivimab, 104
caso, 98
caso confirmado, 99
caso descartado, 100
caso índice, 101
caso inicial, 101
caso sospechoso, 103
CD24Fc, 107
cebador, 214
cefalalgia, 109

cefalea, 109
célula B, 392
célula de memoria, 393
célula T, 394
cenicriviroc, 112
cepa, 615
cepa vírica aislada, 16
certificado de inmunidad, 468
choque, 739
ciclesonida, 113
citocina, 114
citoquina, 114
civeta, 115
clazakizumab, 116
clínica, 117
clofazimina, 118
cloroquina, 119
coagulopatía, 120
cobertura de vacunación, 121
cobertura vacunal, 121
cobicistat, 123
colchicina, 126
colectivo vulnerable de riesgo, 125
Comirnaty, 661
comité de bioética, 128
comorbilidad, 129
conestat alfa, 132
confinamiento, 133
confinamiento perimetral, 134
congestión nasal, 135
conglomerado, 13
conjuntivitis, 136
contacto, 137
contacto cercano, 138
contacto estrecho, 138
contagio, 139
contagio directo, 140
contagio indirecto, 142
contagio inmediato, 140
contagio personal, 140

- contagiosidad, 144
- contención, 145
- control, 146
- convalecencia, 147
- Convidecia, 692
- CoronaVac, 709
- coronavirus, 152
- coronavirus 2 del síndrome respiratorio agudo grave, 153
- coronavirus asociado a MERS, 154
- coronavirus de la MERS, 154
- coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave, 155
- coronavirus del síndrome respiratorio agudo grave 2, 153
- covid-19, 161
- COVID-19, 161
- COVID-19 persistente, 163
- criba, 164
- cribado, 164
- cribaje, 164
- cuarentena, 532
- cuarentenado -da, 534
- cuarentenar, 533
- cubierta vírica, 208
- cultivo, 165
- curva de contagios, 150
- curva epidémica, 150
- curva epidemiológica, 150
- CV, 531
- CVnCoV, 694
- danoprevir, 167
- darunavir, 168
- dazcapistat, 169
- defensas, 170
- delegado de prevención | delegada de prevención, 171
- desconfinamiento, 172
- desescalada, 173
- deshidrodidemnina B, 494
- deshidrogenasa láctica, 384
- desinfectante, 176
- detección precoz, 179
- dexametasona, 180
- diagnosis, 182
- diagnóstico, 182
- diarrea, 183
- dímero-D, 184
- discapacidad, 185
- disfonía, 186
- disnea, 188
- displasia alveolar congénita, 610
- distanasia, 450
- distancia de seguridad, 190
- distancia física, 190
- distanciamiento de seguridad, 192
- distanciamiento físico, 192
- distrés respiratorio neonatal, 610
- DNA, 3
- dolor de cabeza, 109
- dolor torácico, 196
- dosis de recuerdo, 197
- dosis de refuerzo, 197
- duelo, 195
- ECA, 45
- eccema, 200
- eculizumab, 199
- edadismo, 201
- edatismo, 201
- efectividad vacunal, 202
- eficacia vacunal, 203
- eficiencia vacunal, 204
- elasomerán, 205
- ELISA, 219
- emapalumab, 207
- embolia pulmonar, 209
- emergencia sanitaria, 210
- emesis, 737
- emtricitabina, 212
- envododstat, 213
- encarnizamiento terapéutico, 450
- endemia, 215

enfermedad del coronavirus 2019, 161
enfermedad por coronavirus 2019, 161
enfermedad respiratoria provocada por
el SARS-CoV-2, 161
enoxaparina, 216
enpatorán, 217
ensayo aleatorizado, 45
ensayo ciego, 46
ensayo clínico, 49
ensayo clínico aleatorizado, 45
ensayo comunitario, 51
ensovibep, 218
entubación, 380
envoltura, 208
EPI, 223
epidemia, 221
epidemiología, 222
equipo de protección individual, 223
equipo de protección personal, 223
erradicación, 225
ERTE, 252
escobillón, 227
especie hospedera, 320
especie huésped, 320
esperanza de vida, 231
esperanza de vida en buena salud, 232
espícula, 233
estacionalidad, 234
estado de alarma, 236
estudio clínico, 237
estudio de confirmación terapéutica, 245
estudio de exploración terapéutica, 244
estudio de farmacología humana, 243
estudio de fase 0, 242
estudio de fase I, 243
estudio de fase II, 244
estudio de fase III, 245
estudio de fase IV, 246
estudio de intervención comunitaria, 51
estudio de microdosis, 242

estudio de uso terapéutico, 246
estudio preclínico, 248
etesevimab, 249
exceso de defunciones, 250
exceso de mortalidad, 250
expediente de regulación temporal de empleo, 252
extubación, 256
exudado, 253
exudado bucofaríngeo, 435
exudado nasofaríngeo, 434
factor de riesgo, 257
fagocitosis, 258
fallo vacunal, 259
fallo vacunal primario, 260
fallo vacunal secundario, 261
falso negativo, 262
falso positivo, 263
falta de concentración, 264
fase 0, 242
fase de contención, 265
fase de incubación, 478
fase de latencia, 478
fase de mitigación, 266
fase I, 243
fase II, 244
fase III, 245
fase IV, 246
fatiga, 268
fatiga mental, 269
fatiga pandémica, 270
favipiravir, 271
febrícula, 273
febrífugo, 30
fenofibrato, 274
ferritina, 275
fibrinógeno, 276
fibrosis, 277
fiebre, 272
fingolimod, 278
fluido nasofaríngeo, 434

fomes, 281
 fómite, 281
 frotis, 282
 fuerte, 298
 gafas nasales, 678
 galidesivir, 283
 Gam-COVID-Vac, 284
 gamuza antivaho, 660
 gato de algalia, 115
 GCE, 299
 gel antiséptico, 289
 gel desinfectante, 289
 gel hidroalcohólico, 289
 gel higienizante, 289
 genoma, 291
 gimsilumab, 292
 goflikicept, 293
 gorro, 105
 gorro de quirófano, 105
 gorro médico, 105
 gota de Flügge, 296
 gotícula respiratoria, 296
 gotita de Flügge, 296
 grave, 298
 grupo burbuja, 299
 grupo de convivencia estable, 299
 grupo de riesgo, 303
 guante, 304
 hemograma, 305
 heparina, 306
 hepatotoxicidad, 307
 hidroxiclороquina, 308
 higiene, 309
 higiene de manos, 310
 hipoestesia gustativa, 313
 hipoestesia olfativa, 314
 hipogeusia, 313
 hipoosmia, 314
 hiposmia, 314
 hipoxemia, 316

hipoxia, 317
 hisopo, 227
 historia clínica, 318
 hospedador, 320
 hospedante, 320
 hospedero, 320
 huésped, 320
 huésped intermediario, 321
 IA, 363, 377
 ibuprofeno, 324
 icatibant, 325
 IECA, 375
 imdevimab, 327
 incapacidad, 359
 incapacidad permanente, 360
 incapacidad temporal, 361
 incidencia, 362
 incidencia acumulada, 363
 incubación, 364
 índice de mortalidad, 635
 infección, 367
 infección hospitalaria, 368
 infección intrahospitalaria, 368
 infección nosocomial, 368
 infección por gotitas, 370
 infectología, 371
 infiltrado, 372
 inflamación, 373
 infodemia, 374
 inhibidor de la ECA, 375
 inhibidor de la enzima convertidora de la angiotensina, 375
 iniciador, 214
 inmune, 328
 inmunidad, 331
 inmunidad activa, 332
 inmunidad adaptativa, 333
 inmunidad adquirida, 333
 inmunidad colectiva, 338
 inmunidad congénita, 347

- inmunidad de comunidad, 338
- inmunidad de grupo, 338
- inmunidad específica, 333
- inmunidad específica artificial, 340
- inmunidad específica espontánea, 343
- inmunidad específica intencionada, 340
- inmunidad específica natural, 343
- inmunidad específica no intencionada, 343
- inmunidad específica pasiva, 345
- inmunidad específica provocada, 340
- inmunidad inespecífica, 347
- inmunidad innata, 347
- inmunidad natural, 347
- inmunitario -ria, 330
- inmunización, 349
- inmunocromatografía, 351
- inmunoensayo enzimático sobre fase sólida, 219
- inmunogenicidad, 353
- inmunogénico -ca, 352
- inmunoglobulina, 354
- inmunoglobulina G, 355
- inmunoglobulina M, 356
- inmunológico -ca, 358
- insomnio, 376
- inteligencia artificial, 377
- interferón, 378
- interferón beta, 379
- intubación, 380
- IP, 360
- IT, 361
- justicia distributiva, 383
- lactato-deshidrogenasa, 384
- lanadelumab, 385
- latencia, 386
- lavado de manos, 310
- LDH, 384
- lenzilumab, 388
- leronlimab, 389
- LET, 7
- levantamiento del confinamiento, 172
- limitación del esfuerzo terapéutico, 7
- limitación del soporte vital, 7
- linfocito, 391
- linfocito B, 392
- linfocito T, 394
- linfocitopenia, 396
- linfopenia, 396
- lopinavir, 398
- LSV, 7
- lugar de inyección, 529
- macrófago, 399
- marcador inflamatorio, 404
- mareo, 405
- mascarilla, 406, 407
- mascarilla autofiltrante, 409
- mascarilla con filtro de partículas, 409
- mascarilla EPI, 409
- mascarilla FFP, 409
- mascarilla higiénica, 411
- mascarilla médica, 413
- mascarilla quirúrgica, 413
- MEDI 3506, 418
- medicalizar, 419
- medicina evaluadora, 420
- medida de contención, 425
- medidas de soporte vital, 626
- memoria inmunitaria, 421
- meplazumab, 422
- MERS, 613
- MERS-CoV, 154
- metilprednisolona, 426
- mialgia, 427
- molnupiravir, 428
- monitorización, 429
- montelukast, 430
- morbígeno -na, 470
- morbilidad asociada, 129
- mortalidad, 432
- muerte digna, 431
- muestra bucofaringea, 435

- muestra nasofaríngea, 434
- muestra orofaríngea, 435
- mupadolimab, 438
- murciélago, 544
- murciélago de herradura menor, 546
- mutación, 441
- nafamostat, 442
- náusea, 443
- nebulización, 444
- nebulizador, 445
- neonormalidad, 448
- neumonía, 495
- no maleficencia, 506
- nueva normalidad, 448
- número básico de reproducción, 721
- número reproductivo básico, 721
- NVX-CoV2373, 449
- obstinación terapéutica, 450
- ola, 454
- ola epidémica, 454
- OMS, 457
- OP-101, 455
- opaganib, 456
- Organización Mundial de la Salud, 457
- oseltamivir, 458
- otilimab, 459
- oxigenación, 460
- oxigenoterapia, 461
- pandemia, 463
- pangolín, 464
- pantalla facial, 465
- parásito, 466
- parte médico de alta, 18
- pasaporte de inmunidad, 468
- pasaporte inmunitario, 468
- pasaporte inmunológico, 468
- patogenicidad, 471
- patógeno -na, 470
- pauta de vacunación, 472
- pauta vacunal, 472
- PCR, 550
- pemziviaptadil, 475
- peplómero, 233
- período de incubación, 478
- periodo de infección, 479
- período de latencia, 478
- peritaje médico, 483
- persona de riesgo para la COVID-19, 486
- persona especialmente sensible a la COVID-19, 486
- persona vulnerable a la COVID-19, 486
- pico epidémico, 490
- placebo, 493
- plan de contingencia frente a la COVID-19, 492
- plitidepsina, 494
- población centinela, 499
- población diana, 497
- población objetivo, 497
- polaina, 500
- prednisolona, 502
- prevalencia, 503
- primovacunación, 504
- principio de beneficencia, 505
- principio de cautela, 507
- principio de no maleficencia, 506
- principio de precaución, 507
- principio precautorio, 507
- priorización, 508
- pródromo, 509
- profiláctica, 309
- proteína C reactiva, 511
- proteína espiga, 515
- proteína estructural, 514
- proteína S, 515
- prueba a doble ciego, 47
- prueba a triple ciego, 48
- prueba con cegamiento doble, 47
- prueba con cegamiento triple, 48
- prueba con enmascaramiento doble, 47
- prueba con enmascaramiento triple, 48
- prueba de anticuerpos, 644

- prueba de antígenos, 517
- prueba de PCR, 521
- prueba de reacción en cadena de la polimerasa, 521
- prueba diagnóstica con ELISA, 526
- prueba diagnóstica mediante PCR, 521
- prueba inmunológica, 526
- prueba rápida, 525
- prueba rápida inmunocromatográfica, 525
- prueba serológica, 526
- pulmón de shock, 609
- pulmonía, 495
- punto de inoculación, 529
- punto de inyección, 529
- radiografía, 537
- radiómica, 538
- rapamicina, 614
- rastreador de contactos | rastreadora de contactos, 542
- rastreo de contactos, 541
- RAV, 549
- ravulizumab, 548
- reacción adversa a vacuna, 549
- reacción en cadena de la polimerasa, 550
- reacción en cadena por la polimerasa, 550
- reacción general, 551
- reacción local, 552
- reacción sistémica, 551
- rebrote epidémico, 554
- recaída, 556
- recidiva, 559
- recrudescencia, 560
- regdanvimab, 561
- rehabilitación respiratoria, 562
- reinfección, 563
- remdesivir, 564
- reservorio, 567
- respiración artificial, 568
- respiración asistida, 568
- respirador, 569
- respuesta inmunitaria, 570
- retrovirus, 571
- revacunación, 573
- ribavirina, 574
- rinolofo menor, 546
- ritonavir, 575
- RNA, 4
- ruxolitinib, 578
- sabañón, 476
- salto de especie, 579
- salud en el trabajo, 580
- salud laboral, 580
- salud pública, 582
- sanidad, 582
- sanitarización, 583
- sarilumab, 584
- SARS, 612
- SARS-CoV, 155
- SARS-CoV-2, 153
- SDRA, 609
- secuela, 593
- sedación, 589
- seguimiento de contactos, 541
- selinexor, 590
- semiología, 605
- sepsis, 592
- serología, 594
- seroprevalencia, 595
- seroterapia, 596
- serotipo, 597
- servicio de atención de salud a domicilio, 55
- servicio de prevención, 601
- signo, 602
- siltuximab, 603
- síndemia, 607
- síndrome de dificultad respiratoria aguda, 609
- síndrome de dificultad respiratoria del adulto, 609
- síndrome de dificultad respiratoria del recién nacido, 610
- síndrome de dificultad respiratoria neonatal, 610
- síndrome de distrés respiratorio agudo, 609
- síndrome de distrés respiratorio neonatal, 610

síndrome pos-COVID-19, 163
 síndrome poscovídico, 163
 síndrome respiratorio agudo grave, 612
 síndrome respiratorio de Oriente Medio, 613
 síntoma, 604
 sirolimús, 614
 sirólimus, 614
 socialización, 616
 sonda, 617
 sonda molecular, 617
 soporte vital, 626
 sotrovimab, 619
 Spikevax, 205
 Sputnik V, 284
 SRAG, 612
 SROM, 613
 subasumstat, 623
 supercontagiador -ra, 624
 susceptible, 627
 talidomida, 628
 tapabocas, 406
 taquicardia, 630
 tasa de contagio, 633
 tasa de letalidad, 634, 635
 tasa de mortalidad, 635
 telemedicina, 636
 teletrabajo, 637
 tenofovir, 643
 terapia con oxígeno, 461
 test de anticuerpos, 644
 test de antígenos, 517
 test de PCR, 521
 test por agrupamiento, 519
 test rápido, 525
 testeo masivo, 652
 tiempo de protrombina, 640
 tiempo de Quick, 640
 tiempo de recuperación, 642
 título de anticuerpos, 653
 tixagevimab, 654

tocilizumab, 656
 toque de queda, 655
 tormenta de citocinas, 638
 tos, 657
 tos productiva, 658
 tos seca, 659
 tozinamerán, 661
 trabajo a distancia, 637
 transmisible, 665
 transmisión, 666
 transmisión comunitaria, 667
 transmisión directa, 140
 transmisión horizontal, 668
 transmisión vertical, 669
 traqueotomía, 670
 tratamiento ambulatorio, 664
 tratamiento con oxígeno, 461
 trazabilidad, 662
 triaje, 672
 trombo, 673
 trombosis, 674
 TRV027, 676
 UCI, 680
 umifenovir, 679
 unidad de cuidados intensivos, 680
 unidad de vigilancia intensiva, 680
 urticaria, 682
 uso compasivo, 683
 UVI, 680
 vacuna, 687
 vacuna anti-COVID-19, 688
 vacuna anticovid-19, 688
 vacuna antiviral, 711
 vacuna antivirica, 711
 vacuna AstraZeneca, 690
 vacuna BBIBP-CorV, 691
 vacuna CanSino, 692
 vacuna contra la COVID-19, 688
 vacuna CureVac, 694
 vacuna de ácido ribonucleico mensajero, 698

- vacuna de ARN mensajero**, 698
- vacuna de ARNm**, 698
- vacuna de mRNA**, 698
- vacuna de Wuhan**, 710
- vacuna Gamaleya**, 284
- vacuna Janssen**, 701
- vacuna Johnson & Johnson**, 701
- vacuna Moderna**, 205
- vacuna NovaVax**, 449
- vacuna Oxford-AstraZeneca**, 690
- vacuna Pfizer/BioNTech**, 661
- vacuna preventiva**, 707
- vacuna profiláctica**, 707
- vacuna Sinovac**, 709
- vacuna VeroCell**, 710
- vacuna viral**, 711
- vacuna vírica**, 711
- vacunación**, 712
- vacunación primaria**, 504
- vafidemstat**, 714
- variante**, 715
- variante de interés**, 716
- variante de preocupación**, 718
- variante preocupante**, 718
- variante vírica**, 715
- Vaxzevria**, 690
- velocidad reproductiva efectiva**, 722
- velocidad reproductiva empírica**, 723
- ventilación**, 724
- ventilación mecánica**, 568
- vía de administración**, 726
- vidofludimús**, 727
- viricida**, 728
- virión**, 729
- virulencia**, 730
- virus**, 731
- virus de la COVID-19**, 153
- virus del SARS**, 155
- virus del SRAG**, 155
- VOC**, 718
- VOI**, 716
- vómito**, 737
- vorapaxar**, 738
- zilucoplán**, 740
- zoonosis**, 741
- zoonótico -ca**, 742
- zorecimerán**, 694

Índex anglès

Ab test, 644
 acalabrutinib, 2
 ACE inhibitor, 375
 acquired immunity, 333
 active immunity, 332
 acute respiratory distress syndrome, 609
 Ad5-nCoV, 692
 adaptative immunity, 333
 ADG20, 8
 adult respiratory distress syndrome, 609
 adverse event, 228
 aerosol, 10
 Ag test, 517
 ageism, 201
 ageusia, 12
 agism, 201
 AI, 377
 alcohol-based hand gel, 289
 alunacedase alfa, 19
 ambroxol, 20
 AMY-101, 21
 anakinra, 22
 analgesic, 23
 angiotensin-converting enzyme inhibitor, 375
 anodyne, 23
 anosmia, 24
 anti-fog suede, 660
 antibiotic, 27
 antibody, 28
 antibody test, 644
 antibody titer, 653
 anticipatory anxiety, 25
 antigen, 29
 antigen test, 517
 antigenic load, 95
 antipyretic, 30
 antiretroviral, 31
 antirretroviral, 31
 antiseptic gel, 289
 antiviral, 34
 apilimod, 35
 apremilast, 37
 ARDS, 609
 arrhythmia, 41
 artificial intelligence, 377
 artificial respiration, 568
 artificial specific immunity, 340
 ARV, 31
 ASC09F, 43
 assisted ventilation, 568
 asthenia, 53
 AstraZeneca vaccine, 690
 asymptomatic, 44
 atibuclimab, 58
 attention to grief, 54
 ATYR1923, 59
 autofiltrante mask, 409
 autoinflammation, 60
 aviptadil, 63
 azithromycin, 64
 B cell, 392
 B lymphocyte, 392
 B-cell, 392
 bamlanivimab, 65
 baricitinib, 66
 basic reproduction number, 721
 basic reproductive rate, 721
 bat, 544
 BBIBP-CorV vaccine, 691
 bemcentinib, 68
 beneficence, 505
 bereavement, 195
 bevacizumab, 69
 bioethics committee, 128

biological agent, 11
bleeding disorder, 120
blind trial, 46
blinded trial, 46
boceprevir, 70
booster dose, 197
brensocatib, 74
brequinar, 75
brincidofovir, 76
bromhexine, 77
bronchiole, 80
bronchiolitis, 81
bronchiolus, 80
bronchodilator, 78
bronchus, 79
bubble group, 299
budesonide, 84
C-reactive protein, 511
camostat, 87
camrelizumab, 88
canakinumab, 90
CanSino vaccine, 692
capsid, 92
case, 98
case-fatality rate, 634
casirivimab, 104
cassette, 106
CCT, 49
CD24Fc, 107
cenicriviroc, 112
cephalgia, 109
cephalea, 109
cephalgia, 109
CFR, 634
chest pain, 196
chilblain, 476
chloroquine, 119
CI, 363
ciclesonide, 113
civet, 115
clazakizumab, 116
clinic, 117
clinical chart, 318
clinical record, 318
clinical study, 237
clinical trial, 49
clofazimine, 118
close contact, 138
close-distance contact, 138
cluster, 13
co-morbidity, 129
coagulopathy, 120
cobicistat, 123
coexistence bubble, 73
colchicine, 126
Comirnaty, 661
communicable, 665
community immunity, 338
community intervention trial, 51
community spread, 667
community transmission, 667
community trial, 51
comorbidity, 129
compassionate use, 683
complete blood count, 305
conestat alfa, 132
confinement, 133
confirmed case, 99
conjunctivitis, 136
contact, 137
contact follow-up, 541
contact tracer, 542
contact tracing, 541
contact tracking, 541
contagion, 139
contagion curve, 150
contagion rate, 633
contagiosity, 144
contagiousness, 144
containment measure, 425

containment phase, 265
 contention, 145
 contingency plan for COVID-19, 492
 control, 146
 controlled clinical trial, 49
 convalescence, 147
 Convidecia, 692
 CoronaVac, 709
 coronavirus disease 2019, 161
 coronaviruses, 152
 cough, 657
 Covid-19, 161
 COVID-19, 161
 COVID-19 high-risk person, 486
 COVID-19 jab, 688
 COVID-19 sensitive person, 486
 COVID-19 shot, 688
 COVID-19 vaccine, 688
 COVID-19 Vaccine Janssen, 701
 COVID-19 virus, 153
 COVID-19 vulnerable person, 486
 COVID-2019, 161
 culture, 165
 cumulative incidence, 363
 CureVac vaccine, 694
 curfew, 655
 CVnCoV, 694
 cytokine, 114
 cytokine storm, 638
 D-dimer, 184
 danoprevir, 167
 darunavir, 168
 dazcapistat, 169
 de-escalation, 173
 death rate, 635
 death with dignity, 431
 deconfinement, 172
 defenses, 170
 dehydrodidemnin B, 494
 deoxyribonucleic acid, 3

dexamethasone, 180
 diagnosis, 182
 diagnostic, 182
 diarrhea, 183
 direct transmission, 140
 disability, 185, 359
 disability assessment medicine, 420
 discarded case, 100
 discharge, 18
 disinfectant, 176
 disinfectant gel, 289
 distributive justice, 383
 dizziness, 405
 DNA, 3
 domiciliary care, 55
 double-blind test, 47
 double-blinded trial, 47
 double-masked test, 47
 droplet infection, 370
 dry cough, 659
 dysphonia, 186
 dyspnea, 188
 dysthanasia, 450
 early case finding, 179
 early detection, 179
 eculizumab, 199
 eczema, 200
 effective reproduction number, 722
 effective reproduction rate, 722
 elasomeron, 205
 ELISA, 219
 emapalumab, 207
 emesis, 737
 empirical reproduction number, 723
 emtricitabine, 212
 emvrodostat, 213
 endemia, 215
 enlarged bubble, 72
 enoxaparin, 216
 enpatoran, 217

ensovibep, 218
envelope, 208
enzyme-linked immunosorbent assay, 219
epi curve, 150
epidemic, 221
epidemic curve, 150
epidemic outbreak, 83
epidemic peak, 490
epidemic wave, 454
epidemiologic curve, 150
epidemiological chain, 86
epidemiological curve, 150
epidemiology, 222
eradication, 225
etesevimab, 249
evaluating medicine, 420
excess deaths, 250
excess mortality, 250
extended bubble, 72
extubation, 256
exudate, 253
face shield, 465
facial screen, 465
false negative, 262
false positive, 263
fatigue, 268
favipiravir, 271
febricula, 273
febrifuge, 30
fenofibrate, 274
ferritin, 275
fever, 272
FFP mask, 409
FFP respirator, 409
fibrinogen, 276
fibrosis, 277
filtering face piece, 409
fingolimod, 278
flatten the curve, 36
Flügge droplet, 296
fomes, 281
fomite, 281
galidesivir, 283
Gam-COVID-Vac, 284
Gamaleya vaccine, 284
general reaction, 551
genome, 291
gimsilumab, 292
glove, 304
goflikicept, 293
grief, 195
gustatory hypoesthesia, 313
hand disinfectant gel, 289
hand hygiene, 310
hand sanitiser gel, 289
hand sanitizer gel, 289
head covering, 105
headache, 109
health authority, 62
health emergency, 210
health file, 318
healthy life expectancy, 232
hemogram, 305
heparin, 306
hepatotoxicity, 307
herd immunity, 338
home care service, 55
home health care, 55
horizontal transmission, 668
hospital care, 56
hospital-acquired infection, 368
host, 320
host species, 320
household bubble, 73
household support bubbles, 72
human pharmacology study, 243
hydroxychloroquine, 308
hygiene, 309
hygienic mask, 411
hypercytokinaemia, 638

- hypercytokinemia, 638
- hypogeusesthesia, 313
- hypogeusia, 313
- hyposmia, 314
- hypoxemia, 316
- hypoxia, 317
- ibuprofen, 324
- icatibant, 325
- ICU, 680
- idiopathic respiratory distress of newborn, 610
- imdevimab, 327
- immune, 328, 330
- immune response, 570
- immunity, 331
- immunity certificate, 468
- immunity passport, 468
- immunization, 349
- immunization coverage, 121
- immunization schedule, 472
- immunochromatographic rapid test, 525
- immunochromatography, 351
- immunogenic, 352
- immunogenicity, 353
- immunoglobulin, 354
- immunoglobulin G, 355
- immunoglobulin M, 356
- immunologic, 358
- immunological, 358
- immunological memory, 421
- incidence, 362
- incubation, 364
- incubation period, 478
- incubative stage, 478
- index case, 101
- indirect transmission, 142
- infectiology, 371
- infection, 367
- infection chain, 86
- infectious period, 479
- infiltrate, 372
- inflammation, 373
- inflammatory marker, 404
- infodemic, 374
- inherent immunity, 347
- inherited immunity, 347
- injection site, 529
- injection site reaction, 552
- innate immunity, 347
- insomnia, 376
- intensive care unit, 680
- interferon, 378
- interferon beta, 379
- intermediate host, 321
- intubation, 380
- isolate, 16
- isolation, 14
- Janssen COVID-19 vaccine, 701
- Janssen vaccine, 701
- Johnson & Johnson vaccine, 701
- lack of concentration, 264
- lactate dehydrogenase, 384
- lactic dehydrogenase, 384
- lanadelumab, 385
- latency, 386
- latent period, 478
- LDH, 384
- lenzilumab, 388
- leronlimab, 389
- lesser horseshoe bat, 546
- life expectancy, 231
- life support, 626
- life support care, 626
- life support limitation, 7
- limitation of life support, 7
- LLS, 7
- local reaction, 552
- lockdown, 133
- lockdown lifting, 172
- long COVID, 163
- lopinavir, 398

LSL, 7
lymphocyte, 391
lymphocytopenia, 396
lymphopenia, 396
macrophage, 399
mask, 406, 407
mask with particulate filter, 409
mass testing, 652
mechanical ventilation, 568
MEDI 3506, 418
medical expertise, 483
medical face shield, 465
medical file, 318
medical mask, 413
medical record, 318
medicalize, 419
memory cell, 393
mental exhaustion, 269
meplazumab, 422
MERS, 613
MERS-CoV, 154
MERS-CoV coronavirus, 154
messenger ribonucleic acid, 577
messenger ribonucleic acid vaccine, 698
messenger RNA, 577
messenger RNA vaccine, 698
methylprednisolone, 426
Middle East respiratory syndrome, 613
mitigation phase, 266
Moderna vaccine, 205
molnupiravir, 428
monitoring, 429
montelukast, 430
mortality, 432
mortality rate, 635
mourning, 195
mRNA, 577
mRNA vaccine, 698
mupadolimab, 438
mutation, 441
myalgia, 427
nafamostat, 442
nasal cannula, 678
nasal congestion, 135
nasal prongs, 678
nasopharyngeal sample, 434
native immunity, 347
natural specific immunity, 343
nausea, 443
nebulization, 444
nebulizer, 445
neonatal respiratory distress syndrome, 610
net reproductive rate, 722
new epidemic outbreak, 554
new normal, 448
new normality, 448
new wave, 554
nonmaleficence, 506
nonspecific immunity, 347
nosocomial infection, 368
NovaVax vaccine, 449
NVX-CoV2373, 449
occupational health, 580
olfactory hypoesthesia, 314
OP-101, 455
opaganib, 456
oropharyngeal sample, 435
oseltamivir, 458
otilimab, 459
outpatient treatment, 664
Oxford-AstraZeneca vaccine, 690
oxygen therapy, 461
oxygenation, 460
pandemic, 463
pandemic fatigue, 270
pangolin, 464
parasite, 466
passive specific immunity, 344
pathogenic, 470
pathogenicity, 471

- patient chart, 318
- patient record, 318
- PCR, 550
- PCR diagnostic test, 521
- PCR test, 521
- pemziviptadil, 475
- peplomer, 233
- peplos, 208
- perimeter confinement, 134
- period of recuperation, 642
- permanent disability, 360
- personal protective equipment, 223
- Pfizer/BioNTech, 661
- phagocytosis, 258
- phase 0, 242
- phase 0 study, 242
- phase I, 243
- phase I study, 243
- phase II, 244
- phase II study, 244
- phase III, 245
- phase III study, 245
- phase IV, 246
- phase IV study, 246
- physical distance, 190
- physical distancing, 192
- placebo, 493
- plitidepsin, 494
- pneumonia, 495
- polymerase chain reaction, 550
- polymerase chain reaction test, 521
- pooled sample testing, 519
- pooling, 519
- pooling samples, 519
- post COVID-19 condition, 163
- PPE, 223
- PPE mask, 409
- precautionary principle, 507
- preclinical study, 248
- prednisolone, 502
- prevalence, 503
- prevention delegate, 171
- prevention service, 601
- preventive vaccine, 707
- primary health car, 57
- primary immunization, 504
- primary vaccination, 504
- primary vaccine failure, 260
- primer, 214
- primovaccination, 504
- principle of beneficence, 505
- principle of nonmaleficence, 506
- prioritisation, 508
- prioritization, 508
- probe, 617
- prodrome, 509
- prophylactic vaccine, 707
- protective leg cover, 500
- prothrombin time, 640
- public health, 309, 582
- public health services, 582
- pulmonary embolism, 209
- QOL, 531
- quality of life, 531
- quarantine, 532
- quarantine, to, 533
- quarantined, 534
- radiography, 537
- radiomics, 538
- randomised clinical trial, 45
- rapamycin, 614
- rapid test, 525
- ravulizumab, 548
- RCT, 45
- recidivation, 559
- recidivism, 559
- recrudescence, 560
- regdanvimab, 561
- reinfection, 563
- relapse, 556, 559

- remdesivir, 564
- remote working, 637
- reservoir, 567
- respiratory distress syndrome, 609
- respiratory distress syndrome of newborn, 610
- respiratory droplet, 296
- respiratory rehabilitation, 562
- retrovirus, 571
- revaccination, 573
- ribavirin, 574
- ribonucleic acid, 4
- risk factor, 257
- risk group, 303
- risk-free certificate, 468
- ritonavir, 575
- RNA, 4
- route of administration, 726
- ruxolitinib, 578
- S protein, 515
- safe distancing, 192
- safety distance, 190
- sanitarization, 583
- sanitizing gel, 289
- sarilumab, 584
- SARS, 612
- SARS virus, 155
- SARS-associated coronavirus, 155
- SARS-CoV, 155
- SARS-CoV-2, 153
- SARS-CoV-2 acute respiratory disease, 161
- scaly anteater, 464
- screening, 164
- seasonality, 234
- secondary vaccine failure, 261
- sedation, 589
- self-sample, 61
- selinexor, 590
- semeiology, 605
- semiology, 605
- sentinel group, 499
- sentinel population, 499
- sepsis, 592
- sequel, 593
- serologic test, 526
- serological test, 526
- serology, 594
- seroprevalence, 595
- serotherapy, 596
- serotype, 597
- serovar, 597
- serum test, 526
- severe, 298
- severe acute respiratory syndrome, 612
- severe acute respiratory syndrome-related coronavirus, 155
- severe acute respiratory syndrome-related coronavirus 2, 153
- shelter-in-place order, 133
- shock, 739
- shock lung, 609
- shoe cover, 500
- shortness of breath, 188
- sign, 602
- siltuximab, 603
- Sinopharm BIBP COVID-19 vaccine, 691
- Sinovac COVID-19 vaccine, 709
- Sinovac vaccine, 709
- sirolimus, 614
- site of injection, 529
- site of inoculation, 529
- smear, 282
- social distance, 190
- social distancing, 192
- socialization, 616
- sotrovimab, 619
- species jump, 579
- specific immunity, 333
- spike, 233
- spike glycoprotein, 515
- spike protein, 515

- Spikevax, 205
- Sputnik V, 284
- state of alarm, 236
- stay-at-home order, 133
- strain, 615
- structural protein, 514
- subsumstat, 623
- superspreader, 624
- surgical mask, 413
- susceptible, 627
- suspected case, 103
- suspicious case, 103
- swab, 227
- symptom, 604
- syndemics, 607
- systemic reaction, 551
- T cell, 394
- T lymphocyte, 394
- T-cell, 394
- tachycardia, 630
- target population, 497
- telecommuting, 637
- telemedicine, 636
- teleworking, 637
- temporary disability, 361
- temporary employment regulation file, 252
- tenofovir, 643
- thalidomide, 628
- therapeutic confirmatory study, 245
- therapeutic exploratory study, 244
- therapeutic obstinacy, 450
- therapeutic overzealousness, 450
- therapeutic use study, 246
- thoracalgia, 196
- thrombosis, 674
- thrombus, 673
- tixagevimab, 654
- tocilizumab, 656
- tozinameran, 661
- tracheotomy, 670
- tracing, 662
- transmissible, 665
- transmission, 666
- transmission chain, 86
- treatment withholding, 446
- triage, 672
- triple-blind test, 48
- triple-blinded test, 48
- triple-masked test, 48
- TRV027, 676
- umifenovir, 679
- urticaria, 682
- vaccination, 712
- vaccination coverage, 121
- vaccination schedule, 472
- vaccine, 687
- vaccine adverse reaction, 549
- vaccine coverage, 121
- vaccine effectiveness, 202
- vaccine efficacy, 203
- vaccine efficiency, 204
- vaccine failure, 259
- vafidemstat, 714
- variant, 715
- variant of concern, 718
- variant of interest, 716
- vax, 687, 712
- Vaxzevria, 690
- ventilation, 724
- ventilator, 569
- VeroCell vaccine, 710
- vertical transmission, 669
- vidofludimus, 727
- viral burden, 96
- viral coat, 208
- viral load, 96
- viral vaccine, 711
- viral variant, 715
- viricide, 728
- virion, 729

virucide, 728
virulence, 730
virus, 731
virus isolate, 16
virus responsible for COVID-19, 153
virus vaccine, 711
virus variant, 715
VOC, 718
VOI, 716
vomiting, 737
vorapaxar, 738

vulnerable group at risk, 125
wave, 454
wet cough, 658
WHO, 457
withholding of treatment, 446
World Health Organization, 457
Wuhan vaccine, 710
zilucoplan, 740
zoonosis, 741
zoonotic, 742
zorecimeran, 694

Índex francès

abstention de traitement, 446
 acalabrutinib, 2
 acharnement thérapeutique, 450
 acide désoxyribonucléique, 3
 acide ribonucléique, 4
 acide ribonucléique messager, 577
 ACP, 550
 Ad5-nCoV, 692
 ADG20, 8
 ADN, 3
 aérosol, 10
 âgèisme, 201
 agent biologique, 11
 âgisme, 201
 agueusie, 12
 alunacédase alfa, 19
 ambroxol, 20
 amorce, 214
 amplification en chaîne par polymérase, 550
 AMY-101, 21
 anakinra, 22
 analgésique, 23
 analyse ELISA, 219
 angoisse d'attente, 25
 anosmie, 24
 antalgique, 23
 antibiotique, 27
 anticorps, 28
 antigène, 29
 antipyrétique, 30
 antirétroviral, 31
 antiviral, 34
 apilimod, 35
 aplatir la courbe, 36
 aprémilast, 37
 ARN, 4
 ARN messager, 577
 ARNm, 577
 ARV, 31
 arythmie, 41
 ASC09F, 43
 assainissement, 583
 assistance vitale, 626
 asthénie, 53
 asymptomatique, 44
 atibuclicimab, 58
 ATYR1923, 59
 auto-inflammation, 60
 auto-prélèvement, 61
 autorité de santé, 62
 aseptadil, 63
 azithromycine, 64
 bamlanivimab, 65
 baricitinib, 66
 bemcentinib, 68
 bécacizumab, 69
 bocéprévir, 70
 brensocatib, 74
 bréquinar, 75
 brincidofovir, 76
 bromhexine, 77
 bronche, 79
 bronchiole, 80
 bronchiolite, 81
 bronchodilatateur, 78
 budésone, 84
 bulle, 299
 bulle agrandie, 72
 bulle de coexistence, 73
 bulle élargie, 72
 bulle formée d'un seul ménage, 73
 bulle sociale, 299
 calotte, 105
 camostat, 87

- camrélizumab, 88
- canakinumab, 90
- capside, 92
- cas, 98
- cas abandonné, 100
- cas confirmé, 99
- cas écarté, 100
- cas index, 101
- cas suspect, 103
- casirivimab, 104
- cassette, 106
- CD24Fc, 107
- cellule à mémoire, 393
- cellule B, 392
- cellule T, 394
- cenicriviroc, 112
- céphalalgie, 109
- céphalée, 109
- chaîne de transmission, 86
- chaîne épidémiologique, 86
- chamois anti-buée, 660
- chamoisine anti-buée, 660
- charge antigénique, 95
- charge virale, 96
- chauve-souris, 544
- chloroquine, 119
- choc, 739
- choc cytokinique, 638
- ciclésone, 113
- civette, 115
- clazakizumab, 116
- clinique, 117
- clofazimine, 118
- coagulopathie, 120
- cobicistat, 123
- colchicine, 126
- Comirnaty, 661
- comité de bioéthique, 128
- comorbidité, 129
- conestat alfa, 132
- confinement, 133
- confinement périmétrique, 134
- congestion nasale, 135
- conjonctivite, 136
- contact, 137
- contact direct, 140
- contact rapproché, 138
- contagion, 139
- contagiosité, 144
- contention, 145
- contrôle, 146
- convalescence, 147
- Convidecia, 692
- CoronaVac, 709
- coronavirus, 152
- coronavirus du syndrome respiratoire aigu sévère, 155
- coronavirus MERS-CoV, 154
- coronavirus SARS-CoV-2, 153
- courbe de contagion, 150
- courbe épidémiologique, 150
- courbe épidémique, 150
- couverture de vaccination, 121
- couverture vaccinale, 121
- couvre-chaussure, 500
- couvre-feu, 655
- COVID-19, 161
- COVID-19 de longue durée, 163
- COVID-19 persistante, 163
- culture, 165
- CVnCoV, 694
- cytokine, 114
- D-dimère, 184
- danoprevir, 167
- darunavir, 168
- dazcapistat, 169
- déconfinement, 172
- défenses, 170
- dehydrodidemnine B, 494
- délégué à la prévention | déléguée à la prévention, 171
- dépistage, 164

- dépistage précoce, 179
- désescalade, 173
- désinfectant -ante, 176
- détection précoce, 179
- détresse respiratoire de l'adulte, 609
- détresse respiratoire néonatale, 610
- deuil, 195
- dexaméthasone, 180
- diagnose, 182
- diagnostic, 182
- diarrhée, 183
- distance de sécurité, 190
- distance physique, 190
- distance sanitaire, 190
- distance sociale, 190
- distanciation physique, 192
- distanciation sanitaire, 192
- distanciation sociale, 192
- DNA, 3
- dose de rappel, 197
- dose de réactivation, 197
- dossier de réglementation de l'emploi temporaire, 252
- dossier du patient, 318
- dossier médical, 318
- douleur au thorax, 196
- douleur thoracique, 196
- dysphonie, 186
- dysplasie alvéolaire congénitale, 610
- dyspnée, 188
- échantillon nasopharyngé, 434
- échantillon oropharyngé, 435
- échec vaccinal, 259
- échec vaccinal primaire, 260
- échec vaccinal secondaire, 261
- écouvillon, 227
- ECR, 45
- écran facial, 465
- écilizumab, 199
- eczéma, 200
- effectivité vaccinale, 202
- effet indésirable, 228
- efficacité vaccinale, 203
- efficience vaccinale, 204
- élasoméran, 205
- ELISA, 219
- éloignement de sécurité, 192
- éloignement physique, 192
- éloignement sanitaire, 192
- éloignement social, 192
- emapalumab, 207
- embolie pulmonaire, 209
- emtricitabine, 212
- envododstat, 213
- endémie, 215
- endeuilement, 195
- engelure, 476
- énoxaparine, 216
- enpatoran, 217
- ensovibep, 218
- enveloppe, 208
- EPI, 223
- épidémie, 221
- épidémiologie, 222
- épreuve à double anonymat, 47
- épreuve à double insu, 47
- épreuve à triple anonymat, 48
- épreuve à triple insu, 48
- épreuve en double aveugle, 47
- épreuve en triple aveugle, 48
- épreuve sérologique, 526
- épuisement, 268
- épuisement mental, 269
- équipement de protection individuelle, 223
- éradication, 225
- espèce hôte, 320
- espérance de vie, 231
- espérance de vie en bonne santé, 232
- essai à l'insu, 46
- essai à répartition aléatoire, 45
- essai clinique, 49

- essai clinique à répartition aléatoire, 45
- essai clinique randomisé, 45
- essai communautaire, 51
- essai d'immuno-adsorption enzymatique, 219
- essai en aveugle, 46
- essai immuno-enzymatique, 219
- essai par immunoadsorbant lié à une enzyme, 219
- essai préclinique, 248
- essai randomisé, 45
- état d'alarme, 236
- étésévimab, 249
- étourdissement, 405
- étude clinique, 237
- étude de phase 0, 242
- étude de phase I, 243
- étude de phase II, 244
- étude de phase III, 245
- étude de phase IV, 246
- étude préclinique, 248
- événement indésirable, 228
- excès de mortalité, 250
- excès de morts, 250
- expertise médicale, 483
- exsudat, 253
- extubation, 256
- facteur de risque, 257
- fatigue, 268
- fatigue pandémique, 270
- faux négatif, 262
- faux positif, 263
- favipiravir, 271
- fébricule, 273
- fébrifuge, 30
- fénofibrate, 274
- ferritine, 275
- fibrinogène, 276
- fibrose, 277
- fièvre, 272
- fingolimod, 278
- fort, forte, 298
- frottis, 282
- galidésivir, 283
- Gam-COVID-Vac, 284
- gant, 304
- gel antibactérien, 289
- gel antiseptique, 289
- gel désinfectant, 289
- gel hydroalcoolique, 289
- génomome, 291
- gimsilumab, 292
- goflikicept, 293
- gouttelette de Flüge, 296
- grave, 298
- groupe à risque, 303
- groupe cible, 497
- groupe de bulles, 299
- groupe de coexistence stable, 73
- groupe exposé, 303
- groupe vulnérable à risque, 125
- hémogramme, 305
- héparine, 306
- hépatotoxicité, 307
- hospitalisme infectieux, 368
- hôte, 320
- hôte intermédiaire, 321
- hydroxychloroquine, 308
- hygiène, 309
- hygiène des mains, 310
- hypercytokinémie, 638
- hypoguesie, 313
- hypoosmie, 314
- hyposmie, 314
- hypoxémie, 316
- hypoxie, 317
- IA, 377
- ibuprofène, 324
- IC, 363
- icatibant, 325
- IEC, 375
- IECA, 375

- imdévimab, 327
- immun -une, 328
- immunisation, 349
- immunitaire, 330
- immunité, 331
- immunité acquise, 333
- immunité active, 332
- immunité adaptative, 333
- immunité collective, 338
- immunité de groupe, 338
- immunité innée, 347
- immunité naturelle, 347
- immunité non spécifique, 347
- immunité spécifique, 333
- immunité spécifique artificielle, 340
- immunité spécifique naturelle, 343
- immunité spécifique passive, 345
- immunochromatographie, 351
- immunogène, 352
- immunogénicité, 353
- immunogénique, 352
- immunoglobuline, 354
- immunoglobuline G, 355
- immunoglobuline M, 356
- immunologique, 358
- incapacité, 185, 359
- incapacité permanente, 360
- incapacité temporaire, 361
- incidence, 362
- incidence cumulée, 363
- incubation, 364
- infection, 367
- infection nosocomiale, 368
- infection par gouttelettes, 370
- infectologie, 371
- infiltré, 372
- inflammation, 373
- infodémie, 374
- inhibiteur de l'enzyme de conversion de l'angiotensine, 375
- injection de rappel, 197
- insomnie, 376
- insufflateur, 569
- intelligence artificielle, 377
- intense, 298
- interféron, 378
- interféron bêta, 379
- intubation, 380
- isolat, 16
- isolat de virus, 16
- isolat viral, 16
- isolement, 14
- justice distributive, 383
- lactate-déshydrogénase, 384
- lactodéshydrogénase, 384
- lanadélumab, 385
- latence, 386
- LDH, 384
- lenzilumab, 388
- léronlimab, 389
- lopinavir, 398
- lymphocyte, 391
- lymphocyte à mémoire, 393
- lymphocyte B, 392
- lymphocyte mémoire, 393
- lymphocyte T, 394
- lymphocytopénie, 396
- lymphopénie, 396
- macrophage, 399
- maintien des fonctions vitales, 626
- mal de tête, 109
- maladie à coronavirus 2019, 161
- manque de concentration, 264
- marqueur inflammatoire, 404
- masque, 406, 407
- masque autofiltrant, 409
- masque avec filtre à particules, 409
- masque chirurgical, 413
- masque EPI, 409
- masque FFP, 409

- masque hygiénique, 411
- masque médical, 413
- matière contaminée, 281
- médecine évaluatrice, 420
- MEDI 3506, 418
- médicaliser, 419
- mémoire immunologique, 421
- meplazumab, 422
- MERS, 613
- MERS-CoV, 154
- mesure de confinement, 425
- méthylprednisolone, 426
- mettre en quarantaine, 533
- molnupiravir, 428
- monitorage, 429
- montélukast, 430
- mort digne, 431
- mortalité, 432
- mupadolimab, 438
- mutation, 441
- myalgie, 427
- nafamostat, 442
- nausée, 443
- nébulisateur, 445
- nébulisation, 444
- nébuliseur, 445
- non-malfaisance, 506
- nouvelle flambée épidémique, 554
- nouvelle normalité, 448
- NVX-CoV2373, 449
- OMS, 457
- OP-101, 455
- opaganib, 456
- orage cytokinique, 638
- Organisation Mondiale de la Santé, 457
- oseltamivir, 458
- otilimab, 459
- oxygénation, 460
- oxygénothérapie, 461
- pandémie, 463
- pangolin, 464
- parasite, 466
- passport d'immunité, 468
- passport immunitaire, 468
- passport immunologique, 468
- pathogène, 470
- pathogénicité, 471
- patient zéro, 101
- PCR, 550
- pemziviaptadil, 475
- péplomère, 233
- péplos, 208
- période d'incubation, 478
- période d'infection, 479
- période de latence, 478
- personne à risque du COVID-19, 486
- personne sensible au COVID-19, 486
- personne vulnérable au COVID-19, 486
- petit rhinolophe, 546
- phagocytose, 258
- phase 0, 242
- phase d'atténuation, 266
- phase de confinement, 265
- phase I, 243
- phase II, 244
- phase III, 245
- phase IV, 246
- pic épidémique, 490
- pincés nasales, 678
- placebo, 493
- placer en quarantaine, 533
- plan de contingence pour la COVID-19, 492
- plitidepsine, 494
- pneumonie, 495
- point d'injection, 529
- point d'inoculation, 529
- poolage, 519
- population cible, 497
- population sentinelle, 499
- poussée épidémique, 83

- prednisolone, 502
 prévalence, 503
 primovaccination, 504
 principe de bienfaisance, 505
 principe de non-malfaisance, 506
 principe de précaution, 507
 priorisation, 508
 prodrome, 509
 protéine C réactive, 511
 protéine S, 515
 protéine spike, 515
 protéine structurale, 514
 qualité de vie, 531
 quarantaine, 532
 quarantainé -née, 534
 quarantainer, 533
 radiographie, 537
 radiomique, 538
 rapamycine, 614
 ravulizumab, 548
 réaction de polymérisation en chaîne, 550
 réaction en chaîne de la polymérase, 550
 réaction générale, 551
 réaction indésirable à un vaccin, 549
 réaction locale, 552
 réaction systémique, 551
 réceptacle de germes infectieux, 281
 recherche de contacts, 541
 rechute, 556
 récurrence, 559
 recrudescence, 560
 rééducation respiratoire, 562
 refus de traitement, 446
 regdanvimab, 561
 regroupement, 13
 regroupement d'échantillons, 519
 réinfection, 563
 remdésivir, 564
 réponse immunitaire, 570
 réservoir, 567
 respirateur, 569
 respiration artificielle, 568
 rétrovirus, 571
 revaccination, 573
 ribavirine, 574
 ritonavir, 575
 RNA, 4
 ruxolitinib, 578
 saisonnalité, 234
 santé au travail, 580
 santé publique, 582
 sarilumab, 584
 SARS, 612
 SARS-CoV, 155
 SARS-CoV-2, 153
 saut d'espèce, 579
 schéma de vaccination, 472
 schéma vaccinal, 472
 SDRA, 609
 sédation, 589
 selinexor, 590
 séméiologie, 605
 sémiologie, 605
 sepsie, 592
 séquelle, 593
 sérologie, 594
 séroprévalence, 595
 sérothérapie, 596
 sérotype, 597
 sérovar, 597
 service de prévention, 601
 signe, 602
 siltuximab, 603
 sirolimus, 614
 site d'injection, 529
 socialisation, 616
 soins à domicile, 55
 soins d'attention hospitalière, 56
 soins de santé primaires, 57
 sonde, 617

- sonde moléculaire, 617
- sortie, 18
- sotrovimab, 619
- souche, 615
- spicule, 233
- Spikevax, 205
- Sputnik V, 284
- SRAG, 612
- SRAS, 612
- SRAS-CoV, 155
- SRMO, 613
- subsumstat, 623
- super-propagateur -atrice, 624
- susceptible, 627
- symptôme, 604
- syndémie, 607
- syndrome de détresse respiratoire, 609
- syndrome de détresse respiratoire aiguë, 609
- syndrome de détresse respiratoire de l'adulte, 609
- syndrome de détresse respiratoire du nouveau-né, 610
- syndrome post-COVID-19, 163
- syndrome respiratoire aigu grave, 612
- syndrome respiratoire aigu sévère, 612
- syndrome respiratoire du Moyen-Orient, 613
- tachycardie, 630
- taux de contagion, 633
- taux de létalité, 634, 635
- taux de mortalité, 635
- taux de reproduction de base, 721
- taux de reproduction effectif, 722
- taux de reproduction net, 722
- télémédecine, 636
- télétravail, 637
- tempête cytokinique, 638
- temps de prothrombine, 640
- temps de Quick, 640
- temps de récupération, 642
- ténofovir, 643
- test antigénique, 517
- test d'anticorps, 644
- test de groupage d'échantillons, 519
- test diagnostique par PCR, 521
- test ELISA, 219
- test PCR, 521
- test rapide, 525
- test rapide immunochromatographique, 525
- test sérologique, 526
- testage massif, 652
- thalidomide, 628
- thérapie de deuil, 54
- thrombose, 674
- thrombus, 673
- titre d'anticorps, 653
- tixagévimab, 654
- tocilizumab, 656
- toux, 657
- toux productive, 658
- toux sèche, 659
- tozinaméran, 661
- traçabilité, 662
- traçage des contacts, 541
- traceur de contacts | traceuse de contacts, 542
- trachéotomie, 670
- traitement ambulatoire, 664
- transmissible, 665
- transmission, 666
- transmission communautaire, 667
- transmission directe, 140
- transmission horizontale, 668
- transmission indirecte, 142
- transmission verticale, 669
- travail à distance, 637
- triage, 672
- TRV027, 676
- type sérologique, 597
- umifénovir, 679
- unité de soins intensifs, 680
- urgence sanitaire, 210
- urticaire, 682
- usage compassionnel, 683

- USI, 680
- vaccin, 687
- vaccin à acide ribonucléique messenger, 698
- vaccin à ARN messenger, 698
- vaccin à ARNm, 698
- vaccin antiviral, 711
- vaccin AstraZeneca, 690
- vaccin BBIBP-CorV, 691
- vaccin CanSino, 692
- vaccin contre la COVID-19, 688
- vaccin CureVac, 694
- vaccin de Wuhan, 710
- vaccin Gamaleya, 284
- vaccin Janssen, 701
- vaccin Johnson & Johnson, 701
- vaccin Moderna, 205
- vaccin NovaVax, 449
- vaccin Oxford-AstraZeneca, 690
- vaccin Pfizer/BioNTech, 661
- vaccin préventif, 707
- vaccin prophylactique, 707
- vaccin Sinovac, 709
- vaccin VeroCell, 710
- vaccin viral, 711
- vaccination, 712
- vaccination primaire, 504
- vafidemstat, 714
- vague, 454
- vague épidémiologique, 454
- vague épidémique, 454
- variant, 715
- variant à suivre, 716
- variant d'intérêt, 716
- variant préoccupant, 718
- variant viral, 715
- Vaxzevria, 690
- vecteur passif, 281
- véhicule dispersant d'agents pathogènes, 281
- ventilation, 724
- vidofludimus, 727
- virion, 729
- virocide, 728
- virucide, 728
- virulence, 730
- virus, 731
- virus de la COVID-19, 153
- virus du SRAS, 155
- visière de protection, 465
- visière médicale, 465
- VOC, 718
- VOI, 716
- voie d'administration, 726
- vomissement, 737
- vorapaxar, 738
- zilucoplan, 740
- zoonose, 741
- zoonotique, 742
- zoréciméran, 694

Índex portuguès

- abstenção de tratamento, 446
- abstenção terapêutica, 446
- acalabrutinib, 2
- acalabrutinibe, 2
- acetato de icatibanto, 325
- achatar a curva, 36
- ácido desoxirribonucleico, 3
- ácido ribonucleico mensageiro, 577
- ácido ribonucleico, 4
- acontecimento adverso, 228
- Ad5-nCoV, 692
- ADG20, 8
- ADN, 3
- aerossol, 10
- ageísmo, 201
- agente biológico, 11
- ageusia, 12
- agrupamento, 13
- agudo, 298
- álcool em gel, 289
- álcool gel, 289
- álcool-gel, 289
- alta hospitalar, 18
- alta médica, 18
- alta, 18
- alunacedase alfa, 19
- ambroxol, 20
- amostra nasofaríngea, 434
- amostra orofaríngea, 435
- AMY-101, 21
- anacinra, 22
- anakinra, 22
- analgésico, 23
- análise de anticorpos, 644
- anosmia, 24
- ansiedade antecipatória, 25
- ansiedade de antecipação, 25
- antiálgico, 23
- antibiótico, 27
- anticorpo, 28
- antigénio, 29
- antígeno, 29
- antipirético, 30
- antirretroviral, 31
- antitérmico, 30
- antiviral, 34
- antivirico, 34
- apilimod, 35
- apoio extraordinário à manutenção de contrato de trabalho, 252
- apremilast, 37
- apresentação clínica, 117
- ARN mensageiro, 577
- ARN, 4
- ARNm, 577
- arritmia, 41
- ARV, 31
- ASC09F, 43
- assintomático, 44
- assistência domiciliar, 55
- assistência hospitalar, 56
- astenia, 53
- atenção ao luto, 54
- atenção primária, 57
- atendimento hospitalar, 56
- atibucimab, 58
- ATYR1923, 59
- auto coleta de amostra, 61
- auto-amostragem, 61
- autoinflamação, 60
- auto-inflamação, 60
- autoridade de saúde, 62
- autoridade sanitária, 62
- avaliação do dano corporal pós-traumático, 420

avaliação do dano corporal, 420
 aviptadil, 63
 azitromicina, 64
 bamlanivimab, 65
 bamlanivimabe, 65
 baricitinib, 66
 baricitinibe, 66
 BBIBP-CorV, 691
 bemcentinib, 68
 bemcentinibe, 68
 beneficência, 505
 bevacizumab, 69
 bevacizumabe, 69
 boceprevir, 70
 bolha alargada, 72
 bolha social alargada, 72
 bolha social ampliada, 72
 bolha social, 73
 bolha, 299
 bolha, 73
 brensocatib, 74
 brensocatibe, 74
 brequinar, 75
 brincidofovir, 76
 bromexina, 77
 broncodilatador, 78
 brônquio, 79
 bronquiólite, 81
 bronquíolo, 80
 budesonida, 84
 cadeia de transmissão, 86
 cadeia epidemiológica, 86
 calendário de vacinação, 472
 calendário vacinal, 472
 camostat, 87
 camostato, 87
 camrelizumab, 88
 camrelizumabe, 88
 canacinumab, 90
 canakinumab, 90

canakinumabe, 90
 cansaço mental, 269
 cânula nasal, 678
 capsíde, 92
 cápside, 92
 capsídeo, 92
 capuz, 105
 carga antigénica, 95
 carga antigênica, 95
 carga viral, 96
 casirivimab, 104
 casirivimabe, 104
 caso confirmado, 99
 caso descartado, 100
 caso índice, 101
 caso possível, 103
 caso provável, 103
 caso suspeito, 103
 caso, 98
 cassete, 106
 cassete, 106
 CD24Fc, 107
 cefaleia, 109
 célula B, 392
 célula de memória, 393
 célula T, 394
 cenicriviroc, 112
 centro de terapia intensiva, 680
 cepa, 615
 cerca sanitária, 134
 certificado COVID, 468
 certificado de imunidade, 468
 certificado digital COVID, 468
 choque, 739
 ciclesonida, 113
 citocina, 114
 civeta, 115
 clazacizumab, 116
 clazacizumabe, 116
 clofazimina, 118

cloridrato de ambroxol, 20
cloridrato de bromexina, 77
cloridrato de fingolimode, 278
cloroquina, 119
cluster, 13
coagulopatia, 120
cobertura vacinal, 121
cobicistat, 123
cobicistate, 123
colapso circulat3rio, 739
colchicina, 126
colocado em quarentena, 534
coluicina, 126
Comirnaty, 661
comiss3o de bio3tica, 128
comit3 de bio3tica, 128
comorbidade, 129
comorbilidade, 129
conestate alfa, 132
confinamento perimetral, 134
confinamento, 133
congest3o nasal, 135
conjuntivite, 136
contactante, 137
contacto pr3ximo, 138
contacto, 137
contagem sangun3ea, 305
cont3gio direto, 140
cont3gio imediato, 140
cont3gio indireto, 142
cont3gio, 139
contagiosidade, 144
contato pr3ximo, 138
contato, 137
conten33o, 145
controle, 146
controlo, 146
convalescen3a, 147
Convidecia, 692
CoronaVac, 709

coronav3rus 2 da s3ndrome respirat3ria aguda grave, 153
coronav3rus associado 3 COVID-19, 153
coronav3rus associado a MERS, 154
coronav3rus associado 3 MERS, 154
coronav3rus associado a SARS, 155
coronav3rus associado 3 SARS, 155
coronav3rus MERS-CoV, 154
coronav3rus respons3vel pela COVID-19, 153
coronav3rus respons3vel pela MERS, 154
coronav3rus respons3vel pela SARS, 155
coronav3rus SARS, 155
coronav3rus, 152
cotonete, 227
COVID-19 longa, 163
COVID-19 persistente, 163
COVID-19 p3s aguda, 163
COVID-19 prolongada, 163
COVID-19, 161
CTI, 680
cuidado 3 fam3lia enlutada, 54
cuidados ao domic3lio, 55
cuidados hospitalares, 56
cuidados prim3rios, 57
cultura, 165
curva de cont3gio, 150
curva epid3mica, 150
curva epidemiol3gica, 150
CVnCoV, 694
danoprevir, 167
darunavir, 168
dazcapistat, 169
D-d3mero, 184
decreto de regulament33o de trabalho tempor3rio, 252
defesas, 170
delegado de seguran3a | delegada de seguran3a, 171
desconfinamento, 172
desidrodidemnina B, 494
desidrogenase l3ctica, 384
desidrogenase l3tica, 384
desinfetante, 176

- desinfetante das mãos, 289
 detecção precoce, 179
 detecção precoce, 179
 dexametasona, 180
 DHL, 384
 diagnóstico, 182
 diarreia, 183
 dímero D, 184
 discriminação baseada na idade, 201
 discriminação contra idosos, 201
 discriminação etária, 201
 disfonia, 186
 dispneia, 188
 distanásia, 450
 distância de segurança, 190
 distância física, 190
 distanciamento de segurança, 192
 distanciamento físico, 192
 DNA, 3
 doença do coronavírus 2019, 161
 doença do novo coronavírus 2019, 161
 doente zero, 101
 dor de cabeça, 109
 dor no peito, 196
 dor torácica, 196
 dose de reforço, 197
 ECA, 45
 eculizumab, 199
 eculizumabe, 199
 eczema, 200
 efetividade da vacina, 202
 efetividade vacinal, 202
 eficácia da vacina, 203
 eficácia vacinal, 203
 eficiência da vacina, 204
 eficiência vacinal, 204
 elasomeroan, 205
 ELISA, 219
 emapalumab, 207
 emapalumabe, 207
 embolia pulmonar, 209
 emergência de saúde pública, 210
 emergência sanitária, 210
 emese, 737
 emtricitabina, 212
 emvododstat, 213
 endemia, 215
 enoxaparina, 216
 enpatoran, 217
 ensaio clínico aleatorizado, 45
 ensaio clínico controlado, 49
 ensaio clínico em dupla ocultação, 47
 ensaio clínico em ocultação, 46
 ensaio clínico em tripla ocultação, 48
 ensaio clínico randomizado, 45
 ensaio clínico, 49
 ensaio comunitário, 51
 ensaio de imunoabsorção enzimática, 219
 ensaio de intervenção comunitária, 51
 ensaio imunoenzimático, 219
 ensovibep, 218
 envelope viral, 208
 envelope, 208
 EPI, 223
 epidemia, 221
 epidemiologia, 222
 equipamento de proteção individual, 223
 eritema pérmio, 476
 erradicação, 225
 esfregaço, 282
 esgotamento mental, 269
 espécie hospedeira, 320
 esperança de vida sem incapacidade, 232
 esperança de vida, 231
 espícula, 233
 esquema de vacinação, 472
 esquema vacinal, 472
 estado de alarme, 236
 estado de alerta, 236
 estudo cego, 46

- estudo clínico de fase 0, 242
- estudo clínico de fase 1, 243
- estudo clínico de fase 2, 244
- estudo clínico de fase 3, 245
- estudo clínico de fase 4, 246
- estudo clínico de fase I, 243
- estudo clínico de fase II, 244
- estudo clínico de fase III, 245
- estudo clínico de fase IV, 246
- estudo clínico randomizado, 45
- estudo clínico, 49, 237
- estudo comunitário, 51
- estudo de confirmação, 245
- estudo de fase 0, 242
- estudo de fase 1, 243
- estudo de fase 2, 244
- estudo de fase 3, 245
- estudo de fase 4, 246
- estudo de fase I, 243
- estudo de fase II, 244
- estudo de fase III, 245
- estudo de fase IV, 246
- estudo de vigilância pós-comercialização, 246
- estudo duplo-cego, 47
- estudo exploratório, 244
- estudo farmacológico, 243
- estudo pré-clínico, 248
- estudo triplo-cego, 48
- etarismo, 201
- etesevimab, 249
- etesevimabe, 249
- evento adverso, 228
- exacerbação, 560
- exaustão mental, 269
- exaustão, 268
- excesso de mortalidade, 250
- excesso de mortes, 250
- expectativa de vida saudável, 232
- expectativa de vida, 231
- exsudado nasofaríngeo, 434
- exsudado orofaríngeo, 435
- exsudado, 253
- exsudato, 253
- extubação, 256
- face shield, 465
- fadiga mental, 269
- fadiga pandêmica, 270
- fadiga, 268
- fagocitose, 258
- falha vacinal primária, 260
- falha vacinal secundária, 261
- falha vacinal, 259
- falso negativo, 262
- falso positivo, 263
- falta de ar, 188
- falta de concentração, 264
- fase 4, 246
- fase de contenção, 265
- fase de incubação, 478
- fase de mitigação, 266
- fator de risco, 257
- favipiravir, 271
- febre, 272
- febrícula, 273
- fenofibrato, 274
- ferritina, 275
- fibrinogénio, 276
- fibrinogênio, 276
- fibrose, 277
- ficar em quarentena, 533
- figolimod, 278
- figolimode, 278
- fisioterapia respiratória, 562
- flexibilização de medidas, 173
- fómite, 281
- fômite, 281
- fosfato de oseltamivir, 458
- frieira, 476
- fumarato de tenofovir desoproxila, 643
- galidesivir, 283

Gam-COVID-Vac, 284
 gato-de-algália, 115
 gel anti-séptico, 289
 gel desinfetante, 289
 gel higienizador, 289
 genoma, 291
 gimsilumab, 292
 gimsilumabe, 292
 goflikicept, 293
 gorro, 105
 gotícula respiratória, 296
 grave, 298
 grupo bolha social, 299
 grupo bolha, 299
 grupo de risco, 125
 grupo de risco, 303
 grupo vulnerável, 125
 grupo-sentinela, 499
 haste flexível, 227
 hemograma, 305
 heparina, 306
 hepatotoxicidade, 307
 hidroxicloroquina, 308
 higiene das mãos, 310
 higiene, 309
 higienização das mãos, 310
 hipoestesia gustativa, 313
 hipoestesia olfativa, 314
 hipogeusia, 313
 hiposmia, 314
 hipoxemia, 316
 hipoxia, 317
 hipóxia, 317
 história clínica, 318
 histórico clínico, 318
 home care, 55
 home office, 637
 hospedeiro intermediário, 321
 hospedeiro intermédio, 321
 hospedeiro, 320

IA, 363, 377
 IACS, 368
 ibuprofeno, 324
 icatibant, 325
 icatibanto, 325
 idadismo, 201
 IECA, 375
 IFN-beta, 379
 imdevimab, 327
 imdevimabe, 327
 imune, 328
 imune, 330
 imunidade adaptativa, 333
 imunidade adquirida, 333
 imunidade ativa, 332
 imunidade coletiva, 338
 imunidade comunitária, 338
 imunidade congénita, 347
 imunidade de grupo, 338
 imunidade de massa, 338
 imunidade de rebanho, 338
 imunidade específica, 333
 imunidade específica artificial, 340
 imunidade específica espontânea, 343
 imunidade específica intencional, 340
 imunidade específica não intencional, 343
 imunidade específica natural, 343
 imunidade específica passiva, 345
 imunidade grupal, 338
 imunidade inata, 347
 imunidade inespecífica, 347
 imunidade não específica, 347
 imunidade natural, 347
 imunidade, 331
 imunitário, 330
 imunização ativa, 349
 imunização, 349
 imunização, 712
 imunocromatografia, 351
 imunogenicidade, 353

- imunogénico, 352
- imunogênico, 352
- imunoglobulina G, 355
- imunoglobulina M, 356
- imunoglobulina, 354
- imunológico, 358
- incapacidade permanente, 360
- incapacidade temporária, 361
- incapacidade, 185, 359
- incapacitação permanente, 360
- incidência acumulada, 363
- incidência, 362
- incubação, 364
- infecção associada aos cuidados de saúde, 368
- infecção hospitalar, 368
- infecção nosocomial, 368
- infecção por gotículas, 370
- infecção, 367
- infecção hospitalar, 368
- infecção nosocomial, 368
- infecção por gotículas, 370
- infecção, 367
- infeciologia, 371
- infectologia, 371
- infiltrado, 372
- inflamação, 373
- infodemia, 374
- inibidor da ECA, 375
- inibidor da enzima conversora da angiotensina, 375
- inibidor da enzima de conversão da angiotensina, 375
- iniciador, 214
- insónia, 376
- insônia, 376
- inteligência artificial, 377
- interferão beta, 379
- interferão, 378
- interferon beta, 379
- interferon, 378
- intubação, 380
- IP, 360
- isolado de vírus, 16
- isolado viral, 16
- isolado, 16
- isolamento social, 14
- isolamento, 14
- IT, 361
- justiça distributiva, 383
- lactato desidrogenase, 384
- lanadelumab, 385
- lanadelumabe, 385
- latência, 386
- lavagem das mãos, 310
- lay-off simplificado, 252
- LDH, 384
- lenço antiembaçamento, 660
- lenzilumab, 388
- lenzilumabe, 388
- leronlimab, 389
- leronlimabe, 389
- LET, 7
- levantamento do desconfinamento, 173
- limitação de esforço terapêutico, 7
- limitação de suporte terapêutico, 7
- limitação do esforço terapêutico, 7
- limitação do suporte de vida, 7
- limitação terapêutica, 7
- limite terapêutico, 7
- linfócito B, 392
- linfócito de memória, 393
- linfócito T, 394
- linfócito, 391
- linfocitopenia, 396
- linfopenia, 396
- local da aplicação, 529
- local da injeção, 529
- local de injeção, 529
- lockdown, 133
- lopinavir, 398
- LSV, 7
- LT, 7

- luto, 195
 luva, 304
 luvas, 304
 macrófago, 399
 manifestação clínica, 117
 marcador inflamatório, 404
 máscara autofiltrante, 409
 máscara cirúrgica, 413
 máscara com filtragem de partículas, 409
 máscara com filtro de partículas, 409
 máscara comunitária, 411
 máscara facial, 406
 máscara FFP, 409
 máscara filtrante, 409
 máscara higiênica, 411
 máscara higiênica, 411
 máscara KN95, 409
 máscara PFF2, 409
 máscara social, 411
 máscara, 406, 407
 mecanismos de defesa, 170
 MEDI 3506, 418
 medicalizar, 419
 medicina do trabalho, 580
 medida de contenção, 425
 memória imunitária, 421
 memória imunológica, 421
 meplazumab, 422
 meplazumabe, 422
 MERS, 613
 MERS-CoV, 154
 MERS-CoV, 154
 mesilato de camostato, 87
 mesilato de nafamostato, 442
 metilprednisolona, 426
 mialgia, 427
 molécula AMY-101, 21
 molnupiravir, 428
 monitoramento, 429
 monitorização, 429
 morcego de ferradura pequeno, 546
 morcego, 544
 morcego-de-ferradura-pequeno, 546
 mortalidade excessiva, 250
 mortalidade, 432
 morte digna, 431
 mortes excedentes, 250
 mRNA, 577
 mupadolimab, 438
 mutação, 441
 nafamostat, 442
 nafamostato, 442
 não maleficência, 506
 náusea, 443
 náuseas, 443
 nebulização, 444
 nebulizador, 445
 nova onda epidêmica, 554
 nova vaga epidêmica, 554
 novo coronavírus, 153
 novo normal, 448
 novo surto epidêmico, 554
 novo surto epidêmico, 554
 número básico de reprodução, 721
 número efetivo de reprodução, 722
 número reprodutivo básico, 721
 NVX-CoV2373, 449
 obstinação terapêutica, 450
 OMS, 457
 onda epidêmica, 454
 OP-101, 455
 opaganib, 456
 opaganibe, 456
 Organização Mundial da Saúde, 457
 Organização Mundial de Saúde, 457
 oseltamivir, 458
 otilimab, 459
 otilimabe, 459
 oxigenação, 460
 oxigenoterapia, 461

- paciente zero, 101
pandemia, 463
pangolim, 464
pano antiembacamento, 660
pano antiembaciamento, 660
parasita, 466
partícula viral, 729
passaporte da vacina, 468
passaporte de imunidade, 468
passaporte de vacinação, 468
passaporte imunológico, 468
patogenicidade, 471
patogénico, 470
patogênico, 470
PCR, 550
pemziviptadil, 475
peplómero, 233
peplômero, 233
perícia médica, 420
perícia médica, 483
perícia médico-legal, 483
período de incubação, 478
período de infeção, 479
período de latência, 478
período de transmissibilidade, 479
perniose, 476
pessoa com maior risco de contrair COVID-19, 486
pessoa com maior risco de ter COVID-19, 486
pessoa particularmente suscetível à COVID-19, 486
pessoa vulnerável à COVID-19, 486
pico de contágio, 490
pico epidémico, 490
pico epidêmico, 490
placebo, 493
plano de contingência para a COVID-19, 492
plano de contingência para COVID-19, 492
plitidepsina, 494
pneumonia por coronavírus SARS-CoV, 612
pneumonia, 495
polaina, 500
ponto de inoculação, 529
população sentinela, 499
população vulnerável em risco, 125
população-alvo, 497
população-sentinela, 499
prednisolona, 502
prevalência, 503
primeira vacinação, 504
primer, 214
primo vacinação, 504
primovacinação, 504
princípio da beneficência, 505
princípio da não maleficência, 506
princípio da precaução, 507
priorização, 508
pródromo, 509
prontuário clínico, 318
prontuário médico, 318
propé, 500
proteína C reativa, 511
proteína C-reativa, 511
proteína da espícula, 515
proteína de espícula, 515
proteína estrutural, 514
proteína S, 515
proteína spike, 515
protetor facial, 465
prova sorológica, 526
QdV, 531
quadro clínico, 117
qualidade de vida, 531
quarentena, 532
radiografia, 537
radiômica, 538
radiômica, 538
rapamicina, 614
rastreador | rastreadora, 542
rastreador de contato | rastreadora de contato, 542
rastreamento de contatos, 541

- rastreio de contactos, 541
- rastreio, 164
- RAV, 549
- ravulizumab, 548
- ravulizumabe, 548
- RCP, 550
- reabilitação respiratória, 562
- reação adversa à vacina, 549
- reação em cadeia da polimerase, 550
- reação geral, 551
- reação local, 552
- reação sistêmica, 551
- reação sistêmica, 551
- recaída, 556
- recidiva, 556, 559
- recolher obrigatório, 655
- recorrência, 559
- recrudescência, 560
- redução das medidas de confinamento, 173
- regdanvimab, 561
- regdanvimabe, 561
- reinfeção, 563
- reinfecção, 563
- remdesivir, 564
- representante dos empregados na Comissão Interna de Prevenção de Acidentes, 171
- reservatório, 567
- respiração artificial, 568
- respiração assistida, 568
- respirador, 569
- resposta imune, 570
- resposta imunitária, 570
- retrovírus, 571
- revacinação, 573
- ribavirina, 574
- ritonavir, 575
- RNA mensageiro, 577
- RNA, 4
- RNA_m, 577
- ruxolitinib, 578
- ruxolitinibe, 578
- salto de espécie, 579
- salto entre espécies, 579
- SARA, 609
- sarilumab, 584
- sarilumabe, 584
- SARS, 612
- SARS-CoV, 155
- SARS-CoV-2, 153
- saúde do trabalhador, 580
- saúde ocupacional, 580
- saúde pública, 309
- saúde pública, 582
- sazonalidade, 234
- SBV, 626
- SDRA, 609
- SDR-RN, 610
- sedação, 589
- selinexor, 590
- semiologia, 605
- seps, 592
- sepsia, 592
- sequela, 593
- serologia, 594
- seroprevalência, 595
- seroterapia, 596
- serotipagem, 597
- serótipo, 597
- serviço de cuidados de saúde ao domicílio, 55
- serviço de prevenção, 601
- serviço nacional de saúde, 582
- siltuximab, 603
- siltuximabe, 603
- sinal, 602
- sindemia, 607
- síndrome da angústia respiratória aguda, 609
- síndrome de angústia respiratória aguda, 609
- síndrome de angústia respiratória do adulto, 609
- síndrome de dificuldade respiratória aguda, 609
- síndrome de dificuldade respiratória do adulto, 609

- síndrome de dificuldade respiratória neonatal, 610
- síndrome do desconforto respiratório do recém-nascido, 610
- síndrome pós COVID, 163
- síndrome respiratória aguda grave, 612
- síndrome respiratória associada a SARS-CoV-2, 161
- síndrome respiratória associada à SARS-CoV-2, 161
- síndrome respiratória do Médio Oriente, 613
- síndrome respiratória do Oriente Médio, 613
- sintoma, 604
- sintomatologia, 605
- sirolimus, 614
- socialização, 616
- sonda molecular, 617
- sonda, 617
- sorologia, 594
- soroprevalência, 595
- soroterapia antiveneno, 596
- sorotipo, 597
- sotrovimab, 619
- sotrovimabe, 619
- Sputnik V, 284
- Sputnik, 284
- SRAG, 612
- subasumstat, 623
- sulfato de hidroxicloroquina, 308
- supercontagiador, 624
- superdisseminador, 624
- suporte básico de vida, 626
- suporte ventilatório artificial, 568
- suporte ventilatório, 568
- suporte vital, 626
- surto empírico, 83
- surto epidêmico, 83
- surto, 83
- suscetível, 627
- swab, 227
- talidomida, 628
- tamiflu, 458
- taquicardia, 630
- taquisistolia, 630
- taxa básica de reprodução, 721
- taxa de contágio, 633
- taxa de letalidade, 634
- taxa de mortalidade, 635
- taxa de reprodução efetiva, 722
- taxa de reprodução empírica, 723
- taxa de transmissão, 633
- taxa de vacinação, 121
- telemedicina, 636
- teletrabalho, 637
- tempestade de citocinas, 638
- tempo de convalescença, 642
- tempo de protrombina, 640
- tempo de Quick, 640
- tempo de recuperação, 642
- tenofovir, 643
- testagem em massa, 652
- teste combinado, 519
- teste de amostras combinadas, 519
- teste de anticorpos, 644
- teste de antigénio, 517
- teste de antígeno, 517
- teste de diagnóstico por PCR, 521
- teste de diagnóstico rápido, 525
- teste de PCR, 521
- teste de reação em cadeia da polimerase, 521
- teste PCR, 521
- teste rápido de antigénio, 525
- teste rápido, 525
- teste serológico, 526
- teste sorológico, 526
- titulação de anticorpos, 653
- título de anticorpos, 653
- tixagevimab, 654
- tixagevimabe, 654
- tocilizumab, 656
- tocilizumabe, 656
- tontura, 405
- tonturas, 405

- toque de recolher, 655
- tosse produtiva, 658
- tosse seca, 659
- tosse, 657
- touca, 105
- tozinameran, 661
- trabalho remoto, 637
- TRAg, 526
- transmissão comunitária, 667
- transmissão horizontal, 668
- transmissão interespecies, 579
- transmissão vertical, 669
- transmissão, 666
- transmissibilidade, 144
- transmissível, 665
- traqueotomia, 670
- tratamento ambulatorial, 664
- tratamento com oxigénio, 461
- tratamento da dor, 54
- tratamento em ambulatório, 664
- triagem, 164
- triagem, 672
- trombo, 673
- trombose, 674
- TRV027, 676
- UCI, 680
- umifenovir, 679
- unidade de cuidados intensivos, 680
- unidade de terapia intensiva, 680
- urticária, 682
- uso compassivo, 683
- uso de locais ou espaços públicos para fins sanitários, 583
- uso humanitário, 683
- uso por compaixão, 683
- UTI, 680
- vacina antiviral, 711
- vacina ARNm, 698
- vacina AstraZeneca, 690
- vacina BBIBP-CorV, 691
- vacina CanSino, 692
- vacina contra a COVID-19 da Pfizer/BioNTech, 661
- vacina contra a COVID-19, 688
- vacina contra COVID-19, 688
- vacina Convidecia, 692
- vacina CoronaVac, 709
- vacina COVID-19, 688
- vacina CureVac, 694
- vacina da Janssen, 701
- vacina da Pfizer, 661
- vacina da Sinopharm, 691
- vacina de ARN mensageiro, 698
- vacina de Oxford, 690
- vacina de RNA mensageiro, 698
- vacina de vírus, 711
- vacina de Wuhan, 710
- vacina do Butantan, 709
- vacina Gamaleya, 284
- vacina Janssen, 701
- vacina Johnson & Johnson, 701
- vacina Moderna, 205
- vacina mRNA, 698
- vacina NovaVax, 449
- vacina Oxford, 690
- vacina Oxford-AstraZeneca, 690
- vacina para a COVID-19, 688
- vacina para o COVID-19, 688
- vacina Pfizer, 661
- vacina preventiva, 707
- vacina profilática, 707
- vacina Sinovac, 709
- vacina Spikevax, 205
- vacina Sputnik V, 284
- vacina Sputnik, 284
- vacina VeroCell, 710
- vacina verocell, 710
- vacina vírica, 711
- vacina, 687
- vacinação primária, 504
- vacinação, 712

vafidemstat, 714
vaga epidémica, 454
vaga, 454
variante de interesse, 716
variante de preocupação, 718
variante viral, 715
variante, 715
Vaxzevria, 690
ventilação mecânica, 568
ventilação, 724
ventilador mecânico, 569
ventilador, 569
via de administração, 726
vidofludimus, 727
virião, 729
viricida, 728
vírion, 729
virulência, 730
vírus, 731
viseira de proteção, 465
viseira, 465
VOC, 718
VOI, 716
vômito, 737
vorapaxar, 738
zaragatoa, 227
zilucoplan, 740
zoonose, 741
zoonótico, 742
zorecimeran, 694

Índex neerlandès

- antiviraal middel, 34
- apilimod, 35
- apremilast, 37
- arbeidsgezondheid, 580
- ARDS, 609
- aritmie, 41
- artificiële intelligentie, 377
- ASC09F, 43
- aspecifieke afweer, 349
- aspecifieke immuniteit, 347
- asthenie, 53
- AstraZeneca, 690
- AstraZeneca-vaccin, 690
- asymptotisch -e, 44
- atibuclimab, 58
- ATYR1923, 59
- autoinflammatie, 60
- autoinflammatoire aandoening, 60
- aviptadil, 63
- avondklok, 655
- azitromycine, 64
- B-cel, 392
- B-lymfocyt, 392
- bamlanivimab, 65
- baricitinib, 66
- basaal reproductiegetal, 721
- basislevensondersteuning, 7
- basisreproductiegetal, 721
- BBIBP-CorV, 691
- BBIBP-CorV-vaccin, 691
- beademing, 568
- beademingsapparaat, 569
- beademingsmachine, 569
- beademingstoestel, 569
- beginsel van niet schaden, 506
- beginsel van weldoen, 505
- belangwekkende variant, 716
- bemcentinib, 68
- beperkende maatregel, 425
- beperkende maatregelen, 145
- beperking, 185
- besmet oppervlak, 281
- besmettelijk -e, 665
- besmettelijke periode, 479
- besmettelijkheid, 144
- besmetting, 139, 666
- besmettingscurve, 150
- besmettingsduur, 479
- besmettingsgetal, 633
- besmettingsgolf, 454
- besmettingsketen, 86
- besmettingspiek, 490
- besmettingstijd, 479
- bevacizumab, 69
- bevestigd geval, 99
- bewaking, 429
- bijwerking van een vaccin, 549
- bindvliesontsteking, 136
- biologisch agens, 11
- BioNTech/Pfizer-vaccin, 661
- blijvende arbeidsongeschiktheid, 360
- blijvende invaliditeit, 360
- blijvende ongeschiktheid, 360
- blind klinisch onderzoek, 46
- blinde klinische proef, 46
- blinde klinische studie, 46
- bloedbeeld, 305
- bloedprop, 673
- bloedstolsel, 673
- boceprevir, 70
- boodschapper-RNA, 577
- boodschapper-RNA-vaccin, 698
- boosters, 197
- boosterdosis, 197

- boosterinjectie, 197
- boostershot, 197
- borstpijn, 196
- braken, 737
- brensocatib, 74
- brequinar, 75
- brincidofovir, 76
- bromhexine, 77
- bronchiolitis, 81
- bronchiolus, 80
- bronchodilator, 78
- bronchus, 79
- broomhexine, 77
- bubbel, 72, 299
- budesonide, 84
- buurtzorg, 55
- C-reactief proteïne, 511
- cafalalgie, 109
- camostat, 87
- camrelizumab, 88
- canakinumab, 90
- CanSino-vaccin, 692
- capside, 92
- casirivimab, 104
- cassette, 106
- CD24Fc, 107
- cefalea, 109
- cenicriviroc, 112
- cephalalgie, 109
- cephalea, 109
- chirurgenmasker, 413
- chirurgisch masker, 413
- chirurgisch mondkapje, 413
- chirurgisch mondneuskapje, 413
- chloroquine, 119
- ciclesonide, 113
- civet, 115
- civetkat, 115
- clazakizumab, 116
- clofazimine, 118
- cluster, 13
- coagulopathie, 120
- cobicistat, 123
- colchicine, 126
- collectieve immuniteit, 338
- Comirnaty, 661
- comité voor bio-ethiek, 128
- comorbiditeit, 129
- concentratiegebrek, 264
- conestat alfa, 132
- conjunctivitis, 136
- contact, 137
- contactonderzoek, 541
- contactonderzoeker | contactonderzoekster, 542
- contactopvolger | contactopvolgster, 542
- contactopvolging, 541
- contacttracer, 542
- contacttracering, 541
- contacttracing, 541
- containmentfase, 265
- controlegroepdeelnemer -neemster, 146
- convalescentieperiode, 642
- corona, 152, 161
- corona-afstand, 190
- corona-uitbraak, 83
- coronabubbel, 72
- coronacertificaat, 468
- coronacurve, 150
- coronamaatregelen, 145
- coronamoeheid, 270
- coronanoedplan, 492
- coronapaspoort, 468
- coronapie, 490
- coronariscopatiënt | coronariscopatiënte, 486
- CoronaVac, 709
- CoronaVac-vaccin, 709
- coronavermoeidheid, 270
- coronavirus, 152
- coronavirus SARS-CoV-2, 153
- coronawerkloosheid, 252

covid, 161
 COVID-19, 161
 COVID-19-vaccine, 688
 CRP, 511
 cumulatieve incidentie, 363
 CureVac-vaccin, 694
 CVnCoV, 694
 cytokine, 114
 cytokinestorm, 638
 D-dimer, 184
 danoprevir, 167
 darunavir, 168
 dazcapistat, 169
 de curve afvlakken, 36
 desinfecterende handgel, 289
 desoxyribonucleïnezuur, 3
 dexamethason, 180
 diagnose, 182
 diarree, 183
 directe besmetting, 140
 directe transmissie, 140
 distributieve rechtvaardigheid, 383
 DNA, 3
 doelgroep, 497
 doelmatigheid van een vaccin, 204
 doelpubliek, 497
 doeltreffendheid van een vaccin, 202
 droge hoest, 659
 druppelinfectie, 370
 druppeltje van Flügge, 296
 dubbelblind klinisch onderzoek, 47
 dubbelblinde klinische proef, 47
 dubbelblinde klinische studie, 47
 duizeligheid, 405
 dysfonie, 186
 dyspneu, 188
 dysthanasie, 450
 eculizumab, 199
 eczeem, 200
 eczema, 200

eerstelijns medische zorg, 57
 eerstelijnsgezondheidszorg, 57
 eerstelijnszorg, 57
 effectief reproductiegetal, 722
 effectiviteit van een vaccin, 202
 efficiëntie van een vaccin, 204
 eiwitmantel, 92
 elasomeraan, 205
 elektronisch patiëntendossier, 318
 elementaire levensondersteuning, 7
 ELISA, 219
 emapalumab, 207
 emesie, 737
 empirisch reproductiegetal, 723
 emtricitabine, 212
 envododstat, 213
 endemie, 215
 enoxaparine, 216
 enpatoran, 217
 ensovibep, 218
 entstof, 687
 envelop, 208
 enveloppe, 208
 enzymgebonden immuunadsorbent-techniek, 219
 enzymgekoppelde immuunadsorbent-techniek, 219
 EPD, 318
 epidemie, 221
 epidemiologie, 222
 epidemiologische curve, 150
 epidemische curve, 150
 epidemische uitbraak, 83
 ernstig -e, 298
 ernstig acuut ademhalingsyndroom, 612
 ernstig acuut ademhalingsyndroom coronavirus 2, 153
 ernstig acuut ademhalingsyndroom-gerelateerd
 coronavirus 2, 153
 ernstig acuut respiratoir syndroom, 612
 etesevimab, 249
 exitstrategie, 173
 exsudaat, 253

- extubatie, 256
- fagocytose, 258
- fase-0-onderzoek, 242
- fase-0-studie, 242
- fase-1-onderzoek, 243
- fase-1-studie, 243
- fase-2-onderzoek, 244
- fase-2-studie, 244
- fase-3-onderzoek, 245
- fase-3-studie, 245
- fase-4-onderzoek, 246
- fase-4-studie, 246
- fase-I-onderzoek, 243
- fase-I-studie, 243
- fase-II-onderzoek, 244
- fase-II-studie, 244
- fase-III-onderzoek, 245
- fase-III-studie, 245
- fase-IV-onderzoek, 246
- fase-IV-studie, 246
- favipiravir, 271
- fenofibraat, 274
- ferritine, 275
- FFP-masker, 409
- FFP-mond-neuskapje, 409
- FFP-mond-neusmasker, 409
- FFP-mondkapje, 409
- FFP-mondmasker, 409
- fibrinogeen, 276
- fibrose, 277
- filtrerend halfmasker, 409
- filtrerend masker, 409
- ingolimod, 278
- fomiet, 281
- fout negatief resultaat, 262
- fout positief resultaat, 263
- foutnegatief resultaat, 262
- foutpositief resultaat, 263
- fysieke afstand, 190
- galidesivir, 283
- Gam-COVID-Vac, 284
- gastheer, 320
- geavanceerde levensondersteuning, 7
- gebrek aan concentratie, 264
- gebruik in schrijnende gevallen, 683
- geheugencel, 393
- geheugenlymfocyt, 393
- geïnfecteerd oppervlak, 281
- geïsoleerd virus, 16
- gelaatsscherm, 465
- gemeenschapsbesmetting, 667
- gemeenschapsoverdracht, 667
- gemeenschapstransmissie, 667
- gemeenschapsverspreiding, 667
- genoom, 291
- gerandomiseerd klinisch onderzoek, 45
- gerandomiseerde klinische proef, 45
- gerandomiseerde klinische studie, 45
- geurverlies, 24
- geval, 98
- gevolg, 593
- gevorderde levensondersteuning, 7
- gezichtsscherm, 465
- gezonde levensverwachting, 232
- gezondheid op het werk, 580
- gezondheidsautoriteit, 62
- gezondheidscrisis, 210
- gezondheidsdienst, 62
- gezondheidsinstanties, 62
- gezondheidsleer, 309
- gimsilumab, 292
- goflikicept, 293
- golf, 454
- groepsbescherming, 338
- groepsimmunitet, 338
- groepsinterventie, 51
- groepsonderzoek, 51
- halfgelaatmasker, 406
- halfmasker, 406
- handalcohol, 289

- handgel, 289
 handhygiëne, 310
 handschoen, 304
 hemogram, 305
 heparine, 306
 hepatotoxiciteit, 307
 herbesmetting, 563
 herhaalvaccinatie, 573
 herinfectie, 563
 herinneringscel, 393
 herstel, 147
 herstelperiode, 642
 hervallen, 556
 hoest, 657
 hoeveelheid antigeen, 95
 hoeveelheid antigen, 95
 hoeveelheid virus, 96
 hoofdkapje, 105
 hoofdpijn, 109
 horizontale besmetting, 668
 horizontale overdracht, 668
 horizontale transmissie, 668
 horizontale verspreiding, 668
 huisbubbel, 73
 hydroalcoholische gel, 289
 hydroxychloroquine, 308
 hygiëne, 309
 hygiënemasker, 411
 hygiënisch masker, 411
 hygiënisch mondkapje, 411
 hygiënisch mondneuskapje, 411
 hypogeusie, 313
 hyposmie, 314
 hypoxemie, 316
 hypoxie, 317
 ibuprofen, 324
 IC, 680
 icatibant, 325
 imdevimab, 327
 immunisatiedekking, 121
 immunisatiegraad, 121
 immuniteit, 331
 immuniteitsbewijs, 468
 immuniteitscertificaat, 468
 immuniteitspaspoort, 468
 immuniteitsreactie, 570
 immunochromatografie, 351
 immunogeen -gene, 352
 immunogeniciteit, 353
 immunogeniteit, 353
 immunoglobuline, 354
 immunoglobuline G, 355
 immunoglobuline M, 356
 immunologisch -e, 330, 358
 immunologisch geheugen, 421
 immuun -mune, 328, 330
 immuunglobuline, 354
 immuunglobuline G, 355
 immuunglobuline M, 356
 immuunrespons, 570
 in quarantaine, 534
 in quarantaine gaan, 533
 incidentie, 362
 incubatie, 364
 incubatieperiode, 478
 incubatietijd, 478
 indamfase, 265
 indexgeval, 101
 indirecte besmetting, 142
 indirecte transmissie, 142
 individuele beschermingsmiddelen, 223
 inenting, 712
 infectie, 367
 infectieduur, 479
 infectieketen, 86
 infectieperiode, 479
 infectietijd, 479
 infectiologie, 371
 infectiviteit, 144
 infiltraat, 372

- inflammatie, 373
- infodemie, 374
- injectieplaats, 529
- inperkingsfase, 265
- inperkingsmaatregel, 425
- insomnie, 376
- intensieve zorg, 680
- intensieve zorgen, 680
- intensievezorgafdeling, 680
- intensive care, 680
- intensiverecareafdeling, 680
- interessante variant, 716
- interferon, 378
- interferon β , 379
- interferon bèta, 379
- interferon- β , 379
- interferon-bèta, 379
- intubatie, 380
- isolatie, 14
- Janssen, 701
- Janssen-vaccin, 701
- keelafname, 435
- keelwab, 435
- keeluitstrijkje, 435
- keelwiser, 435
- KI, 377
- kleine hoefijzerneus, 546
- kleine hoefijzerneusvleermuis, 546
- kleine luchtweg, 80
- klinisch onderzoek, 49, 237
- klinische proef, 49, 237
- klinische studie, 49, 237
- klinische verschijnselen, 117
- koorts, 272
- koortsmiddel, 30
- koortswerlagend middel, 30
- koortswerend middel, 30
- kortademigheid, 188
- krachteloosheid, 53
- kriebelhoest, 659
- kunstmatige beademing, 568
- kunstmatige intelligentie, 377
- kunstmatige specifieke afweer, 340
- kunstmatige specifieke immuniteit, 340
- kweek, 165
- kweekstokje, 227
- kwetsbare risicogroep, 125
- lactaatdehydrogenase, 384
- lactodehydrogenase, 384
- lanadelumab, 385
- langdurige corona, 163
- latentie, 386
- latentieperiode, 478
- latentietijd, 478
- LDH, 384
- leed, 195
- leeftijdscriminatie, 201
- lenzilumab, 388
- leronlimab, 389
- letaliteit, 634
- levenskwaliteit, 531
- levensondersteunende zorg, 626
- levensverwachting, 231
- levensverwachting in goede gezondheid, 232
- leverschade, 307
- lichte koorts, 273
- locale reactie, 552
- lockdown, 133
- lockdownexit, 172
- lockdownopheffing, 172
- lokale besmetting, 667
- lokale overdracht, 667
- lokale transmissie, 667
- lokale verspreiding, 667
- longembolie, 209
- longontsteking, 495
- lopinavir, 398
- luchtpijpsnede, 672
- luchtpijpvertakking, 79
- luchtverversing, 724

- luchtwegverwijder, 78
 lymfecel, 391
 lymfocyt, 391
 lymfocytopenie, 396
 lymfopenie, 396
 macrofaag, 399
 masker, 406, 407
 massaal testen, 652
 massale test, 652
 mechanische beademing, 568
 medelevend gebruik, 683
 MEDI3506, 418
 medisch dossier, 318
 medisch ontslag, 18
 medisch uitrusten, 419
 medisch zinloos behandelen, 450
 medische evaluatie, 420
 medische expertise, 483
 medische noodsituatie, 210
 melkzuurdehydrogenase, 384
 mengmonster, 519
 mentale uitputting, 269
 mentale vermoeidheid, 269
 meplazumab, 422
 MERS, 613
 MERS-coronavirus, 154
 MERS-CoV, 154
 MERS-CoV-infectie, 613
 MERS-virus, 154
 messenger-RNA, 577
 messenger-RNA-vaccin, 698
 met medische voorzieningen uitrusten, 419
 methylprednisolon, 426
 Midden-Oosten ademhalingsyndroom, 613
 Midden-Oosten respiratoir syndroom, 613
 misselijkheid, 443
 mitigatiefase, 266
 Moderna-vaccin, 205
 mogelijk geval, 103
 molnupiravir, 428
 mondkapje, 406
 mondmasker, 406
 mondneuskapje, 406
 mondneusmasker, 406
 monitoring, 429
 montelukast, 430
 mortaliteit, 432, 635
 mRNA, 577
 mRNA-vaccin, 698
 multimorbiditeit, 129
 mupadolimab, 438
 mutatie, 441
 myalgie, 427
 nachtklok, 655
 nafamostat, 442
 nalaten van behandeling, 446
 nasale congestie, 135
 nasofaryngeaal aspiraats, 434
 nasofaryngeaal uitstrijkje, 434
 nasofarynxswab, 434
 nasofarynxwisper, 434
 natte hoest, 658
 natuurlijke afweer, 349
 natuurlijke immuniteit, 347
 natuurlijke specifieke afweer, 343
 natuurlijke specifieke immuniteit, 343
 nausea, 443
 nauw contact, 138
 naverschijsnel, 593
 negatief geval, 100
 nepmedicijn, 493
 neppil, 493
 netelroos, 682
 neusafname, 434
 neusbril, 678
 neuscongestie, 135
 neusswab, 434
 neusuitstrijkje, 434
 neusverstopping, 135
 neuswisper, 434

- niet-medisch masker, 411
- niet-productieve hoest, 659
- nieuwe corona-uitbraak, 554
- nieuwe normaal, 448
- nieuwe uitbraak, 554
- nieuwe virusuitbraak, 554
- noodplan, 492
- noodsituatie op gezondheidsgebied, 210
- noodtoestand, 236
- nosocomiale infectie, 368
- NovaVax-vaccin, 449
- NOW-regeling, 252
- NVX-CoV2373, 449
- omvorming tot sanitaire ruimte, 583
- ongeschiktheid, 359
- ongewenst voorval, 228
- onrechtstreekse besmetting, 142
- onrechtstreekse transmissie, 142
- onregelmatige hartslag, 41
- onststeking, 373
- onthouding van behandeling, 446
- ontslag, 18
- ontslag uit het ziekenhuis, 18
- ontsmettingsmiddel, 176
- ontstekingsmarker, 404
- OP-101, 455
- opaganib, 456
- orofarynxswab, 435
- oseltamivir, 458
- otilimab, 459
- overdraagbaar -are, 665
- overdracht, 666
- overgeven, 737
- overlaars, 500
- overschoen, 500
- oversprong, 579
- oversterfte, 250
- pandemie, 463
- parasiet, 466
- passieve specifieke afweer, 345
- passieve specifieke immuniteit, 345
- pathogeen -gene, 470
- pathogeniteit, 471
- patiënt nul | patiënte nul, 101
- patiëntendossier, 318
- PBM, 223
- PCR, 521, 550
- PCR-test, 521
- peilgroep, 499
- peilpopulatie, 499
- pemziviptadil, 475
- peplomeer, 233
- permanente arbeidsongeschiktheid, 360
- permanente invaliditeit, 360
- permanente ongeschiktheid, 360
- perniones, 476
- perniosis, 476
- persoonlijke beschermingsmiddelen, 223
- piekeiwit, 233
- pijn op de borst, 196
- pijnstillers, 23
- plaatselijke lockdown, 134
- plaatselijke reactie, 552
- placebo, 493
- plitidepsin, 494
- pneumonie, 495
- polymerasekettingreactie, 550
- positief geval, 99
- postcoronasyndroom, 163
- prednisolon, 502
- preklinisch onderzoek, 248
- preklinische proef, 248
- preklinische studie, 248
- prevalentie, 503
- preventieafdeling, 601
- preventiedienst, 601
- preventief vaccinn, 707
- preventieverantwoordelijke, 171
- prikkelhoest, 659
- primair vaccinfalen, 260

- primaire immunisatie, 504
 primaire vaccinatie, 504
 primer, 214
 primovaccinatie, 504
 principe van niet schaden, 506
 principe van weldoen, 505
 prioritering, 508
 probe, 617
 prodromaal verschijnsel, 509
 prodroom, 509
 productieve hoest, 658
 profylactisch vaccin, 707
 profylaxe, 309
 profylaxis, 309
 protrombinetijd, 640
 PT, 640
 quarantaine, 532
 R-waarde, 633
 radiografie, 537
 radiomics, 538
 radiomics-beeldanalyse, 538
 rapamicine, 614
 ravulizumab, 548
 re-infectie, 563
 rechtstreekse besmetting, 140
 rechtstreekse transmissie, 140
 recidief, 559
 recidieve, 559
 recrudescentie, 560
 regdanvimab, 561
 relaps, 556
 remdesivir, 564
 reproductiecijfer, 633
 reproductiegetal, 633
 reservoir, 567
 respiratoir syndroom van het Midden-Oosten, 613
 retrovirus, 571
 reukverlies, 24
 revaccinatie, 573
 ribavirine, 574
 ribonucleïnezuur, 4
 risicofactor, 257
 risicogroep, 125, 303
 risicopatiënt | risicopatiënte, 486
 ritonavir, 575
 RNA, 4
 rouw, 195
 rouwzorg, 54
 ruxolitinib, 578
 sarilumab, 584
 SARS, 612
 SARS-coronavirus, 155
 SARS-coronavirus-2, 153
 SARS-CoV, 155
 SARS-CoV-2, 153
 SARS-CoV-2-coronavirus, 153
 SARS-CoV-2-virus, 153
 SARS-virus, 155
 schijn geneesmiddel, 493
 schoenbeschermer, 500
 schoenhoes, 500
 schoenovertrek, 500
 schubdier, 464
 screening, 164
 secundair vaccinfalen, 261
 sedatie, 589
 seizoengebondenheid, 234
 seizoengevoeligheid, 234
 seizoensgebondenheid, 234
 seizoensgevoeligheid, 234
 selinexor, 590
 semiologie, 605
 sepsis, 592
 serologie, 594
 serologische test, 526
 seroprevalentie, 595
 serotherapie, 596
 serotype, 597
 serovar, 597
 serumprevalentie, 595

- shock, 739
- shocklong, 609
- siltuximab, 603
- Sinovac-vaccin, 709
- sirolimus, 614
- slapeloosheid, 376
- slijmhoest, 658
- smaakverlies, 12
- sneltest, 517, 525
- sociale afstand, 190
- sociale bubbel, 72
- socialisatie, 616
- sotrovimab, 619
- specifieke afweer, 333
- specifieke immuniteit, 333
- spierpijn, 427
- spike-eiwit, 233, 515
- Spikevax, 205
- Spikevax-vaccin, 205
- Spoetnik V-vaccin, 284
- Spoetnikvaccin, 284
- Sputnik, 284
- Sputnik V, 284
- Sputnik V-vaccin, 284
- Sputnik-vaccin, 284
- stam, 615
- stekeleiwit, 233, 515
- sterfte, 634
- sterftcijfer, 432, 635
- structureel eiwit, 514
- structureel proteïne, 514
- subasumstat, 623
- superbesmetter, 624
- superverspreider -ster, 624
- swab, 227
- symptomatologie, 605
- symptoom, 604
- syndemie, 607
- systeemreactie, 551
- systemische reactie, 551
- T-cel, 394
- T-helpercel, 394
- T-lymfocyt, 394
- tachycardie, 630
- Tamiflu, 458
- telegeneeskunde, 636
- telewerk, 637
- tenofovir, 643
- terugval, 556
- thalidomide, 628
- therapeutische hardnekkigheid, 450
- therapeutische onthouding, 446
- therapeutische verbetering, 450
- thuisbubbel, 73
- thuisverpleging, 55
- thuiswerken, 637
- thuiszorg, 55
- tijdelijke arbeidsongeschiktheid, 361
- tijdelijke invaliditeit, 361
- tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW), 252
- tijdelijke ongeschiktheid, 361
- tijdelijke werkloosheidsregeling wegens overmacht, 252
- tixagevimab, 654
- tocilizumab, 656
- toedieningswijze, 726
- tozinameran, 661
- tozinameran-vaccin, 661
- traceerbaarheid, 662
- tracheotomie, 670
- transmissie, 666
- triage, 508
- trippelblind klinisch onderzoek, 48
- trippelblinde klinische proef, 48
- trippelblinde klinische studie, 48
- trombose, 674
- trombus, 673
- TRV027, 676
- tussengastheer, 321

uitbanning, 225
 uitbraak, 83
 uitgaansverbod, 655
 uitputting, 268
 uitstrijkje, 282
 umifenovir, 679
 urticaria, 682
 vaccin, 687
 vaccinatie, 712
 vaccinatiebewijs, 468
 vaccinatiecertificaat, 468
 vaccinatiedekking, 121
 vaccinatiegraad, 121
 vaccinatiepaspoort, 468
 vaccinatieprogramma, 472
 vaccinatieschema, 472
 vaccindoeltreffendheid, 202
 vaccineffectiviteit, 202
 vaccinefficiëntie, 204
 vaccinfalen, 259
 vaccinwerkzaamheid, 203
 vafidemstat, 714
 vals negatief resultaat, 262
 vals positief resultaat, 263
 valsnegatief resultaat, 262
 valspositief resultaat, 263
 variant, 715
 variant van belang, 716
 vatbaar -are, 627
 vectorvaccin, 711
 veilige afstand, 190
 ventilatie, 724
 verbindweefseling, 277
 verdacht geval, 103
 verdelende recchtvbaardigheid, 383
 verdriet, 195
 verkregen afweer, 333
 verkregen immuniteit, 333
 vermaatschappelijking, 616
 verminderd reukvermogen, 314

verminderd smaakvermogen, 313
 verminderde reuk, 314
 verminderde reukzin, 314
 verminderde smaak, 313
 vermoeidheid, 268
 vernevelaar, 445
 verneveling, 444
 Vero Cell-vaccin, 710
 verspreiding, 666
 verstopte neus, 135
 verticale besmetting, 669
 verticale overdracht, 669
 verticale transmissie, 669
 verticale verspreiding, 669
 verworven afweer, 333
 verworven immuniteit, 333
 verzamelmonster, 519
 vidofludimus, 727
 viraal vaccin, 711
 virale variant, 715
 viricide, 728
 virion, 729
 virulentie, 730
 virus, 731
 virus SARS-CoV-2, 153
 virusdeeltje, 729
 virusdodend geneesmiddel, 728
 virusdodend middel, 728
 virushoeveelheid, 96
 virusisolaat, 16
 viruslading, 96
 virusuitbraak, 83
 virusvaccin, 711
 vleermuis, 544
 VOC, 718
 VOI, 716
 volksgezondheid, 582
 vomeren, 737
 vomitus, 737
 voorloper, 509

- voorzorgsbeginsel, 507
- vorapaxar, 738
- vroegtijdige opsporing, 179
- waardig sterven, 431
- waardige dood, 431
- waarschijnlijk geval, 103
- wattenstaafje, 227
- Wereldgezondheidsorganisatie, 457
- werkzaamheid van een vaccin, 203
- WGO, 457
- winterhanden, 476
- wintertenen, 476
- wintervoeten, 476
- wisser, 227
- zelfbemonstering, 61
- zelftest, 61
- ziekenhuisinfectie, 368
- ziekenhuisverpleging, 56
- ziekenhuiszorg, 56
- ziektesymptoom, 604
- ziekteverschijnsel, 604
- ziekteverwekkend -e, 470
- ziekteverwekkend vermogen, 471
- zilucoplan, 740
- zoönose, 741
- zoönotisch -e, 742
- zorecimeran, 694
- zorgautoriteit, 62
- zorgelijke variant, 718
- zorgwekkende variant, 718
- zuurstofbehandeling, 461
- zuurstofbril, 678
- zuurstoftherapie, 461
- zuurstoftoediening, 460

54، العناية بالمتألمين
 276، الغبرينوجين
 728، القضاء على الفيروس
 25، القلق الاستباقي
 195، ألم
 109، ألم الرأس
 196، ألم القفص الصدري
 612، المتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة
 243، المرحلة الأولى من الدراسة
 245، المرحلة الثالثة من الدراسة
 244، المرحلة الثانية من الدراسة
 246، المرحلة الرابعة من الدراسة
 427، ألم عضلي
 29، المستضد
 448، الواقع الجديد
 19، ألوناسيديس ألفا
 53، الوهن
 529، أماكن التطعيم
 20، أمبروكسول
 212، إمتريسيبتاين
 446، امتناع عن العلاج
 327، إمديفيماب
 471، إمراض
 213، إمفودودستات
 22، أناكينرا
 617، أنبوب
 592، إتان
 378، إترفيرون
 379، إترفيرون بيتا
 503، انتشار
 595، انتشار مَصلي
 559، انتكاسة مَرَضِيَّة
 556، انتكاسة مَرَضِيَّة
 560، انتكاسة مَرَضِيَّة
 667، انتقال (العدوى) بين المجموعات
 669، انتقال رأسي
 668، انتقال أفقي
 219، إنزيم المرحلة الصلبة المناعية
 209، انسداد رَوِّي
 218، إنسوفيب
 320، أنواع مَضيفة
 456، أوباجانيب
 324، إيبوروفين
 459، أوتيليماب
 263، إيجابي كاذب
 207، إيمبالوماب
 325، آيساتينانت
 101، أول حالة مرضية
 21، إيه إم واي
 216، إينوكسبارين
 199، إيكوليزوماب
 679، أوميفينوفير
 458، أوسيلتاميفير
 214، بادئ
 509، بادرة
 66، باريسييتينيب
 65، باملانيفيماب
 445، بخاخ
 44، بدون أعراض
 515، بروتين "إس"
 511، التفاعلي بروتين "سي"
 514، بروتين هيكلي
 59، بروتين ATYR1923
 77، برومهيكسين
 502، بريدنيزولون
 75، بريكينار
 74، برينسوكاتيب
 76، برينكيدوفوفير
 670، بضع القصبة الهوائية
 258، بلعمة
 494، بليتيدبسين
 84، بوديزونيد
 70، بوسبريفير
 69، بيفاسيزوماب
 475، بيمزيفيتاديل
 68، بيمسيتينيب
 190، تباعد جسدي
 192، تباعد آمن
 593، تبعات
 662، تتبع

تجاوز النوع, 579
 تجربة طبية, 49
 تجربة طبية عشوائية, 45
 تجربة عمياء, 46
 تجربة معقمة, 51
 تجلط الدم, 674
 تجين مناعي, 353
 تحديد الأولوية, 508
 تحصين, 349
 تحكم, 146
 تحليل الأجسام المضادة, 644
 تحول فيروسي, 441
 تخدير, 589
 تدابير احتواء, 425
 تدابير دعم الحياة, 626
 تراجع الجائحة, 173
 ترايد الوفيات, 250
 تسارع نبضات القلب, 630
 تسرب, 372
 تسطح منحنى الوباء, 36
 تشخيص, 182
 تشمع, 277
 تصفية, 164
 تصوير إشعاعي, 537
 تطعيم أولي, 504
 تعب, 268
 تغطية التطعيم, 121
 تفاعل البلمرة المتسلسل, 550
 تقدّم العمر, 201
 تقرير طبي, 483
 تقبي, 737
 تلازم وبائي أو أكثر في آن معاً, 607
 تلقيح, 712
 تليف, 277
 تنبيب, 380
 تنشئة, 616
 تنفس, 724
 تنفس صناعي, 568
 تنقية, 164
 توزيناميران, 661

توسيلزوماب, 656
 تيكسا جيفيماب, 654
 تينوفوفير, 643
 جائحة, 463
 جالديسفير, 283
 جام كوفيد فاك, 284
 جدول التطعيم, 427
 جراميق, 500
 جرعة تنشيطية, 197
 جسيم المُعدي, 729
 جهاز تنفس, 569
 جواز سفر تحصين, 468
 جودة الحياة, 531
 جيمسيلماب, 292
 جين مناعي, 352
 جينوم, 291
 حاد, 298
 حالة, 98
 حالة مستبعدة, 100
 حالة مشتبّه بها, 103
 حالة مؤكدة, 99
 حالة طوارئ, 236
 حالة أولية, 101
 حَجَر, 532
 حدث سلبي, 228
 حد من الجهد العلاجي, 7
 حضانة, 364
 حظر تجول, 655
 حلالة هوائية, 10
 حمى, 272
 حمض نووي ربيبي, 4
 حمض نووي ربيبي منقوص الأكسجين, 3
 حمى منخفضة, 273
 حمولة فيروسية, 96
 حمولة مستضدات, 95
 حيوان أم قرفة, 464
 خافض للحرارة, 30
 خافض للحمى, 30
 خثرة, 673
 خدمة الوقاية, 601

660, خرقة تعقيم
 492, خطة الطوارئ لمواجهة كوفيد 19
 298, خطير
 544, خفاش
 546, خفاش حدوة الحصان
 546, خفاش صغير
 30, خفض الحمى
 362, حادثة
 391, خلايا ليمفاوية
 610, خلل التنسج السنخي الخلقي
 186, خلل النطق
 392, خلية "ب" الليمفاوية
 394, خلية "ب" الليمفاوية
 393, خلية ذاكرة ليمفاوية
 168, دارونافير
 167, دانوبريفير
 169, دازاكيبستات
 246, دراسة استخدام علاجي
 237, دراسة سريرية
 248, دراسة ما قبل السريرية
 626, دعم حيوي
 405, دَوَّار
 180, ديكساميثازون
 184, ديمير- د
 421, ذاكرة مناعية
 490, ذروة الوباء
 377, ذكاء اصطناعي
 548, رافيليزوماب
 561, رجدانفيماب
 549, ردة الفعل العكسية تجاه اللقاح
 551, ردة فعل عامة
 552, ردة فعل موضعية
 172, رفع الإغلاق
 721, رقم الاستنساخ الأساسي
 578, روكسوليتينيب
 574, ريبافيرين
 571, ريتروفيروس
 575, ريتونافير
 564, ريمديسفير
 165, زراعة

640, زمن البروتروميين
 740, زيلوكوبلان
 640, زمن التجلط
 694, زوريسيميران - لقاح كيورفاك
 612, سارس
 584, ساريلوماب
 470, سبب المرض
 318, سجل طبي
 723, سرعة الاستنساخ التجريبية
 722, سرعة الاستنساخ الفعالة
 723, سرعة التكاثر التجريبية
 722, سرعة التكاثر الفعالة
 657, سعال
 659, سعال جاف
 658, سعال رطب
 499, سكان تحت المتابعة
 715, سلالة متحور
 615, سلالة
 716, سلالة جديدة بالدراسة
 16, سلالة فيروسية معزولة
 718, سلالة مقلقة
 114, سيتوكين
 262, سلبي كاذب
 113, سيكليسونيد
 86, سلسلة وبائية
 623, سوباسومستات
 112, سينيكريفيروك
 307, سُمِيَّة كِيدِيَّة
 619, سوتروفيماب
 614, سيروليموس
 603, سيلتوكسيماب
 590, سيلينكسور
 486, شخص معرض لخطر الكوفيد 19
 730, شدة انتشار
 624, شديد العدوى
 682, شرى
 476, شَرْت
 233, شوكات عظمية
 503, شيوع
 582, صحة عامة

صحة مهنية, 580
 صداع, 109
 صدمة, 739
 ضيف وسيط, 321
 ضيق التنفس, 188
 ضيق التنفس عند حديثي الولادة, 610
 طريقة تناول الدواء, 726
 طفرة فيروسية, 441
 طفيل, 466
 طوارئ صحية, 210
 عازل زجاجي للوجه, 465
 عاصفة خلوية, 638
 عامل الخطر, 257
 عامل المرض, 470
 عامل بيولوجي, 11
 عجز, 359
 عجز دائم, 360
 عجز مؤقت, 361
 عدالة التوزيع, 383
 عدم الاستجابة للعلاج, 450
 عدم غياب الكفاءة, 506
 عدم قدرة, 185
 عدوى, 139
 عدوى, 367
 عدوى المستشفى, 368
 عدوى بالقطرات, 370
 عدوى غير مباشرة, 142
 عدوى مباشرة, 140
 عدوى جماعية, 667
 عَرَض, 604
 عزل, 14
 عزل فيروسي, 16
 عَصِيَّ على العلاج, 450
 عقار ASC09F, 43
 علاج بالأكسجين, 461
 عقار MEDI 3506, 418
 علاج تخيلي, 493
 عقار OP-101, 455
 علاج مصلي, 596
 عقار الجسم المضاد أحادي النسيلة, 8

علاج وهمي, 493
 علامة, 602
 علم الأشعة, 538
 علم العدوى, 371
 علم الأمصال, 594
 علم الأوبئة, 222
 علاج بالعيادات الخارجية, 664
 علم دراسة الأعراض, 605
 عودة العدوى, 563
 عودة تفشي الوباء, 554
 عبادة طبية, 117
 عينة تلقائية, 61
 عينة فموية بلعومية, 435
 عينة من مخاط الأنف والبلعوم, 434
 غسل اليدين, 310
 غثيان, 443
 غلاف فيروسي, 208
 غلوبولين مناعي, 354
 غلوبولين مناعي "ج", 355
 غلوبولين مناعي "م", 356
 غوفليكسيبت, 293
 غير صبور, 217
 فافيبيرافير, 271
 فافيديمستات, 714
 فترة العدوى, 479
 فترة حضانة, 478
 فترة كُمُون, 386
 فحص مناعي كروماتوغرافي سريع, 525
 فرط تراكين الدم, 638
 فشل لقاح, 259
 فشل لقاح ثانوي, 261
 فشل لقاح أولي, 260
 فعالية اللقاح, 202
 فعالية اللقاح, 203
 فعالية اللقاح, 204
 فقد حاسة الشم, 24
 فقاعة تعايش, 73
 خلية بلعمية كبيرة, 399
 فقاعة تعايش مكبرة, 72
 فقد مؤقت لحاسة التذوق, 313

- 264, فقد التركيز
738, فورباكسار
727, فيدوفليموس
53, فقد القوة
12, فقد حاسة الذوق
731, فيروس
152, فيروس كورونا
153, فيروس كورونا المؤدي للمتلازمة التنفسية الحادة الوخيمة 2
154, فيروس كورونا المرتبط بمتلازمة الشرق الأوسط التنفسية
571, فيروسات قهقريّة
275, فبريتين
278, فينجوليمود
274, فينوفابيرات
627, قابل لـ
665, قابل للانتقال
728, قاتل
105, قبعة طبية
222, قسم الأوبئة
79, قصبات هوائية
313, قصور حاسة الذوق
314, قصور حاسة الشم
80, قصبيات
115, قط الزباد
296, قطيرات الجهاز التنفسي
296, قطيرات متناثرة
304, قفاز
92, قفصية
396, قلة الليمفاويات
409, قناع التنقية الذاتية
411, قناع صحي
409, قناع مرشح الجسيمات
678, قنية الأنف
298, قوي
737, قبي
104, كازيرفيما
106, كاسيت
88, كامريليزوماب
87, كاموستات
90, كاناكنوماب
351, كروماتوغرافيا مناعية
- 179, كشف مبكر
116, كلازاكيزوماب
119, كلوروكين
118, كلوفازيمين
406/407, كمّامة
413, كمّامة جراحية
123, كوبيسيستات
155, كورونا المرتبط بمتلازمة الالتهاب التنفسي الحاد
159, كوفيد
161, كوفيد-19
163, كوفيد19 المستمر
126, كولشيسين
385, لانا دي لوماب
128, لجنة الأخلاقيات الحيوية
698, لقاح الحمض النووي الريبي الناقل
690, لقاح أسترازينيكا
709, لقاح سينوفاك
687, لقاح - مطعوم
707, لقاح وقائي
691, لقاح BBIBP-CorV
398, لوبينافير
389, ليروليماب
676, لقاح TRV027
701, لقاح جانسن
701, لقاح جانسن أند جانسن
691, لقاح سينوفارم
710, لقاح فيروس
692, لقاح كانسينو
692, لقاح كونفيديسيا Ad5-nCoV
688, 19 لقاح مضاد لكوفيد
449, لقاح نوفافاكس
710, لقاح ووهان
391, ليمفاوي
394, ليمفاوي "ت"
388, لينزيلوماب
505, مبدأ الإحسان
507, مبدأ الحذر
507, مبدأ الوفاية
506, مبدأ عدم الإيذاء
429, متابعة

541, متابعة الأشخاص المخالطين للمصاب
 542, متتبع الأشخاص الذين اتصل بهم المصاب
 13, متراكم
 613, متلازمة الشرق الأوسط التنفسية
 609, متلازمة الضائقة التنفسية لدى البالغين
 231, متوسط الأمل في الحياة
 232, متوسط الأمل في الحياة بصحة جيدة
 375, مثبت الإنزيم المحول للأنجيوتنسين
 617, مجلس
 299, مجموعة فقاعات
 303, مجموعة المخاطر
 125, مجموعة أشدَّ عُرضة لخطر
 299, مجموعة تعايش مستقر
 299, مجموعة الفقاعات
 534, محجور
 328, محصن
 330, محصنات
 281, محفزات
 305, مخطط الدم
 429, مراقبة
 242, مرحلة 0
 243, مرحلة 1
 244, مرحلة 2
 265, مرحلة احتواء
 266, مرحلة التخفيف
 242, مرحلة الدراسة صفر
 478, مرحلة حضانة
 478, مرحلة كُمُون
 120, مرض تجلط الدم
 215, مرض متوطن
 190, مسافة التباعد الآمن
 227, مَسَاحَة
 617, مسبار
 470, مسببات الأمراض
 132, مستخلص ألفا
 653, مستوى الأجسام المضادة
 567, مستودع
 282, مسحة
 404, مؤشر الالتهاب
 635, مؤشر الوفيات

23, مسكن
 23, مسكن للآلام
 31, مضاد الفيروسات القهقرية
 27, مضاد حيوي
 34, مضاد فيروسات
 27, مضاد للبكتيريا
 711, مطعوم فيروسي
 707, مطعوم وقائي
 176, مطهر
 223, معدات الحماية الشخصية
 633, معدل العدوى
 432, معدل الوفيات
 634, معدل الوفيات
 144, مُعدية
 16, معزول
 374, معلومات عن الوباء
 529, مكان التخزين
 567, مكن
 252, ملف تقنين العمل المؤقت
 627, ممكن الحدوث
 331, مناعة
 170, مناعة الجسم
 338, مناعة القطيع
 340, مناعة اصطناعية محددة
 343, مناعة طبيعية محددة
 333, مناعة تكيفية
 347, مناعة خلقية
 345, مناعة سلبية محددة
 347, مناعة غير محددة
 150, منحنى وبائي
 338, مناعة القطيع
 332, مناعة نشطة
 330, مناعي
 358, مناعية
 171, مندوب الوقاية
 457, منظمة الصحة العالمية
 742, منقول من الحيوانات
 741, من مصدر حيواني
 529, مواقع التطعيم
 438, موبادوليماب

509, مهيّط طائرات مروحية
431, موت بكرامة
454, موجة وبائية
78, موسع القصبات الهوائية
234, موسمية
428, مولنويرافير
430, مونتييلوكاست
422, ميوليزوماب
426, ميشيل بريدنيزولون
384, نازع هيدروجين اللاكتات
442, نافموستات
227, نبات الزوفا
256, نزع الأنبوب
721, نسبة التكاثر الأساسية
253, نضح
309, نظافة
678, نظّارة الأنف
147, نقاهة
310, نظافة اليدين
316, نقص أكسجة الدم
317, نقص الأكسجة
140, نقل مباشر للعدوى
666, نقل عدوى
597, نمط مصلي
289, هلام مائي كحولي
306, هيارين
308, هيدروكسي كلوروكوين
221, وباء
680, وحدة العلاج المكثف
680, وحدة العناية الفائقة
642, وقت التعافي
533, يحجر صحيا
419, يطبيب

Bibliografia

Obres especialitzades

- Bofill C, Cuadrado S, Julià MA. Estratègies de cocreació i comunicació de la Terminologia de la COVID-19 en temps de pandèmia. 15 abril 2021 [consulta 25 octubre 2021]. A: RLD Blog [Internet]. Barcelona: Escola d'Administració Pública, 2021.
Disponible a: <https://eapc-rlb.blog.gencat.cat/2021/04/15/estrategies-de-cocreacio-i-comunicacio-de-la-terminologia-de-la-covid-19-en-temps-de-pandemia-cristina-bofill-sandra-cuadrado-i-m-antonia-julia/>
- Boronat M. Eines de Llengua [Internet]. [S.l.]: Miquel Boronat; 2005. Cap a la irrealitat a colps de normativa; 11 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://einesdellengua.blogspot.com/2020/05/cap-la-irrealitat-colps-de-normativa.html>
- Boronat M. Fitxes de dubtes i terminologia [Internet]. [S.l.]: Coordinadora de Dinamització Lingüística del País Valencià; 1994- . Covid-19; 26 febrer 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.cdlpv.org/fitxes/covid-19/>
- DeCS: Descriptores en Ciencias de la Salud [Internet]. Sao Paulo (SP): BIREME / OPS / OMS. 2017 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://decs.bvsalud.org/E/homepagee.htm>
- Especial COVID-19. Infollengua [Internet]. 14 abril 2020 [consulta 25 octubre 2021]
- Eur-LEx [Internet]. Luxembourg: European Union, Publications Office; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
- Euromomo [Internet]. Copenhagen: Statens Serum Institut; 2021 [consulta: 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.euromomo.eu/>
- Fundeu. Coronavirus: Todas nuestras recomendaciones lingüísticas sobre este asunto [Internet]. Madrid: Fundeu; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://fundeu.es/coronavirus-recomendaciones-lenguaje/>
- Futura [Internet]. Roubaix: Futura-Sciences; c2001-2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.futura-sciences.com/>
- IRIS - PAHO [Internet]. Washington: Pan American Health Organization. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://iris.paho.org/>
- IUPHAR/BPS Guide to pharmacology [Internet]. [S.l.]: International Union of Basic and Clinical Pharmacology (IUPHAR), British Pharmacological Society (BPS); 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.guidetopharmacology.org/>
- Journal of Infectiology [Internet]. Grand Rapids: Journal of Infectiology. Vol. 1, núm. 1, 2018- [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.infectiologyjournal.com/>
- Julià MA. Terminologia en temps de pandèmia. Un escenari insòlit. Comunicació presentada a: XVIII Jornada SCATERM: La terminologia en la comunicació de la COVID-19; 27 maig 2021; Barcelona.
Disponible a: <https://es.slideshare.net/mediatermcat/terminologia-en-temps-de-pandmia-un-escenari-inslit-m-antonia-juli>
- Julià MA, Bofill C, Cuadrado S. Terms and conditions: Cocreating and launching Catalan terminology 'COVID-19: Key concepts' during the pandemic and lockdown. Comunicació presentada a: Simposi VAKKI; 12 febrer 2021; Vaasa, Finlàndia.

- Disponible a: <https://es.slideshare.net/mediatermcat/terms-and-conditions-cocreating-and-launching-catalan-terminology-covid19-key-concepts-during-the-pandemic-and-lockdown>
- Julià Berruezo MA, Cuadrado Camps S, Bofill Caralt C. El treball terminològic en temps de pandèmia i de postpandèmia. *Terminàlia* [Internet]. 2021 [consulta 25 octubre 2021]; 23: 39-50.
Disponible a: http://revistes.iec.cat/index.php/Terminalia/article/view/149211/pdf_83
 - L'Estenedor [Internet]. Mollet del Vallès: Ajuntament de Mollet del Vallès, Consorci per a la Normalització Lingüística. Núm. 167, 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: https://www.cpnl.cat/media/upload/pdf/167%20L'Estenedor_1588915284.pdf
 - MaTXemBrat de Blocs [Internet]. [S.l.]; 2020-. 25 recursos sobre la COVID-19 i el SARS-CoV-2; 18 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://matxembratinfo.wordpress.com/2020/05/18/25-recursos-sobre-la-covid-19-i-el-sars-cov-2/>
 - Plateforme ouverte des données publiques françaises [Internet]. [Paris]: République française, ETALAB; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.data.gouv.fr/fr/>
 - Racaniello V, Tuller D, Rey GU. Virology blog: About viruses and viral disease [Internet]. [S.l.]: Vicent Racaniello; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.virology.ws/>
 - SWI swissinfo.ch [Internet]. Bern: Swiss Broadcasting Corporation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.swissinfo.ch/eng>
 - TERMCAT, Centre de Terminologia. El diccionari terminològic. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2010.
 - TERMCAT, Centre de Terminologia. L'ordenació de termes. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2008.
 - TERMCAT, Centre de Terminologia. La definició terminològica. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2009.
 - Terminology without borders [Internet]. Luxembourg: Termcoord; 2021. COVID-19 Terminology Resource Centre; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://yourterm.org/covid-19/>
 - Últims articles de divulgació sobre la COVID-19. Fundació Dr. Antoni Esteve Informa [Internet]. 20 maig 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://mailchi.mp/esteven/tims-articles-de-divulgaci-sobre-la-covid-19?e=34a7b9c534>
 - Sultan M. La competencia instrumental en la traducción médica español-árabe: Propuesta de un diccionario médico en línea. *TonosDigital* [Internet]. 2020 [consulta 25 octubre 2021]; 39(2).
Disponible a: <https://www.um.es/tonosdigital/znum39/indice39.htm>
 - Sultan M. La traducción médica (español-árabe): Aspectos lingüísticos, formativos y profesionales. *FITISPos International Journal*. 2019; 6(1): 269-280.
 - Sultan M. La traducción médica (español-árabe): Aspectos lingüísticos, formativos y profesionales [Tesi doctoral]. Madrid: Universidad de Alcalá (UAH); 2019.
 - Sultan M. Translation in the time of Corona: Covid19 [Internet]. Berlin: Democratic Arabic Center for Strategic, Political and Economic Studies; 2020. La Covid-19 y su impacto en la investigación sobre la interpretación árabe-español [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://democraticac.de/?p=68902>

Obres terminològiques

- Den Boon T. Coronawoordenboek. 14 març 2020 [consulta 25 octubre 2021]. A: Lexiton Taalbank [Internet]. Varik: Taalbank; 2000.
Disponible a: <https://www.taalbank.nl/2020/03/14/coronawoordenboek/>
- Brenes P. In my own terms [Internet]. [S.l.]: Patricia Brenes; 2014. COVID-19 glossaries, dictionaries, terminology; 08 abril 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://inmyownterms.com/covid-19-glossaries-dictionaries-terminology/>
- Costa R, Silva R. Glossário Colaborativo COVID-19 [Internet]. Lisboa: Universidade Nova de Lisboa. Centro de Lingüística; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.lexonomy.eu/ec25mm79/>
- Corona-Glossar in sieben Sprachen [Internet]. Berlin: Bundessprachenamt; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.bundeswehr.de/de/organisation/personal/organisation-/bundessprachenamt/corona-glossar-in-sieben-sprachen-veroeffentlicht-1104036>
- COVID-19 glossary in 18 languages [Internet]. New York: Eriksen Translations; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://eriksen.com/general/translation-importance-during-covid19/>
- COVID-19 multilingual terminology available in IATE [Internet]. Luxembourg: Translation Centre for the Bodies of the EU; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://cdt.europa.eu/en/news/covid-19-multilingual-terminology-available-iate>
- De nouveaux termes liés à la santé, à l'information et à la désinformation pour comprendre la crise sanitaire [Internet]. Paris: Ministère de la Culture; 2020 [consulta 09 juny 2020].
Disponible a: <https://www.culture.gouv.fr/Sites-thematiques/Langue-francaise-et-langues-de-France/Politiques-de-la-langue/Enrichissement-de-la-langue-francaise/FranceTerme/De-nouveaux-termes-lies-a-la-sante-a-l-information-et-a-la-desinformation-pour-comprendre-la-crise-sanitaire>
- Euskalterm [Internet]. Vitoria: Gobierno Vasco, Departamento de Cultura y Política Lingüística; 2001- [consulta: 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.euskadi.eus/web01-apeuster/es/ac36aEuskaltermWar/publiko/erakutsiBilaketa?locale=es>
- Fundació Dr. Antoni Esteve; TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari de recerca clínica de medicaments [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2014 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/157/>
- Generalitat de Catalunya, Departament de Salut; TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari de bioètica [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2019 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/271/>
- Glossari bàsic Covid-19 [Internet]. Barcelona: UGT de Catalunya; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: http://catala.ugt.cat/wp-content/uploads/2020/11/glossari_covid-19_2020_v2_def.pdf
- Glossary on the COVID-19 pandemic [Internet]. Gatineau: Government of Canada, Translation Bureau; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.btb.termiumplus.gc.ca/publications/covid19-eng.html>

Bibliografia

- Institut d'Estudis Catalans; Fundació Acadèmia de Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i de Balears; Enciclopèdia Catalana; TERMCAT, Centre de Terminologia; Generalitat de Catalunya, Departament de Salut. Diccionari enciclopèdic de medicina (DEMCAT): Versió de treball [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; c2015-2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/183/>
- IRIS - PAHO [Internet]. Washington: Pan American Health Organization. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://iris.paho.org/>
- Jammoul Saif W. Diccionario de términos médicos (español-árabe). [S.l.]: Amazon Digital Services; 2021.
- Koronabirusaren oinarritzko lexikoa [Internet]. [S.l.]: Euskaltzaindia; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: https://www.euskaltzaindia.eus/dok/plazaberri/2020/apirila/Koronabirusaren_oinarritzko_lexikoa.pdf
- Palabras clave: COVID-19 [Internet]. Madrid: Fundéu BBVA; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.fundeu.es/dudas/palabra-clave/covid-19/>
- Pou T. Les paraules de la pandèmia. Ara [Internet]. 30 maig 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: https://www.ara.cat/cultura/paraules-pandemia_1_4000477.html
- PubMed.gov [Internet]. Bethesda, MD: National Library of Medicine. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
- Real Academia Nacional de Medicina. Diccionario de términos médicos [Internet]. Madrid: Real Academia Nacional de Medicina; c2012 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://dtme.ranm.es/index.aspx>
- Saladrigas MV, Munoa L, Navarro FA, Gómez Polledo P. Glosario de covid-19 (en-es) abreviado, Panacea@ [Internet]. 2020 [consulta 25 octubre 2021]; 21(51): 110-172.
Disponible a: https://www.tremedica.org/wp-content/uploads/panacea20-51_sup_glosario_covid-19.pdf
- Saladrigas MV, Navarro FA, Gómez Polledo P, Munoa L. Diccionario de covid-19 (EN-ES) [Internet]. Barcelona: Tremédica, Asociación Internacional de Traductores y Redactores de Medicina y Ciencias Afines; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.tremedica.org/tremediteca/glosarios/diccionario-de-covid-19-en-es/>
- SciELO.org: Scientific Electronic Library Online [Internet]. São Paulo: SciELO - Scientific Electronic Library Online. 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://scielo.org/es/>
- Steinmetz K. Coronavirus: A glossary of terms to help you understand the unfolding crisis. TIME Magazine [Internet]. 23 març 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://time.com/5798684/coronavirus-glossary-definitions/>
- Sultan M. Glosario de términos de la Coronavirus (español-árabe) [Internet]. Madrid: Universidad Pontificia de Comillas; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://cihispanoarabe.org/>
- TechDico: English - French technical dictionary [Internet]. Strasbourg: TechDico; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.techdico.com/>
- TERMCAT, Centre de Terminologia. Cercaterm [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm>

- TERMCAT, Centre de Terminologia. Diccionari d'immunologia [Internet]. 2a ed. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2015 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/189>
- TERMIGAL. TERGAL: Banco de termos galegos recomendados [Internet]. Santiago de Compostela: Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades; 2016 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.cirp.gal/tergal>
- Terminologia de les ciències de la salut [Internet]. Barcelona: TERMCAT, Centre de Terminologia; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.demcat.cat/ca>
- Universidade de Santiago de Compostela, Servizo de Normalización Lingüística. Termos esenciais da COVID-19 [Internet]. Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela; 2020. [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.usc.gal/gl/servizos/snl/terminoloxia/te-covid.html>
- Vocabulari bàsic de la COVID-19 en LSC [Internet]. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Direcció General de Política Lingüística; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: https://llengua.gencat.cat/ca/llengua_signes_catalana/recursos-i-activitats/terminologia-basica-covid-19-en-lsc/
- Vocabulari del coronavirus [Internet]. Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: http://esadir.cat/entrades/fitxa/node/coronavirus_vocabulari
- Zamo A. Dictionnaire COVID: Le lexique de la pandémie de A - Z [Internet]. Lyon: AfricaNews; 2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://fr.africanews.com/2020/07/03/dictionnaire-covid-le-lexique-de-la-pandemie-de-a-z/>

Obres lexicogràfiques i enciclopèdiques

- Academia Occitana - Consistòri del Gai Saber. Diccionari general de la lenga occitana [Internet]. [S.l.]: Academia Occitana; 2008-2020 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.academiaoccitana.eu/diccionari/DGLO.pdf>
- Aulete Digital: o dicionário da língua portuguesa na internet [Internet]. Rio de Janeiro: Lexikon Editora Digital; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://aulete.com.br/>
- Balaguer C, Pojada P. Diccionari català-occità occitan-catalan. Barcelona: Llibres de l'Index; 2012.
- Britannica [Internet]. Chicago: Encyclopaedia Britannica; c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.britannica.com/>
- Cambridge dictionary [Internet]. Cambridge: Cambridge University Press; c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://dictionary.cambridge.org/>
- Collins dictionary [Internet]. London: Collins; c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.collinsdictionary.com/>
- Diccionari occitan [Internet]. Billère: Lo Congrès permanent de la lenga occitana; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://locongres.org/oc/aplicacions/dicodoc-oc/>
- Dicionário Priberam [Internet]. Lisbon: Priberam Informática; c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://dicionario.priberam.org/>
- Enciclopèdia.cat [Internet]. Barcelona: Enciclopèdia Catalana; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.enciclopedia.cat>
- González González M. Dicionario da Real Academia Galega [Internet]. A Coruña: Real Academia Galega; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://academia.gal/dicionario>
- Houaiss A, Villar M de S. Dicionário Houaiss da língua portuguesa. Rio de Janeiro: Objetiva; 2009.
- Institut d'Estudis Catalans. Diccionari de la llengua catalana [Internet]. 2a ed. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://dlc.iec.cat/>
- Larousse Encyclopédie [Internet]. Paris: Larousse; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.larousse.fr/encyclopedia>
- Le petit Robert de la langue française [Internet]. Paris: Dictionnaires Le Robert; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.lerobert.com/>
- Lexico [Internet]. Oxford: Lexico.com, c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://www.lexico.com/>
- Merriam-Webster dictionary [Internet]. Springfield: Merriam-Webster, c2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://www.merriam-webster.com/>
- Real Academia Española. Dicionario de la lengua española [Internet]. 23a ed. Madrid: Real Academia Española; 2014 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <https://dle.rae.es/>

- Viquipèdia: L'enciclopèdia lliure [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://ca.wikipedia.org/wiki/Portada>
- Wikipédia: L'encyclopédie libre [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://fr.wikipedia.org/wiki/Accueil>
- Wikipedia: La enciclopedia libre [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://es.wikipedia.org/wiki/Portada>
- Wikipedia: the free Encyclopedia [Internet]. San Francisco: Wikimedia Foundation; 2021 [consulta 25 octubre 2021].
Disponible a: <http://en.wikipedia.org/>

Llocs web d'organismes

- Agència Europea del Medicament
<https://www.ema.europa.eu/en>
- Associació d'Economia de la Salut
<http://www.aes.es/>
- Generalitat de Catalunya. Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
<https://salutpublica.gencat.cat/ca/inici>
- Govern de Portugal. Direcció General de Salut
<https://covid19.min-saude.pt/>
- Govern dels Estats Units. Departament de Salut i Serveis Socials. Centres de Prevenció i Control de Malalties
<https://www.cdc.gov/>
- Institut per a l'Avaluació i les Mètriques en Salut
<http://www.healthdata.org/>
- Organització Mundial de la Salut
<https://www.who.int/>
- Societat Farmacèutica Britànica
<https://www.bps.ac.uk/>
- Unió Internacional de Farmacologia Bàsica i Clínica
<https://iuphar.org/>
- Universitat d'Oxford. Centre de Medicina Basada en l'Evidència
<https://www.cebm.net/>
- Xarxa de Prevenció de la COVID-19
<https://espanol.coronaviruspreventionnetwork.org/>

Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve

Podeu sol·licitar els quaderns a través de www.esteve.org.

1. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 1. Barcelona: Prous Science; 2003.
2. Debates sobre periodismo científico. A propósito de la secuenciación del genoma humano: interacción de ciencia y periodismo. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 2. Barcelona: Prous Science; 2004.
3. Palomo L, Pastor R, coord. Terapias no farmacológicas en atención primaria. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 3. Barcelona: Prous Science; 2004.
4. Debates sobre periodismo científico. En torno a la cobertura científica del SARS. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 4. Barcelona: Prous Science; 2006.
5. Cantillon P, Hutchinson L, Wood D, coord. Aprendizaje y docencia en medicina. Traducción al español de una serie publicada en el British Medical Journal. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 5. Barcelona: Prous Science; 2006.
6. Bertomeu Sánchez JR, Nieto-Galán A, coord. Entre la ciencia y el crimen: Mateu Orfila y la toxicología en el siglo XIX. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 6. Barcelona: Prous Science; 2006.
7. De Semir V, Morales P, coord. Jornada sobre periodismo biomédico. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 7. Barcelona: Prous Science; 2006.
8. Blanch LI, Gómez de la Cámara A, coord. Jornada sobre investigación en el ámbito clínico. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 8. Barcelona: Prous Science; 2006.
9. Mabrouki K, Bosch F, coord. Redacción científica en biomedicina: Lo que hay que saber. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 9. Barcelona: Prous Science; 2007.
10. Algorta J, Loza M, Luque A, coord. Reflexiones sobre la formación en investigación y desarrollo de medicamentos. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 10. Barcelona: Prous Science; 2007.
11. La ciencia en los medios de comunicación. 25 años de contribuciones de Vladimir de Semir. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 11. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
12. Debates sobre periodismo científico. Expectativas y desencantos acerca de la clonación terapéutica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 12. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
13. González-Duarte R, coord. Doce mujeres en la biomedicina del siglo XX. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 13. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2007.
14. Mayor Serrano MB. Cómo elaborar folletos de salud destinados a los pacientes. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 14. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2008.
15. Rosich L, Bosch F, coord. Redacción científica en biomedicina: El que cal saber-ne. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 15. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2008.
16. El enfermo como sujeto activo en la terapéutica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 16. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2008.
17. Rico-Villademoros F, Alfaro V, coord. La redacción médica como profesión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 17. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2009.
18. Del Villar Ruiz de la Torre JA, Melo Herráiz E. Guía de plantas medicinales del Magreb. Establecimiento de una conexión intercultural. Cuadernos de la Fundación

- Dr. Antonio Esteve, N° 18. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2009.
19. González-Duarte R, coord. Dotze dones en la biomedicina del segle xx. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 19. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2009.
 20. Serés E, Rosich L, Bosch F, coord. Presentaciones orales en biomedicina. Aspectos a tener en cuenta para mejorar la comunicación. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 20. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2010.
 21. Francescutti LP. La información científica en los telediarios españoles. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 21. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2010.
 22. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana (II). Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 22. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2011.
 23. Mugüerza P. Manual de traducción inglés-español de protocolos de ensayos clínicos. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 23. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2012.
 24. Marušić A, Marcovitch H, coord. Competing interests in biomedical publications. Main guidelines and selected articles. Esteve Foundation Notebooks, N° 24. Barcelona: Esteve Foundation; 2012.
 25. De Semir V, Revuelta G, coord. El periodismo biomédico en la era 2.0. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 25. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2012.
 26. Casino G, coord. Bioestadística para periodistas y comunicadores. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 26. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
 27. Carrió M, Branda LA, Baños JE, coord. El aprendizaje basado en problemas en sus textos. Ejemplos de su empleo en biomedicina. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 27. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
 28. El científico ante los medios de comunicación. Retos y herramientas para una cooperación fructífera. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 28. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2013.
 29. Giba J. Developing skills in scientific writing. Esteve Foundation Notebooks, N° 29. Barcelona: Esteve Foundation; 2014.
 30. Bigorra J, Bosch F, coord. Filantropía en investigación e innovación biosanitaria en Cataluña. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 30. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
 31. Francescutti LP. Los públicos de la ciencia. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 31. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
 32. Casino G, Fernández E, coord. Epidemiología para periodistas y comunicadores. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 32. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2014.
 33. Gallego Borghini L. La traducción inglés-español del consentimiento informado en investigación clínica. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 33. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2015.
 34. Casino G. Escepticismo. Una mirada escéptica sobre la salud y la información. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 34. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2015.
 35. De la Torre T, coord. La Medicina en las series de televisión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 35. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 36. Hernández I, coord. Definición de prioridades en políticas de salud. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 36. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 37. Mayor Serrano MB. El cómic como recurso didáctico en los estudios de Medicina. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 37. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 38. Guardiola E, Baños JE. Eponímia mèdica catalana (III). Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 38. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 39. Claros Díaz MG. Ideas, reglas y consejos para traducir y redactar textos científicos en español. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 39. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 40. Revuelta G, Morales P, coord. Debate sobre periodismo científico. El tratamiento informativo del brote epidémico del virus del Ébola. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 40. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2016.
 41. Valls R, Bigorra J, coord. Philanthropy in research and innovation in biosciences. Esteve Foundation Notebooks, N° 41. Barcelona: Esteve Foundation; 2017.
 42. De la Torre T, coord. Medicine in Television Series. Esteve Foundation Notebooks, N° 42. Barcelona: Esteve Foundation; 2017.
 43. Lumbreras B, Ronda E, Ruiz-Cantero Mª T, coord. Cómo elaborar un proyecto en ciencias de la salud. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, N° 43. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.

44. Francescutti P. La visibilidad de las científicas españolas. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, N° 44. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.
45. Cererols R, De la Torre T. La ciencia de The Big Bang Theory. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, N° 45. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2018.
46. Mugüerza P. Manual de traducción inglés-español de protocolos de ensayos clínicos. 2ª edición revisada. Cuadernos de la Fundación Dr. Antonio Esteve, N° 46. Barcelona: Fundación Dr. Antonio Esteve; 2019.
47. Estopà R, coord. L'informe mèdic: com millorar-ne la redacció per facilitar-ne la comprensió. Quaderns de la Fundació Dr. Antoni Esteve, N° 47. Barcelona: Fundació Dr. Antoni Esteve; 2018.
48. Jar N, Díez D, Morales P, coord. La ciencia impaciente durante la COVID-19. Errores y desafíos en la comunicación de la investigación farmacológica en torno a la COVID-19. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, N° 48. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2021.
49. Cererols R, De la Torre T. La ciencia en las series de televisión. Cuadernos de la Fundación Dr. Antoni Esteve, N° 49. Barcelona: Fundación Dr. Antoni Esteve; 2021.

Aquest diccionari ha sorgit de dues iniciatives independents que van confluïr posteriorment en aquest projecte col·lectiu, protagonitzat per diferents persones i institucions unides amb un objectiu comú: oferir una obra en què poder consultar termes relacionats amb la pandèmia de la COVID-19. Es pot definir com el primer diccionari multilingüe de la COVID-19 en deu llengües, amb la informació terminològica de base en llengua catalana i adreçat tant a professionals de l'entorn sanitari i de la comunicació com a la població en general.

El diccionari presenta la peculiaritat de tractar-se d'una obra gratuïta en els seus formats imprès i electrònic —a través del web de la Fundació Dr. Antoni Esteve: www.esteve.org— que, a més a més, s'actualitzarà periòdicament i tindrà continuïtat a través del TERMCAT: www.termcat.cat.

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Salut**

Amb la col·laboració de:

